

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

MANZUM HİKÂYELER MECMUASI
(METİN-İNCELEME-SÖZLÜK)

Yasmin HAJI EBRAHİM

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

MANZUM HİKÂYELER MECMUASI
(METİN-İNCELEME-SÖZLÜK)

Yasmin HAJI EBRAHİM

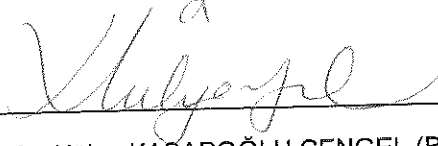
Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Türk Dili Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

KABUL VE ONAY

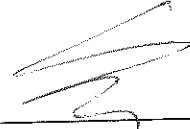
Yasmin Haji EBRAHİM tarafından hazırlanan "Manzum Hikâyeler Mecmuası/Metin – İnceleme Sözlük" başlıklı bu çalışma, 07.06.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hülya KASAPÖĞLU ÇENGEL (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Binnur ERDAĞI DOĞUER (Danışman)

Prof. Dr. Emine YILMAZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Musa Yaşar SAĞLAM

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

07.06.2018

_____
Yasmin HAJI EBRAHİM

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Tezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.

(Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etmeniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)

Tezimin/Raporumun .....tarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.

(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)

Tezimin/Raporumun 01.01.2020 tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.

Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi

03/07/2018

Yasmin HAJI EBRAHİM

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Tez Danışmanının **Dr. Öğr. Üyesi Binnur ERDAĞI DOĞUER** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Yasmin HAJI EBRAHİM

ÖZET

Hacı Ebrahim, Yasmin. *Manzum Hikâyeler Mecmuası/Metin-İnceleme-Sözlük*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.

Eserimiz, Manzum Hikâyeler Mecmuası adı altında Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda 06 Mil Yz 3211 yer numarasıyla kayıtlı bulunmaktadır. Arşiv kataloğunda yazarı belli olmayan bir mesnevi yazmasına rağmen eserin sonunda müstensihinin Molla Osman ve eser isminin “Kitab-ı Destan” olduğu kaydedilmiştir. Metinde yer alan konular klasik mesnevilerdeki konularla örtüşmektedir. Eserin yazılış sebebi ise manzum hikâyeler aracılığı ile dinleyenlere ya da okuyanlara dini bilgiler aktarmak ve insanları bu konularda bilgilendirmektir. Farklı konuları barındıran bu eser, toplam altı hikâyeden oluşmaktadır. Eser, 18. ve 19. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinin yanı sıra Eski Anadolu Türkçesinin imla, ses ve şekil bilgisi özelliklerini barındırmaktadır. Bu çalışmamızda, eserin çeviri yazısı ile metnin imla, ses ve şekil bilgisi özellikleri üzerinde inceleme yapılmış olup eserin söz varlığı yapılan dizin çalışması ile birlikte ortaya konulmuştur. Bu eser bu alana ilgi gösteren araştırmacıların bilgisine sunmak ve eseri bilim âlemine tanıtmak için hazırlanmıştır.

Anahtar Sözcükler

Manzum, Mesnevi, Hikâye, Dizin, İnceleme

ABSTRACT

Hajı Ebrahim, Yasmin. Poetic Stories (Text – Analysis – Dictionary), Master Thesis, Ankara, 2018.

Our study is registered in the Turkish National Library Registers Collection under the name of Manzum Hikayeler Mecmuası with 06 Mil Yz 3211 registration number. Despite a the writer of mesnevi is anonymus in the archive, it was noted that the scribal was Molla Osman and the study is named "Kitab-ı Destan" at the end of the book. The topics in the text coincide with those in the classical mesnevi's. The reason for writing the study is to convey religious information to listeners or readers through poetic narratives and to inform people about these issues. This study, which contains different topics, consists of a total of six stories. The study has features of the 18th and 19th century Ottoman Turkish language as well as the spelling, sound and morphology of the Old Anatolian Turkish language. In this study, the characteristics of the spelling, sound and morphology of the text with the translation of the work have been examined and the work has been put together with the spoken literature. This study has been prepared to present the researchers that interested in this field and to introduce them to the world of science.

Key Words

Poetic , Masnavi , Story , Index , Examination

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iii
ETİK BEYAN	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ	1
1. BİRİNCİ BÖLÜM: İNCELEME	4
1.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ	4
1.1.1. Ünlülerin Yazılışı	4
1.1.1.1. /a/ Ünlüsü.....	4
1.1.1.2. /e/ Ünlüsü.....	4
1.1.1.3. /ı/,/i/ Ünlüleri	5
1.1.1.4. /o/,/ö/,/ü/,/u/ Ünlüleri.....	5
1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı	5
1.1.2.1. /b/ve /p/ ünsüzü.....	5
1.1.2.2. /c/ ve/ç/ Ünsüzü	6
1.1.2.3. /η/ Ünsüzü.....	6
1.1.2.4. /t/ ve /t/ Ünsüzü	6
1.1.2.5. /k/ve /ğ/ ünsüzü.....	6
1.1.2.6. /s/ ve /ş/ ünsüzü	6
1.1.2.7. /k>ğ/ ünsüzü	7
1.1.3. Şeddenin Kullanılışı	7
1.1.4. Hemzenin Kullanılışı	7
1.2. DİL BİLGİSİ	8

1.2.1. Ses Bilgisi Özellikleri	8
1.2.1.1. Ünlü Uyumu	8
1.2.1.1.1. Kalınlık ve İncelik Uyumu.....	8
1.2.1.1.2. Düzlük yuvarlak Uyumu	8
1.2.1.2. Ünlü Değişiklikleri	8
1.2.1.2.1. Ünlü Düşmesi.....	8
1.2.1.2.2. Ünlü Türemesi.....	9
1.2.1.3. Ünsüz Değişiklikleri	9
1.2.1.3.1. Ünsüz Düşmesi	9
1.2.1.3.2. Ünsüz Türemesi	9
1.2.1.3.3. Ünsüz İkizleşmesi	9
1.3. ŞEKİL BİLGİSİ	10
1.3.1. Sözcük Yapımı	10
1.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri	10
1.3.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri	10
1.3.1.3. Fiilden fiil Yapım Ekleri	11
1.3.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri	11
1.4. ADLAR	11
1.4.1. İsim Çekimi	11
1.4.1.1. Çokluk Eki.....	11
1.4.1.2. İyelik Ekleri	11
1.4.1.3. Ad Durum Ekleri	12
1.4.1.3.1. İlgi Hali Eki.....	12
1.4.1.3.2. Belirtme Hali Eki	12
1.4.1.3.3. Yönelme Hali Eki.....	13
1.4.1.3.4. Bulunma Hali Eki.....	13
1.4.1.3.5. Ayrılma Hali Eki.....	13
1.4.1.3.6. Vasıta Hali Eki	13
1.4.1.3.7. Yön Gösterme Eki.....	14
1.5. ZAMİRLER.....	14
1.5.1. Şahıs Zamirleri	14
1.5.2. İşaret Zamirleri	16
1.5.3. Dönüşlülük Zamirleri.....	16

1.5.4. Soru Zamirleri	16
1.5.5. Belirsizlik Zamirleri	16
1.6. EDATLAR	17
1.6.1. Bağlama Edatları	17
1.6.2. Kuvvetlendirme Edatları:	18
1.6.3. Seslenme Edatları	18
1.7. FİİLLER	19
1.7.1. İsim Fiiller	19
1.7.2. Zarf Fiiller	19
1.7.3. Fiil Çekimi	19
1.7.3.1. Görülen Geçmiş Zaman	19
1.7.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman	20
1.7.3.3. Geniş Zaman	20
1.7.3.4. Gelecek Zaman	22
1.7.3.5. Gereklik	22
1.7.3.6. İstek	22
1.7.3.7. Şart	23
1.7.3.8. Emir	24
İKİNCİ BÖLÜM: METİN	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DİZİN	114
KAYNAKÇA	260
EK 1: ORJİNAL METİN	263
EK 2. ORJİNALLİK RAPORU	287
EK 3. ETİK KURUL MUAFİYET İZİNİ	288

ÖNSÖZ

Osmanlı Türkçesi veya Osmanlıca, XIII-XX. yüzyıllar arası kullanılan Arapça ve Farsçanın etkisi altında kalmış Türk diline verilen addır. Alfabe olarak Arap alfabesinin Farsça ve Türkçe 'ye uyarlanmış bir biçimi kullanılır. Osmanlıca; Arap alfabesine, Fars ve Türk dilinden yeni sesler ilavesiyle oluşturulmuş, uzun tarihi boyunca kendine has özelliklerle geliştirilmiş, farklı yazı türleriyle bir sanat haline gelmiştir.

Osmanlı dönemine ait manzum, mensur, dini, edebi, felsefi, tıbbi, ahlaki vb. nitelikte birçok malzeme bulunmaktadır. Üzerinde çalıştığımız bu metin Osmanlı döneminin son dönemlerinde Molla Osman tarafından istinsah edilmiş bir dini nitelikli mesnevidir. Ankara, Milli Kütüphane 'de, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 172 DVD No - 06 Mil Yz 3211 arşiv numarası ile kayıtlıdır. Eserin dili Osmanlı Türkçesidir. Söz başları ve metin siyah mürekkeple yazılmıştır. Eser, sırtı siyah meşin, kapakları ay yıldız baskılı siyah cilt bezi kaplı mukavva bir cilt içerisinde. Dış kapağı 175x120 - 125x85 mm büyüklüğündedir. Varak sayısı 47 olup satır sayısı genellikle 11'dir.

Çalışmamız, inceleme, metin, dizin olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Metnin okuma şekli ve okuyamadığımız yerler ile ilgili açıklamaları metnin giriş kısmında izah etmeye çalıştık. İnceleme kısmında Arap harfli metnin yazım özellikleri örneklerle verilmiştir. Daha sonra, dil özellikleri esas alınıp metin üzerinde ses ve biçim incelemesi esas alınmıştır. Metin bölümü ise Osmanlı Türkçesi ile kaleme alınan orijinal metnin yazı çeviriminden (transkripsiyon) oluşmaktadır. Dizin bölümünde metindeki sözcüklerin anlamların yanı sıra kökenleri verilmiştir. Ekler, dil bilimsel bir şekilde sıralanmıştır. Çalışmanın diğer bölümlerini önsöz, giriş ve kaynakça oluşturmaktadır. Çalışmanın ek kısmına, metnin orijinal şekli eklenmiştir.

GİRİŞ

Umumi olarak 13. yüzyıl ile başlayan Klasik Türk Edebiyatı'nın sona erdiği dönem 19. yüzyıl olarak kabul görür. Bu çalışmamızın amaç ve hedefi, 19. yüzyılda yerini yavaş yavaş Yeni Edebiyata bırakmaya başlayan Klasik Türk Edebiyatı 19. yüzyıl dönemine ait bu metni Latin harflerine çevirip incelemesini yapmaktır. Bu çalışmamızla ilgili araştırmacılara örnek teşkil etmek niyetindeyiz.

Çalışmamızın önemi, Klasik Türk Edebiyatı alanında ortaya konan ve şimdiye kadar çalışılmamış bu eseri, Latin harflerine tam transkripsiyonlu olarak çevirmek ve incelemesini yaparak kültürümüze ve edebiyat tarihimize katkıda bulunmaktır.

Çalışmamızı yaparken öncelikle eserin kime ait olduğunu araştırmaya başladık. Katalog çalışmasında her ne kadar yazarı belli olmayan bir mesnevi yazıyor olsa da, eserin sonunda müstensihinin "Molla Osman" ve düşülen tarihte 1238 tarihli olduğunu tespit ettik ve yazar hakkında yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde bilgi bulamadık. Daha sonra birinci bölüme geçerek eseri gramer yönünden incelemeye başladık. İnceleme bölümünde eserin yazılış özellikleri, ünlü ve ünsüzlerin yazılış özellikleri, ses ve şekil bilgisi özelliklerin yanı sıra şedde ve hemze gibi özellikleri örnekleri ile birlikte göstermeye çalıştık. Eserin ikinci bölümünde metnin tam transkriptini yaptık. Okuyamadığımız veya silinmiş yerleri kendi yerinde noktalarla belirttik. Önce varsa şiirin başlığını, sonra sıra numarasını yazdık, her beyit kendi arasında kafiyeli olduğundan dolayı her beyitte (iki mısra) parantez içinde (1) numarasını verdik. Yeni konu başlıklarında sırayı bozmaksızın ayı sıradan devam ettik. Metin içerisinden i ve e ünlüleri arasında bulunan e sesi (è) ni göstermeye çalıştık. Üçüncü bölümde alfabetik sıraya riayet ederek eserin bağlamalı dizin çalışmasını yaptık. Yabancı kelimelerin yanına hangi dile ait olduklarını kısaltmalar kullanarak (Ar – Far) göstermeye çalıştık ve bütün sözcüklerin anlamlarını girdik. Çalışmamızda faydalandığımız bütün kaynakların künyelerini "Kaynakça" bölümünde verdik. Ayrıca "Ekler" bölümüne eserin Osmanlı Türkçesi metninin tamamını ilave ettik.

Çalışmamızın konusunu Ankara, Milli Kütüphane 'de, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 172 DVD No - 06 Mil Yz 3211 arşiv numarası ile kayıtlı Mesnevi oluşturmaktadır. Eserin dili Osmanlı Türkçesidir. Söz başları ve metin siyah mürekkeple yazılmıştır. Eser, sırtı siyah meşin, kapakları ay yıldız baskılı siyah cilt bezi kaplı mukavva bir cilt içerisinde. Dış kapağı 175x120 - 125x85 mm büyüklüğündedir. Varak sayısı 47 olup satır sayısı genellikle 11'dir.

Eser, Mesnevi nazım şekli ile yazılı toplam altı hikâyeden ibarettir. Konusu genel olarak - dini mesnevi- tarzındadır. Hikâye geleneğine dayalı ve yazılı bu eserin içinde şu hikâyeler geçmektedir: Destân-ı Gügercin (güvercin destanı), Hazâ şalât-u selâm katında ola fadâiller (Peygamber (sav) faziletleri), Hikâyet-i Padişâh, Destân-ı Halîlullah ve İsmâ'il Nebiyullah, Destân-ı Yoşsul (yoksul destanı), Hikâyet-i Fâtîma.

19. yüzyıl, yenileşme ve değişme gayretleri sebebiyle Osmanlı İmparatorluğu açısından önemli bir asır olmuştur. Bütünü bir medeniyet değişimine kalkışan Osmanlı imparatorluğu; siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda pek çok değişim ve yenileşme hamlesine imza atmıştır. Atılan bu yeni adımlarla ayakta kalmaya çalışmıştır. Bu gayretlerin getirmiş olduğu yeni sonuçlar, zihniyet değişimini gerçekleştirmiş ve Türk edebiyatının asırlardır süren klasik geleneğinin de yıkılması sonucunu doğurmuştur. Batı medeniyetinin etkisi yeni bir edebî ve estetik zevk dünyasının oluşumunu beraberinde getirmiştir. 18. yüzyılda ve geçmişteki gücünü kaybeden Osmanlı İmparatorluğu gücüne yeni bir güç kazandırma düşüncesiyle Batı'nın bilgi ve birikimine yönelmeye başlamış ve bu yönde atılan adımlar ve yenileşme hareketleri, bu asırda hayatın bütün alanlarını etkilemeye başlamıştır. (Şentürk, Kartal 2015: 611-618).

19. asır Türk edebiyatçısı ve siyasetçisinin edebiyat ve olaylara bakış açısı geçmiş asırlara göre farklılık göstermiştir. Önceki yüzyılda bir medeniyeti ayakta tutma çabası içerisinde olan edebiyatçı ve siyasetçiler bu asırda tamamen yeni arayışlara içerisinde oldular. 19. yüzyıl Avrupa devletleri açısından verimli bir asır olmuş sanayileşme ile güçlendikleri ve yayılma politikası ürettikleri bir dönem olmuştur. Avrupa'ya giden Osmanlı elçilerin yazmış olduğu raporlar, seyyahların notları, tüccar havadisleri vasıtasıyla Avrupa'daki gelişmeleri takip etmeye çalışan devlet adamları, imparatorluğun aksayan yönlerini tespitte çalışarak ıslahat çalışmalarına girişmişlerdir.

Klâsik Türk edebiyatın - özellikle nesir sahasında meydana getirilmiş eserlerde – halkın dil seviyesini zorlamasından ötürü ve zihniyet değişiminin etkisiyle, sorgulanan konular arasına girer. Tanzimat ruhunun edebiyatta uyandırdığı akisler, aydınların dil konusunda bir arayışa girmesine yol açmıştır, Hatta Tanzimat ile birlikte Batı etkisinde oluşmaya başlayan yeni edebiyatın karşısında gücünü ve varlığın kaybetmeye başlayan eski edebiyat, kendi değeri içerisinde dahi varlığını sorgulamaya başlar. (Şentürk 2015: 613).

Gazetenin yaygınlaşması Osmanlı aydınlarının dilde bir yenilik arayışına girişmesini hızlandırmıştır. Tercüme Odası, Bâb-ı Âli kalemleri, Meclis-i Maarif-i Umumiye ve Encümen-i Dâniş gibi kurumlar dilde yenilik arayışının başladığı yerler olmuştur. Dilin, halkın anlayabileceği bir şekle sokulmasında en önemli unsurlardan biri gazete olmuştur.

19. yüzyılın başlarında bazı şairlerde klasik şiir konuları dışında yeni arayışlar meydana gelir. Enderunlu Vâsıf, Keçecizâde İzzet Molla, Âkif Paşa gibi isimler bu arayışın öne çıkan isimleridir. Ayrıca bu asırda Mahalli tazın devam ettiği görülür.

Ziya Paşa ve Namık Kemal'in de içinde bulunduğu ve Encümen-i Şuârâ adı verilen oluşumla “Eski şiir, kendi içinde bir taraftan o zamana kadar hemen hemen hiç duymadığı bir dil şuuru ile bir nevi güç kazanarak, diğer taraftan yeni terim, mazmun ve düşüncelerle zenginleşirken, yeni şiir akımında küçük ve büyük birtakım hamlelerle toptan bir değişme daha hızlanıyordu.” Böylece yeni şiirin ilk örnekleri küçük küçük değişikliklerle ortaya çıkmaya başlar.

Çalışmamızın konusu olan Mesnevi ise bu asırda gerilemeye başlar, Ahmet Kartal, “Doğu'nun Uzun Hikâyesi” adlı çalışmasında bu gerilemenin nedenlerini; Batı edebiyatının tesiri, Osmanlı devletinin siyasi durumunun yarattığı kargaşanın edebiyata yansması ve önceki asırlara göre güçlü şairlerin yetişmemesi, Türkçenin, bu asırda şiir oluşturma kabiliyetini kaybettiğine dayandırmaktadır (Kartal 2014: 508).

1. BİRİNCİ BÖLÜM: İNCELEME

1.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

Eser okunaklı bir şekilde harekeli yazılmış. Yazılış özellikleri Osmanlıca yazılış özelliklerini yansıtmaktadır.

Türkçe kelimelerin ünlüleri harekenin yanında elif (ا), vav (و) ve ye (ی) ile karşılanmıştır. Metnimizde pek çok Türkçe kelime ve ekin klişeleşmiş olarak yazıldığını görmek mümkündür. Arapça ve Farsça kelimelerin yazılışında çok fazla hata olmadığı söylenebilir. Ayrıca, Farsça kelimelerin sayısı oldukça az.

1.1.1. Ünlülerin Yazılışı

1.1.1.1. /a/ Ünlüsü

Sözcük başında /a/ ünlüsünü göstermek için eserde ağırlıklı olarak “elif” kullanılmakla beraber *medli elif* de kullanılmıştır.

Örneğin: āhirete (اخرته) (1a/2), ağladılar (اغلاديلر) (2b/7).

Sözcük içinde elif (ا) gösterildiği halde kimi zaman harf ya da hareke kullanılmadan yazılmıştır.

şaçunu (صچونی) (3a/4), şalavāt (صلوات) (12a/2), saçar (ساچر) (6a/8), yara (یره) (17a/4).

Sözcük sonunda çoğunlukla güzel (h) (ه) daha az olarak da elif (ا) ile yazılmıştır:

şonra (صكره) (22b/3), nice (نجه) (25b/3), ucuna (اوجنه) (14a/2), aña (اڭا) (16b/8), yara (یره) (17a/4), kınalā (قنالا) (24b/4), tıtma (طوتما) (13a/5).

1.1.1.2. /e/ Ünlüsü

Sözcük başında elif (ا) ve seyrek olarak üstünlü elif (آ) ile yazılır.

ëyleyüp (ایلیوب) (22a/1), evine (أوينه) (32a/7), emanet (أمانت) (25b/5).

Sözcük içinde genellikle harf veya hareke ile gösterilmektedir, seyrek olarak elif ile ve harekeli çok az yerde üstün ile gösterilmektedir:

yüceñiñ (یوجاڭك) (7b/4), gelmeye (كلميه) (18b/5).

Sözcük sonunda genellikle /e/ ünlüsü *güzel h* ile gösterilmektedir:

vérmege (ويرمكه) (2b/2), nesne (نسنه) (9a/5), içinde (ایچنده) (5a/7).

1.1.1.3. /ı/,/i/ Ünlüleri

Sözcük başında, ön ses durumundaki bu ünlüler genellikle”elif” ile yazılmakla birlikte *elif ye* ile yazılmış örnekler de sıkça rastlamaktayız:

İşine (ایشنه) (1b/1), ikisi (ایکسی) (4a/6), içinde (ایجنده) (44b/1), ırakdan (ایراقدن) (5a/5) .

Sözcük içinde, iç seste bu ünlüler bazı kelimelerde hiç gösterilmemiş, genellikle bu ünlüleri göstermek için (ي) harfinden yararlanılmış:

kişi (کشی) (6a/1).

Sözcük sonunda, bu ünlüler için *ye* (ي) harfi kullanılmıştır:

başı (باشی) (5a/6), yaşı (ياشى) (5b/8), ikisi (ایکسی) (44b/8).

1.1.1.4. /o/,/ö/,/ü/,/u/ Ünlüleri

Arap harfleriyle kaleme alınan bu metinde de diğer Arap harfli metinlerde olduğu gibi bütün bu sesler ortak işaretleyicilerle gösterilmiştir. Bu ünlüler sözcük başında *elif vav* la (او), sözcük içinde genellikle *vav la*, bazen ötre ile, sözcük sonunda ise *vav la* (و) gösterilmiştir.

Sözcük başında: oğlan (اوغلان) (15a/10), öldüri (اولدوری) (24a/10), ular (اولار) (16a/5), üzre (اوزره) (33b/3).

Sözcük içinde: komadı (قومادی) (12a/12), toprak (طوبراق) (47a/5), getürdiler (کتوردیلر) (46a/3), düşümde (دوشمده) (1b/7).

Sözcük sonunda: işbu (اشبو) (7a/6), uyku (ویقو) (14b/3).

1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

1.1.2.1. /b/ve /p/ ünsüzü

Bu ünsüzler söz başı, söz içi ve söz sonunda be (ب) ya da pe (پ) olarak yazılmış olup, belli bir kurala bağlı değildir. Be (ب) yerine pe (پ), pe (پ) yerine be (ب) kullanımı görülebilmektedir:

öpti (اوپدی) (25b/1).

Aynı şekilde, -(u)p-(ü)p ulaç ekinin ünsüzü de çoğunlukla be (ب) ile yazılmakla birlikte, pe (پ) ile yazılan biçimleri olsa dahi, çoğunlukla (b) harfi kullanılmaktadır:

koyup (قیوب) (26b/8), urup (اوروب) (2a/2), varup (واروب) (2a/6), vèrüp (ویروب) (1a/1).

1.1.2.2. /c/ ve /ç/ Ünsüzü

Bu ünsüzlerin söz başında, söz içinde ve söz sonunda cim (ج) ya da çim (چ) ile yazılışı düzensizdir, belli bir kurala bağlı değildir, metin içerisinde her iki harf de kullanabilmektedir:

çıkıldı (چقیدی) (4b/11), çekenî (چکنی) (28b/9).

Sözcük içinde: açıklıktan (اچلقدن) (32b/11).

Sözcük sonunda: üç (اوچ) (6b/1).

1.1.2.3. /η/ Ünsüzü

Bu ünsüz için kef (ك) ve kef (ك) kullanılmaktadır:

tañrıya (تکریه) (1b/9), Tañrı (تکری) (24a/5), öñünde (اوگونده) (36b/7), anıñ (انك) (8a/4), haqqıñ (حقك) (4b/3).

1.1.2.4. /t/ ve /t/ Ünsüzü

Türkçe kelimelerde büyük bir çoğunlukla /t/ ünsüzü kullanıldığı halde bazen de /t/ ünsüzünün de kullanıldığı görülür:

toprak (طوبراق) (47a/5), tara (طره) (24b/3).

1.1.2.5. /k/ve /ğ/ ünsüzü

Bu eserde kalın sıralı kelimelerde (k ve ğ) seslerinin göstermek üzere kaf (ق) ve ğayın (غ) harflerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

oğlan (اوغلان) (1b/2), ağlayu (اغلیو) (18a/9), katına (قاتنه) (18a/9).

1.1.2.6. /s/ ve /ş/ ünsüzü

İşlediğimiz bu metinde kalın sıradan kelimelerde s, ş (ص) ile yazılmıştır. Ancak ek ve ince kelimelerde (s) (س) ile yazılmıştır.

çekmesin (چكمسین) (26a/2), sözi (سوزى) (26b/1), şandun (صندڭ) (27a/7), şaklayan (صقليان) (29a/4).

1.1.2.7. k>h ünsüzü

Metnimizde mevcut olan kelimeler:

oğşadı (اوخشادى) (45b/3), yoğsulluk (يخسوللوق) (33a/10), yoğsa (يوخسه) (6b/8).

1.1.3. Şeddenin Kullanılışı

Metnimizde Arapça kelimelerin yanında, bazı Türkçe kelimelerde de şedde (ّ) kullanılmıştır. Metindeki: yoğsulluğa (يوخسوللوغه) (31b/2), ve ellerime (الريمه) (29a/6), helâllik (حلاللىق) (35a/6) kelimelerinde *lam* (ل) harfi hem çift yazılmış hem de üzerine şedde konmuştur. Diğer kelimeler ise, sadece şeddeli yazılmıştır: aşşı (اصى) (11b/9), cennete (جنته) (19b/6), göremmi (كورمى) (1b/7).

1.1.4. Hemzenin Kullanılışı

Bu metinde hemzeli bazı kelimeler yazılmıştır. Ancak azda olsa sözcük sonundaki hemzelerin düştüğü görülmektedir.

cebrā ʾīl (جبرائيل) (20a/3), ka ʾināt (كائنات) (41a/3), dā ʾimā (دائما) (2b/6), baḳā (بقا) (46b/10), nidā (ندا) (10a/8).

1.2. DİL BİLGİSİ

1.2.1. Ses Bilgisi Özellikleri

1.2.1.1. Ünlü Uyumu

1.2.1.1.1. Kalınlık ve İncelik Uyumu

Bir kelimedede bulunan ünlülerin kalınlık veya incelik bakımından benzeşmesine büyük ünlü uyumu denir. Yani türkçe bir kelimedede ilk hecede kalın ünlü varsa, diğer hecelerdeki (ekler dâhil) ünlüler de kalın ünlü bulunmalıdır, ilk hecede ince varsa, diğer hecelerde ince ünlü bulunmalıdır. Ve buna büyük kalınlık incelik uyumu denir. Çalıştığımız bu metindeki kelimelerin çoğu bu kurala uymaktadır.

gördiler (كورديلر) (46b/4), yumağa (يومغه) (45a/9), titredi (تتردى) (45b/7), ağlaştılar (اغلشديلر) (44b/3).

1.2.1.1.2. Düzlük yuvarlak Uyumu

Bir kelimenin ilk hecesinde düz ünlü /a,e,ı,i/ ise, sonraki hecelerde de yalnız düz ünlüler bulunur /a,e,ı,i/.

almağ (المق) (6b/1), sever (سور) (6b/1), yazanı (يازنى) (40b/9), derdile (درديله) (40a/1).

İlk hecenin ünlüsü yuvarlak /o,ö,u,ü/ ise, ikinci hece ya düz geniş/a,e/ ya da dar yuvarlak /u,ü/ ünlü taşır.

düğün (دوكونه) (24b/1), ola (اوله) (24b/8), kıutlu (قتلو) (24b/8), uyğudan (اويقودن) (23b/1).

Ancak metnimizde bazı kelimelerde düzlük yuvarlak uyumunun tam henüz oturmadığını, ikili yazımların olduğunu görüyoruz.

göziğe (كوزيگه) (2a/3), öri (ورى) (1b/5) ötüri (اوتورى) (1b/11).

1.2.1.2. Ünlü Değişiklikleri

1.2.1.2.1. Ünlü Düşmesi

Son hecesinde dar ünlü (ı, i, u, ü) bulunan kelimeler ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında son hecedeki dar ünlü düşer. Bu olaya sesli (ünlü) düşmesi denir. Sözcükte bir ünlünün düşmesi bir hecenin eksilmesine neden olduğundan ünlü düşmesi, hece düşmesi olarak da adlandırılır.

gönül- gönli (كوئلى) (31b/8).

1.2.1.2.2. Ünlü Türemesi

Sözcüğün aslında olmadığı halde, bir ek aldığı zaman ortaya çıkan ünlülerdir. Arapça ve farsça sözcüklerde, metnimizde bazı harekeli yerlerindeki yazılışlar ve Türkçenin yapısı göz önünde bulundurarak, iki ünsüz arasına katma ünlüden söz edilebilir:

görcüli (كوركلى) (1a/9)

1.2.1.3. Ünsüz Değişiklikleri

1.2.1.3.1. Ünsüz Düşmesi

Bazı sözcükler, çeşitli etkilerle birleşirken sözcüğün sonundaki ünsüz harf düşebilir. Bu olaya ünsüz düşmesi adı verilir.

kapusın < kapıg: (قبوسين) (28a/3).

Ulu < uluğ: (اولو) (9a/6).

1.2.1.3.2. Ünsüz Türemesi

Arapçadan dilimize giren ve özgün biçimlerinde sonunda ikiz ünsüz bulunan kelimeler Türkçede tek ünsüzle kullanılır. Bu kelimeler ünlüyle başlayan ek veya yardımcı fiille kullanıldıklarında sondaki ünsüz ikizleşir: hağ (hağk) (2b/11), şer (şerri) (37a/7).

(y) türemesi: Söz başında y- türemesi, Ana Türkçede asli uzun ünlülü olan yüce (يوجه) (6b/3) sözcüğünde görülmektedir.

Bunun dışında, yardımcı (y) sesinden söz edilebilir. Türkçenin yapısı gereği, ünlüyle biten bir köke, yine ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde araya (y) yardımcı ünsüzü girmektedir:

kaða+y+a (قضايا) (1a/5), uyku+y+a (اويقويا) (1b/3), gülme+y+esin (كولمياسين) (3a/5).

(n) türemesi: Zamir çekiminde ve iyelik ekleri ile hâl ekleri arasına giren bir ünsüzdür. bu+n+ı (بونى) (12a/11), yanı+n+da (ياننده) (6a/9).

1.2.1.3.3. Ünsüz İkizleşmesi

ikizleşme Türkçenin benimsediği olaylardan değildir. Ancak bazı ses değişiklikleri nedeniyle ikizleşme olayı ortaya çıkabilir. Bu hadise çoğunlukla ekleşme durumunda ve

eriyen g sesinin uzattığı ünlünün normal uzunluğa dönerken hece dengelenmesi amacıyla ortaya çıkan ikizleşmedir.

asıg-assı. Metnimizde görülen ikizleşme örneği Osmanlı Türkçesinin genelinde görülmektedir.

aşşı (اصى) (11b/9).

1.3. ŞEKİL BİLGİSİ

1.3.1. Sözcük Yapımı

1.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

1.+cı: isimlerden, meslek ve uğraşı isimleri türetir.

Yalancı (يلانجى) (27a/5).

2. +daş: Ortaklık ve beraberlik bildiren isimler türetir.

yoldaşımız (يولداشموز) (4a/9), karındaşımız (قرنداشموز) (4a/3)

3.+ lığ/+lig/+luğ/: isimlerden isim türeten en işlek ektir.

dostluğa (دوستلوغه) (38a/4).

4.+ lık/+lik/+luğ/ isimden sıfat yapım eki: isimlerden soyut isimler türeten işlek bir ektir.

analık (انالىق) (29a/7), yoğsulluk (يخسوللىق) (33a/10), sabırlık (صبرلىق) (30b/9), helâllik (حلالىق) (35a/6).

1.3.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

1.-ma: Aslında isim-fiil eki olan bu ek, kalıcı isimler de yapar.

olma (اولمه) (11a/9).

2.- mağ/-mek: Aslında isim-fiil eki olan bu ek, kalıcı isimler de yapar.

olmağ (اولمق) (11a/2).

3.- u/-ü: fiillerden isim türetir.

ölüm (اولوم) (47a/3).

1.3.1.3. Fiilden fiil Yapım Ekleri

1.- (u)l, -(ü)l (Edilgenlik Eki):

2.-ar, -er, -ur, -ür (ettirgenlik):

ëyeler (ايلر) (8b/8), öldürür (اولدور) (2b/9), yaturdı (ياتوردى) (15b/9).

3.-dur, -dür, -tür, -tur(ettirgenlik):

ëletürüz (الهتوروز) (9b/2), toldura (طولدوره) (10a/2), öldürürler (اولدوررلر) (2b/9),

1.3.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri

1.+a: isimlerden, hem geçişli hem geçişsiz fiiller türetir.

қан+a (قانه) (29b/3).

2.+la:isimlerden, hem geçişli hem geçişsiz fiiller türetir.

бағ+la+dılar (بغدیلر) (2b/7).

1.4. ADLAR

1.4.1. İsim Çekimi

1.4.1.1. Çokluk Eki

İsimlerde çokluk eki (+lar,+ler) ile yapılmıştır:

sözler (سوزلر) (14b/8), göz+ler+i (كوزلرى) (33a/5), güller (كوللر) (44b/5), güzeller (كوزللر) (45b/3), yaş+lar+ın (ياشلرين) (45b/2).

1.4.1.2. İyelik Ekleri

tekil 1.şahıs +m, +ım/+im, +um/ +üm:

oğl+um (اوغلوم) (15b/2), avumı (اومى) (7a/1), ben+üm (بنوم) (6b/10), yan+ım+da (يانمده) (10b/11), gözüm (كوزم) (1b/5).

tekil 2. şahıs +η:

oğluñı (اوغلاڭى) (4b/7), seniñ (سنڭ) (3a/11), boynuğa (بوينوڭه) (7a/1), sözüñ (سوزوڭ) (8b/2), gözüñ (كوزڭ) (8b/2).

tekil 3. Şahıs +ı/ +i,+sı/ +si:

anası (اناسى) (1b/5), kendüsini (كندوسين) (2b/1), oğlı (اوغلى) (12b/10), saçlarını (صاچلارنى) (18a/8), anıñ (انڭ) (11a/11).

çokluk 1. şahıs +mz, +imiz,+ umuz, +ümüz:

dede+miz (ددمز) (45a/1), dīnümüz (دينمز) (33b/2), ꤁anlumuzdur (قانلموزدر) (19b/8).

çokluk 2. şahıs +unuz, +ünüz,+iniz,+ınız:

çokluk 3. şahıs +ları,+leri:

anları (انلرى) (5a/9), bunları (بونلرى) (10a/4), cānları (جانلرى) (10b/6), yolları (يوللرى) (13b/9), gözleri (كوزلرى) (12a/10).

1.4.1.3. Ad Durum Ekleri

1.4.1.3.1. İlgi Hali Eki

Ünlü ve ünsüzlerden sonra +nuñ, + nūñ, +niñ,+niñ ,+uñ ,+üñ, +iñ ,+iñ:

anıñ (انڭ) (18a/2), seniñ (سنڭ) (20a/ 2), ĥātūnuñ (خاتونڭ) (1a/7), oğlanuñ (اوغلانوڭ) (4b/4), yüzünüñ (يوزونڭ) (9a/4).

1.4.1.3.2. Belirtme Hali Eki

+nı , +ni, +(y)ı, +(y)i: Ancak tekil 3. Şahıs iyelik eklerden sonra +n olarak gelebilmektedir:

oğlanı (اوغلانى) (1a/10).

iyelik eklerinden sonra kullanımı: cānın (جانن) (2b/2), kendüsini (كندوسينى) (2b/1), gözünü (كوزنى) (2b/1), oğlunu (اوغلونى) (4b/8).

tekil 3. şahıs eklerden sonra +n: yüzün (4b/3) , sözün (4b/3).

1.4.1.3.3. Yönelme Hali Eki

+ğa /+ge, +(y)a /+(y)e:

isimlerden daha ziyâde fiillere bağlayan bu ek, eski Türkçedeki –ğa /-ge ekinin devamıdır.

pëygambere (پیغمبره) (13b/7), katına (فاتنه) (36/3), içine (ایجنه) (19a/2), size (سيزه) (19a/2), yürege (بورکه) (25b/9), cennete (جننه) (19b/6).

1.4.1.3.4. Bulunma Hali Eki

+da, +de, +ta, +te:

içinde (ایچنده) (5a/7), işde (اشده) (8b/6), arasında (اراسنده) (19b/9).

1.4.1.3.5. Ayrılma Hali Eki

+den, +dan:

gözünden (کوزندن) (5a/6), içinden (ایچندن) (5a/9), gökden (کوکن) (5b/5), kudretten (قدرندن) (10b/2).

1.4.1.3.6. Vasıta Hali Eki

+lA,+ilA, +İlAn:

+la, ile edatının ekleşmiş halinden ayrı bir şekildir. Birle, bir+le yapısındadır. Edat olarak kullanılır. İlA, ile edatının ekleşmiş şeklidir. +(I)lA olabildiği gibi, ünlülerle biten kelimelerden sonra +(y)lA şeklinde de görülebilir.

kıdretile (قدرتيله) (2a/10), yarıyla (پاریله) (2b/5), cānyıla (جانله) (3b/8), kanyıla (قانله) (3b/8), adıyla (ادیله) (1a/2).

1.4.1.3.7. Yön Gösterme Eki

+erü , +rA:

taşra (25b/9) (طشرة), içerü (ايجرو) (11a/6), içre (10b, 2) (ايجره)

1.5. ZAMİRLER

1.5.1. Şahıs Zamirleri

tekil 1. şahıs: ben

İlgi eki: benüm

benüm (بنوم) (3b/7).

Belirtme Hâli: beni

beni (بنى) (1a/7).

Yönelme Hâli: baña

baña (بئا) (1a/9).

Ayrılma Hâli: benden

benden (بندن) (4a/11).

tekil .2 şahıs: Sen

İlgi Hâli: seniñ

seniñ (سننڭ) (3a/11).

Belirtme Hâli: seni

seni (سنى) (19a/3).

Yönelme Hâli: saña

saña (سئا) (20a/4).

Ayrılma Hâli: senden

senden (سندن) (18a/9).

tekil 3. şahıs: ol

İlgi Hâli: anuñ

anuñ (اننڭ) (17a/2).

Belirtme Hâli: anı

anı (انى) (1b/4).

Yönelme Hāli: aña

aña (اڭا) (2b/6).

Bulunma Hāli: anda

anda (انده) (2a/6).

Ayrılma Hāli: andan

andan (اندن) (2a/4).

çokluk 1. şahıs: biz

İlgi Hāli: bizüm

bizüm (بزوم) (9b/4).

Belirtme Hāli: bizi

bizi (بزی) (9b/1).

Yönelme Hāli: bize

bize (بزه) (9b/3).

çokluk 2. şahıs: Siz

İlgi Hāli: sizün

sizün (سيزونڭ) (20a/2).

Belirtme Hāli: sizi

sizi (سيزى) (42b/1).

Yönelme Hāli: size

size (سيزه) (42b/1).

Ayrılma Hāli: sizden

sizden (سيزدن) (14b/7).

çokluk 3. şahıs: anlar

İlgi Hāli: anlarıñ

anlarıñ (انلرڭ) (43a/7).

Belirtme Hāli: anları

anları (انلرى) (45b/4).

Yönelme Hāli: anlara

anlara (انلره) (5b/7).

1.5.2. İşaret Zamirleri

tekil: ol

ol (اول) (6a/7), (7a/6), (1a/3).

Çokluk: anlar

anlar (انلر) (45b/4).

Tekil şol

şol 5b/5 (شول)

işbu 7a/6 (ایشبو)

teklik: bu

bu (بو) (32b/11), (33a/8).

çokluk: bular

bular (بولر) (4a/11), bularda (32a/5).

1.5.3. Dönüşlülük Zamirleri

Dönüşlülük zamirleri, iyelik ekleri ve öz (öz), (kendi) kelimesiyle belirtilir.

kendüzin (کندوزین) (14b/5), kendüzüme (کندوزومه) (42a/10).

kendisi (کندوسی) (39a/2), kendüsini (کندوسنی) (46a/7).

1.5.4. Soru Zamirleri

Metnimizde kullanılan soru zamirleri şunlardır:

kim (کم) (1b/5).

ķanda (قنده) (33a/10).

ķanı (قانی) (36b/8).

ķankı (قنقی), ķankısını (27b/10).

1.5.5. Belirsizlik Zamirleri

her (هر) (9a/3)

kimseye (كمسيه) (29a/3)

fūlān (فلان) (8b/9)

biri (برى) (15a/4)

kimi (كمى) (10a/9)

ba'dılarından: (ba'disinden) (بعضسندن) (21a/3).

1.6. EDATLAR

Tek başlarına anlamları olmayan, başka kelimelerle öbikleşerek değişik ve yeni anlam ilgileri kuran, birlikte kullanıldıkları kelimelere cümlede anlam ve görev kazandıran kelimelere edat denir.

1.6.1. Bağlama Edatları

Bağlama edatları, cümleleri veya cümle içindeki kelimeleri ve kelime gruplarını ya mānā bakımından yahut şekil itibariyle birbirine bağlayan sözlerdir.

belki (بلکه) (29a/11)

çün (چون) (3a/9)

eger (اگر) (38b/6)

ger (کر) (18b/2)

gerçi (کرچه) (34b/10),(16a/3)

gibi (كى) (5b/3), (22b/1)

hem (هم) (1a/10), (1b/11),(34a/3),(31a/1)

içün (ايچون) (40b/1)

işbu (اشیو) (7a/6),(8b/1)

kim (كم) (39b/11)

lakin (لكن) (22b/4)

pes (پس) (42b/2), (46a/3), (46a/4)

tā ki (تاكه) (31a/9)

tā kim (تاكم) (35a/4)

(U) rabb-u'c-celil (ربالجليل) (23a/5)

ve (و) (46b/4)

yā (يا) (40b/9)

ya' nī (يعني) (40b/9)

yine (ينه) (2a/1)

yohsa (يوخسه) (6b/8)

zirā (زيرا) (4a/9)

1.6.2. Kuvvetlendirme Edatları:

'aceb (عجب) (1b/1)

daḥi (داخی) (8a/6)

1.6.3. Seslenme Edatları

(Yā) yā Resūl (يارسول) (1b/11), yā ḡani (ياغنى) (7b/5), yā rab (يارب) (8b/9), yā melekler (ياملكلر) (8b/11), yā 'āṣi (ياعاصى) (9b/9), yā ebu bekirim (ياابوبكرم) (11a/9), yā ilahi (ياللهى) (11b/5).

(Ey) ey safā (اى صفا) (14a/8), ey yar (اى يار) (14a/7), ey nebi (اى نبى) (15b/5).

1.7. FİLLER

1.7.1. İsim Fiiller

+mak/+mek: almak (المق) (6b/1), olmak (اولمق) (11a/2), gelmek (كلمك) (16a/2), demek (ديمك) (18b/7).

1.7.2. Zarf Fiiller

-ip, -ip,-up, -üp: çağırup (چاغروب) (5a/3).

-arak (-erek): ağlayarak (اغلياراق) (26a/4)

-ken: otururken (طوررکن) (1b/8), yaturken (ياتورکن) (12a/8)

1.7.3. Fiil Çekimi

1.7.3.1. Görülen Geçmiş Zaman

Olumlu

(-dı,-di,-du,-dü,):

tekil 1.şahıs (-dUm): bakdum (بقدم) (2a/3), emzürdüm (امزردم) (3a/1), geldim (كلم) (3a/10), oldum (اولدوم) (1b/11).

tekil 2. şahıs (-dUη): urduη (اوردڭ) (25b/10), vèreidüη (ويرهايديڭ) (41b/6), y èylediη (ايلايديڭ) (9b/8), kesdiη (كسديڭ) (31a/1).

tekil3.şahıs(dI): kıldı (قالدى) (1b/1), geldi (كلىدى) (1b/1), düşdi (دوشدى) (11a/8).

çokluk1. şahıs (-duk,dük): olduk (اولدك) (32b/1), içdük (ايچدك) (15a/11), yedük (يدك) (15a/11).

çokluk 3. şahıs (-dı-lAr): kesdiler (كسدیلر) (3a/2), gezdürdiler (كزدرديلر) (3a/3).

Olumsuz

tekil 1. şahıs (-mA-dUm):gelmedim (كلمدم) (3a/10).

tekil 2. şahıs (-ma-dUη):turmaduη (طورمدڭ) (21a/3).

turmadı (طورمدى) (1b/4), girmedi (كیرمدى) (1b/4), uyumazdı (اويومزدى) (41a/3), gelmezdi (كلمزدى) (22b/10).

çokluk 3. şahıs (-mA-dı-lAr):

tutmadılar (طوتمدیلر) (19a/8), görmediler (كورمدیلر) (19a/6).

1.7.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Olumlu

(-mİş):

Öğrenilen geçmiş zamanının eki (mış, miş)'dir.

tekil 3. Şahıs :(-mİş-dUr)

eylemiştir (ایلمشدر) (15b/1).

Olumsuz

tekil 3. Şahıs:(-mA-mİş)olmamış (اولمامشدر) (5b/3).

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikayesi

tekil 2. şahıs:(-mİş -ıdUη)

istemışdün (استهمشدنك) (23a/6), demışdün (دیمشدنك) (23a/6).

tekil 3. şahıs (-mİş IdI)

şatmışdı (صاتمشدی) (1a/2), yatmışdı (یاتمشدی) (1b/2).

1.7.3.3. Geniş Zaman

Olumlu

-r, -Ar, -Ur

tekil 1. şahıs: -ar-am, -er-em,-r-am,-r-em,-ur-am,-ür-em

korğaram-ki (قورقرامكى) (29b/1), ayrılısaram (ایرلیسرام) (43a/11), işmarlaram (اصمزلرام) (44a/3), giderem (کیدرام) (44a/3), düşerem (دوشرم) (1b/10), gösterem (کوسترم) (5b/7), yalvaruram (یالوارورم) (1b/10), bitürem (بیٹورم) (26a/5), kıluram (قیلورام) (6b/8), yürürem (یورورام) (6b/9), gezerem (کزرام) (6b/9).

tekil 2. şahıs: -ArsIn,-UrsIn

durasın (دوررسین) (26a/7), ağırsın (اغلرسین) (43b/9), eylesin (ایلرسین) (24a/5), gezersin (کزرسین) (30a/1), şanursın (صنورسین) (30a/2), urursın (اوررسین) (31a/4).

tekil 3.şahıs: -Ar,- Ur

şunar (صونار) (2a/9), çıka (چقا) (2a/11), yağar (یقار) (2a/11), benzer (بگزر) (3a/3), geçer (کچر) (3a/7), kılur (قیلور) (6b/7), bilinür (بیلتور) (9a/9).

çokluk 1. şahıs:-ar-uz,-er-üz,-ur-uz,-ür-üz

umaruz (اومروز) (17b/8), şataruz (صتاروز) (34a/1), giderüz (کیدروز) (35a/9), dilerüz (دیلروز) (4b/9), èderüz (ایدروز) (16a/10), bilürüz (بیلروز) (47a/5), kıluruz (قیلروز) (18a/10).

çokluk 3.şahıs:-ArlAr, -UrlAr

bağarlar (بقرلر) (7a/2),alurlar (الورلر) (15a/1), çalışurlar (چالشورلر) (40b/4), öldürürler (اولدوررلر) (2b/9), vèrürler (ویرورلر) (17a/10).

Olumsuz

tekil 2. şahıs:-mez-sin

ètmezsın (اتمزیسین) (23b/3).

tekil 3.şahıs: -mAz

olmaz (اولمز) (8a/3), duymaz (دویمز) (9b/4), sevmez (سومز) (1a/3), dèmez (دیمز) (1a/5).

çokluk 1. şahıs:-maz-uz,-mez-üz

bağışlamazuz (باغışلامزوز) (19b/8), kıomazuz (قومزوز) (19b/8).

çokluk 3. şahıs:-maz-lar, -mez-ler

inanmazlar (انانمزلر) (38b/7).

Geniş Zamanın Hikâyesi

Olumlu

tekil 3. şahıs:-Ar-Dı,Ur-Dı

bağardı (بقردی) (7a/6), ağıardı (اقردی) (41b/2),çığıardı (چقردی) (46b/5), severdi (سوردی) (22b/10),varurdi (واروردی) (42a/5), yürürdi (یورردی) (1a/3).

Geniş Zamanın Şartı

Olumlu

tekil 3. şahıs: -Ur-sA

olursa (اولورسه) (6a/10)

1.7.3.4. Gelecek Zaman

Olumlu

: -acak,-ecek,-acağdur,-ecekdür,-ısar,-iser

tekil 3. şahıs :-IsAr,-IsAr(dUr), acağdur

olacağdur (اولاچقدر) (42b/3), yuyısan (یویسر) (43b/2), tarayısar (طرایسر) (43b/3),
geliser (کلیسر) (8a/7), êdiser (ایدیسر) (24a/1), vëriser (ویریسر) (27b/2).

1.7.3.5. Gereklilik

Olumlu

-A gerek , -mağ gerek,-mek gerek

tekil 3. şahıs: - mağ gerek ,-mek gerek

çekmek gerek (چکک کرک) (25a/6), tutmağ gerek (طوتمق کرک) (25a/6), azdursa gerek (ازدورسه کرک) (28a/6), koysa gerek (قویسه کرک) (28a/6).

1.7.3.6. İstek

Olumlu

tekil 1. şahıs : -Am

êdem (ایدم) (9a/2), gidem (گدم) (24a/11), ayrılam (ایریلام) (25b/3).

tekil 2. şahıs : -AsIn

çıkasın (چقاسین) (4b/9), bulasın (بوله سین) (12b/2).

tekil 3. şahıs :-A

gele (کله) (10a/10).

çokluk 2. şahıs:

oturasız (اوتوره سین) (10b/11), bulasız (بوله سین) (22a/7).

çokluk 3. şahıs : -A-lAr

tartalar (طارتالر) (10a/11), tutalar (طوتلر) (14b/5).

Olumsuz

tekil 2. şahıs: -mA –yA-sIn, -a-maz-sın

olmayasın (اولمياسين) (9a/6), bakmayasın (بقميه سين) (26a/2), varmayasın (وارمايه سين) (28b/11), görmeyesin (كورمياسين) (28b/11), gülmeyesin (كولمياسين) (3a/5).

tekil 3. şahıs : -mAyA

kılmaya (قلميه) (4b/2), olmaya (اولميه) (4b/2).

çokluk 2. şahıs: -ma-ya-yın

olmayayın (اولمياين) (2b/10).

İsteğin Hikayesi

tekil 1. şahıs : -Ay-dı-m

öpeydim (اوپيديم) (29b/11).

tekil 3. şahıs : -AydI

ereydi (ايريدى) (13b/7).

İsteğin Olumsuz Hikayesi

tekil 3. şahıs : -a –ma-dı

alamadı (المدى) (34b/9), duyamadı (دويه مدى) (29b/6).

çokluk 3.şahıs : -A-mA-dI-lAr

bulamadılar (بولمديلر) (40b/3).

1.7.3.7. Şart

Olumlu

:-sA

Şartın eki -sa,-se'dir.

tekil 1. şahıs : -sA-m

varsam (وارسم) (14b/9), görsem (كورسم) (13a/1).

tekil 2. şahıs : -se-η

dêrsen (ديرسنڭ) (11a/3).

tekil 3. şahıs:-sA

olsa (اولسه) (18b/4).

çokluk 2. şahıs : -sAηUz

uyarsañuz (اويارسنڭوز) (19a/59).

Olumsuz

tekil 1. şahıs : -mA-sA-m

ıtımasam (طوتسم) (25a/5), görmesem (كورمسم) (25a/4).

1.7.3.8. Emir

Olumlu

tekil 1. Şahız:- A(y)im/ım edeyim (6a/7) (ايديم)

tekil 2. Şahıs: -gıl/-gil ya da eksiz

gizlegil (كزله كل) (6a/10), vèrgil (ويركل) (7a/1), gel (كل) (15b/8), al (ال) (15b/8).

tekil 3. şahıs : -sUn

olsun (اولسون) (3a/1), bağışlasun (باغشلسون) (3a/4), işlesün (اشلسون) (10a/9).

çokluk 2. şahıs: -Uη

varuη (واروڭڭ) (4b/4), oluη (اولوڭڭ) (8b/11).

Olumsuz

teklik 2. şahıs: -mA

olma (اولمه) (11a/9), ıtıtma (طوتما) (13a/5).

teklik 3. şahıs:-mA-sUn

olmasun (اولمسون) (16b/4), kılmassun (قلمسون) (8b/10).

çokluk 3. şahıs : -sUn-lAr

bulmassunlar (بولمسونلار) (21b/11), görmessünler (گورمسونلار) (16b/5)

İKİNCİ BÖLÜM: METİN

Hazā kitāb-ı Destān

1a

1. Ka'be şehrinde var idi bir hātūn
Dünyāyı vérip āhireti almış şatun
2. Dünyāyı āhirete şatmışdı
Eyü adıyla dünyāyı tutmuşdı
3. Eyü adıyla yürürdi ol hātūn
Yavuz adı sevmez idi ol hātūn
4. Nefesi ölüyi diri kılar idi
Ne olduğın ne olacağı bilür idi
5. Namazı kaçāya kımaz idi
Kimsenin ğybetini demez idi
6. Hıdır İlyās gelir idi katına
Yédiler muştāk idi şöhetine
7. Ol hātūnıñ hāli hūb olmuşdı
Anıñ bir oğlanuğı kalmışdı
8. Bir oğlan idi aya beñzer yüzi
Güneş ta'ne urur idi kendüsünü
9. Şunun gibi görüklü yüzi ey başa
Görüklü yüzi beñzerdi güneşe

10. Hem oğlanı Kur'āna vèrmişdi
Yèdi Kıra'at hükmini bilmişdi
11. Anasının ayağını öper idi
Düni gün anasına tapar idi

1b

1. 'Aceb kaldı carh -ı felek işine
Gör ne geldi ol oğlanın başına
2. Bir gece ol oğlan meger yatmışdı
Gaflet uykusu gözün tutmuşdı
3. Yaz günü idi gün uzundu dün kısa
Oğlan uykuya varmışdı el-kışşa
4. Namaz vakti oldu oğlan turmadı
Kulağına ezān üni girmede
5. Anası eydür ey oğul gözüm nuri
Kim namaz vakti oldu tur öri
6. Oğlan eydür ey ana turamazam
Bu gün ben üstāzımada varmazam
7. Oğlan eydür görem-mi ana seni
Düşümde oda yakduñ sen beni
8. Dek tururken bu yüzüm oldu kara
Kara yüzli vardım ol pèygambere
9. Resül eydür git katıma gelmegil
Tanrıya kul baña ümmet olmağil
10. Düşerem pèygamberin ayağına

Yalvaruram p ygamberler begi e

11. Hem d rem y  Res l eyit ba a
Neden  t ri  a i oldum sa a

2a

1. Őu um neden eyit ba a biley m
Yavuz işe yine tevbe kılayum
2. Res l eyd r rev -mıdur ey  a i
Urup ana  g z ni  ıkarası
3. G r  d nd m ba dum ana y z ne
K n bulaŐmıŐ ol m b rek g z ne
4. Bil n ben bu d Őden  urdum  ri
 Aklımı d remed m andan ber 
5. Anası eyd r  ur  ri  ok s yleme
 st zına var d Ő bahane  yleme
6. Etmegi al varup anda y yesin
İŞbu s zi  st zına d yesin
7. Oğlan eyd r ana etmek k yusı sa a
Ana c nım k yusı bug n ba a
8. Oruc  utam kırk g n y meyem
Her kimseye kelecı d meyem
9. Becid  utdı anası etmek Şunar
K kır oğlan etmegi g r  atar
10. Gitdi etmek  rdi ana g zine

Ḳudretile toḳundı şağ gözine

11. Anasının şağ gözi ol dem çıkar
Vāy aḡa ata ana göḡlin yıḳar

2b

1. Görđi oḡlan anasının gözünü
Pāre pāre èyledi kendüsini
2. Aldı bıçaḳ kendisini urmaḡa
Anasiçün ʔatlu cānın vèrmege
3. Bıçaḡı oḡlan elinden aldılar
Ol düşe cümle ‘aceb ḳaldılar
4. Ḥaber oldı Muḡammed Muşṫafāya
İki cihan güneşi ol Aḡmede
5. Dört yāryıla Muşṫafā bindi ata
Geldi ḡātūn ḳatına nura baṫa
6. Muşṫafā ol ḡātūnı bilür idi
Dā’imā ‘izzet aḡa ḳılır idi
7. Muşṫafā ol ḡātūnı görüp aḡladılar
Dèdi Resūl oḡlanı baḡladılar
8. Ğāziler yapışdı boynu baḡına
Düşdi oḡlan anası ayaḡına
9. Oḡlan eydür ey ana gör ḡālimi
Öldürürler işde kesüp elümi
10. Ḥelāl èyle imānsız ölmeyeyin

Yarın ʔāmu dibinde ʔalmayayın

11. Anası eydür ʔaʔ dīzārın görmegil
Murādına maʔşūdına ʔrmegil

3a

1. ʔarām olsun südüm ʔmzürdüm saña
Bundan artuʔ ana dēmegil sen baña
2. Oğlanın elin ayağın kesdiler
Bir deve boynuna anı aşdılar
3. Gezdürdiler kaʔbeyi başdan başa
Ol oğlan beñzer idi güneşe
4. Resūl eydür diñ oğlan anasına
Şaçunı bağışlasun bu miskine
5. Görmesin oğlanını bilemesin
Ağlayasın düni gün gülmeyesin
6. ʔātūn eydür beni ulaşdurmağıl
Cümle ʔālemi oda yandurmağıl
7. ʔaʔ bilür kim bir kezin āh ʔyleyem
Nāzum geçer padişāha söylüyem
8. Çünki Allāh gözüm yaşına bakar
Cümle ʔālemi bu dem oda yaçar
9. Çün işitdi Resūlullah üzdi anı
ʔātūna dēdi ey āñiret sulţānı
10. Gelmedim kim ben saña güç ʔyleyem

Geldüm ũş-kim haq sözini söyleyem

11. Çünki seniñ hâtırına baqalar
Münâfiqlar qabirine atalar

3b

1. Hâtün eydür ne gerekse kılıñuz
Südüm aña harâm olsun biliñüz
2. Oğlanı deve boynundan aldılar
Siyâset meydânına getürdiler
3. ‘Ali kığırdı odun getürdiler
Her birisi birer getürdiler
4. ‘Ali dèdi oğlanı getürdiler
Ol odunlar üstüne yaturdılar
5. Dört yanadan neftezenler urdılar
‘Ali eydür oduna nevfet urdılar
6. Başladı odun kim tutuşdı yana
Bir kez oğlan çağırır eydür ana
7. İlerü gel gör benüm hâlimi
Öldürürler işte kesüp elümi
8. Elüm ayağum kesilmiş qanıla
Qan gider oğlancuğundan cānıla
9. Nemrud odun benim için yaqdılar
Ben miskini bil ol oda bırağdılar
10. Gör ne geldi ana benüm başuma
‘Ömrimün yigit-ligine yaşına

11. ada yetdi Tanrıdan geldi baa
Yalvaruram ey ana cānım saa

4a

1. Nice kim aırdı āre bulmadı
Anası hergiz Őefā'at ılmadı
2. Haber oldu asan üseyine
Dēdi avmi oqlanı oda yana
3. anı oqlan yārimüz arındaŐımız
alifemüz bu deminde eŐimüz
4. Oqlan iün nemrud odun yadılar
Oqla(nı) bil ol oda bıradılar
5. asan ile üseyin yalın ayak
MuŐtafānı atına geldi yayaq
6. MuŐtafānı ayaına dūŐdiler
Aqladılar ikisi baş adılar
7. MuŐtafāya dēdiler kim ey dede
Kendi eliqlle¹ atıl bizi oda
8. Oqlan ile bile od yanalum
Anı ile bizde bile ölelüm
9. Zirā oqlan yārimüz yoldaşımız
alifemüz bu deminde eŐimüz
10. Oqlan iün olsun fedā

---

¹الغله Metinde yanlış yazılmış olabilir.

Muştafāya Tanrıdan geldi nidā

11. Oğlanın anasına varsun bular
Senden şefā‘at benden rahmet bulalar

4b

1. Yüz yégirmi dört biñ pèygamber gele
Şefā‘atı geçmeye ‘āciz kıala
2. Tā anası aña helāl kılmaya
Benden aña hiç hidāyet olmaya
3. Çün işitdi Muḥammed ḥaqqın sözün
İkisiniñ ol dem öpdi yüzün
4. Oğlanın anasına varın dedi
Ol ḥātūna yalvarın dedi
5. Ḥasan ile Ḥüseyn yalın ayak
Ol ḥātūn kıpusına geldi yayak
6. Bismillāh deyüp kıpu açdılar
Ol ḥātūnunun ayağına düşdiler
7. Ağladılar dediler kim yā ana bize
Revā görme oğlunı oda yana
8. Oğlun için Nemrud odun yakdılar
Oğlunı bil ol oda bıraktılar
9. Varasın oğlanını bilmeyesin
Dilerüz kim hem kıpuya kıkasın
10. Ol ḥātūn hiç sözlerin dinlemedi
Bunların ḥātırını kıyırmadı

11. Şundı öpdi ikisinin gözlerin
 Taşraya çıkdı şımayu sözlerin

5a

1. Baqdı görđi ol kıyāmet gününü
 Göge çıkdı ol kıyāmet tütünü

2. Görđi oğlı od içinde yanadur
 Oda göyüñdi cigeri ana tur

3. Gözin açdı çağırup eydür oğul
 Ayruq ana demegil beni koğıl

4. Ana degülem saña yād olmışam
 Kılmaya kāfir saña ben kılmışam

5. Qanqı ana oğlunu oda yaqar
 Kendi ırakdan turup aña baqar

6. Birdi tonun ol qader açdı başı
 Oğul deyü gözünden dökdi yaşı

7. Getürüp kendisini atdı oda
 Od içinde oğlunu qocdı ey dede

8. Urdı yüzün oğlancuğı yüzine
 Ne urdı kim düşürdi kendisine

9. Ol saħābe ġāziler kıldı zārı
 Od içinden alımağlar anları

10. Qaldı oğlan anası odda bile
 İşit imdi padişāh neler kıla

11. Ol ŧultānlar ŧultānı kadir paŧa
Emr kıldı g kdeki uan kuŧa

5b

1. Y z bi artu amu ŧuya aldılar
Aızlarıyla anadıyla ŧu aldılar

2. Padiŧāh emri ile get rdiler
amusı anda ol ŧuy get rdiler

3. ŧununun gibi sadılar ŧuyı oda
ŧanki olmamıŧdur hergiz huā

4. Ne odi aldı ve ne hu arası
Ne aa aldı ve ne oma pāresi

5. ŧol dem indi Cebrā'ıl g kden yere
Muŧafāya hu selāmin degire

6. Gedi fi'l-hāl Muŧafānı yanına
G r kl  huber vardi anı cānına

7. 'Amāmesin asun dedi bunlara
udretimi g sterem ben anlara

8. El urdı 'amāmesin adı baŧı
Āmin dedi yārenler d kdi yaŧı

9.  n du'āsiyla tamām oldu y zi
Ol hut na hu v rmez iki g zi

10. Olanı ayağı eli heb bettar
urdu  ri Tanrıya y zin s rer

11. Ol ġāziler mu‘cizātı gördiler
 amusı tekbir alavāt vėrdiler

6a

1. Ata ana gnlin yaan kişi
 Āhiretde mşkil olur her işi

2. Vāy aa ata ana gnlin yaa
 Āhiretde cānı imānsız ıa

3. Ebedi ata ana hi grmedi
 Ata ana gnline hem rmedi

4. Hele bunda atm olsun bu kelām
 Vėr alavāt Muřafāya ve’s-selām

5. Ger dilersiz bulasız otdan necāt
 ışkıyla derdile dn e’ř-řalāt

6. Hikāyet-i Destān-ı Ggercin

7. İşit imdi deyim bir hoş aber
 Kim ne dmiş ol Resl-i mu‘teber

8. Resl ikindi namazı ılmışdı
 Du‘ā dp el yze srmiş idi

9. şağ yanından bir ggercin geldi uar
 ondı Resln dizine anlar saar

10. Yā Resl yle řefā‘at gizlegil
 Ol toğan gelr olursa gizlegil

6b

1. u gn oldu beni bir toğan oğar
 Cānım alma aşdına oldu svār

2. Gizlerisen gizgil Şimdi gelür
Üç yavrum var yā Resül öksüz alur
3. Gizlemezsene destürinla uçayın
Yüce yüce ayalara açayın
4. Çün işitdi Resül bu sözleri
Yaşıyla oldı mübārek gözleri
5. Resül eydür gel yanuma gir hemān
Çünkü geldiñ bunda işiñdür tamām
6. Çün gügercin girdi Resülün yanına
Sen bak imdi Tanrınınuñ tadīrine
7. Ol sa‘at indi havadan bir oğan
Yeri göki ditredür ılır figān
8. Yā Resül dēr gizleme vēr āvımı
Yoħsa cesed ıluram çok avimi
9. Bunca gündür kim havada yürürem
urmayup anıñ ardınca gezerem
10. Ol benüm avum-durur gizlemegil
Ben abire degülem yüzlemegil
11. Resül eydür bir oyun vèrem saña
Sen bağışla bu gügercini baña

7a

1. ab üŐündürme vèrgil avımı
Boynuna almağıl benüm avımı

2. Altı yavrum var açdur bakarlar yola
Pes anı terk éylemek nite ola

3. Resûl eydür âdem eti tatludur
Sözüm işit söz işitmek kıtludur

4. Kendi etimden véreyüm ben saña
Sen bağışla bu gügercini baña

5. Râdı oldı ol toğan bu kıvîle
Kim Resûlün etin alup şavula

6. Hem Resûl batmış idi teşvîşlere
Ol toğan bakardı işbu işlere

7. Destür oldı bıçağı getürdiler
Şahâbeler gaygulu oturdılar

8. Hitâb érdi bıçağa kesme etin
Degdi bıçaq ol mübârek tenine

9. Kesmedi çünkü tenini ol bıçaq
Nice kessin kesme dedi aña haq

10. Ol toğan silkindi oldı Mikâ'îl
Ol gügercin silkindi oldı Cebrâ'îl

11. Ol arada ikisi ağlaşdılar
Hem Resûlün ayağına düşdiler

7b

1. Dédiler sensin âhir ey habîb
Hem olursın kamu dertlere tabîb

2. Olmasayduñ seni yaratmazdı felek

Ne beşer yaradılurdu ne melek

3. Sensin āhîr ins ü cinniñ serveri
Hâk calabuñ sevgüli pëygamberi

4. Biz seniñ yüceliğini bilmişidük
Şefâ'etiñ sınayu gelmiş idük

5. Okuyanı dinleyeni yazanı
Raḥmetinle yarlıgâğıl yâ ğani

6. Tâ ki bunda ḥatm olsun bu kelâm
Vér şalavât Muştafâya ve's-selâm

7. Ger dilersiz bolasız otdan necât

8. 'İşkiyla derdile édün

9. e'ş-şalât

8a

1. **Hazâ şalât-u selâm katında ola fadâiller**

2. Dédi kim kıluñ du'âlar ḥübdurur
B(p)erdeler var arada maḥcüb durdur

3. Tâ şalavât vérmeyince siz aña
Vâşıl olmaz ol du'â ḥaḥdan yaña

4. Her kim yüz kez şalavât getüre
Hâk anıñ yüz ḥâcetini bitüre

5. Otuzı dünyâda ol işiñ
Gide ğam ḳalmaya aşla teşvîşiñ

6. Bir daḥi buyurdu server dinlegil
'Āmil olğıl tüt sözi anlağıl

7. Yetmiş de āhiretde geliser
Her biride derde derman olısar

8. Üç şalavāt ciddile her gün baña
Kim getürse haq nide dinle aña

9. İşle.....ki umid sağāyır günah
‘Afv éde haq cümlesin éde penāh

10. Her kim dā’im añar ise ol beni
Ben daħi aňam anı maħşer günü

8b

1. Çok şalavāt getüre bunda baña
Yarın ol ecrīn görüp kıla tana

2. Bir daħi buyurdı server aç gözün
Ebu Hüreyre rāvisidür bu sözün

3. Dédi server ümmetümden bir kişi
Bir şalavāt vërse baña ol kişi

4. Haq te‘ālā bir melek halk éyleye
Gelüp ol rāvdamda baña söyleye

5. Dédi kim bu gün saña İbn-ü fülān
Bir şalavāt vërdi ol şıdķılan

6. İşide şāz ola server anı
yarlıgasun haq anı aňdı beni

7. İmdi andan rādı oldum ben hemān
Var selām élet aña benden ey cān

8. Ol ferişte tiz varur ‘arş altına
Hāli ‘arđ éyler ol haq hağretine

9. Dér ki yā rab ol fülān ibn-ü fülān
Bir şalavāt getirübdür şıdķılan

10. Hem habībiñ rādıdur andan ey şāh
Raħmet èyle kılmasun ol derviş āh

11. Haķ dèye-kim yā melekler siz bilün
Cümleñüz işbu söze tanıķ olun

9a

1. yarlıgadam ol kulumı imdi ben
Pes şalavāt vérdigiyçün anı ben

2. Haķ edem harfi başına bir melek
İşid imdi ne imiş bunda dilek

3. Ol melegün üç yüz altmış başı var
Her başında üç yüz altmış yüzi var

4. Her yüzünün üç yüz altmış dili var
Yarlıganmak dileyeler ol kulu bular

5. zī şa‘ādet zī sevābdur ol kula
Bir kelāmdan bu kadar nesne ola

6. Bir daħi diñle dèyeyin ey ulu
Vér şalavāt olmayasın kayķulu

7. Bir daħi işid ne dèdi ol serveriñ
Kim şalavāt haķķında péygamberiñ

8. Ol kıyāmet günlerinde haķ ey cān
Nefsi nefsi dèyüp èyleye fiğān

9. Her kişiye başı başı kāyusı

Bilinür ol günde ādem eyüsi

10. Bir bölük kavmi zebāniler tuta
Gelün cehenneme dēyüben ite

11. Ayıralar bunları halkdan ey cān
Āh édüp ağlayalar kılup fiğān

9b

1. Dēyeler kim yā zebāniler bizi
Nereye életirsiniz siz bizi

2. Dēyeler zebāniler ol dem tāmuya
Életürüz sizleri biz tāmuya

3. Dēyeler bir dem bize mühlet vérün
Ağlaşalım bir zamān andan sürün

4. Ādem aşıldür bu bizüm kamumuz
Oda döymez nice olur hālimüz

5. Biz Muḥammed ümmetiyüz ey ‘aceb
Var-mıdur bize ümid kılsun ‘aceb

6. Bunlar eydür siz taleb éylersinüz
Nice siz utanmayup söylersinüz

7. Anda iken ağlasanız imdi siz
Siz bizi görmezdiñüzdi biz sizi

8. Dēyeler bunlar bizi kāfirler ile
Bile ‘azāb étmenüz anlar ile

9. Dēyeler kim zebāniler yā ‘āşi
Ol yazuklu kulların şefkat-cisi

10. Çıgırışınız bir güzin ol servere
Ol şefā'at kânı ol péygambere

11. Çıgırışalar cümle Muḥammed déyüben
Āh ṭāmudan āh feryād déyüben

10a

1. Zī şefā'at éyle gel bize tīz
Ḳıl teraḥḥum yanmayavüz oda biz

2. İşide server bularıñ bu sözün
Ṭoldura yaş ol mübārek gözin

3. Gele éde yā zebāniler ṭurun
Ḳoñ gidün ümmetümi baña vérün

4. Gérü életün terāzūye bunları
Göreyin ben daḥi neder anları

5. Déyeler kim bize destūr yoḳdurur
Gerçi seniñ şefā'atıñ ḥaḳdurur

6. Yüz ḥaḳa ṭutuben Muḥammed söyleye
Ḥālini ol ḥaḳrete 'arḍ éyleye

7. Déye yā rab bu melekleri ḳoma
Berde oldı ümmetümle arama

8. Ḥaḳ te'ālā bir nidā éde aña
Yā zebāniler déye vérün emān

9. Ne dilerse ḳoñ Muḥammed işlesün
Kimi dilerse bugün bağışlasun

10. Gele bunlar terāzū ḳatına

Vér şalavât sen Resûl hağretine

11. ˘artalar yazuğları ağır gele
Her birisi āh ēdüp feryād kıla

10b

1. Ol sa‘at gōr nēyleyiser Muştafa
Nice kıılır bunlara meyli vefā

2. El ura kudretten çıkara
Bir biti ol dem iĉre ey bere

3. ˘oya anı ol terāzu ūstüne
Gōr nice luţf ēder imdi dostuna

4. ˘ayrı şerrinden bir kez ağır gele
Her birisi şāz olup anda gūle

5. Elin ala bunları ol şahıbāz
Gezdūre maĥşer yērinde serfirāz

6. Eletūben cennete hoş bunları
Sevinūben şāz olısar cānları

7. Sōyleye ol demde ol cānlar cānı
Ne kişiyem bildiñūz-mi hiĉ beni

8. Bunlar ēde sencileyin gōrmeyik
Yūzi maĥbūb bir kişiyē ērmedik

9. Dēye kim benem cihanıñ serveri
Yaradılmış faĥri ĥalĥıñ rehberi

10. Benem her ĉāresizler ĉāresi

Benem onulmaz yürekler yarası

11. Ol Őalavt dnyda siz vrdiñz
Yanımda ol benim yarın oturasız

11a

1. ok Őalavt vrdiñz y ümmeti
ylediñz ğyet ri'yet sünneti

2. Dy'tme snnetmi key Şakın
Ger baña olmak diler isen yakın

3. Sünnetin tutmak gerekdür cnıyla
Kopayın drseñ eger imanıyla

4. Bir daği dinle Őalavt ĥakķına
Nyledi ol serveri işid yine

5. Cem' edüp aŐĥbını bir gün ey yr
Otururdu cümle anda ne ki var

6. Bir yigit girdi ier ol zamn
Aña server tr geldi hemn

7. Ebu Bekriñ üstüne yr yildi
AŐĥb ire bir 'aceb seyir yledi

8. Ebu Bekir incindi ol dem bu işe
Fikre vardı düşdi ol dem teŐviŐe

9. Tz tebessüm yledi ol dem Resl
Y Ebu Bekirim Şakın olma mell

10. mmetimden bu yigitden baña ok
Kim Őalavt getürür bir daği yok

11. Anıñ için böyle kıldım ben aña
İşde ma'lûm éyledüm hâli saña

11b

1. Anda baña kim yakın olmak diler
Ol baña çok çok şalavât véreler

2. Çok şalavât véreniñ ben düşünce
Girürem yardım olup her işine

3. İmdi mü' min kul isen Tanrıya
Şalavât vér göñülden bî-riyâ

4. Anda dertlü cânıña dermân ola
Her işiñ saña fermân ola

5. Yâ ilahi kıl 'inâyet ét kerem
Fezâ'-i ekberde bizi kıl muhterem

6. Ey murîdi derdi-mend tut diliñi
Yalvar 'arşa karşı açup eliñi

7. Aşk günahıñ çokluğın éyle hisâb
Munhârıksın katıdur yarın 'azâb

8. Her seher éyle münâcât ağlayu
Nâr-ı 'ışka cigeriñi tağlayu

9. Ağlaşuñ feryâd édün şimdi hemân
Biliñ aşşı éylemez şoñ peşimân

10. Göz yaşıdur tāmuyı söndüren
Gelür iken gerü yoldan döndüren

11. Varmadın sen kabriñe éyle yrak
Hod bilürsin anda saña ne gerek

12a

1. Fağlı rahmet ériře cümle mü' mine
Varalar anda imānıyla sīne

2. Olayın dersen eger anda emīn
Şalavāt vēr Resūl pes hemīn

3. Fā'ilāt fā'ilāt fā'ilāt
Muştafānıñ rūhuna vēr şalavāt

4. Ger dilersiz bulasız andan necāt
İşkıyla derdile édün e'ş-şalāt

5. Hazā Hikāyet-i Padişāh-ı şun'a-i mu'cizāt

6. Bu arada bir hikāyet édelüm
Mu'cizātından rivāyet édelüm

7. Şan'ānıñ bir padişāhı var idi
Baht-ı devlet kim anıñla yār idi

8. Cāme-ğābında yaturken düş olur
Gözleri bir ħüb cümle tuş olur

9. Dédiler kim budur fahr-i cihān
Bunıñ için oldu bu kevn-ü mekān

10. Padişāh tırdı ziyāret kıлмаğa
Hağret-i Aħmed kıomadı varmağa

12b

1. Dédi kim bilmiş olasın yā Sa' id
Sen beni kıлмаğ ziyāret key ba' id

2. Küfr ile sen baña érmeklik muħāl
Müslümān ol kim bulasın sen vişāl

3. Pes hemān imāna geldi anda ol
‘Arḍ-ı islām éyledi aḡa Resūl

4. Dédi anda dünyāda bil yā emīn
Sen yigrimi bir gün olursın emīr

5. Anda éresin cevāri raḡmete
Mübtelā olmayasın sen zaḡmete

6. Uyanuban gördi server içi nūr
Sinesi ol nur ile buldı sürūr

7. Bildi kim bu gördüğü yalan degil
Aḡa anı ‘arḍ éden şeyṡān degil

8. Bu feraḡdan ḡazinesine girdi ol
İki şanduk ḡoş teberrük düzdi ol

9. Hem daḡi bir nāḡa aldı key laṡif
Şaydı pes dört biḡ altun ol şerīf

10. ‘Abdurraḡman adlu oḡlı var idi
Hem laḡabı ol Ebu’l Miḡcān idi

11. Da‘vet édüp anı getürdi nihān
Kışşasınuḡ cümlesin kıldı ‘ayān

13a

1. Dédi cānım ben neler étsem gerek
Gözlerimle ḡüb cemāl görsem gerek

2. Luṡfiyla cānıyla ‘āşık olmuşam
Elinde ben ḡoş müslümān olmuşam

3. İki şanduk ḡoş teberrüklü aḡa

Hādır édüp şimdi hoş vérem saña

4. Anıñ için olmuşım ben bi-devā
Ola şāyed derdime benim devā

5. Yükledüp üstüne bin gel sen hemān
Key şaķın bu işde tutmağıl gümān

6. Tapşur aña bu emānetim benim
Kurban olsun aña bu cānım benim

7. Diler-iseñ şāz-u handān olasın
Hağretinde sen müslümān olasın

8. Oğluna bu resme ta'lim éyledi
Cānın andan sonra teslim éyledi

9. Ba'd-ı zamān geçti atası tahtına
Mālik oldı milkine ve rahtına

10. Bir zamān bu resme esdi ruzigār
Yād édüp 'ahdini tutdı ol nigār

11. Yérine bir kişi bir şāh éyledi
Aħmediñ sevķine bir āh éyledi

13b

1. Geldi bindi nāķasına ol emīn
Yola girdi hoş revān oldı hemīn

2. Gider iken yoluna ol hūb cemāl
Hātırına düşdi ğurbetde melāl

3. Döndi anda nāķasına söyledi
Nār-ı ğurbetden şikāyet éyledi

4. Ger bu cevri gördüğüm yokdur benim
Lîk maşşūdum Muḥammeddür benim
5. Bu murāda ger beni êrgüresin
Ol Resûlün yüzünü sen göresin
6. Bu kelāmı söyler-iken uyudı
Le cerem gönlünde fikri bu idi
7. Kim éreydi ḥaḍret-i pèygambere
Cāndan imān getüreydi servere
8. Pes deveye düşdi şevḳ-i Aḥmedi
Ḥoş revān oldı ve bir dem ṭurmadı
9. Ol uzak yolları kıldı ḥaḳ yakīn
Şubuh dek şehre érdi ol hemīn
10. Çün Medīne şehriñi gördi ṭurur
Silkinüben şāhibini uyarur
11. Uyanuban gitdi gözniden çünki ḥāb
Gördi kim üstüne ṭoğmış afitāb

14a

1. İlerüde gördi bir şehriñi laṭif
Ana varmaḳ ‘azim kıldı ol şerīf
2. Geldi bu şehriñ ucuna ol civān
On kişiye düş oldı naḡihān
3. Aḳ şaḳallu cümlesi gèymiş ‘abā
Her birinün elinde ḥoş bir ‘aşā
4. Tesbiḥ oḳurlar şalavāt vèrürler
Böyle bu evceh ile anlar ṭururlar

5. Çün Ebu'l Miḥcān bunları gördi hoş
Nāḳasın bunlara karşı sürdi hoş
6. Ol nigārı daḫi bunlar gördiler
Ne kişisin dēyü anlar şordılar
7. Dēdi oḡlan bunlara kim ey yār
Bu ne yerdür bunda kimdür şehr-i yār
8. Dēdiler budur Medīne ey şafā
Şehriḡ yārıdur Muḫammed Muştafā
9. Gūş édicek anıḡ adıḡ ol hemān
Şevḳ ile āh édüp oldı şāzumān
10. Dēdi var-mı araḡuzda dek baḡa
Tāki şaçular şaçaydum ben aḡa
11. Dēdi şan'a mālikinüḡ oḡluyam
Muştafā aşḳına cānı taḡluyam

14b

1. Anası imān götürüp öldüḡün
Bu kadar nesne vaşiyet kıldüḡün
2. Yola girüp yalnız gitdüḡini
Gider-iken néyleyüp nédüḡini
3. Devesinde uyḳu tutup yatduḡun
Bir gécede gelüp anda yetdüḡün
4. Vaşf-ı ḡālin cümle taḳrīr éyledi
Ḥüsn-ü ḡulḳıyla bunlara söyledi
5. İşidicek bunlar oḡlanuḡ sözün

Kaşdı kıldılar tutalar kendüzin

6. Dédiler kim bu cazu göz ötürür
Sihrile şan'adan âdem getürür
7. Dedi Ebu'l Miḥcen bunlara çoḡ beni
Sizden artuḡ görebilmişindir ben anı
8. Bu ne sözlerdir ki söylersiz baḡa
Cân-u dilden 'aşık olmışam aḡa
9. İnşâ'e'llah ben ana varsam gerek
Hâki pâyine yüzüm sürsem gerek
10. Böyle déyüp döndi bunlardan hemân
Gör ne fitne kırdılar bunlar hemân
11. Birbirine dédiler kim bu civân
Biri varup söyler ise nagihân

15a

1. Ger 'Aliye dërler ise ḡâlimüz
Öldürüp bizi alurlar mâlimuz
2. İmdi bu derde bulalum biz devâ
Cümlemüz bizüm kıırılmaḡdan revâ
3. Çünkü bu tedbîri anlar êtdiler
Yetüşüp ardından anı tutdılar
4. İçlerinde biri key mel'un idi
Taş baḡırlu key ḡatı mel'un idi
5. Şaçına yapışdı çekdi oḡlanı
Nâḡasından yere bıraḡdı anı

6. Devesile mālın aldı kalanı
Aḥmede életdi biri oĝlanı
7. İçerü girdi Resūl söyledi
Yā Muḥammed déyü efgān éyledi
8. Muştafā çünki anda gördi bu işi
Dédi feryāduñ nedür seniñ kişi
9. Dédi yā Aḥmed vaşıyyet étidinüz
Konuĝunuz hoşça tutuñ dédinüz
10. Milk-i şan‘ādan bir oĝlan bu géce
Baña konuĝ oldı kim işit nice
11. Yédük içdük tā olunca vaqt-i ḥāb
Ḥādır étdüm yatmaĝ-ıçün cāme-ḥāb

15b

1. Bilmedüm ki oĝrı imiş ben anı
Gör ne maĝbūn éylemişdür ol beni
2. Mālımı almış ḥiyānet éylemiş
Oĝlum öldürmiş ḥiyānet éylemiş
3. Nesne vérüp şaldum ādemler aña
Tutuben getürdüm uş şimdi saña
4. Baña dökdügi mālı kıldum kabūl
İllā oĝlum kanda kaldı yā Resūl
5. Dédi Aḥmed ne kadardur ol şabī
Dédi on dört yaşında ol ey nebī
6. Bu kadar yaşında bir tıfil ĝarīb
Sen dédigün kārı kıлмақ key ‘acīb

7. anı yā den Şimdi oqlan andadır
Yā Resūlullah getürdüm bundadır
8. MuŐtafā dēr yā Bilāl ol oqlanı
Yürü al gel görelüm kimdür anı
9. Pes hemān ıkdı getürdi ol emīn
ana ğark olmuş yaturdı tā zemīn
10. Hem Muammed ol Bilāle söyledi
Başını aldur yüzünü sil dēdi
11. ünkü sildi yüzün anı ol Bilāl
Nur iinden zāhir oldu hūb cemāl

16a

1. Şanasın ıkdı bulutdan bedr-i ay
RūŐen oldu Őu'lesinden cümle cān
2. Dēr Muammed Ebu Bekire nola hāl
Bu tıfıdan bu fesād gelmek muāl
3. Geri kim bilinmez kimdür bu civān
Līk-i Őimāsında var nur-ı imān
4. MuŐtafā dēr ēyledüğüñ da'vaya
Őāhidin var-mı getür bu ma' niye
5. Getüreyin dēyü gitdi ol er
Geldi yoldaŐlarına vērdi hāber
6. Ol munāfıqlara dēdi tīz varuñ
Ētdüğüñ bühl(t)²āna Őāhidlik ēdüñ

---

² Metinde yanlış yazılmıŐ. Būhtan olması lazım.

7. Oğlanı bu cazuya öldürdelüm
Siziñ ile mālı kısmet kılalum

8. Ol munāfıklar Resüle geldiler
Girdiler yalan şahādet étdiler

9. Dédiler ‘ayān bilürüz bu işi
Da‘vasında gerçek éder bu kişi

10. Şāhidüz buña şahāde éderüz
Bu şahādete şadākat éderüz

11. Dinleyüp bunlarıñ Aħmed sözün
Pes ‘Ömerden yaña döndi yüzün

16b

1. Dīnimüzde yā ‘Ömer budur āsān
Şer‘ile alasin kışāş bunda sen

2. ˘ırdı yerinden ‘Ömer kıldı bir āh
Nédelüm çün böyledür emr-i ilah

3. Emr édüp ayağın bağladı
Merħamet édüp veli çok ağladı

4. Kimseye bu resme bühtān olmasun
Bu belādan cigeri ħun olmasun

5. Yā ilahi kıllarunı kıl ırak
Görmesünler zulum-ile derdi fufrāk

6. Çün ‘Ömer geldi nigārın yanına
Ataşı furkat bıraktı cānına

7. Kıluna déki al bu oğlanı

Var sīyāset yérine élet anı

8. Dédi yā mevlā buyurğıl sen baña
Tā cezasın göstereyim ben aña

9. Sirğa étmiş elini kesin dédi
Geldi şol dem kesdi yanına ıodı

10. Bu Ebu'l Miħcān nihāni söyledi
Kendü nefsenden bu sözi söyledi

11. Dér kesin şu ellerim degdi puța
Ne revādur Aħmediñ elin ıtuta

17a

1. Şükr éder ol hāline ğuşşa yémez
Şāz olup anlar hiç nesne démez

2. Kesdiler ayaklarını hem anuñ
Mü' min isen baķıla cānıñ seniñ

3. Ayaklarını kesin dédi anlara
Kim varup secde kııurdı puıtlara

4. Éllere hüküm éylediler kim vara
Cem' olup erler içinde bir yére

5. Dédi yanarsam revādur ben ğarīb
Zirā vaşlıñdan cüdayım yā ğabīb

6. Ğurbet elde tāc u taıhtdan ayruyam
Bu sebebden derde düşdüüm şayruyam

7. Rūıhlarıñ şem'ine bende yanayım
Yā Nebiyullah saña ben déyeyim

8. Bu arafdan ęurretā ‘ayn-i Resūl
Ya‘nī kim ol meyve-i ayru’l betūl
9. Ol sa‘ādet ęülşeninūę ęülleri
Ol firāset bāęınūę būlbūlleri
10. Cān içinde cān olurlar cānlara
Hūr-i rıdvān cān vērürler anlara
11. Havđ-ı Kevser şerbetindeğ sākisi
Ol Hüseynle Hāsanı kim ikisi

17b

1. Hıcadan gelür iken anlar şems var
Gördiler kim alk içinde fitne var
2. Bir kişiyeye şordılar kim ey kişi
Dédiler alkūę nedür bu cünbüşi
3. Dédi az yaşında bir hūb civān
Kān édüp sirka étmişdür nagihān
4. Dinledi da‘vasını anıę Resūl
Şer‘ile katlına hükme etti Resūl
5. Bu alayık diler anı yağalar
‘Ömür divānını yağup yığalar
6. İşidüp ol iki servi nāzenin
Āh édüp derdile kıldılar enīn
7. Birbirine dédiler gel varalum
Dedemūze varuben yalvaralum
8. Umaruz ki alup azād eyleye
Anığ ile bizi oş şāz eyleye

9. Çünkü geldi meydāna revān
Halk dediler bilmiş ol kim yā civān

10. Uş saña érdi Hüseyinle Hasan
Ola kim kırtulasın sağ āsān

11. Şabrı gitdi bi karar olmuşdı
İşi dā'im āhı zār olmuşdı

18a

1. Anları çün gördi ta'zīm eyledi
Cānını şükrāna şükrem eyledi

2. Gördüğü demde Hasan anıñ yüzün
'Aklı gidüp yavı kıldı kendüzün

3. Şandı kim Hüseyin öldürürler şehir i yār
Yere düşdi āh kıldı zār u zār

4. Yüzine şu sebdiler şordı Hasan
Dér Hüseyine kıandasın ey cānı sen

5. Seni şandum göricek ol oğlanı
Şöyle beñzetmiş kim saña ol ğani

6. Böyle dēyüp gitdiler yollarına
Aldılar dülbendlerin ellerine

7. Başlarını açup oldılar revān
Yolına cānlar revān olsun revān

8. Dökdiler saçlarını yüzlerine
Misk-i 'anber reşk eder tozlarına

9. Mescide erişdiler kim āh dēyü

Girdiler Aḥmed katına ağlayu

10. Dédiler gerçi edebdür bilürüz
Saḡa senden uş şikāyet kıuruz

11. Çün Resūlullah işitdi sözlerin
Yaşa ġarķ étmi mübārek gözlerin

18b

1. Gördiler anlar dökerler yaşların
Yaş aķıdur yaşa gelür taşların
2. Ger digilsen sen daḡi taşdan katı
Ķan dökesin yād édüp bu fürķatı
3. Ey ciger köşemdiḡ imdi nola ḡāl
Size de oldı mı ki mekr ile al
4. Dédiler kim sen démediḡ-mi yā Resūl
Kim Ĥüseeyine beḡzer olsa bir oġul
5. Ol kişi oġrı ḡarāmi olmaya
Yavı işler hergiz andan gelmeye
6. Muştafā döndi anlara söyledi
Şimdi daḡi dérem ben anı dedi
7. Yā dede bu sözi sen démeḡ neden
Dönüp aḡa bunca cevr étmeḡ neden
8. Anı ol ḡaķ şöyle beḡzetmiş aḡa
Yüzüni gören kişi kıalur taḡa
9. İmdi senden dilerüz ki biz hemīn
Ol ġarībi kıurtarasın yā Emīn

10. Elin ayağın yérine koyasın
Luṭf édüp aña du‘ālar kılasın

11. Yine ola cümle a‘dāsı tamām
Ol civānı haşmıyla al gel hemān

19a

1. Vardı getürdi anları tiz Bilāl
Şoralar kim nedür bu ḥāl aḥvāl

2. Geldiler mescid içine girdiler
Muştafāya ‘izzet édüp turdılar

3. Gördiler kim nola seni olmuş ol
Dīn yoluna cān vèrübən olmuş ol

4. Ebu Bekir tırdı yérinden söyledi
Bu ġarībi baña bağışlañ dèdi

5. Ger uyarsañuz sizler bu söze
Yarın anda dest-gir olam size

6. Görmediler bu sırrı anlar devā
Ol nigārıñ derdine ola devā

7. Tırdı yérinden ‘Ömer hem kıldı çüş
Baña bağışlañ bu derdi sözüm uş

8. Tıtmadılar sözin anıñ ey kibār
Tırdı geldi bukez ‘Osmān zār u zār

9. Geliñ bağışlañ dèdi baña anı
Size cennet vère luṭfindan ġani

10. Bunlara ‘izz-i ikrām èyledi

Baḡa v r n  d y  iḡd m  yledi

11.  ıımadılar s z ni anıḡ  abul
H t rı sındı anıḡ oldu mel l

19b

1.  urdu andan fahri c mle k 'in t
Ol ḡab b-i ḡaḡ Res li m mkin t
2. Servi dib   addine ḡayr n idi
 addini g ller g r p ḡand n idi
3. Ayak  st ne  urup v rdi sel m
S yledi Őir n zeb ni ḡoŐ kel m
4. Serveri Őir n t c-ı Őir n nih d
Ol Muḡammed MuŐtaf  ḡayr u'l  'ib d
5. D di kim ben sizi ḡaḡdan dileyim
R z-ı maḡŐerde Őef 'at  yleyim
6. Cennete gir p g resiz raḡmeti
N r i inde  ekmeyesiz zaḡmeti
7. Bu civ nı tek bana v r n  d di
Yarın anda ecr ni g r n  d di
8. Biz anı baḡıŐlamazuz d diler
 anlumuzdur ol  omazuz d diler
9.  opdı aŐḡ b arasında bir fiḡ n
Ol fiḡ nı g Ő  der zir   ziy n
10. D diler kim bu ne dertd r y  Res l
ḡaḡ Res lin n s zi olmaz  abul

11. Pes Hüseynle Hasan kıldı nidā
Yoluna cānlar fidādur yā dede

20a

1. Var ise bunlar munāfıklar durur
Birbirine hem muvāfıklardurur
2. Anıñ içün şındılar seniñ sözün
Bilmediler kıadriñüz bunlar sizün
3. Bu tefekkürde iken Aḥmed hemīn
Nāzil oldu aña Cebrā'ıl-i Emīn
4. Yā Muḥammed ḥaḳ selām éyler saña
Ol selām ile kelām éyler saña
5. Dédi mi'rāç gécesi ṭonlarını
Ol ḥabībum géysün anıñ varını
6. Menberin meydāna életsün dédi
Çıķup anda ḥalka vā'iz étsün dédi
7. Hem 'ammāmeni bürigil başuña
Göresin pervār digārıñ işine
8. Sen du'ā kııl yā Resūli muḥterem
Müstecāb ola du'āñ çün bī elem
9. Her ne dédi ise aña Cebrā'ıl
Hem anı da öyle kıldı ol cemīl
10. Menbere çıķdı münācāt éyledi
El getürüp 'arḍ-ı ḥācet éyledi
11. Dédi āgāh olasın sen yā ḥabīb
Milk-i şan'ādan gelürdüm ben ğarīb

20b

1. Padişāh düşünde görmışdür seni
Oğlı ile saña gönderdi beni
2. Tā ki gelüp ḥaḍretüne ére ol
Ayađuñ tozına yüzün sür ol
3. Cān-u dilden ḥizmetüne bendedür
Ḳanı gelsün göreyin ol ḳandadur
4. Muştafā emr éyledi getürdiler
Menber öñünde anı yaturdılar
5. Ol nigār çunki böyle gördi ol
Ṭaşa çaldı başını cān vérdi ol
6. Bu fiğānı görüp efgān étdiler
Gözlerinüñ yaşların ḳan étdiler
7. Peyk geldi ḥaḍret eydür yā Resül
Yā ḥabibi sen ağlama sākin ol
8. Dağı rabbiñ saña selām éyler dédi
Ol selām-ile kelām éyler dédi
9. Ger dilerse ol civānı dérgürem
Cümle maḳşūdına anı érgürem
10. Söylesün aşḥābına dīn serveri
Vérelüm ‘ömürlerinden her biri
11. Döndi aşḥābına Aḥmed söyledi
Cebra’ıl’iñ sözlerin ‘arḍ éyledi

21a

1. Gūş édüp şevḳ ile anlar durdular

Ƙıya bildükleri ƙadar ‘ömür vérdiler

2. Faħr-i ‘ālem döndi eydür yā ‘Ali
Menba‘-i luṭf-i kirāmsın yā velī
  3. Sen ne içün bu arada ƙurmaduñ
‘Ömrüñüñ ba‘dısından vémediñ
  4. Dédi ‘ömrüm ne ƙadardur bilmezem
Bu ƙadar ‘ömrüm anıñ olsun démezem
  5. Līk-i mühlet vér baña sen gideyim
Dest-i namaz édüp vaşıyyet édeyim
  6. Cānımı ƙurban édeyim ben aña
Bāķi ‘ömrüm anıñ olsun ey hümām
  7. Böyle déyüp söyler-iken nagihān
Hāzır oldu pes yine sultān-ı cihān
  8. Hāķ selām éyler saña dér yā Resül
Ƙamu hācetleriñ oldu hep ƙabul
  9. Ol ‘Aliniñ hürmetine padişāh
Vérdi ‘ömrin yine aşhābıñ ilāh
  10. Kendi ƙudret huznesinden girdigār
Aña altmıñ yıl ‘ömür vérdi ey yār
  11. Dédi kim ƙılsun ḥabībüm bir du‘ā
Ol du‘āsını anıñ ƙıldum revā
- 21b**
1. Ol Muḥammed el getürdi ḥānumān
Dédiler āmīn zemin ü āsumān

2. Hâk te‘âlâ kudretinden ol nigâr
Başını yérden getürdi şems ü vār
3. Turdı yérinden şahâdet éyledi
Kendi hâlinden şikâyet éyledi
4. Gördiler bu mu‘cizâti hâş-u ‘âm
Dédiler hoş eş-şalât-u ve’s-selâm
5. Menberinden indügi demde habîb
Ayağına düşdi Ebu’l Mihcân garîb
6. Ol dem anda hoş Müslümân oldu ol
Ğuşşadan kırtuldu handân oldu ol
7. Ey sa‘âdet menba‘i şâhib-i cemâl
Saņa vèrmişdür kemâli zü’l celâl
8. Kadresi la’liñden ereydi eger
Nâr-u hicret yanmayan pervânlar
9. Cümle deryâlar olaydı hoş zülâl
Rûhlaruñ şem‘ine bulamazlar vişâl
10. Hâdretüñe gelür iken garîb
Gör niçesi kırdılar mekr ile al
11. Dîniñi inkâr édenler yâ Resûl
Hüzn-i gâmden bulmasunlar hiç vişâl

22a

1. Bu habîbi bendeye raħm éyleyüp
Kıl şefâ‘at yâ habîbi lâ yezâl
2. Varup evlerini yağma kıldılar
Ol iki şandüğü alup geldiler

3. Ol munāfıklar bulup tıtdılar
Od koyup anları oda atdılar
4. Muştafāya mālı teslīm étdiler
Mālını aşhāba takşim étdiler
5. Fahri ʿālem hizmetinde kaldılar
Tāʿate şevk ile maşgul oldılar
6. Ol Muḥammedür haḫdan beyyināt
Nāzil olup gösteridi muʿcizāt
7. Ger dilersiz bulasız otdan necāt
İşkıyla derdile édün eʿş-şalāt

8. Hazā Destān-ı Ḥalīlullah ve İsmāʿil Nebiyullah

9. Allāh déyüben söz édelüm
Allāh adın kamu düpdüz édelüm
10. Bir hikāyet söyleyelüm dinleyesin
ʿĀkil isen maʿnāsın anlayasın
11. Bir şalavāt vérelüm pèygambere
Dīn diregi ol Muḥammed servere

22b

1. Daḫi şonra bu sözi söyleyelüm
Gün gibi anı ʿayān éyleyelüm
2. İsmāʿil ile Ḥalīl aḫvālını
Şerḫ édem diñlersen sen anı
3. Anlara haḫ ne cefālar éyledi
Şonra yine luṭf-i iḫsān éyledi
4. Ol Ḥalīlīn mālī gāyet çok idi

Ve lākin oğlı kıızı hiç yok idi

5. Şöyle kim ‘ömri içinde ol Hālil
Yalvarurđı Һađrete ol Celil
6. Bir oğul bağışla luđfunđan bağa
Sevdüğüm kurban edem ben sağa
7. Şol-kadar kıldı münācāt Һađrete
Tā ki İsmā‘il’e olunca ata
8. Bir oğul v Erdi ağa Һak sevgili
Şanasın uçmağuğ ol bülbüli
9. İsmā‘il v Erdiler anığ adını
Şol şekerden görmediler dadını
10. Şol-kadar kıatı severdi anası
Uyđu gelmezdi gözine yanası
11. Anı fikr Ederdi gezip durası
Hem anasının ciger pāresi

23a

1. Ata ana ağa şöyle ıapdılar
Allāh ile ‘ahdi kim unutdılar
2. Démiř idi bir oğul v Erdel bağa
Sevdüğümü kurban edem ben sağa
3. Şol-kadar v Erdi ağa mühleti
Göğlini v Erdi Hālil ağa kıatı
4. Bir gece kim ol Hālil yatmış idi
Ğaflet uykusı gözün ıtutmış idi

5. Düş içinde çağırur Rabbu'l-Celil
Kanı ol 'ahdiñ nice oldı yā Halil
6. Çünkü benden oğul istemişdin
Sevdüğüm kurban kılam demişdin
7. Ben oğul bağışlayup luṭf eyledüm
Yā Halil sen dostluğı terk eyledin
8. Kişi evlād sevmek layık-mıdur
Beni terk etmek saña layık-mıdur
9. Bir ādemde iki göñül kılmadum
İki şey'i sevmege kâ'il olmadum
10. Her kim evlādını seve yā mālını
Ṭamu içre bile kendi hālını
11. Yā beni sev yā anı sev yā Halil
Uyku içre söyledi aña Celil

23b

1. Tiz beñileyüp uykudan Halil bağa
Tā ki yüz çoç kurban eyledi hağa
2. O gece feraḥ olup yatdı Halil
İşid imdi ne dedi Rabbu'l-celil
3. Dedi ey dost bu-mıdur nezirin
Sevdüğün kurban etmezsın neçün
4. Kalkup ol gün yüz şıgır boğazladı
Hağ yoluna anı kurban eyledi
5. Ol gece kim ğaflete vardı Halil
Yine bir nidā etdi Rabbu'l-celil

6. Dêdi ey dost ‘ahdiñe dêrmez-misin
Sevdüğün terkini vêrmez-misin
7. Qaldı ol Halîl baqdı ‘ibrete
Nêtesin bilmedi qaldı hayrete
8. Yüz devesi var idi sevgüli
Qurban êdüp cümlesin kıldı ölü
9. Ey birâder işid imdi sen anı
Qurban êtdi Halîl üç yüz hayvânı
10. Êtdi Halîl kıldı üçyüz rızqını
Yêrine götür dême nerusı
11. Böyle dêyüp uyquya vardı Halîl
Bir nidâ êtdi yine Rabbu'l-celîl

24a

1. Dost olan dostuna böyle-mi êdiser
Dost yoluna sevdüğün terk êdiser
2. Uyqusından uyanup gör êyledi
İşbu sözlere te‘accub êyledi
3. Yüz qulı var idi gâyet şîrîn
Azâd êtdi anları birin birin
4. Ayıtdı qurban êyledüm yüz qulı
İşde yêrine getürdüm qulı
5. Ol gece Tanrı dêdi dinle sözi
Yâ Halîl mashâra êylersin bizi
6. İsmâ‘ıldür sevdüğün bilmez-misin

Bizim için sen anı vèrmez-misin

7. Ben seniñ söziñ tutup vèrdim anı
Sen baña vèrmeyince dostluğ kanı
8. H̄alil anda uyğudan beñilledi
İsmā'îl'im dèyüben çok ağladı
9. Āh nédeyim ger dèrisem anasına
Döymeye kimse bu feryād yasına
10. Yeyregi oldur ki bu sözi şağlayım
Dügüne oğudılar bizi dèyim
11. Öyle dèyüb İsmā'îli alam gidem
‘Arafāta életüp qurban édem

24b

1. Anası bilmez anı şanur düğün
Şonra bu dert yürege olur düğün
2. İşbu tedbîrleri H̄alil fikr éyledi
İsmā'îli hağğa qurban vèrem dèdi
3. H̄alil ol dem dèdi kim yā Hāçere
İsmā'îl'in nazlı saçını țara
4. Ala gözlerini anıñ sürmele
Ol mübārek ellerini kınalı
5. Cizmesin géydür dağı ayağına
Ol anası yüreginün bağına
6. Hem dağı kaftanların géydüresin
Benim ile düğüne göndüresin

7. Ka'be tarafında vardır bir düğün
Düğüne okudılar bizi bugün
8. Şöyle kim oldüğün kıutlu ola
İsmā'îl benim ile bile ola
9. Yoldaş olup bu beni şāz eylesün
Hem dağı düğün temaşa eylesün
10. Anası dedi meded İsmā'îl'im
Gönlümün içinde öten bülbülüm
11. İsmā'îl benim yüregim yağıdur
Hem dağı cigerimün bağıdur

25a

1. Bubaya yoldaş olup şāz edicek
Ben kiminle eglenem ol gidicek
2. İsmā'îl gözüm öñünde durası
Görmeyince ana gözsiz olası
3. Ana oğulsız gidicek düğüne
Ayruluğ odı düşe yüregüme
4. Ben anıñ ayruluğına döyemeyem
Bir dakıķ görmesem eglenemeyem
5. Āh nedom illā er sözini tıtmalı
Tıtmasam tāmı dibinde gitmeli
6. Çāre yoķdur bu ĥasreti çekmek gerek
Er ne dērse sözini tıtmaķ gerek
7. Böyle dēyüp İsmā'îl'in saçını
Tırayup boynuna bend etdi anı

8. Tırı gelüp hoş şıgadı kolların
Kınaladı İsmā'îl'in ellerin
9. Gözlerine sürme çekdi anası
Dêdi ananın cigeri pâresi
10. Çıkarup kaftanların aldı ele
Ki vérür bir bir anı İsmā'île
11. Cizmesini önüne kodı anası
Oğlunu kendi gözünden sakınası

25b

1. İsmā'îl öpti ananın elini
Hasretligi bükdi anın belini
2. Oğlunu kocdı öpdi gözlerin
Yüzine sürdi ananın yüzün
3. Dêdi ben senden nice ayrılam
Ayruluk derdine nice døyem
4. İşbu resme niçe sözler söyledi
Elin aldı Halîle işmarladı
5. İsmā'îl saña emānet yā Halîl
Öñüne düşüp anı olgıl delil
6. Döndi oğluna dêdi ayrılmağıl
Göz açup hem Halilden ayrılmağıl
7. Dertde korsun anayın biricüğüm
Cümle 'ömrüm hâşılı biricüğüm
8. Çünkü yola girdiler oğul ata

Baķın imdi evde olan fūrķata

9. Anıń ardınca ıaŗra ııķar
Yürece Şanki bir od düŗmüŗ yaķar
10. Yā Halil urduń yürece yarayı
Ķanda gidersen Ķoyup bi-ıāreyi
11. Şon sözüm var söyleyem iŗidesin
Beni öldürüp de anda gidesin

26a

1. Āĥiret evlerine beni göndüresin
Ķanda gidersen anda gidesin
2. İsmā'ıl'im gerü bile baķmayasın
Hem anası ĥasretini ıekmesin
3. Gitdi anlar yalnız ıaldı ana
Dönüben geldi eve yana yana
4. Őeytān ol dem girdi fitne tonına
Ağlayarak geldi Hāıer ıatına
5. Ŧurdu Hāıer ańa ey kiŗi sen
Ĥāıetini ne ise anı bitürem
6. Dédi geldim ben sańa teselli ıılmaĥa
İsmā'ıl'in ĥālin ĥaber vermeĥe
7. Ne durursın ıanı nazlı İsmā'ıl
Anı boĥazlamaĥa gitdi Ĥalil
8. Hāıer eydür hiı ana oĥluna ııya-mı
Düĥüne alup gidüp öldüre-mi

9. İblīs eydür aña kim yā Hāçere
 Hālil anı dostuna qurban éde
10. Hāçer eydür dèdi hey göñli qara
 Kim ol kim oğlumı qurban vére
11. iblīs eydür öyle buyurdı Celil
 Anı qurban étmege gitdi Hālil

26b

1. Hāçer oldem iblīsī āzār éyledi
 İllā sözi yürege kār éyledi
2. Āh nazlı nazlı besledüğüm İsmā‘il
 Āh ‘aceb néderiki seni Hālil
3. Tıqız ay baṭn içinde seni şaqladum
 Her géce beşigiñi bekledüm
4. Şaқınurdum kendü gözümnden seni
 Furqate düşürdün āḫir sen beni
5. Ey güzel saçın taradugum qızı
 El kınalı sürmeli ala gözi
6. Ey elde bir tıtam gonca gülüm
 Ol göñül içinde öten bülbülüm
7. Ey ananıñ kucağında nazlanan
 Tıqız ay baṭnı içinde gizlenen
8. Ey mübārek ayağına cizme géyen
 Anayı öksüz qoyup oda yaқan
9. Ey güzel kaftanların şırta géyen
 Yüregüme dürlü acılar qoyan

10. Benim ile bile giden İsmâ'îl
 anda  letdi  aceb seni al l

11. Gitdi ibl s H cer aqlar z ru z r
 Dinle Őeyt n dai ne fitne ılar

27a

1. Ol la' n aqlandı fitne atına
 Şol dem  rdi İsm 'il n atına
2. D di İsm ' l niye geldi bize
 İŐid p ibl s anı geldi s ze
3. D di kim ey g zel İsm ' l anla
 Anan  lin d yeyim anı dinle
4. Anan g nderdi beni dinle s zi
 Fur n dan k r olmuş iki g zi
5. İsm ' l eyd r ey yalanc  kişi
 alkup evden d g ne gitse kişi
6. Anası anı i n furat ıla
 D g ne giden kişi erte gele
7. İbl s eyd r  yle Şandun İsm ' l
 Seni boazlayısar bug n al l
8. Nerede d g n anı Şorar-mısın
 ancaru gidersiniz bil r-misin
9. İsm ' l d di kim ol iblise
 Tanrı buyuruın Őıyan telbise
10. Ben ananın y reginin n yaıyam
 Hem ananın igerinin n bir b ıyam

11. Çünkü derdime duyup nice kıya
Bubaya ben néledim beni boğazlıya

27b

1. İblis eydür öyle buyurdı Celil
Seni kurban ediser bugün Halil
2. Seni düğün var deyüp aldayısar
Eletüp anda hağa kurban veriser
3. İsmâ'îl eydür bubaya yâ Halil
Dön gidelüm hiç düğün hâcet degil
4. Dinlemedün-mi bu kişiden sözi
Görmez olmuş dertli ananın gözi
5. Oğlunu yavı kılan anacığum
Ağlayup gözsiz kalan anacığum
6. Ey 'aceb yüzün görem-mi anacığum
.....
7. Böyle dedi ağladı yana yana
.....
8. Oğlunun furağını gördi ana
Nétesin bilmedi kaldı hayrete
9. Ne yaman miñneti bedbaht olmışam
İki dostun arasında kalmışam
10. Bilmezem kankısını terk eylesem
İsmâ'îli Hağa kurban-mı versem
11. Āh ne cevab verem anasına
Döymeye taşlar anası yasına

28a

1. İsmâ'îl'i vèrmesem düş yoluna
Eve èletsem anası sevine
2. İllâ Hakkıñ emrini terk ètmeli
Yarın tãmu dibinde qalmalı
3. Çãre yoqdur İsmâ'îlimden geçem
Uçmağuş kapusın evvel ben açam
4. Döndi dèdi ol Hâlîl evlâdına
Şeytân eydürler bu kişi adına
5. Bu ki İblîs kendi qaderin bilmedi
Hem dağı ãdeme secde kılmadı
6. Bu ki her kişi azdursa gerek
Kendüyi birle tãmuya qoysa gerek
7. Sen inanma bu la'îñün sözlerin
Qanda görmiş bu ananıñ gözlerin
8. Bir taşıyla urdı bu iblîs mâteyi
Sürdü cennetden bu âdem atayı
9. Çünkü İsmâ'îl işitdi bu sözi
Bir taş atdı iblîsiñ çıqdı gözi
10. Şaymayuben anasınıñ sözini
Urdı çıkardı la'îñün gözini
11. Hâlîl eydür iblîsiñ çıqdı gözi
Bizim ile qalması ayruq sözi

28b

1. Gidelüm tezrek haq yoluna gerek
Görmeyeni böyle-mi gerek

2. Ata oğul iblisi k3r 3tdiler
Anı koyup ol aradan gitdiler
3. İsmā'īli aldadup gitdi ata
3rdiler bir g3n varup 'Arafāta
4. 3nki bu 'Arafāta 3rdiler
Anda bir ħalvet yere 3rdiler
5. D3ndi Ħalīl d3r kuzı
Diñle dertli atanđan bu s3zi
6. Şıma atanıñ s3zin yā İsmā'īl
Ħađ i3n ne 3dersen 3t kabul
7. 3nki layığ olmiŐam ben kul ħađa
N3derem fāni³-i var iken bağa
8. İllā baba sen beni 3ld3ricek
'Arafātda ħađa kurban v3ricek
9. Nicedeyin evde ħasret ekeni
İsmā'īlim d3y3 yola bağanı
10. Ne cevab v3reyim ol bi-āreye
Oğul 'ācısını g3ren anaya
11. Bir daği meger eve varmayasın
Dertli ananıñ y3zin g3rmeyesin

29a

1. Kim nolaydı oda bāri s3ylesen
Kurband olacağımı Őerħ 3ylesen
2. Āh anama ben Őarılup koğlaydum

Ṭoya ṭoya yüzine bakaydum

3. Āh baña olan kimseye ola-mı
Bu ḥasretim kıyāmete kala-mı
4. Géce kılqup beşigimi beклиyen
Ṭoқuz ay göñül evinde şaklıyan
5. Bu saçımı nazlı nazlı tarayan
Géce gündüz fikrim kaydını yéyen
6. Ey güzel gözlerime sürme çeken
Hem dañi ellerime kına yaқan
7. Şimdiki ḥālimi bile mi ki anacuğum
Analıq ḥaққın ḥelāl kıla mı ki anacuğum
8. Çün Ḥalīl dinledi bu sözleri
Yaşıla ṭoldı mübārek gözleri
9. Dédi ey cānım İsmā‘īl néyleyelüm
Çāre nedür bu işe ne kılalum
10. İsmā‘īl eydür ḥaққın emrin éylegil
İşbu elimi ayağım bağlağıl
11. Belki cān acısı güç çekinem
Haltalayın bir yanına ṭoқunam

29b

1. Қorқaramki ‘āşi olam ataya
Ḥasret oldum çünki dertli anaya
2. Ḥalīl eydür nice bağlayam elin
Yā nice ötmez idim bülbül dilin

3. Hem boğazlamağa nice döyem
Gül yüzüni nice kıana boyayam
4. Hālbuki ben seni boğazlayam
Anaŋ şorar ise ne cevab vérem
5. Gel berü hey kıuzucağım İsmā'ıl
Taŋrınınuŋ emridür yā bilmeğil
6. İsmā'ili bubası bek bağladı
Döyemedi zārı zārı ağladı
7. İsmā'ıl dër nedür ağladuğun
Bilmedim āŋir beni aldaduğun
8. Aldatdıŋ itdiŋ düğüne bile
Böyle kıāvıl eylediŋ anamıyla
9. Çünkü bu işi baŋa éder idiŋ
Boğazlamağa alup gider idiŋ
10. Bu işi evde désen baŋa nola
Bağaydım anama doya toya
11. Öpeydım hāk-i pāy-ı melāl
Emzirdüğini kıılaydı helāl

30a

1. Āh el-vedā' olsun saŋa cānım ana
Benim için gezersin yana yana
2. Sen şanursın beni gitdi düğüne
Ben düş oldım Taŋrınınuŋ buyuruğına
3. Biz muŋı 'uz her ne kim hākdaŋ gelür
Ana hāsetiŋ beni deli kıılır

4. Āh ayrılığı kul başına v rmes n
Ana yokluğını kimse g rmes n
5. Āh n deyim ana y z n g rmed m
Hem nice olduğunu bilemed m
6. Āh ana anda  urı bunda  asret kaldı kıy mete
 asretin t  kıy mete  ala mı(y)ki anacuğum
7. Āh  tmez ola bug n dilim bağlandı ayağım elim
İşbu h lim sa a ma l m olamı ki anacuğum
8. Babamın ba a  aşdı ne boğazlayınca dostuna
 Aceb meyyitim  st ne gele mi ki anacuğum
9. B yle buyurdu zi'l Cel l şolar bu g zel cem l
 Aceb  mz rd gin hel l  de mi ki anacuğum
10. Boyun  a  a v rdi ata d ny sın  hirete şata
Bu  asretim kıy mete  ala mı ki anacuğum
11. Babam vardur d y p d ğ ne get r p bağladı
Bu dert y regine d ğ n ola mı ki anacuğum

30b

1.  urban olduğımı bile
T  yola gire yele yele
2. G zel sa ın yola yola
Gele mi ki anacuğum
3. Ne geldi dertli başlara
Mu i   z c mle işlere
4.  Aceb başını  aşlara

Ura mı ki anacugum

5. Ey ata dost kılasın
Dost yoluna beni kıurban véresin
6. Sen bir oğul ile ben bir cānıyla
Zi şafā dost olalım sultānla
7. İşid imdi ol Hālılın işini
Kıbleye çevirdi anıñ başını
8. Hem dağı sağ eline bıçaķ alur
Şol elile yaşcugazın kıarırur
9. Yumdı gözin çaldı bıçaķ boynuna
Sen şabırlık véresin derde haķ
10. Çaldı yetmiş kez bıçağı kesmedi
Hiç nice çaldığını ol bilmedi
11. Bu kez çaldı Hālıl bıçağı taşa
Kesdi bıçaķ ol taşı başdan başa

31a

1. Dédi kim ey bıçaķ kesdiñ taşı
Néçün tamām kılmadıñ işbu işi
2. Dile geldi ol bıçaķ dér yā Hālıl
Kesme dédi bir kıılın Rabbu'l- celil
3. Buyruķ anıñdur buyuran oldurur
Cümle anıñ buyuruğuna kıuldurur
4. Néyledim beni urursın taşa
Yā ne suç işledi İsmā'ıl başa

5. Çün Halile geldi bıçağıdan cevāb
Hak te‘ālā Cebrā’ile kıldı hıṭāb
6. Tīz élet İsmā‘īl için kurbanı
Kurtar ol bize fedā olan cānı
7. Koç getürdi kurban için Cebrā’il
İsmā‘īl kurtuldu şāz oldu Halil
8. Hak seven göñüle nesne şıgmaya
Dostı dostdan hiç kimse şımaya
9. Tā ki bunda hitm olsun bu kelām
Vér şalavāt Muşafāya ve’s-selām
10. Okuyanı dinleyeni yazanı
Raḥmetinle yarlıgağıl yā ğani
11. Fā‘ilāt fā‘ilāt fā‘ilāt
Muşafānıñ rūḥuna vér şalavāt

31b

1. Ger dilersiz bulasız oddan necāt
‘İşkıyla derdile édün e’ş-şalāt
2. **Hazā kitāb-ı Destān-ı Yoḥsul**
3. Her kim dünyāda ére yoḥsulluğa
Şabır kıla layık ola kulluluğa
4. Kul isen ḥakdan gelene şabr ét
Yoḥsa çık milki içinden turma git
5. Ol yérdür kim anıñ mülki degil
Derde şabr ét ni‘mete şükür éylegil

6. Diñle imdi édeyim bir mu‘cizāt
Muştafādan ol Resūli kāināt
7. Şehr-i Şāmda var idi kim bir cühūd
Māl-ı esbāb ıssı idi ol hasūd
8. İllā gönli tobtolu idi girgin
Muştafāya düşman idi ol la‘ın
9. Bir Müslümān kōnşı idi ol ite
Ol Yahūdi mel‘üne ol la‘nete
10. Müslümānıñ eli yavlak tar idi
Muştafāyı cānıyla sever idi
11. Hāķ aña vérmışdi kim bir ‘ayāl
Hüsni-i hulk-ı hūb idi şāhib-i cemāl

32a

1. Cān gönül döymez idi baķışına
Gel gör imdi Tañrınıñ baķ işine
2. Hāķ te‘ālā anlara vérdi belā
Çāre ne kim ol işe haķdan gele
3. Kızıñ atası kātı yoħsul idi
Ol cühūdiñ mālı yavlak bol idi
4. Çekdi dünyālıķ bulardan elini
Gel gör niye érdi hālını
5. Kalmadı bularda bir loķma yémeye kār
Ġayret érdir kimseye démeye ‘ār
6. Üç gün üç gece yéyecek bulmadı

Açlıktan gözlere uyku gelmedi

7. Kõnşusu cühüd anıñ hâlin bilür
Türur ol it anıñ evine gelür
8. Yéyecek getürdi bulara yéyiñ dédi
Ey Müslümân baña hâliñ dé dédi
9. Yéyecek yéyerken söze tutar anı
Eydür ey kõişisi severem ben seni
10. Ey kõişisi nicedür dérligün seniñ
Ğuşşamıdur yoħsa feraħmıdur cânunı
11. Şordı kim cühüd anıñ cümle hâlin
Ol Müslümân dér aña taķşirliğın

32b

1. Açlığa biz key kati olduk zebün
Faķirlikden yüregimiz oldı ħün
2. Üç gün oldı nesnemüz yoķ yémege
Kimsemüz yoķ hâlimüzi démege
3. Ol cühüd eydür aña ğaygu yéme
Tanrı érgüre seni bir ħoş déme
4. Saña bir söz déyem ger tutasın
Ğuşşadan hem şazlığa yetesin
5. Ol Müslümân dér aña ne étmek gerek
İşbu işe ne çäre étmek gerek
6. Dér ki cühüd ey déersen ey yār
Ger dilersen saña ola baħt-u yar

7. Dīniği terk éyle bizüm dīne dön
Gel puṭa ṭap kaʿbeye éyleme yön
8. Tā ki cümle mālımun yarısını
Saṇa vérem ger işidürseṇ beni
9. Hem daḥi ol kızuṇı vérgil baṇa
Sözümü bī-dirīğ dérem saṇa
10. Rāđı olup sözüme vér kızuṇı
Yok dériseṇ de bilelüm sözüni
11. Yā benimle bu iki işi kıluṇ
Yok dériseṇ şöyle açlıkdan ölüṇ

33a

1. Ol Müslümān dédi mühlet vér baṇa
Bir göreyin ḥātūnum ne dér baṇa
2. Ol Müslümān evine érdi ey şāh
Söyledi ne kim dédiyse ol pisāh
3. Ne kim ol melʿūn dédi ise söyledi
ʿAvratına küllü maʿlūm éyledi
4. İşidüp ʿavrat sözi āh éyledi
Düşdi uşşı gitdi yā Allāh dédi
5. Yine ʿaqlın dérüben ṭurdı örü
Gözleri kan yaş ṭolup girdi içerü
6. Dédi zinhār erine ey maḥremüm
Ey benim dil-dārı yārim hem demüm
7. Key şaḥın kim seni iblīs laʿīn
Aldamasun mālıyla terk étme dīn

8. Ol cihanı bu cihana şatmağıl
Dünyā için dīnünü terk étmegil
9. Biz bu yoğsulluğa rādı olmuşuz
Bu deme şükür kanā'at kılmışuz
10. Yoğsulluk günü gibi gün kıanda var
Yā Muğammed dīni gibi dīn kıanda var
11. Sen Muğammed dīnini elden kıoma
Şakla imānını 'ahdini şıma

33b

1. Ol la'īnün sözine uyma yine
Cān fedā olsun Muğammed dīnine
2. Kıo bizi sen açlığıyla ölelüm
Dīnümüz yoluna kıurban olalum
3. Ol Muğammed dīni üzre kim öle
Yarın anıñ menşūbı a'la ola
4. Ol Müslümān 'avratına dér sözüñ
Eyü söz illā nole ħāli kızuñ
5. Bizcileyin açlığa ol döye-mi
İşbu yolda bizüm-ile ola-mı
6. Ol nigār ol dem bu sözi dinledi
Cān-u dilden derd-ile bir inledi
7. Gördi ħadden geçti bunlarıñ sözi
Babasına söyledi kendi kıızı
8. Ahāli islām dīnin elden kıoya-mı

Ölmek için kimse dīne kıya-mı

9. Ben-miyim size mūāfıķ olmayan
Yā Muħmmed dīni üzre ölmeyen
10. Tuķ baba zinhār sözümi sen benim
Siziņ için ķurban olsun bu cānım
11. Size bir söz dēyeyim zinhār tutuņ
Erte beni bazara éltüņ şatuņ

34a

1. Bu ķaravaşdur şataruz dēyesin
Behāmi ni‘mete vérüp yēyesin
2. Bir kişiyē véreceksiz ĥod beni
Ķaravaşdur dēyü şat şakla dīni
3. Ćün işiddi atası işbu sözi
Eydür aņa ey cānım cānanesi
4. Göñlümün eglencesi göñli nigār
Hiç döye-mi seni şatmağa ciger
5. Kişi bāğrın kese élete şata-mı
Daħi vara ol uyuya yata-mı
6. Ol kız eydür şimdi biz ne kılalum
Nice bu açlığa biz yaķılalum
7. Üç kişiyüz bu açlığa ķalavüz
Ölsek ķaşdıyla kāfir oluruz
8. Gider imān ķalur şöyle biğümān
Tā ebed ķalur tāmuda cāvidān

9. Dīn yoluna şat beni şakla dīni
 omişam yolunđda başıyla cānı

10. Hātūn eydūr erine sevgūli yār
 unki bōyle ıldı bizi girdigār

11. Şatar isen ızumı şarluya şat
 Al ġarībūn bey'ini yābāna at

34b

1. Şarluya şat kim ura gōrem yūzin
 Vatiha ben işidem atlu sōzin

2. Ol gūn ol işi odılar yarına
 Kim ızın ēlete diş bazarına

3. Tā aravaşlar gibi ızın şata
 Aldı vardı bazara gōr kim nite

4. ızı ēletūp vērđi dellāl eline
 Yā ilāhi kimseniñ 'ayāline (..)

5. Dūnyāda hergiz bu hālet gelmesūn
 Hiç kimse ne şōyle miskin olmasun

6. Ol ızını şatmaġa vērđi yigit
 Dēdi ey dellāl benim sōzūm işid

7. Şarludan ġayri işiye şatmaġıl
 Key şaın ġarīblice bey' ētmegil

8. Aldı dellāl elini ıldı mezād
 Şarludan hiç kimse ılmadı murād

9. Şehirlūden kimse hārīş olmadı
 Ol ızı şarludan kimse almadı

10. Gerçi tedbîr étdiler kim serseri
İllâ Tanrı taqđiridür néyledi

11. Müşteri oldı kıza kim bir ğarîb
Ol dağı bir gözli idi key ‘acîb

35a

1. Ol kadar müşteri oldı ol ğarîb
Aldı kıızı atasından yalvarıp

2. Vêrdi kıızı ol ğarîbiñ eline
Aldı kıızı uğradı ol yoluna

3. Kıız atası kıız bahâsı altunı
Aldı maħrûm oldı kızından cānı

4. Hoca aldı kıızı tâ kim gide
Şatun aldı diler eve élete

5. Döndi aña eydür ey mäh-ı musın
Hoca baña bir sa‘at destûr véresin

6. Ne helâllik dileyim varup aña
Ol kişidür kim beni şatdı saña

7. Anıñ içün kim ben anıñ evine
Küccücükden gelmişdim yanına

8. Ol kişiniñ üzerimde haqqı çok
Luţfıñuzden destûr ola dême yok

9. Kıza vêrdi destûrı eglenme tîz
Gêrü gel kim tîz giderüz yola biz

10. Geldi atasını kıız esenledi

Anama benden selām éyle dēdi

11. Benim için sen hermişe şāz ol
Renci olma ğuşsadan azād ol

35b

1. Ben şatıldım Muşafānıñ ʿışķına
Biñ cānım olsa vèrem dīn ʿaşķına
2. Sen benim sevgümi göñlüñden çıkar
Ķıl Muħammed dīnine sen ihtiyār
3. Ol baña eyilük éden cānım atam
Mehribanım sevgili cānım atam
4. Faķirlikden yüregi bişmiş atam
Fürķatimüñ odına düşmüş atam
5. Gözleri yaşına ğarķ olmuş atam
Ķuzucaĝını yavı kılmış anam
6. Ħasretimden yüregin yaķan atam
Cevre yana yollara baķan atam
7. Beni şatdırmaĝa gönderen atam
Derdime baĝrını yanduran atam
8. Yavı kılpup beni bulmayan atam
Ķanda gitdüĝimi bilmeyen atam
9. Fürķatumüñ aĝusın (..) atam
Düşde görmegile hoş geķen atam
10. Beni ĝariblige şatduran atam
Kendü ardımdan baķa kılan atam

11. Başduğum yerleri gözleyen atam
Gitduğum yolları özleyen atam

36a

1. Ger şorarsa daği senden hālîmi
Déyesin hoşdur déyü ahvālîmi
2. Bir yigit şarludan degil aldı şatun
Diler anı kendi adına hātūn
3. Zinhār ey baba şorarsa ol saña
Nice tonlar géydi dérîse saña
4. Ebrişime géydürdi cümle tonunu
Tā ki guşşa ile geçmeye günü
5. Zinhār anıñ yüzine çağırmağıl
Kağıyup söğüp anı sen urmağıl
6. Ataların sevdiği oğlanıdur
Kız ‘ayāller anaların cānıdur
7. Anasından ayrulup çok kızular
Anaları meylet anı üzüler
8. Ayruluk düşdi bukez çün araya
Nice ki merhem ola bu yaraya
9. Bir daği anıñ yüzün görem-mi ben
Yā garīb-likde ölüp kalam-mı ben
10. Ğurbet elde atam anam gözliyem
Görmege dört yanayu bu eller gözliyem
11. Meger yel getüre kokusun baña
İmdi bu yā el-vidā‘ olsun saña

36b

1. Ten nice kim atlu cāndan ayrulur
Var kıyās ét gör ki hāl nice olur
2. Öyle dédi atasına ol nigār
Nice zamān aqladılar zār-u zār
3. Atasın esenleyüp urdi örü
Hocasunun atına geldi gērü
4. Hocasıyla çünkü kız girdi yola
aldı anda atası şaal yola
5. urı gevde baa aldı gitdi cān
Yay gibi addi anı oldu kemān
6. Gözi yaşlu dudağı hem tebserü
‘Avratının atına geldi gērü
7. odı ‘avratı önünde altını
Çünkü ‘avrat bauben gördi anı
8. ıtdı belin zārı ılup inledi
Ey dirīga anı munisüm dedi
9. anda bulam ey gözüm nuri seni
Kendi elimle böyle ét dim ben beni
10. Fürate ve ğurbete düşen uzı
Hasetile cigeri bişen uzı
11. Būyi zūlfi burnuma oan uzı
Beni hāset oduna yaan uzı

37a

1. Şehir içinde seni şöyle yedeler

Ƙaravaşdur déyü hükm édeler

2. Ana degil saña düşman olmuşam
Hasretin-den şöyle bî-can olmuşam
  3. Odlar olsun baña bu altun gümüş
Ana mı var ‘ayālin şatmış yemiş
  4. Öyle dérken ‘aklı gitdi nédem saña
Ol eri miskin nazar éyler aña
  5. ‘Avratımı öyle gördi kıldı āh
Dédi vāh benim eşim oldı tebāh
  6. Ƙızım elden gitdi ‘avratım bile
Ey dirīgā işümi vérdim sele
  7. Dédi kim ey şāni‘-i şems-i ƙamer
Ƙulların fi‘lin bilen hem hayr u şer
  8. Dédi ƙādirsin ilāhi bu işe
Bir dem érgür bu miskini ƙalmışa
  9. Sensin baña ol ƙızımı şatduran
Ƙızımı sensin ƙaravaş étdüren
  10. Dilerim bu düşmüşü ƙaldurasın
Bu işi Muħammede bildüresin
  11. Ƙız anası hağrete tutdı yüzün
İşid imdi ƙız ile hoca sözin
- 37b**
1. Aldı ol ƙızı götürdi hocası
Şatun aldı hālin édem niçesi

2. Kudret-ile çün hoca érdi eve
Kapuyı açar idi ive ive
3. Ol yigidün koñuşacağı var idi
Ol yigidi key katı sever idi
4. Yigidiñ katına geldi görüşüp
Anıñ ile nice nice soruşup
5. Ol géce varduğı yerde ol yigit
Yatura anda bu sözi sen key işid
6. Ol géce kızuñ katına varmadı
Ol hüriniñ şöhetine érmedi
7. Yigid anda yaştuğa kim baş urar
Uykuya vardı-mı ‘acāyīb düş görür
8. Gördi düşde ol Resūlullah gelür
İki cihan güneşi ol māh gelür
9. Katına geldi anıñ Muştafā
Müctebā ve murtađā ve ya şafā
10. Ol Ebu Bekir ‘Ömer ‘Osmān ‘Ali
Muştafā ile bile yārenleri
11. Çün erişdi ol yigidün katına
Muştafā baqdı anıñ şūretine

38a

1. Ol yigit bunları bildi hep tamām
Şefkat-ile Muştafā vèrdi selām
2. İki cihan fahrini gördi yigit
zī kıyāmet érdi kim aña yigit

3. Muştafā eydür ki bildün-mi beni
Yigit eydür niye bilmeyem seni
4. Sensin āhîr ol Muḥammed bî-gümân
Dostluğa yaradıldın hem dü-cihân
5. Dédi péygamber ki şol sa'at aña
Yā yigit bir ḥācete geldim saña
6. Yok dème ol ḥācetümi sen baña
Hem ḥūri kuşūru vére ḥak saña
7. Ol qaravaş ki aldın idi dün
Baña bağışla yaḥūd vérgil şatun
8. Cennet içre bulasın ḥūri kuşūr
Ol kıızı azāt édüp terkini ur
9. Ümmetimdür ol degildür qaravaş
Dîn yoluna kodı ol cānıyla baş
10. Cānına kıydı dînine kıymadı
Dostı koyup düşmanına uymadı
11. Dost için cāna kıyanlar şāz olur
Kul ise dost 'aşkına azād olur

38b

1. Saña dilek étmege geldim anı
Dîn yolunda hem qaravaş olanı
2. Dilerimki anı baña véresin
Tā ki sende maqşūdına éresin
3. Ol yigit eydür belı kıldım kabul

Cān dirīg olmaya senden yā Resūl

4. Çünki sen dilek éde geldiñ baña
Bir qaravaş nola vérmeyem saña
5. Yigit eydür ey nebiler serveri
Ben da‘ifiñ saña var bir dilegi
6. Yā Resūlullah eger halka yarın
Dér isem gördüm nebiler serverin
7. Ben bilürem halk inanmazlar baña
Nola bir nişān véresin sen baña
8. Ol yigidün bir gözi hem kör idi
Nice yıllar şöyle körce yürür idi
9. Mübārek elin degürdi Muştafa
Oldı rüşen gözleri vérdi şafā
10. Nagihān açıldı şol körce gözi
Turdı ol dem toprağa sürdi yüzi
11. Ey dér imdi yā Resūlullah kıızı
Kıldım azāt varsun evine kendüsi

39a

1. Daħi söylerken Resūlullah ‘ayān
Uykudan uyandı geldi ol zamān
2. Çün uyandı uykusundan kendisi
Bağdı görđi görmüş ol körce gözi
3. Şāz oluben şöyle sevindi cānı
Mu‘cizātı iki cihan sultānı

4. Erte oldı ol yigit ıurdu öri
İve ive ol kıza geldi gerü
5. Geldi görđi yine ol anıñ yüzin
Diñle imdi yigidüñ aña sözün
6. Dın ııřkıñdan cigeri kebāb olan yār
Gözüm görmesine sebep olan yār
7. Ata ile anayı zār eden yār
Şatıluben ğarīblige giden yār
8. Gelüp ıonşu beni alup giden yār
Muħammed Muştafa dilek eden yār
9. Benim görmez gözümü gördüren yār
Beni faħri cihana er gören yār
10. Ne kişisin seniñ için Muştafa
Geldi baña ol Resūli pür şafa
11. Düşde gördüm ben cemālini anıñ
Ne kişisin nedür aħvālin seniñ

39b

1. Bu ğece geldi baña faħri beni
Gözüm açup dilek eyledi seni
2. Hūri-misin yā ferişte ey nigār
Ne kişisin dey baña toĝrı ğaber
3. İlahi ey yüzi baĝı erem güli
Yine sen ğāl eylegil bu müşkil
4. Ol kıız aña dedi kendi ğālını
Atasıyla ol cühūd aħvālini

5. Cühūd anı faķır iken topladıđın
Gel dīniñden dön dēyü söyledüğin
6. Atası miskin anı işitdügün
Yere düşüp ‘aķlı başdan gitdügün
7. ‘Ăciz olup āħir ol bi-çāreler
Dertlerine bulmayup hiç çāreler
8. Dēdim ey ata beni tutuñ
Elüm alup bazara ėltüñ şatuñ
9. Elüm alup bazara çün vardılar
Karavaşdur beni şatdılar
10. Çün işitdi yigit ol kızın sözün
Ađlamaķdan devşürmedi kendüzün
11. Dēdi ey nigār helāl ėyle baña
Kim karavaş dēdim idi ben saña

40a

1. Kız karındaşım olasın ey nigār
Şimdi atañ anañ derdile yanar
2. Şol yüz altun şükrān olsun saña
İmdi var yine evinüzden baña
3. Tırdı kız ol altunı aldı ele
Tāpu kaldı yigide girdi yola
4. Şād hürrem sevinüp şöyle gitdi
Tütününe yel yetişmez öyle gitdi
5. Çünkü geldi gördi anası anı

Taňrıya Őükür étدی sevindi cânı

6. Dédi kıızım nice kırtulduň ‘aceb
Bu eve geldüğüne nedir sebep
  7. Hālini kıız anasına söyledi
Yigidün düş gördüğün Őerĥ éyledi
  8. Düşde gördi seyyidi ol ĥoŐ nihād
Beni azād éyleyü ben kıldı Őād
  9. Atası da geldi gördi kıızını
Şükr édüben yere sürdi yüzini
  10. Ol çünki nigārı evde gördiler
Üç daĥi murādına érdiler
  11. Cān vérüp ‘aşkına dīn alĥıl Şatun
Ger yigitsin ger kıocasın ger ĥātün
- 40b**
1. Key Őaķın dünyā için ĥiç Őutma kīn
Dünyā seven kıŐide olmaya dīn
  2. Çünki anlar üç gece aç yatdılar
‘Āciz olup nice kıanlar yutdılar
  3. Üç gün üç gece yéyecek bulamadılar
Ĥaķ yolunda ĥiç melül olmadılar
  4. Şimdiki ĥālde bu ĥalk dünyā için
Dīni kıoyup çalışurlar māl için
  5. Evvel zamān ādem i bu dünyāya dünyā démez
Ĥem ĥarām olanı bir loķma yémez

6. Faḥri ‘ālem arpa unuyla kü1 yédi
Āḥiri bir azġun ümmet gelür dédi
7. Yā ilahi Muşţafā ḥürmetine
Sen degür ḥādırları murādına
8. Dünyāya geldiñ hiç işiñ bitmedi
Sen unuttuñ ölüm seni unutmadı
9. Oġıyanı diñleyeni yazanı
Raḥmetiñle yarlıġaġıl yā ġani
10. Ger dilersiz bulasız
11. otdan necāt
12. ‘İşkıyla derdile édün e’ş-şalāt

41a

1. **Hikāyet-i Fāţıma**
2. Diñle imdi fāţıma aḥvālini
Kim Resūlden şonra noldı ḥālini
3. Géce gündüz aġlamaġa başladı
Ka’inātı taġlamaġa başladı
4. Yemez içmez uyumazdı bir zamān
Şöyle kim ḥayretde qalmışdı hemān
5. Dér idi yā ḥasrete ve furqate
Nédeyim ben ey baba yā veylete
6. Qandasın ey şems-i tābān qandasın
Rūḥu gül zülfü reyḥān qandasın

7. Fürkatün odına yandım kıandasın
Ey kamu dertlere derman kıandasın
8. Söyler iken bir yerde kimse görse ol
Anlara eydürdi kim kıanı Resül
9. Böyle-mi olur kıanı hürmet kıanı cehd
Kıanı dostluk kıanı şöhet kıanı ‘ahd
10. Ol degil-midi bize dā’im ‘aṭūf
Ol degil-midi bize dā’im ra’ūf

41b

1. Ey yürek yüzi güneş māh için
Kıara kıara kıan aķar ol şāh için
2. Böyle dēyüp dā’im ağlar ol nigār
Gözlerinden yaş aķardı Nīl vār
3. Bir gün aşhāb bir yere cem‘ oldılar
Yā ‘Ali diñle sözimüz dēdiler
4. Zī kerem éyle degil ol gül‘izār
Gece gündüz ağlasun zār-u zār
5. Ağlamak ile ele girseyd-i Resül
Yā hod cān vėrmegile ol pür-uşül
6. Ağlayuben vere idük cānımız
Tek ele girseyidi cānımız
7. Līk-i bu hük-m-ü hudādur nēdelüm
Buña rāđı olalum şabr édelüm
8. Geldi dēdi bu sözi ol dem ‘Ali
Fāṭıma ağladı dēdi yā velī

9. Yeriñ altında yite şāhı Resūl
Nice ağlamayam olmayam melūl
10. Āh édüben ol daħı düşdi yere
Yoğdı kim ‘aqlı kendüyi dere
11. Niçe vaķitden sonra ol hayru’l betül
Kalkdı yerinden olup ġāyet melūl
- 42a**
1. Fāṭıma dēdi ki diñle yā ‘Ali
Kabrıne varġıl Resūlün yā velī
2. Anda baña bir gömelte yapuvér
İçine anıñ kül tepsı vér
3. Adın anıñ beytü’l aħzān kıyalum
Varup anda kıatlu yaş akıdalum
4. Söziñi kıldı kıabul ol dem ‘Ali
Varup anda bir ev yapıdı ol velī
5. Her şabāħ varurdı anda ol nigār
Nevħa édüp ağlar idi zār-ı zār
6. Tā aña dek kim dēyüp kıurdu Resūl
Altı aydan sonra ol hayru’l-betül
7. Emr-i ħaķdan sen baña gelsen ġerek
Hem benimle tā ebed olsan ġerek
8. Çünkü va‘de yetdi bir ġün ol nigār
Kabrıne vardı Resūlün kıldı zār
9. İştıyākım ġeçdi ħadden dēdi ol

Yağdı cānım nār-ı hecriñ yā Resūl

10. Ey dirīga ben nice şabr édeyim
Kendüzüme yā nice cebr édeyim

11. Fürkatiñ baħrine ben düşmüşem
Hasretünñ nārına tutuşmışam

42b

1. Zaħmeti miħnetlerim çoğdur benim
Daħi hergiz taħatım yoğdur benim

2. Pes cerāħat oldı yürek yaşla
Gözlerimün nuri gitdi yaşla

3. Uş benefeşe gibi kadīm oldı hām
İşbu derdime ne olacağdur em

4. Tenim inceldi ħatı oldum hilāl
Gitdi şāzı cānıma érdi melāl

5. Fürkat ağusın tolu tolu ħadeħ
Nüş kıldum nice olam ben feraħ

6. Çün ħabibiñ menzili oldı türāb
Bu cihān olsun ħarāb andan ħarāb

7. Ķatı efgān éyleyüben dökdi yaş
Eriyüp şu ola yazdı anda taş

8. Ditredi ħabri Resūlñ Girdigār
Düşdi ħabri üstüne ol dem nigār

9. Ķabr içinde Muştafā ve müctebā
Dédi kim ey nur-ı ‘ayn merħabā

10. Kātı muştākım ciger köšem saña
Va‘de yetdi gelisersin sen baña

11. Şād oluben tırdı yerinden hemān
Vardı ol dem içre evine hemān

43a

1. Başladı kendüzünü kavşurmağa
Hem eviñ için tışın devşürmege

2. Gördüler anı Hüseyn ile Hasan
Dédiler ey ana nolduñ bu gün sen

3. Böyle ta‘cıl maşlahat nedür size
Luţfıñuzdan bir haber veriş bize

4. Bu sözi çünki bulardan dinledi
Derdile bir āh édüben inledi

5. Geliñ dedi ey oğullar nur-ı ‘ayn
Yanına geldi Hasan hem Hüseyn

6. Birin aldı bir dizine ol ana
Birin aldı bir dizine hem yine

7. Öpti gözlerine sürdi yüzünü
Yüzine sürdi anlarıñ yüzünü

8. Yüzlerine bağa bağa ağladı
Yüregi taşdan degilse ağladı

9. Dedi ey cānım oğullar nédeyim
Kankı derdimi size şerh édeyim

10. Va‘de yetdi biliñüz bu dem hemān
Dedenüz gel dedi ūş oldum revān

11. Uş ecel érdi baña ve hasrete
Sizden ayrılısaram vā fūrķate

43b

1. Ey ‘aceb kime işmarlayam sizi
Size müşfik mehrībān ola ķızı
2. Toz olıcaķ başıñuz kim yuyısar
Ağlayacaķ yaşıñuz kim siliser
3. Şaçıñuzı kim tarayısar siziñ
Gözüñüz kim sürmeliser siziñ
4. ‘Ömrümün şon günidir bugün benim
Size ķurban olsun Uş cānım benim
5. Yuyayım bugün sizüñ başıñuzı
Tarayayım şol güzel şaçıñuzı
6. Āh édüp turdı yerinden ağlayu
Fūrķat oduna yüregın tağlayu
7. Yaşların yudu taradı şaçların
Dökdi anda ķanlı gözler yaşların
8. Taşradan ol dem girüp geldi ‘Ali
Ol nigārı gördi ağlar ol veli
9. Dédi yā Fāţıma noldı saña
Néçün ağlarsın ģaber vérgil baña
10. Baña néçün söylemezsın ey ģalāl
Eytgil baña nedür işbu melal
11. Dér ‘Aliye Fāţıma diñle beni

Bāki ıtutsun haq dünyāda seni

44a

1. Va‘de  tmiŐdi babam ol dem başa
Geldi ol va‘de bug n n dem saŐa
2.   n babam gel d di uş oldum rev n
All ha ıŐmarladım seni hem n
3. Sen  s n  al ben g neldim giderem
SaŐa  asanla  useyini ıŐmarlaram
4. Bu iki k rpe  uzularım ey c n
 oŐa dut gil dileg m budur hem n
5. G zlerin n yaşların a ıtma ıl
Boynun eg p yollara ba ıtma ıl
6.  Őbu s zleri ıŐitdi   n ‘Ali
 h  d p a ladı anda ol veli
7. Ge di ol dem aŐŐam oldı ol nig r
D di kim ey  aliki perv r ı dig r
8. SaŐa Őı ındım ilahi  alimi
V rmege  s n idi v r c nımı
9. B yle d di ve hem n  h  yledi
R h nı All ha teslim  yledi
10. AŐŐamıyla yatsu arasında vef t
 yledi ol bint-  sırr-ı k  in t
11.  o dı ol dem misk ‘anberle g l b
Titredi  st ne anıŐ afit b

44b

1. Zāhir oldı ol eviñ içinde nūr
Toldı eviñ içi ervāhile hūr
2. Hem Hādice rūh-ı Havvā rūhıyla
Rūh-ı Meryem Asiyā rūhı bile
3. Şahra Hāçer rūhı zāhir oldılar
Ol nigārıñ üstüne ağlaşdılar
4. Hādır oldı Enbiyā ervāh hem
zī mübārek sa'at hem kıtlu kadem
5. Yüzi güller gibi ol yatmışdı
İçi tışı hem nura batmışdı
6. Üstüne vardı 'Ali éyledi yas
Kıanlu yaş dökdi taş taş
7. Dédi ey cānım oğullar geliñüz
Anañuz gitmiş cihāndan biliñüz
8. Geldi yanına Hüseyin hem Hasan
Gördiler gitmiş cihāndan ol hüsn
9. Ol ikisi şarmaşup ağlaşdılar
Hasretile kıanlu yaşlar saçdılar
10. Dédi bu ne işdürür gāyet 'acib
Bir 'acebdir kıalmayasıyuz gārīb
11. Kıalbimüze düşdi fūrkat kıoķusı
Geldi bize hem yetim-lik kıoķusı

45a

1. Dedemiz gitdi ve biz kıaldık yetim

Sende gitdiñ bize kim olsun em̄n

2. Noldı nergis gözleriñ yumduñ ana
Fürkat oduna bizi yaqdıñ ana
  3. H̄asret-ile yaralanmış anamuz
Fürkat oduna p̄arelenmiş anamuz
  4. Bağrı başlu gözi yaşlu anamuz
şems yüzlü m̄ah kaşlu anamuz
  5. Gözi yaşına ğark olmuş anamuz
Başı c̄anı ř̄aha v̄ermiş anamuz
  6. Noldı böyle katı d̄üşmüşsin bugün
Urduñ ana bağrımıza sen düğün
  7. Gözyaşıyla yer yüzün ışladılar
Analarınıñ yasın yaşladılar
  8. Er ve h̄ātün ol gece cam^c oldılar
H̄asret oduna yanup şem^c oldılar
  9. H̄alvet ̄tdiler anı ol dem rev̄an
Yumağa maşgul oldılar hem̄an
  10. Misk-i ^canberle buğurlar ̄tdiler
Ağlaşup üstüne şaflar dutdılar
  11. Yudılar anı ve şardılar kefen
Yanına geldi H̄üseyin ile H̄asan
- 45b**
1. Ol ikisi şarmaşup ağlaşdılar
Analarınıñ üstüne d̄üşdiler

2. Öptdiler yüzlerin efğan étdiler
Ağladılar yaşların kan étdiler
3. Ol güzeller şāhı açdı gözlerin
Her birin oħşadı öpdi yüzlerin
4. Gögsine başdı ve kocdı bunları
Yağdı ĥasret odı ile anları
5. Bir kıyāmet kopdı ol gece ey yār
Bir kıyāmet oldı anda aşikār
6. Ey niceler anda mecnūn oldılar
Ey niceler anda maħzūn oldılar
7. Titredi ‘arşile kürsi hem felek
Anıñ için ağladı cümle melek
8. Geldi ĥağdan bir nidā kim ‘Ali
Kaldur üstünden bunları yā velī
9. Anları kaldurdı üstünden revān
Oldılar namazına maşğul hemān
10. Dèdi ol demde Ebu Bekire ‘Ali
Siz kılıvérün namazın yā velī
11. Kıldılar namazın anıñ ol gece
Kudretin görgil ĥağkıñ dinle nice

46a

1. Életdiler anı Resūlün yanına
Kim ulaşdura anı cānına
2. Dilediler ‘ādet üzere anı
Kābrine koyalar görüklü cānı

3. Pes cenāze ile anı getürdiler
Tā Resūlūñ kabrine yaturdılar
4. Pes selām vèrdi ‘Ali ol yā şafā
Dèdi geldi Fāṭıma yā müctebā
5. Ol yamalu eski géyen Fāṭımañdur bu gelen
Ol yalıncıklığa döyen Fāṭımañdur bu gelen
6. El degirmenin çeküp arpa unuyla beslenen
Cevr-i fakırlıgıle büyüyen Fāṭımañdur bu gelen
7. Boynunu eye koyup kendüsini alçağ tutan
Ol yüce kadrüñi bilen Fāṭımañdur bu gelen
8. H̄asretin derdine beñzin teğayyür éden
Hicret oduna cān koyan Fāṭımañdur bu gelen
9. Vuşlatuña cānı gönüldeñ teşevvük éyleyen
Ġurbet eyyemine döyen Fāṭımañdur bu gelen
10. Her kaçan ġamdan ġubār érse münevver kalbiñe
Maḥv édüben anı yuyan Fāṭımañdur bu gelen
11. Şol cemālin şem‘ine pervān olan her zamān
H̄izmetinçde yüz sürüyen Fāṭımañdur bu gelen

46b

1. Gitdüğünçde buña va‘de éylemişdin yā Resūl
Ol güne şabr édüp döyen Fāṭımañdur bu gelen
2. Mevtini ‘ilime’l yakın bilüp yarağın éyleyen
Ol yetimleri dökeķoyan Fāṭımañdur bu gelen
3. İntizārlar çeküp arzu kıluridünç bunu sen

Muştuluğ imdi ʔur uyan Fāʔımañdur bu gelen

4. Gördiler faħri cihan ol yā (pā)şafā
Murtađā ve Müctebā ve Muştafā
5. Ol mübārek ellerin ol dem hemān
Ƙabr içinden ƘıƘardı ol zamān
6. Ƙocdı dédi ey gözüm nūrı saña
Key Ƙatı müştāƘ idim Ƙızım saña
7. Aldı ‘Aliniñ elinden Muştafā
Ƙaldı ğayretde ‘Ali l murtađā
8. Ƙünkü Resül aldı ol dem yanına
Ƙıldılar medĥ-i senālar cānına
9. Gördiler ol ğālī anda cārī‘ün
Dédiler inne ileyhi rāci‘ün
10. Cān-ı cismi Ƙodı ol ğayrun-nisā
İndi menzil milkine dārü’l baƘā
11. Ƙünkü gitdi ehli beyti Muştafā
Gördiler anlar kerbelāda ƘoƘ cefā

47a

1. Dünyāya gelen Ƙişi Ƙalmaz gider
BaƘā var iken fenā cismi nēder
2. Dünyāya gelen Ƙişi ‘āƘibet ölse gerek
Bunda ne étse āĥiretde bulsa gerek
3. Dünyāya geldiñ hiç işiñ bitmedi
Sen unuttuñ ölüm seni unutmadı

4. Her ne deñlü çok yaşarsar kişi
‘Ăķibet ölmakdür onıñ işi
5. Bilürüz çünki ölüüz ‘ākibet
Çürüyüp topraķ olunuz ne ‘ākibet
6. İmdi gel ‘ışyanımız yād edelüm
Ăķiretde cennete öñden gidelüm
7. şad hezadan ĥasret-ile ĥüsn-ile āh
‘Ömrümüz ‘ışyan-ile oldı tebāh
8. Fā‘iletün fā‘iletün fā‘ilat
Muřtafāñıñ rūĥuna vér řalavāt
9. Ger dilersiz bulasız otdan necāt
10. ‘ışkıy-ıla derd-ile edün e’ř-řalāt
11. Ben bunu yazdım yadigâr olmak için
Oķuyanlar bir du‘ā kılamak için

El hakiru’l fakir

Molla Osman

Māhı rabī‘u’l evvel 1239

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DİZİN

A

- ‘**abā** Ar. giyisi, kürk
 ˘. 14a/3
- ‘**abdurrahman** Ar. özel isim
 ˘. 12b/10
- ‘**acāyīb** Ar. çok tuhaf şey, anlaşılmaz
 ˘. 37b/7
- ‘**aceb** Ar. acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey
 ˘a. 1b/1, 2b/3, 9b/5, 11a/7, 26b/2, 26b/10, 27b/6, 30a/8, 40a/6,
 43b/1,30b/4
 ˘a.+ dir 44b/10
- acı** acı
 a.+ lar 26b/9
 a.+ sı 29a/11
 a.+ sını 28b/10
- ‘**acīb** Ar. tuhaf
 ˘a. 15b/7, 34b/11, 44b/10
- ‘**āciz** Ar. eli ermez, beceriksiz, kabiliyetsiz, zayıf, güçsüz
 ˘a. 4b/1, 39b/7, 40b/2
- aç -** açmak
 a. 8b/2, 40b/2
 a.- am 28a/3
 a.- ar 37b/2
 a.- dı 5a/3, 5a/6, 5b/8, 45b/3
 a.- dılar 4a/6, 4b/6
 a.- sun 5b/7
 a.- up 11b/6, 18a/7, 25b/7, 39b/1
- aç** aç
 a.+ dur 7a/2
- açıl -** açılmak
 a.- dı 38b/10
- açlıg** acıkma durumu, bir şeye karşı duyulan aşırı istek

- a.+ a 32b/1, 33b/5, 34a/6, 34a/7
a.+ ıyla 33b/2
- açlık** açlık, aç olma
a.+ dan 32b/12
- ad** bir kişiyi, bir hayvanı, bir bitkiyi, bir yeri, bir duygu ve düşüncüyü vb.
anımsamamıza, onları ötekilerden ayırmamıza yarayan sözcük
a.+ ı 1a/4
a.+ ın 22a/9, 42a/3
a.+ ina 28a/4, 36a/2
a.+ ını 22b/9
a.+ ıyla 1a/3, 1a/4
a.+ ın 14a/9
- a‘dā** Ar. üyeler
a.+ sı 18b/11
- ādem** Ar. insanoğlu
a. 7a/3, 28a/8, 9a/10, 9b/4, 14b/6
a.+ da 23a/9
a.+ e 28a/5
a.+ ı 40b/5
a.+ lar 15b/4
- ‘ādet** Ar. adetler, görenekler, usuller, tabiatlar, alışkanlıklar
‘. 46a/2
- adlu** adlı, isimli
a. 12b/10
- afitāb** Far. Güneş ışığı, güzel yüz, güzel kadın
e. 13b/11, 44a/11
- ‘afv** Ar. suçunu bağışlama, özür dileme, birini vazifesinden uzaklaştırma
‘a. 8a/9
- āgāh** Far. haberi olan, haberli, haberdar
ā. 20a/11
- ağaç** ağaç
a. 5b/4
- ağır** tartıda çok çeken, taşınması güç olan, hızlı ve çabuk olmayan(yavaş)
a. 10a/11, 10b/4
- ağız** ağız
a.+ larıyla 5b/1
- ağla -** ağlamak, göz yaşı dökmek
a.- dı 16b/3, 24a/8, 27b/8, 29b/6, 41b/9, 43a/8, 44a/6, 45b/7

- a.- dılar 2b/7, 4a/6, 4b/7, 36b/2, 45b/2
- a.- duğun 29b/7
- a.- ma 20b/7
- a.- mağa 41a/3
- a.- mağ 41b/6
- a.- mağdan 39b/10
- a.- mayam 41b/10
- a.- r 26b/11, 41b/2, 42a/5, 43b/8
- a.- rsın 43b/9
- a.- sañuz 9b/7
- a.- sun 41b/5
- a.- şdılar 44b/3, 44b/9, 45b/1
- a.- şup 45a/10
- a.- yacağ 43b/2
- a.- yalar 9a/12
- a.- yarağ 26a/4
- a.- yasın 3a/5
- a.- yu 11b/8, 18a/9, 41b/7, 43b/6
- a.- yup 27b/5

ağlaş - birlikte ağlamak, sızlanmak

- a.- alım 9b/3
- a.- dılar 7a/12
- a.- uñ 11b/9

ağu henüz konuşma çağına gelmemiş bebeklerin neşelendikleri zaman çıkardıkları ses
a.+ sın 35b/9, 42b/5

āh feryat etme, feryat, inleme

- ā. 8b/10, 9a/12, 9b/11, 10a/11, 13a/11, 14a/9, 16b/2, 17b/6, 18a/3, 18a/9, 24a/9, 25a/5, 26b/2, 27b/12, 29a/2, 29a/3, 30a/1, 30a/4, 30a/5, 30a/6, 30a/7, 33a/4, 37a/5, 41b/11, 43a/4, 43b/6, 44a/6, 44a/9, 47a/7
- ā.+ ı 17b/11

ahāl Ar. aynı yerde oturuyor olmaktan başka ortak niteliği olmayan insan topluluğu
a.+ i 33b/8

ʿahd Ar. Söz verme, and, yemin, devir, zaman, gün

- ʿa. 41a/9
- ʿa.+ i 23a/1
- ʿa.+ ini 13a/10
- ʿa.+ iñ 23a/5
- ʿa.+ iñe 23b/7

- ‘a.+ inî 33a/11
- âhîr** Ar. sonuncu, sonraki, son, halk inancına göre insanlığın son günleri
 ā. 7b/1, 26b/4, 29b/7
 a.+ i 40b/6
 a. 7b/3, 38a/4, 39b/7
- âhîret** Ar. öbür dünya, oteki dünya
 ā. 3a/9, 26a/1
 ā.+ de 6a/1, 6a/2, 8a/7, 47a/2, 47a/6
 ā.+ e 1a/3
 ā.+ eşat-a 30a/11
 ā.+ i 1a/2
- aḥmed** Ar. özel isim
 a. 15a/9, 15b/6, 16a/11, 18a/9, 20a/3, 20b/11
 ḥadret-i A. 12a/10
 a.+ e 2b/4, 15a/6
 a.+ i 13b/8
 a.+ in 13a/11, 16b/11
- aḥşam** gündüzden sona erdiği, gecenin başladığı saatler
 a. 44a/7
 a.+ ıyla 44a/10
- aḥvāl** Ar. haller, durumlar, olaylar
 a. 19a/1
 a.+ imi 36a/1
 a.+ in 39a/11
 a.+ ini 22b/2, 39b/4, 41a/2
- aḳ** ak, beyaz
 a. 11b/7, 14a/3
- aḳ -** akmak
 a.- ar 41b/1
 a.- ardı 41b/2
- aḳıd -** akıtmak
 a.- alum 42a/3
 a.- ur 18b/1
- ‘aḳıl** Ar. düşünme, kavrama, anlama yetisi, ayırt etme gücü
 ‘.+ i 41b/11
 ‘.+ i 18a/2, 37a/4, 39b/6
 ‘.+ imi 2a/4
 ‘.+ in 33a/5

akıt - akıtmak

a.- mağıl 44a/5

‘ākıbet Ar. son, sonuç

‘a. 47a/2, 47a/4, 47a/5

‘ākıl Ar. aklını iyi kullanabilen akıllı

‘a. 22a/10

al - almak

a. 2a/6, 15b/9, 16b/7, 18b/3, 18b/11, 21b/10, 34a/11, 34b/2

a.- a 10b/5

a.- am 24a/11

a.- asın 16b/1

a.- dı 2b/2, 12b/9, 15a/6, 25a/10, 25b/4, 34b/3, 34b/8, 35a/1, 35a/2, 35a/3, 35a/4, 36a/2, 37b/1, 40a/3, 43a/6, 46b/7, 46b/8

a.- dılar 2b/3, 3b/2, 5b/1, 18a/6

a.- dın 38a/7

a.- ğıl 40a/11

a.- imazlar 5a/9

a.- madı 34b/9

a.- mağıl 7a/1

a.- maķ 6b/1

a.- mış 1a/2, 15b/3

a.- up 7a/6, 17b/8, 22a/2, 26a/8, 29b/9, 39a/8, 39b/8, 39b/9

a.- ur 30b/8

a.- urlar 15a/1

alçak yükselere göre aşığıda kalan, hafif ses

a. 46a/7

alda - kandırmak, birine verilen sözü tutmamak

a.- duğun 29b/7

a.- masun 33a/7

a.- yısar 27b/2

aldad - yalan söylemek, aldatmak

a.- up 28b/3

aldat- aldatmak, yalan söylemek

a.- dın 29b/8

a‘la Ar. yüksek

a. 33b/3

‘ālem Ar. dünya, cihan

‘ā. 22a/5, 40b/6

- fah̄r-i ʿā. 21a/2
 ʿā.+ i 3a/6, 3a/8
- ʿali** Ar. özel isim
 ʿa. 3b/4, 3b/5, 21a/2, 37b/10, 41b/3, 41b/8, 42a/1, 42a/4, 43b/8, 44a/6, 44b/6,
 45b/8, 45b/10, 46a/4, 46b/7
 ʿa.+ niḡ 21a/9, 46b/7
 ʿa.+ ye 15a/1, 43b/11
- allāh** Ar. tanrı
 a. 3a/8, 22a/9, 23a/1, 33a/4
 a.+ a 44a/2, 44a/9
- alt** bir şeyin yere bakan yanı, üst yanın karşısı, aşağı
 a.+ ina 8b/8
 a.+ ında 41b/10
- altı** sayı
 a. 7a/2, 42a/6
- altmış** sayı
 a. 21a/10
- altun** madenden yapılmış, üstün nitelikte olan, çok değerli, parlak, ışıltılı
 a. 12b/9, 37a/3, 40a/2, 42b/3
 a.+ i 35a/3, 36b/7, 40a/3
- ʿām** Ar. genel, herkese ait
 ḡāṣ-u ʿ. 21b/4
- ʿammāme** Ar. baş sargısı
 ʿ.+ sin 5b/7, 5b/8
 ʿ.+ ḡi 20a/7
- ʿāmil** Ar. emeli olan, isteyen
 ʿ. 8a/6
- āmīn** Ar. öyle olsun, ya rab duamızı kabul eyle
 ā. 5b/8, 12a/2, 21b/1
- aḡ -** anmak
 a. 11b/7
 a. -ar 8b/10
 a.- dı 8b/6
- aḡa** üçüncü şahıs zamiri ona
 a. 13a/6, 2a/11
- aḡla -** anlamak
 a. 27a/3
 a.- dı 33b/6

a.- ğıl 8a/6

a.- nam 25a/1

a.- yasin 22a/10

ana

anne

a. 1b/6, 1b/7, 2a/3, 2a/7, 2a/10, 2a/11, 2b/9, 3a/1, 3b/6, 3b/10, 3b/11, 4b/7, 5a/2, 5a/4, 5a/5, 6a/1, 6a/2, 6a/3, 25a/2, 25a/3, 26a/3, 26a/8, 27b/9, 30a/1, 30a/3, 30a/4, 30a/5, 30a/6, 34b/2, 37a/2, 43a/2, 43a/6, 45a/2, 45a/6

a.+ cuğum 27b/5, 27b/6, 29a/7, 30a/6, 30a/7, 30a/8, 30a/10, 30a/11, 30a/12, 30b/2, 30b/4

a.+ ları 36a/7

a.+ larının 45a/7, 45b/1

a.+ ların 36a/6

a.+ lık 29a/7

a.+ ma 29a/2, 29b/10, 35a/10

a.+ mı 37a/3

a.+ mıyla 29b/8

a.+ muz 45a/3, 45a/4, 45a/5

a.+ nın 25a/9, 25b/1, 25b/2, 26b/7, 27a/10, 27b/4, 28a/7, 28b/11

a.+ nu 27a/10

a.+ s 2b/2

a.+ sı 1b/5, 2a/5, 2a/9, 2b/8, 2b/11, 4a/1, 4b/2, 5a/10, 14b/1, 22b/10, 24b/1, 24b/5, 24b/10, 25a/9, 25a/11, 26a/2, 27a/6, 27b/12, 28a/1, 37a/11, 40a/5

a.+ sına 1a/12, 3a/4, 4a/11, 4b/4, 24a/9, 27b/12, 40a/7

a.+ sından 36a/7

a.+ sının 2b/1

a.+ sının 2a/11, 22b/11, 28a/10

a.+ sının 1a/12

a.+ ya 28b/10, 29b/1

a.+ yı 26b/8, 39a/7

a.+ yın 25b/8

a.+ ı 2a/2, 27a/3, 27a/4, 29b/4, 40a/1

a.+ ız 44b/7

anay uygun bulma, onaylama

a. 35b/9

anber Ar. kehribar kokusu

anber 18a/8

misk-i anber le 45a/10

- ‘a.+ le 44a/11
- ‘ār** Ar. utanma, utanç
‘ā. 32a/5
- ara** iki yeri, iki nesneyi, iki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, boşluk
a.+ da 7a/12, 8a/2, 12a/6, 21a/3
a.+ dan 28b/2
a.+ ma 10a/7
a.+ sında 19b/10, 27b/10, 44a/10
a.+ ya 36a/8
a.+ ıuzda 14a/10
- ‘arafāt** Ar. haccın icablarından olmak üzere kurban bayramının arefe-sinde usulüne göre vakfeye durulan ve Mekke civarında bulunan mukaddes dağı.
‘a.+ a 24a/11, 28b/3, 28b/4
‘a.+ da 28b/8
- ard** arka
a.+ imdan 35b/10
a.+ inca 6b/9, 25b/10
a.+ ndan 15a/3
- ‘arđ** Ar. şeref, bir şeyi yaymak
‘a. 8b/8, 10a/6, 12b/7, 20b/11
‘a.-ı ĥācāt 20a/10
‘a.-ı islām 12b/3
- arpa** buğday
a. 40b/6, 46a/6
- ‘arş** Ar. İslam inancına göre göklerin en yükseği, dokuzuncu gök, tanrının katı
‘a. 8b/8, 45b/7
‘a.+ e 11b/6
- artuķ** bir şeyden artan, kalan bölüm
a. 3a/1, 5b/1, 14b/7
- arzu** Far. istemek, dilemek
a. 46b/3
- aş -** asmak
a.- dılar 3a/2
- ‘aşā** Ar. sopa
‘a. 14a/3
- āsān** Far. kolay, sühulet, yesir
a. 16b/1, 17b/10, 44a/8
- aşhāb** Ar. Hz. Muhammed'i görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar

- a. 11a/7, 19b/10, 41b/3
a.+ a 22a/4
a.+ ina 20b/10, 20b/11
a.+ mı 11a/5
a.+ ın 21a/9
- aşılı** Ar. asılı olma durumu
a.+ dur 9b/4
- ‘āṣi** Ar. yasa ve kurallara karşı gelen
‘ā. 1b/11, 2a/2, 9b/9, 29b/1
- aşla** kesinlikle, kesin olarak
a. 8a/5
- aşşı** assı fayda, yarar
a. 11b/9
- asumān** Far. gök, gökyüzü
a. 21b/1
- asiyā** Ar. özel isim
A. 44b/2
- ‘āşık** Ar. aşık
‘ā. 13a/2, 14b/8
- āşikār** Far. açık, meydanda
ā. 45b/5
- ‘aşk** Ar. aşk
‘a.+ ina 14a/11, 35b/1, 38a/11, 40a/11
- at -** atmak
a.- ar 2a/9
a.- dı 5a/7, 28a/9
a.- dılar 22a/3
a.- ğıl 4a/7
a. 34a/11
- at** binek hayvanı, at
a.+ a 2b/5
a.+ ina 27a/1
- ata** kan bağılıbulunduğu ve zaman olarak kendinden önce yaşamış olan yakınlıklık
a. 2a/11, 6a/1, 6a/2, 6a/3, 22b/7, 25b/9, 28b/3, 28b/2, 30a/11, 30b/5, 39a/7,
39b/8
a.+ lar 3a/11
a.+ ların 36a/6
a.+ m 36a/10, 35b/3, 35b/4, 35b/5, 35b/6, 35b/7, 35b/8, 35b/9, 35b/10, 35b/11

a.+ na23a/1
 a.+ nın 28b/6
 a.+ sı 13a/9, 32a/3, 34a/3, 35a/3, 36b/4, 39b/6, 40a/9
 a.+ sını 36b/3
 a. +sına 36b/2
 a. +sını 35a/10,
 a. +sıyla39b/4
 a.+ sından 35a/1
 aa.+ ya 29b/1
 a.+ yı 28a/8
 a.+ ı 40a/1
 a.+ ından 28b/5

ataş

ateş

a.+ ı 16b/6

aılan - isimlenmek

a.- dı 27a/1

‘aūf

Ar. çok acıyan, merhametli olan

‘a. 41a/10

av

avlamak; karada ve havada yabani hayvanları, denizde balıkları tutma veya vurma işi

a.+ umı 6b/10

a.+ umı 7a/1

‘avrat

Ar. kadın

‘a. 33a/4, 36b/7

‘a.+ ı 6b/8, 36b/7

‘a.+ ım 37a/6

‘a.+ ına 33a/3, 33b/4

‘a.+ ını 37a/5

‘a.+ ınun 36b/6

ay

ay, gök cismi

a. 26b/3, 26b/7, 29a/4

bedr-i a. 16a/1

a.+ a 1a/9

a.+ dan 42a/6

ayağ

ayak

a.+ ım 29a/10, 30a/7

a.+ ın 3a/2, 16b/3, 18b/10

a.+ ına 21b/5, 24b/5, 26b/8

- a.+ uñ 20b/2
- ayak** ayak
a. 4a/5, 4b/5, 19b/3
a.+ ı 5b/10
a.+ ina 1b/10, 2b/8, 4a/6, 4b/6, 7a/12
a.+ larım 17a/3
a.+ larımı 17a/2
a.+ nı 1a/12
a.+ um 3b/8
- ‘ayān** Ar. görünür
‘a. 12b/11, 16a/9, 22b/1, 39a/1
- ‘ayāl** Ar. kadın, zevce, eş
‘a.31b/11
‘a.+ in 37a/3
‘a.+ ine 34b/4
‘a.+ ler 36a/6
- ayır -** ayırmak
a.- alar 9a/12
- ayıt-** Ayıklamak, temizlemek
a.- dı 24/4
- ‘ayn** Ar. göz
‘.-i Resūl 17a/8
nur-ı ‘. 42b/9, 43a/5
- ayrıl -** ayrılmak
a.- am 25b/3
a.- ı saram 43a/11
a.- mağıl 25b/7
- ayru** ayrı
a. +yam 17a/6
- ayruķ** başka, diğer, artık, bundan sonra
a. 5a/3, 28a/11
- ayrul -** ayrılmak
a.- up 36a/7
a.- ur 36b/1
- ayrulığ** ayrı kalmak
a.+ ı 30a/4
a.+ ina 25a/4
- ayruluk** ayrı kalmak

- a. 25a/3, 25b/3, 36a/8
- az** az
a. 17b/3
- ‘azāb** Ar. azab, işkence, çile
‘a. 9b/8, 11b/7
- azād** Far. azat etmek, başıboş bırakmak
a. 17b/8, 24a/3, 35a/11, 38a/11, 40a/8
- āzār** Far. azar, incitmek, paylamak
a. 26b/1
- azāt** Far. azat etmek
a. 38a/8, 38b/11
- azdur** - bozmak, değiştirmek
a.- sa 28a/6
- azğun** azmış olan, öfkelenmiş
a. 40b/6
- ‘azim** Ar. engelleri yenmede istekli olan
‘a. 14a/1

B

- ba‘id** Ar. uzak
b. 12b/1
- baba** baba
b. 28b/8, 33b/10, 36a/3, 41a/5
b.+ m 30a/11, 44a/1, 44a/2
b.+ mın 30a/8
b.+ sına 33b/7
- ba‘d** Ar. bazı
b.-ı zamān 13a/9
- ba‘dı** Ar. bazıları
b.+ sından 21a/3
- bāğ** Far. bağ, bahçe
b.+ ı 39b/3, 45a/4
b.+ ina 24b/5
b.+ idur 24b/11
b.+ in 34a/5
b.+ ina 2b/8
b.+ inuñ 17a/9

b.+ ımıza 45a/6

b.+ ıyam 27a/9

bağr Far. ciğer

b.+ mı 35b/7

b. +lu-15a/4

bağışla – bağışlamak

b.- mazuz 19b/9

b.- sun 3a/4, 10a/9

b.- yup 23a/7

b. 6b/11, 7a/4, 22b/6, 38a/7

b.- η 19a/4, 19a/7, 19a/9

bağla - bağlamak

b.- dı 16b/3, 29b/6, 30a/12

b.- dılar 2b/7

b.- ğıl 29a/10

b.- yam 29b/2

bağlan – bağlanmak

b.- dı 30a/7

bahā Far. güzellik, zarafet

b.+ sı 35a/3

bahane Far. noksan, kusur, bahane

b. 2a/5

baħr Ar. deniz

b.+ ine 42a/11

baħt Far. kader, alın yazısı, kısmet

b.12a/7, 32b/7

baķ - bakmak

b. 6b/6, 32a/1

b.- a 23b/1, 35b/10, 36b/5, 43a/8

b.- alar 3a/11

b.- an 35b/6

b.- anı 28b/9

b.- ar 3a/8, 5a/5

b.- ardı 7a/7

b.- arlar 7a/2

b.- aydım 29b/10

b.- aydum 29a/2

b.- dı 5a/1, 23b/8, 37b/11, 39a/2

- b.- dum 2a/3
 b. - ıla 17a/2
 b.- itmağıl 44a/5
 b.- ın 25b/9
 b.- mayasın 26a/2
- baḳā** Ar. hayatta kalma
 b. 28b/7, 47a/1
- baḳış** bakışmak
 b.+ ına 32a/1
- bāḳi** Ar. ölümsüz, kalıcı, sürekli
 b. 21a/6, 43b/11
- baḳla-** yüksek sesle bağırarak
 b.- dı 24a/8
- bāri -** Far. en azından, hiç olmazsa
 b. 29a/1
- baş -** basmak
 b.- dı 45b/4
 b.- duğum 35b/11
- baş** baş
 b. 4a/6, 37b/7, 38a/9
 b.+ a 1a/10, 30b/11, 31a/4
 b.+ dan 30b/11, 39b/6
 b.+ ı 5a/6, 5b/8, 9a/3, 9a/10, 45a/5
 b.+ ına 1b/1, 9a/2, 30a/4
 b.+ ında 9a/3
 b.+ ını 15b/11, 20b/5, 21b/2, 30b/7
 b.+ ıyla 34a/9
 b.+ ınuzı 43b/5
 b.+ laramuṭī 30b/3
 b.+ larını 18a/7
 b.lu 45a&4
 +b.+ uma 3b/10
 b.+ uḳa 20a/7
- başdan başa** başdanbaşa
 b. 3a/3
- başla -** başlamak
 b.- dı 3b/6, 41a/3, 43a/1
- bat** batmak

- b.- a 2b/5
 b.- mış 7a/7
 b.- mışdı 44b/5
- baṭn** Ar. karın, yada bir yerin dibi
 b. 26b/3
 b.+ ı 26b/7
- bazar** Far. pazar
 b.+ a 39b/8, 39b/9, 34b/3, 33b/11
 b.+ ına 34b/2
- baṇa** birinci şahıs zamiri ben
 b.+ 1b/9, 1b/11, 2a/1, 2a/7, 3a/1, 3b/11, 6b/11, 8b/1, 8b/3, 10a/3, 11a/2, 11a/10, 11b/1, 12b/2, 14a/10, 14b/8, 15a/10, 15b/5, 16b/8, 19a/4, 19a/7, 19a/9, 19a/10, 21a/5, 22b/6, 23a/2, 24a/7, 7a/4, 29a/3, 29b/9, 29b/10, 30a/8, 32a/8, 33a/1, 35a/5, 35b/3, 36a/11, 37a/3, 38a/6, 38a/7, 38b/2, 38b/4, 38b/7, 39a/10, 39b/1, 39b/2, 40a/2, 42a/2, 42a/7, 42b/10, 43a/11, 43b/9, 43b/10, 44a/1, 32b/10, 37a/9, 39b/11, 8b/4
- becid** Ar. Çabuk, acele, derhal. sık sık, devamlı olarak, çok, ziyade, gerek, lâzım.
 b. 2a/9
- bedbaḥt** Far. Bahtsız, talihsiz, bahtı kara.
 b. 27b/9
- bedr** Ar. ay
 b.-i ay 16a/1
- beg** Far. beğ
 b.+ iṇe 1b/10
- behām** Ar. güzellik
 b.+ ı 34a/1
- bekle** - beklemek
 b.- düm 26b/3
 b.- yen 29a/4
- bel** bel
 b.+ in 36b/8
 b.+ ini 25b/1
- belā** Ar. bela
 b. 32a/2
 b.+ dan 16b/4
- belī** Ar. Evet, hay hay, peki
 b. + 38b/3
- belki** belki

b. 29a/11

ben birinci şahıs zamiri ben

b. 1b/6, 2a/4, 3a/10, 3b/9, 5a/4, 5b/7, 6b/10, 7a/4, 8a/10, 8b/7, 9a/1, 9b/11, 10a/4, 11a/11, 11b/2, 12b/6, 13a/1, 13a/2, 13a/4, 13b/11, 14a/10, 14b/7, 14b/9, 15b/1, 16b/8, 17a/5, 17a/7, 18b/6, 19b/6, 20a/11, 21a/6, 22b/6, 23a/2, 23a/7, 24a/7, 25a/1, 25a/4, 25b/3, 26a/6, 27a/10, 27a/11, 28a/3, 28b/7, 28b/9, 29a/2, 29b/4, 30a/2, 30b/6, 32a/9, 33b/9, 34b/1, 35a/7, 35b/1, 36a/9, 36b/7, 36b/9, 38b/5, 38b/7, 39a/9, 39a/11, 39b/11, 40a/8, 41a/5, 41b/7, 42a/10, 42a/11, 42b/5, 42b/7, 44a/3, 47a/13

b.+ den 4a/11, 4b/2, 8b/7, 23a/6, 35a/10

b.+ em 10b/9, 10b/10

b.+ i 1b/7, 3a/6, 5a/3, 6b/1, 8b/6, 10b/7, 12b/1, 13b/5, 14b/7, 15b/1, 20b/1, 23a/8, 23a/11, 24b/9, 25b/12, 26a/1, 26b/4, 27a/4, 27a/11, 28b/8, 29b/7, 30a/2, 30a/3, 30b/5, 31a/4, 32b/9, 33b/11, 34a/2, 34a/9, 35a/6, 35b/7, 35b/8, 35b/10, 36b/9, 36b/11, 38a/3, 39a/8, 39b/1, 39b/8, 39b/9, 40a/8, 43b/11

b.+ im 3b/9, 10b/11, 13a/4, 13a/6, 13b/4, 24b/6, 24b/8, 24b/11, 26b/10, 30a/1, 33a/6, 33b/10, 34b/6, 35a/11, 35b/2, 37a/5, 39a/9, 42b/1, 43b/4

b.+ imle 32b/12, 42a/7

b.+ üm 3b/7, 3b/10, 6b/10, 7a/1

bend Far. bağ, maddenin bir bendi

b. 25a/7

b.+ ye 22a/1

benefeşe Far. menekşe denilen güzel kokulu, küçük çiçek.

b. 42b/3

beni birinci şahıs zamiri ben

b. 8a/10

berde Far. perde

b. 10a/7

b.+ ler 8a/2

beñil- ?

b. -eyüp 23b/1

b. - ledi 24a/8

berü beri

b. 2a/4, 29b/5

besle - beslemek

b.- düğüm 26b/2

b.- en 46a/6

beşer Ar. insanoğlu

- b. 7b/2
- beşig** beşik
b.+ imi 29a/4
b.+ inî 26b/3
- bettar** Ar. keskin
b. 5b/10
- bey^c** Ar. satmak
b. 34b/7
b.+ ini 34a/11
- beytü'lḥazān** Ar. keder evi, hüzünlü ev
b. 42a/3
- beyyināt** Ar. kanıt
b. 22a/6
- benz** – benzemek
b.- r 1a/9, 3a/3, 18b/4
b.- rdi 1a/10
b.- in 46a/8
- benzet** – benzetmek
b.- miş 18a/5, 18b/8
- bıçağ** bıçak
b.+ ı 2b/3, 30b/10, 30b/11
- bıçak** bıçak
b. 2b/2, 7a/9, 7a/10, 30b/8, 30b/11, 31a/1, 31a/2
b.+ a 7a/9
b.+ ı 7a/8
b.+ ıdan 31a/5
- bırak** - bırakmak
b.- dı 15a/5, 16b/6
b.- dılar 3b/9, 4a/4, 4b/8
- bīcan** Far. cansız
b. 37a/2
- biçāre** Far. zavallı, çaresiz
b.+ ler 39b/7
b.+ ye 28b/10
b.+ yi 25b/10
- bīdevā** Ar. devasız, dermanı olmayan
b. 13a/4
- bīelem** Ar. acı, ağrı

b. 20a/8

bīgümān Far. şeksiz, şüphesiz

b. 34a/8, 38a/4

bīkarār Ar. kararsız

b. 17b/11

bil - bilmek

b. 3b/9, 4a/4, 4b/8, 12b/4

b.- di 12b/7, 38a/1

b.- diñüz 10b/7

b.- dün 38a/3

b.- e 29a/7

b.- elüm 32b/11

b.- emedüm 30a/5

b.- emesin 3a/5

b.- en 37a/7, 46a/7

b.- eyüm 2a/1

b.- inmez 16a/3

b.- inür 9a/10

b.- iñ 11b/9

b.- iñüz 43a/10, 44b/7

b.- medi 23b/8, 27b/9, 28a/5, 30b/10

b.- mediler 20a/2

b.- medim 29b/7

b.- medüm 15b/1

b.- meğil 29b/5

b.- meyem 38a/3

b.- meyen 35b/8

b.- meyesin 4b/9

b.- mez 24a/6, 24b/1

b.- mezem 21a/4, 27b/11

b.- miş 12b/1, 17b/9

b.- mişdi 1a/11

b.- imişdük 7b/4

b.- mişimdir 14b/7

b.- üp 46b/2

b.- ür 1a/5, 2b/6, 3a/7, 27a/8

b.- ürem 38b/7

b.- ürtur-ur 32a/7

b.- ürüz 16a/9, 18a/10, 47a/5

b.- ün 2a/4, 8b/11

b.+ inüz 3b/1

bilāl Ar. özel isim

b. 15b/9, 15b/12, 19a/1

b.+ e 15b/11

bildür – bildirmek

b.- esin 37a/10

bile hatta

b. 4a/8, 5a/10, 9b/8, 23a/10, 24b/8, 26a/2, 26b/10, 29b/8, 30b/1,
37a/6, 37b/10, 44b/2

bin - binmek

b. 13a/5

b.- di 2b/5, 13b/1

bint Ar. kız evladı

b.-ü sırr-ı kâ 44a/10

bir sayı

b. 1a/2, 1a/8, 1a/9, 1b/2, 3a/2, 3a/7, 3b/6, 6a/7, 6a/9, 6b/1, 6b/7, 6b/11, 8a/6,
8b/2, 8b/3, 8b/4, 8b/5, 8b/9, 9a/2, 9a/5, 9a/6, 9a/7, 9a/11, 9b/3, 9b/10, 10a/8,
10b/2, 10b/4, 10b/8, 11a/4, 11a/5, 11a/6, 11a/7, 11a/10, 12a/6, 12a/7, 12a/8,
12b/4, 12b/9, 13a/10, 13a/11, 14a/1, 14a/3, 14b/3, 15a/10, 15b/7, 16b/2, 17a/4,
17b/2, 17b/3, 18b/4, 19b/10, 21a/11, 22a/10, 22a/11, 22b/6, 22b/8, 23a/2 23a/4,
23a/9, 23b/6, 23b/12, 24b/7, 25a/4, 25a/10, 25b/10, 26b/6, 27a/10, 28a/8,
28a/9, 28b/3, 28b/4, 28b/11, 29a/11, 30b/6, 31a/2, 31b/6, 31b/7, 31b/9, 31b/11,
32a/5, 32b/4, 32b/5, 33a/1, 33b/6, 33b/11, 34a/2, 34b/11, 35a/5, 36a/2, 36a/9,
37a/8, 38a/5, 38b/4, 38b/5, 38b/7, 38b/8, 40b/5, 40b/6, 41a/4, 41a/8, 41b/3,
42a/2, 42a/4, 42a/8, 43a/3, 43a/4, 43a/6, 44b/10, 45b/5, 45b/8, 47a/14

bir - vermek

b.- di 5a/6

birāder Far. birader

b. 23b/9

birbiri birbiri

b.+ ne 14b/11, 17b/7, 20a/1

birdem Far. hoşça geçirilen zaman, gönül hoşluğu, keyif

b. 9b/3, 13b/8, 37a/8

birer her birine bir

b. 3b/3

biri bir tanesi, bir teki

b. 14b/11, 15a/4, 15a/6, 20b/10

b.+ de 8a/7

b.+ n 43a/6, 45b/3

b.+ nün 14a/3

b.+ si 3b/3, 10a/11, 10b/4

biricüg bir eşi, bir benzeri daha bulunmayan

b.+ üm 25b/8

birin birin karşılıklı olarak biri ötekini, ötekide onu

b. 24a/3

biriyā Far. yalansız, riyasız

b. 11b/3

birle ile, vasıtasıyla, birlikte

b. 28a/6

bismillāh Ar. “esirgeyen ve kuruyan Allahın adıyla“ anlamında, bir işe başlanırken söylenen söz

b. 4b/6

biş – pişmek

b.- en 36b/10

b.- miş 35b/4

bit bütün kuşklarını açıklamak, daha önce söylemekten çekindiği her şeyi söylemek (yaranın kapanması)

b.+ i 10b/2

bit - bitmek

b.- medi 47a/3

b.- medisen 40b/8

bitür - meydana getirmek, bitirmek

b.- e 8a/3

b.- em 26a/5

biyar Far. yara

b.+ a 24a/10

biz birinci çokluk şahıs zamiri

b. 7b/4, 9b/2, 9b/5, 9b/7, 10a/1, 15a/2, 18b/9, 19b/9, 30a/3, 32b/1, 33a/9, 34a/6, 35a/9, 45a/1

b. cileyin 33b/5

b.+ de 4a/8

b.+ e 4b/7, 9b/3, 9b/5, 10a/1, 10a/5, 27a/2, 31a/6, 41a/10, 43a/3,

44b/11, 45a/1

b.+ i 4a/7, 9b/1, 9b/7, 9b/8, 11b/5, 15a/1, 17b/8, 24a/5, 24a/10,

24b/7, 33b/2, 34a/10, 45a/2
 b.+ im 24a/6, 28a/11
 b.+ üm 9b/4, 15a/2, 32b/8, 33b/5

biç sayı
 b. 35b/1

boğazla - boğazlamak, kesmek
 b.- dı 23b/4
 b.- mağa 26a/7, 29b/3, 29b/9
 b.- ya 27a/11
 b.- yam 29b/4
 b.- yınca 30a/8
 b.- yısar 27a/7

bol - olmak, bulunmak
 b. 32a/3
 b.- asız 7b/7

bolak çok bol
 b. 32a/3

boya - boyamak
 b.- yam 29b/3

boyn boyun
 b.+ una 25a/7, 30b/9

boyun boyun
 b. 2b/8, 30a/11
 b.+ na 3a/2
 b.+ un 44a/5
 b.+ undan 3b/2
 b.+ unı 46a/7
 b.+ uña 7a/1

bölük parça, kısım
 b. 9a/11

böyle böyle, bu şekilde
 b. 11a/11, 14a/4, 14b/10, 18a/6, 20b/5, 21a/7, 23b/12, 24a/1, 25a/7,
 27b/8, 28b/1, 29b/8, 30a/10, 34a/10, 36b/9, 41a/9, 41b/2, 43a/3, 44a/9, 45a/6
 b.+ dür 16b/2

bu bu
 b. 1b/6, 1b/8, 2a/4, 3a/4, 6a/4, 6b/4, 6b/11, 7a/4, 7a/6, 7b/6, 8b/2, 8b/5, 9a/5,
 9b/4, 10a/2, 10a/7, 11a/8, 11a/10, 12a/6, 12b/7, 12b/8, 13a/5, 13a/6, 13a/8
 13a/10, 13b/5, 13b/6, 14a/2, 14a/4, 14b/1, 14b/6, 14b/11, 15a/2, 15a/3, 15a/8,

15a/10, 15b/7, 16a/2, 16a/3, 16a/4, 16a/7, 16a/9, 16a/10, 16b/4, 16b/7, 16b/10, 17a/6, 17a/8, 17b/2, 17b/5, 18b/2, 18b/7, 19a/1, 19a/4, 19a/5, 19a/6, 19a/8, 19b/8, 19b/10, 20a/3, 20b/6, 21a/3, 21a/4, 21b/4, 22a/1, 22b/1, 23b/3, 24a/9, 24a/10, 24b/1, 24b/9, 25a/1, 25a/6, 27b/4, 28a/4, 28a/5, 28a/6, 28a/7, 28a/8, 28a/9, 28b/4, 28b/5, 29a/3, 29a/5, 29a/8, 29a/9, 29b/9, 29b/10, 30a/10, 30a/11, 30a/12, 30b/11, 31a/9, 32b/12, 33a/8, 33a/9, 33b/6, 33b/10, 34a/1, 34a/6, 34a/7, 34b/5, 36a/8, 36a/10, 36a/11, 37a/3, 37a/8, 37a/10, 37b/5, 39b/1, 39b/3, 40a/6, 40b/4, 40b/5, 41b/8, 41b/9, 43a/2, 43a/4, 43a/10, 44a/4, 44b/10, 46a/5, 46a/6, 46a/7, 46a/8, 46a/9, 46a/10, 46a/11, 46b/1, 46b/2, 46b/3, 14b/8

b.+ dur 12a/9, 14a/8, 16b/1, 19a/7, 44a/4

b.+ lar 9a/4

b.+ lara 32a/8

b.+ larda 32a/5

b.+ lardan 43a/4

b.+ ların 10a/2

b.+ na 16a/10, 46b/1

b.+ na 14a/7, 14b/8, 44b/10

b.+ nca 6b/9, 18b/7

b.+ nda 6a/4, 6b/5, 7b/6, 8b/1, 9a/2, 14a/7, 16b/1, 47a/2

b.+ ndadur 15b/8

b.+ nda hasret 30a/6

b.+ nda hitm 31a/9

b.+ ndan 3a/1

b.+ nı 46b/3, 47a/13

b.+ nın 12a/9

b.+ nlar 9b/6, 9b/8, 10a/10, 10b/8, 14a/6, 14b/5, 14b/10, 20a/1, 20a/2

b.+ nlara 5b/7, 10b/1, 14a/5, 14a/7, 14b/4, 14b/7, 19a/10

b.+ nlardan 14b/10

b.+ nları 9a/12, 10a/4, 10b/5, 10b/6, 14a/5, 38a/1, 45b/4, 45b/8

b.+ nların 4b/10, 16a/11, 33b/7

buba baba

b.+ sı 29b/6

b.+ ya 27a/11, 27b/3, 25a/1

bu dem Far. zaman, vakit

b. 3a/8, 42a/10

buğ Sıkıntı, darlık:

b.+ 4a/3

bugün bugün

b. 2a/7, 10a/9, 24b/7, 27a/7, 27b/1, 30a/7, 43b/4, 43b/5, 44a/1, 45a/6

buğur Ar. tütsü

b.+ lar 45a/10

bul - bulmak

b.- alar 4a/11

b.- alum 15a/2

b.- am 36b/9

b.- madı 32a/6

b.- amadılar 40b/3

b.- amazlar 21b/9

b.- ar 4a/11

b.- asın 12b/2, 38a/8

b.- asız 6a/5, 12a/4, 22a/7, 31b/1, 40b/10, 47a/9

b.- dı 12b/6

b.- madı 4a/1

b.- masunlar 21b/11

b.- mayan 35b/8

b.- mayup 39b/7

b.- sa 47a/2

b.- up 22a/3

b.- ursın 11b/11

bulaş - bulaşmak

b.- mış 2a/3

bulut bulut

b.+ dan 16a/1

burn burun

b.+ uma 36b/11

buyruk buyruk, emir

b. 31a/3

buyur - buyurmak

b.- an 31a/3

b.- dı 8a/6, 8b/2, 26a/10, 27b/1, 30a/10

b.- ğıl 16b/8

buyuruğ huzur, makam

b.+ ın 27a/9

b.+ ina 30a/2

b.+ una 31a/3

bühtān Ar. birisini suçlu gösterme, bühtan etmek, iftira

- b. 16b/4
 b. a 16a/6
bük - bükmek
 b.- di 25b/1
bülbül Ar. bülbül
 b. 29b/2
 b.+ i 22b/8
 b.+ leri 17a/9
 b.+ üm 24b/10, 26b/6
büri - bürümek
 b.- gil 20a/7
büy Far. koku
 b. i 36b/11
büyü - büyümek
 b.- yen 46a/6

C

- cāme-ḥab** Far. yatak
 c. 15a/11,12a/8
cān Far. can, ruh, hayat
 c. 8b/7, 9a/8, 9a/12, 16a/1, 17a/10, 19a/3, 20b/5, 29a/11, 32a/1, 33b/1, 34a/3,
 35b/9, 36b/5, 38b/3, 40a/11, 41b/6, 44a/4, 46a/8
 c.-i cismi 46b/10
 c.-i gönülden 46a/9
 c.-u dilden 14b/8, 20b/3, 33b/6
 c.+ a 38a/11
 c.+ dan 13b/7, 36b/1
 c.+ ı 6a/2, 10b/7, 14a/11, 18a/4, 31a/6, 34a/9, 35a/3, 39a/3, 40a/5, 45a/5, 46a/2
 c.+ ıdur 36a/6
 c.+ ım 2a/7, 3b/11, 6b/1, 13a/1, 13a/6, 29a/9, 30a/1, 33b/10, 34a/3, 35b/1,
 35b/3,
 42a/9, 43a/9, 43b/4, 44b/7
 c.+ ima 42b/4
 c.+ ımı 21a/6
 c.+ imuz 41b/7
 c.+ in 2b/2, 13a/8
 c.+ ina 5b/6, 16b/6, 38a/10, 46a/1, 46b/8

c.+ ını 18a/1
 c.+ ıyla 11a/3, 13a/2, 30b/6, 31b/10, 38a/9
 c.+ ın 17a/2
 c.+ ın 11b/4
 c. la 3b/8
 c.+ lar 10b/7, 18a/7, 19b/12
 c.+ lara 17a/10
 c.+ ları 10b/6
 c.+ uñ 32a/10

cānan Far. sevgili, güzel, canlar, ruhlar
 c.+ ımız 41b/7

carḥ Ar. feleğin çarkı, baht, talih
 c.-ı felek 1b/1

cāri‘ūn Ar. onlar kibirli
 c. 46b/9

cāvidān Far. daimi kalacak olan, ebedi
 c. 34a/8

cazu cadı
 c.+ 14b/6
 c.+ ya 16a/7

cebr Ar. cebren, kahren, zorla, sıkıntı ile
 c. 42a/10

Cebrā’īl Ar. Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük meleklerden biridir
 C. 5b/5, 7a/10, 20a/3, 20a/9, 20b/11, 31a/5, 31a/7

cefā Far. zulüm, büyük sıkıntı, eziyet
 c. 46b/11
 c.+ lar 22b/3

cehd Ar. çaba
 c. 41a/9

cehennem Ar. cehennem
 c.+ e 9a/11

Celīl Ar. ulu, büyük, yüce, tanrının sıfatlarından biri
 C. 22b/5, 23a/11, 26a/10, 27b/1

cem^c Ar. bütün, toplanmak
 c. 11a/5, 17a/4, 41b/3, 45a/8

cemāl Ar. güzellik
 c. 13a/1, 13b/2, 15b/12, 30a/9

- şāhib-i c. 21b/7, 31b/11
 c.+ ini 39a/11
 c.+ in 46a/11
- cemil** Ar. güzel, hoş
 c. 20a/9
- cenāze** Ar. cenaze
 c. 46a/3
- cennet** Ar. cennet
 c. 19a/9, 38a/8
 c.+ den 28a/8
 c.+ e 19b/7, 47a/6
 c.+ te 10b/6
- cerāhat** Ar. yara
 c. 42b/2
- cerem** Ar. suç
 c. 13b/6
- cesed** Ar. cesed, gövde
 c. 6b/8
- cevab** Ar. cevap
 c. 27b/12, 28b/10, 29b/4, 31a/5
- cevāri** Ar. Cāriyeler, halayıklar
 c.+ 12b/5
- cevr** Ar. zulüm, haksızlık, eziyet
 c. 18b/7
 c.-i fakırlıgı 46a/6
 c.+ e 35b/6
 c.+ i 13b/4
- ceza** Ar. ceza
 c.+ sın 16b/8
- cidd** Ar. azimlik, bir şeyi gerçekten çalışıp işleme
 c. 8a/7
- ciger** ciğer
 c. 18b/3, 22b/11, 34a/4, 42b/10
 c.+ i 5a/2, 16b/4, 25a/9, 36b/10, 39a/6
 c.+ imün 24b/11
 c.+ inün 27a/10, 11b/8
- cihān** Far. dünya, evren, alem
 c. 2b/4, 21a/7, 37b/8, 38a/2, 39a/3, 42b/6, 46b/4

- fahr-i c. 12a/9
 c.+ a 33a/8, 39a/9,38a/4
 c.+ dan 44b/7, 44b/8
 c.+ i 33a/8
 c.+ iñ 10b/9
- cin** Ar. cin
 c.+ niñ 7b/3
- cism** Ar. gövde, beden, vücut
 c.+ i 47a/1
 cān-ı c.+ i 46b/10
- civān** Far. genç ve yakışıklı
 c. 14a/2, 14b/11, 16a/3, 17b/3, 17b/9
 c.+ i 18b/11, 19b/8, 20b/9
- cizme** cizme (ayakkabı)
 c. 26b/8
 c.+ sin 24b/5
 c.+ sini 25a/11
- cüda** Far. uzak kalmış olan, ayrı düşmüş
 c.+ yım 17a/5
- cühūd** Ar. çabalar
 c. 32a/7, 32a/11, 32b/4, 32b/7, 39b/4, 39b/5,31b/6
 c.+ iñ 32a/3
- cümle** Ar. hepsi, bütün
 c. 2b/3, 3a/6, 3a/8, 9b/11, 11a/5, 12a/1, 12a/8, 14b/4, 16a/1, 18b/11, 19b/1,
 20b/9, 21b/9, 25b/8, 30b/3, 32a/11, 32b/9, 36a/4, 45b/7
 c.+ müz 15a/2
 c.+ si 14a/3
 c.+ sin 8a/9, 12b/11, 23b/9
 c.+ rüz 8b/11
- çağır** bağırmaq, çağırmaq, seslenmek
 ç.- dı 4a/1
 ç.- ır 3b/6
 ç.- mağıl 36a/5
 ç.- up 5a/3
 ç.- ur 23a/5
- çal -** çalmak
 ç.- dı 20b/5, 30b/9, 30b/10, 30b/11
 ç.- duğını 30b/10

- çalab** Tanrı, Allah
 ç.+un 7b/3
 c.+ uñ 7b/3
- çalış** çalışmak
 ç.- urlar 40b/4
- çāre** Far. çare, bir şeyi önleme
 ç. 4a/1, 25a/6, 28a/3, 29a/9, 32a/2, 32b/5, 39b/7
 ç.+ ler 39b/7
 ç.+ si 10b/10
- çāresiz** çözüm yolu olmayan
 ç.+ ler 10b/10
- çek-** çekmek
 ç.- di 15a/5, 25a/9, 32a/4
 ç.- en 28b/9, 29a/6
 ç. inem 29a/11
 ç.- mek 25a/6
 ç.- mesin 26a/2
 ç.- meyesiz 19b/7
 ç.- üp 46a/6, 46b/3
- çevir** çevirmek
 ç.- di 30b/7
- çığrış** çığrımak
 ç.- alar 9b/11
 ç.+ ıñuz 9b/10
- çık -** çıkmak
 ç. 31b/4
 ç.- a 6a/2
 ç.- ar 2a/11, 35b/2
 ç.- ar 25b/10
 ç.- asın 4b/9
 ç.- dı 4b/11, 5a/1, 15b/10, 16a/1, 20a/10, 28a/9, 28a/11
 ç.- up 20a/6
- çıkar-** çıkarmak
 ç.- a 10b/2
 ç.- ası 2a/2
 ç.- dı 28a/10, 46b/5
 ç.- up 25a/10
- çile** Far. sıkıntı, zahmet, güçlük

- ç.- yin 33b/5
- çok** çok
 ç. 2a/5, 6b/8, 8b/1, 11a/1, 11a/10, 11b/1, 11b/2, 16b/3, 22b/4, 24a/8,
 35a/8, 36a/7, 46b/11, 47a/4
 ç.+ dur 42b/1
- çokluğ** çoğunluk
 ç.+ in 11b/7
- çüş** Far. neşe, çoşmak
 ç. 19a/7
- çün** Far. zira, çünkü, madem ki
 ç. 3a/9, 4b/3, 5b/9, 6b/4, 6b/6, 13b/10, 14a/5, 16b/2, 16b/6, 18a/1, 18a/11,
 20a/8, 29a/8, 31a/5, 34a/3, 36a/8, 37b/2, 37b/11, 39a/2, 39b/9, 39b/10, 44a/2,
 44a/6
- çünkü** Far. çünkü, şundan dolayı
 ç. 3a/8, 3a/11, 6b/5, 7a/10, 13b/11, 15a/3, 15a/8, 15b/12, 17b/9, 20b/5, 23a/6,
 25b/9, 27a/11, 28a/9, 28b/4, 28b/7, 29b/1, 29b/9, 34a/10, 36b/4, 36b/7, 38b/4,
 40a/5, 40a/10, 40b/2, 42a/8, 42b/6, 43a/4, 46b/8, 46b/11, 47a/5
- çürü** - çürümek
 ç.- yüp 47a/5

D

- da** bağlaç
 d. 40a/9
- dā'im** Ar. sürekli, devam eden
 d. 8a/9, 41a/9, 41b/2, 17b/11
- dad-** tatmak
 d.+ mı 22b/9
- daḥi** Far. da, de, bile
 d. 8a/6, 8a/10, 8b/2, 9a/6, 9a/7, 10a/4, 11a/4, 11a/10, 12b/9, 14a/6, 18b/2,
 18b/6, 20b/8, 22b/1, 24b/5, 24b/6, 24b/9, 24b/11, 26b/11, 28a/5, 28b/11, 29a/6,
 30b/8, 32b/10, 34a/5, 34b/11, 36a/1, 36a/9, 39a/1, 40a/10, 41b/11, 42b/1
- da'if** Ar. zayıf, güçsüz
 d.+ in 38b/5
- dāimā** Ar. sürekli, devamlı
 d. 2b/6
- dakik** Ar. dakika, pek ince, nazik, ufak
 d. 25a/4

dārū'lbakā Ar. sonsuzluk, ebedilik yurdu

d. 46b/10

da'va Ar. dava

d.+ sında 16a/9

d.+ sını 17b/4

d.+ ya 16a/4

da'vet Ar. davet etmek, birini .ağırmak

d. 12b/11

ḍāyī' Ar. kaybolmak

ḍ. 11a/2

de bağlaç

d. 17a/7, 25b/12, 32b/11

dé - demek, söylemek

d.- di 2b/7, 3a/9, 3b/4, 4a/2, 4b/4, 5b/7, 5b/8, 7a/10, 8a/2, 8b/3, 8b/5, 9a/7, 12b/1, 12b/4, 13a/1, 14a/7, 14a/10, 14a/11, 14b/7, 15a/8, 15a/9, 15b/6, 15b/11, 16a/6, 16b/8, 16b/9, 17a/3, 17a/5, 17b/3, 18b/6, 19a/4, 19a/9, 19b/6, 19b/8, 20a/5, 20a/6, 20a/9, 20a/11, 20b/8, 21a/4, 21a/11, 23b/2, 23b/3, 23b/7, 24a/5, 24b/2, 24b/3, 24b/10, 25a/9, 25b/3, 25b/7, 26a/6, 26a/9, 27a/2, 27a/3, 27a/9, 27b/8, 28a/4, 29a/9, 31a/1, 31a/2, 32a/8, 33a/1, 33a/3, 33a/4, 33a/6, 34b/6, 35a/10, 36b/2, 36b/8, 37a/5, 37a/7, 37a/8, 38a/5, 39b/4, 39b/11, 40b/6, 41b/9, 42a/1, 42a/9, 43a/5, 43a/9, 43a/10, 43b/9, 44a/2, 44a/7, 44a/9, 44b/7, 44b/10, 45b/10, 46a/4, 46b/6

d.- didugün 15b/7

d.- diler 4a/7, 4b/7, 7b/1, 12a/9, 14a/8, 14b/6, 14b/11, 16a/9, 17b/2, 17b/7, 17b/9, 18a/10, 18b/4, 19b/9, 19b/11, 21b/1, 21b/4, 41b/3, 43a/2, 46b/9

d.- dim 39b/8, 39b/11

d.- diyse 33a/2

d.- diñüz 15a/9

d.- me 23b/11, 32b/4, 35a/8, 38a/6

d.- mediñ 18b/4

d.- mege 32b/2

d.- megil 3a/1, 5a/3

d.- meñ 18b/7

d.- meye 32a/5

d.- meyem 2a/8

d.- mez 1a/6, 17a/1, 40b/5

d.- mezem 21a/4

- d.- miş 6a/7, 23a/2
d.- mişdiñ 23a/6
d.-n 3a/4
d.- r 6b/8, 8b/9, 15b/9, 16a/2, 16a/4, 18a/4, 16b/11, 19a/7, 21a/8,
24a/9, 28b/5, 29b/7, 32a/11, 32b/6, 32b/7, 32b/11, 33a/1, 33b/4, 36a/3,
38b/6, 38b/11, 41a/5, 43b/11, 31a/2
d.- rem 18b/6, 32b/10, 1b/11
d.- rse 25a/6
d.- rseñ 11a/3, 12a/2, 32b/7, 32b/12
d.- señ 29b/10
d.- y 32a/8, 39b/2
d.- ye 10a/7, 10a/8, 10b/9, 34a/2
d.- yeler 9b/1, 9b/2, 9b/3, 9b/8, 9b/9, 10a/5
d.- yem 8b/11, 32b/4
d.- yesin 2a/6, 34a/1, 36a/1
d.- yeyim 17a/7, 27a/3, 33b/11
d.- yeyin 9a/6
d.- yim 24a/10, 32b/5
d.- yü 5a/6, 9b/11, 14a/6, 15a/7, 16a/5, 18a/9, 19a/10, 24a/11, 28b/9,
36a/1, 37a/1, 39b/5
d.- yüben 9a/11, 9b/11, 22a/9, 24a/8
d.- yüp 4b/6, 9a/8, 14b/10, 18a/6, 21a/7, 23b/12, 25a/7, 27b/2, 30a/12,
41b/2, 42a/6
d. 16b/7
d. - rler 15a/1

dede

- dede
d. 4a/7, 5a/7, 18b/7, 19b/12
d.+ miz 45a/1
d.+ müze 17b/7
d.+ nüüz 43a/10

deg -

- deymek, ellemek
d.- di 7a/8, 16b/11
d.- ürdi 38b/9

degil

- değil
d. 12b/7, 27b/3, 31b/5, 36a/2, 37a/2, 41a/10, 41b/5
d.+ dür 38a/9
d.+ se 43a/8

degirmen buğdayı öğüten araç ya da aygıt

- d.+ in 46a/6
- degül** değil
d.+ em 5a/4, 6b/10
- degil** değil
d.+sen 18b/2
- degür-** ulaşmak
d.- e 5b/5, 40b/7
- dek** Ar. edat zaman ve mekan için kullanılır(hile, oyun)
d. 1b/8, 13b/9, 14a/10, 42a/6
- deli** deli
d. 30a/3
- delil** Ar. delil, isbat
d. 25b/5
- dellāl** Ar. rehber
d. 34b/4, 34b/6, 34b/8
- dem** Far. zaman, kan
d. +5b/5, 16b/9, 27a/1, 33a/9
d.+ de 18a/2, 21b/5
d.+ minde 4a/9
d+ üm 33a/6
- dér -** durdurmak, direnmek
d.-e 41b/11
d.- emedüm 2a/4
d.- mez 23b/7
d.- üben 33a/5
- derd** dert
d. 7b/8, 12a/4, 17b/6, 22a/7, 33b/6, 40a/1, 40b/12, 43a/4, 47a/10
d.+ e 8a/7, 15a/2, 17a/6, 30b/9
d.+ i 16b/5
d.+ ile 31b/1
d.+ ime 13a/4, 27a/11, 35b/7, 42b/3
d.+ imi 43a/9
d.+ ine 19a/6, 25b/3, 46a/8
d.+ iyle 6a/5
- derdimend** Far. tasalı, kaygılı, dertli
d. 11b/6
- dérken** derken, söylerken
d. 37a/4

- dérgü**
d. rem 20b/9
- dérlig** yürek sağlamlığı, yiğitlik, cesaretlik
d.+ ün 32a/10
- dermān** Far. derman, ilaç, çare
d. 8a/7, 11b/4, 41a/7
- dert** Far. dert, keder
d. 24b/1, 30a/12
d.+ de 25b/8
d.+ dür 19b/11
d.+ lere 7b/1, 41a/7
d.+ lerine 39b/7
- dertli** kaygılı, dertli
d. 27b/4, 28b/5, 28b/11, 29b/1, 30b/3
- dertlü** derli, kaygılı
d. 11b/4
- derviş** Ar. derviş, yoksul
d. 8b/10
- deryā** Far. deniz, derya
d.+lar 21b/9,
- dest** Far. fayda, menfaat, el
d.-i namaz 21a/5
- destān** Far. destan, hikaye
kitāb-ı d. 1a/1
kitāb-ı d.-ı yoḥsul her 31b/2
d.+ 1 6a/6, 22a/8
- dest-gīr** Far. elinden tutan, yardımcı
d. 19a/5
- destūr** Ar. izin, müsaade
d. 7a/8, 10a/5, 35a/5, 35a/8
d.+ 1 35a/9
d.+ ıñla 6b/3
- devā** Ar. ilaç, deva
d. 13a/4, 15a/2, 19a/6
- deve** deve
d. 3a/2, 3b/2
d.+ si 23b/9
d.+ sile 15a/6

- d. sinde 14b/3
d.+ ye 13b/8
- devlet** Ar. vatan, yurt
d. 12a/7
- devşür-** Düzeltip katlamak, toplamak
d.- medi 39b/10
d. - mege 43a/1
- dīb** bir şeyin dibi, yanı
d.+ inde 2b/10, 25a/5, 28a/2
- dībā** Far. renkli dokuma motiflerle süslü lüks bir çeşit ipek kumaş
d. 19b/2
- digār** ؟
d. 44a/7
d.+ ın 20a/7
- dil** dil
cān-u d.+ den 14b/8, 20b/3, 33b/6
d.+ i 9a/4
d.+ im 30a/7
d.+ in 29b/2
d.+ in 11b/6
- dil-dār** Far. birinin gönlünü almış, sevgili, sahip olan
d.+ ı 33a/6
- dile -** dilemek
d. - diler 46a/2
d.- r 11a/2, 13a/7, 17b/5, 35a/4, 36a/2, 11a/1
d.- rim 37a/10, 38b/2
d.- rse 10a/9, 20b/9
d.- rseñ 32b/7
d.- rsiz 6a/5, 7b/7, 12a/4, 22a/7, 31b/1, 40b/10, 47a/9
d.- rüz 4b/9, 18b/9
d.- yeler 9a/4
d.- yim 19b/6, 35a/6
- dileg** dilemek
d.+ i 38b/5
d.- gildi 31a/2
d.+ üm 44a/4
- dilek** dilek
d. 9a/2, 38b/1, 38b/4, 39a/8, 39b/1

- dīn** Ar. Allaha bağlanma ve inanma
 d. 19a/3, 20b/10, 22a/11, 33a/7, 33a/10, 34a/9, 35b/1, 38a/9, 38b/1, 39a/6, 40a/11, 40b/1
 d.+ e 32b/8, 33b/8
 d.+ i 33a/10, 33b/3, 33b/9, 34a/2, 34a/9, 40b/4
 d.+ imüzde 16b/1
 d.+ in 33b/8
 d.+ ine 33b/1, 35b/2, 38a/10
 d.+ ini 33a/11
 d.+ inçden 39b/5
 d.+ inçi 21b/11, 32b/8
 d.+ ümüz 33b/2
 d.+ ünçi 33a/8
- direg** destekleyerek dikmek, dik tutmak
 d. i 22a/11
- diri** diri
 d. 1a/4
- dirîğ** Far. esirgeme, eyvah, mani olma, önleme
 d. 32b/10, 38b/3
- dirîğa** Far. yazık, eyvahlar olsun
 d. a42a/10
 d. a 36b/8, 37a/6
- deş** Far. boşalma
 d. 34b/2
- ditre** - titremek
 d.- di 42b/8
- ditret** - titretmek
 d.- ür 6b/7
- divān** Ar. büyük meclis
 d.+ ını 17b/5
- diz** diz, oturulduğunda uyluğun üst yanı.
 d.+ ine 6a/9, 43a/6
- dizār** Far. yüz, çehre
 d.+ ın 2b/11
- diñle** - dinlemek
 d. 8a/8, 9a/6, 11a/4, 24a/5, 26b/11, 27a/3, 27a/4, 28b/5, 31b/6, 39a/5, 41a/2, 41b/3, 42a/1, 43b/11, 45b/11
 d.- di 17b/4, 29a/8, 33b/6, 43a/4

- d.- gil 8a/6
- d.- medi 4b/10
- d.- medüg 27b/4
- d.- rseñ 22b/2
- d.- yeni 7b/5, 31a/10, 40b/9
- d.- yesin 22a/10
- d.- yüp 16a/11

- dost** Far. dost, yakın arkadaş
- d. 23b/3, 23b/7, 24a/1, 30b/5, 30b/6, 38a/11
  - d.+ dan 31a/8
  - d.+ ı 31a/8, 38a/10
  - d.+ una 10b/3, 24a/1, 26a/8, 30a/8
  - d.+ uñ 27b/10

- dostluğ** Far. dostluk
- d.+ a 38a/4
  - d.+ ı 23a/7

- dostluk** Far. dostluk
- d. 24a/7, 41a/9

- doy** - doymak
- d.- a 29b/10
  - d.- amıyam 25a/4

- dök** - dökmek
- d.- di 5b/8
  - d.- di 5a/6, 42b/7, 43b/7, 44b/6
  - d.- diler 18a/8
  - d.- dügi 15b/5
  - d.- e 46b/2
  - d.- erler 18b/1
  - d.- esin 18b/2

- dön** - dönmek
- d. 27b/3, 39b/5
  - d.- di 13b/3, 14b/10, 16a/11, 20b/11, 21a/2, 25b/7, 28a/4, 28b/5, 35a/5, 18b/6
  - d.- düm 2a/3
  - d.- gel- 32b/8
  - d.- üben 26a/3
  - d.- üp 18b/7

- döndür** - döndürmek
- d.- en 11b/10

- dört** sayı
d. 2b/5, 3b/5, 36a/10
- dörtbin** sayı
d. 12b/9
- döy-** Tahammül etmek, dayanmak
d. - 29b/3
d. - e 33b/5, 34a/4
d. - emedi 29b/6
d. - en 46a/5, 46a/9
d. - me 25b/3
d. - mez 9b/4, 32a/1
d. - meye 24a/9, 27b/11
d. - meyem 25a/4
d.- yen 46b/1
- du'ā** Ar. Allaha yalvarma, niyaz, birini çağırma
d. 6a/8, 8a/3, 20a/8, 21a/11, 47a/14
d.+ lar 8a/2, 18b/10
d.+ sını 21a/11
d.+ sıyla 5b/9
d.+ η 20a/8
- dudağ** dudak
d.+ ı 36b/6
- dur -** durmak
d. 14a/7
d.- arsin 26a/7
d.- ası 22b/11, 25a/2
d. - dılar 21a/1
d.- ur 20a/1
- dut -** tutmak
d.- dılar 45a/10
d.- ğıl 44a/4
- duy -** duymak
d.- up 27a/11
- dü** Far. iki
d. 38a/4
- düğün** düğün
d. 24b/1, 24b/7, 24b/8, 24b/9, 27a/8, 27b/2, 27b/3, 30a/12, 45a/6
d.+ e 24b/6, 24b/7, 25a/3, 26a/8, 27a/5, 27a/6, 29b/8, 30a/2, 30a/12, 24a/10

dülbend Far. Tülbent sözünün eski metinlerde rastlanan asıl şekli

d.+ lerin 18a/6

dün gece

d. 3a/5

d.+ i 1a/11

d. 1b/3, 38a/7

dünyā Ar. dünya, evren

d. 33a/8, 40b/1, 40b/4, 40b/5

d.+ da 8a/5, 10b/11, 12b/4, 31b/3, 34b/5, 43b/11

d.+ sın 30a/11

d.+ ya 40b/8, 47a/1, 47a/2, 47a/3

d.+ yı 1a/2, 1a/3

dünyālık para, mal, zenginlik

d. 32a/4

dünyāya dünyaya, aleme

d. 40b/5

düpdüz düpdüz, düzdoğru

d. 22a/9

dürlü türlü, çeşitli

d. 26b/9

düş rüya

d. 2a/5, 12a/8, 14a/2, 23a/5, 28a/1, 30a/2, 37b/7, 40a/7

d.+ de 35b/9, 37b/8, 39a/11, 40a/8

d.+ den 2a/4

d.+ e 2b/3

d. 20b/1

d.+ ine 11b/2

d.+ ümde 1b/7

düş - düşmek

d.- di 2b/8, 11a/8, 13b/2, 13b/8, 18a/3, 21b/5, 33a/4, 36a/8, 41b/11,
42b/8, 44b/11

d.+ mişi 37a/10

d.- diler 4a/6, 4b/6, 7a/12, 45b/1

d.- düm 17a/6

d.- e 25a/3

d.- en 36b/10

d.- erem 1b/10

d.- müş 25b/10, 35b/4

- d.- müşem 42a/11
 d.- müşsin 45a/6
 d.- üp 25b/5, 39b/6
 d.- ürdün 26b/4

düşman Far. düşmanlık, küsolmak

- d. 31b/8, 37a/2
 d.+ ina 38a/10

düşür - düşürmek

- d.- di 5a/8

düz - dizmek, sıralamak

- d.- di 12b/8

E

e'şşalāt Ar. peygambere salavat getirmek

- e. 6a/5, 7b/9, 12a/4, 22a/7, 40b/12, 47a/10, 31b/1

ebed Ar. sonu olmayan gelecek zaman

- e. 34a/8, 42a/7

ebedi Ar. ebede mensup, zevalsiz, sonu olmayan

- e. 6a/3

ebriş bükülmüş ipek

- e. ime36a/4

ebu Hurayra Ar. özel isim

- e. 8b/2

ebu'l Miħcān Ar. özel isim

- e. 12b/10, 14a/5, 14b/7, 16b/10, 21b/5

ebu Bekir Ar. özel isim

- e. 11a/8, 19a/4, 37b/10

- e.+ e 45b/10

- e.+ e 16a/2

- e.+ im11a/9

- e.+ in 11a/7

ecel Ar. ömrün sonu, hayatın sonu

- e. 43a/11

ecir Ar. ücretle çalışan, ücretle tutulan

- e.+ in 8b/1

- e.+ ini 19b/8

- éd-** etmek
 è. 10a/8
 è.- elüm 41b/8
 è.- em 37a/4, 44a/1
 è.- er 10a/4, 26b/2, 47a/1
 è.- erem 28b/7
 è.- eyim 30a/5, 41a/5, 43a/9
 è.- e 8a/9, 10a/3, 10b/8, 26a/8, 38b/4
 è.- eler 37a/1
 è.- elüm 12a/6, 22a/9, 41b/8, 47a/6
 è.- em 9a/2, 22b/2, 22b/6, 23a/2, 24a/11, 37b/1, 16b/2
 è.- emiki 30a/10
 è.- en 12b/7, 35b/3, 39a/7, 39a/8, 46a/8
 è.- enler 21b/11
 è.- er 10b/3, 16a/9, 17a/1, 18a/8, 19b/10, 29b/9
 è.- erdi 22b/11
 è.- ersen 28b/6
 è.- erüz 16a/10
 è.- eyim 6a/7, 21a/5, 21a/6, 31b/6, 42a/10, 43a/9
 è.- ıcek 14a/9, 25a/1
 è.- ıser 24a/1, 27b/1
 è.- üben 40a/9, 41b/11, 43a/4, 46a/10
 è.- üp 6a/8, 9a/12, 10a/11, 12b/11, 13a/3, 13a/10, 14a/9, 16b/3, 17b/3, 17b/6, 18b/2, 18b/10, 19a/2, 21a/1, 21a/5, 23b/9, 38a/8, 42a/5, 43b/6, 44a/6, 46b/1, 11a/5
 è.- üñ 6a/5, 7b/8, 11b/9, 12a/4, 16a/6, 22a/7, 31b/1, 40b/12, 47a/10
- edeb** Ar. edeb
 e. dür 18a/10
- efğan** Far. ızdırap ile haykırma, bağıırıp çağırma, inlama
 e. 45b/2, 15a/7, 20b/6, 42b/7
- eg -** eğilmek
 e.- üp 44a/5
- eger** eğer
 e. 11a/3, 12a/2, 21b/8, 38b/6
- eglen -** beklemek, oynamak
 e.- em 25a/1
 e.- emiyem 25a/4
 e.- me 35a/9

eglenci eğlence

e.+ si 34a/4

ehlibeyt Ar. hane halkı, aile

e.+ i 46b/11

ekber Ar. kibirden, en büyük

e.+ de 11b/5

el el

e. 5b/8, 6a/8, 10b/2, 20a/10, 21b/1, 25a/10, 26b/5, 46a/6

e.+ de 26b/6

e.+ den 33a/11, 33b/8, 37a/6

e.+ e 41b/6, 41b/7, 40a/3

e.+ i 5b/10, 31b/10

e.+ ile 30b/8

e.+ im 30a/7

e.+ imi 29a/10

e.+ imle 36b/9

e.+ in 3a/2, 10b/5, 16b/11, 18b/10, 25b/4, 38b/9

e.+ inde 13a/2, 14a/3

e.+ inden 2b/3, 46b/7

e.+ ine 30b/8, 34b/4, 35a/2

e.+ ini 16b/9, 25b/1, 32a/4, 34b/8

e.+ iñ 29b/2

e.+ iñi 11b/6

e.+ iñle 4a/7

e.+ lere 17a/4

e.+ lerim 16b/11

e.+ lerime 29a/6

e.+ lerin 25a/8, 46b/5

e.+ lerine 18a/6

e.+ lerini 24b/4

e.+ üm 3b/8, 39b/8, 39b/9

e.+ ümi 2b/9, 3b/7

él memleket

é.+ de 17a/6, 36a/10

é.+ ler 36a/10

ala Ar. ela renki gözler

e. 24b/4, 26b/5

élet - eletmek, götürmek

è. 8b/7, 16b/7, 31a/6

è.- di 15a/6, 26b/10

è.- diler 46a/1

è.- e 35a/4, 34a/5

è.- irsiz 9b/1

è.- sem 28a/1

e.-üñ.-33b/11, 39b/8

è.- sün 20a/6

è.- üben 10b/6

è.- üp 24a/11, 34b/4,27b/2

è.- ürüz 9b/2

è.- üñ 10a/4

el-kıışsa Ar. hulasa, sözün kısası

e. 1b/3

elmurtaḏā Ar. aliyyülmurtaza Hz alinin lakabı(irtiza edilmiş)

e. 46b/7

el-vidā Ar. el- firak, el-veda

e. 30a/1, 36a/11

emān Ar. iman

e. 10a/8

emānet Ar. emanetler

e. 25b/5

e.+ im 13a/6

emīn Ar. emniyet sahibi, korkusuz,güvenli

e. 12b/4, 13b/1, 15b/10, 18b/9, 45a/1

'ıl-i e. 20a/3

emīr Ar. emir mertebe,bir şehrin başı

e. 12b/4

emr Ar. emr etmek

e. 5a/11, 16b/3, 20b/4

e.-i ḥaḡdan 42a/7

e.-i ilah 16b/2

e.+ i 5b/2

e.+ idür 29b/5

e.+ in 29a/10

e.+ ini 28a/2

émzür - emzirmek

è.- düğini 29b/11

- è.- düm 3a/1
è.- dügin30a/9
- enbiyā** Ar. müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler
e. 44b/4
- enīn** Ar. inlemek
e. 17b/6
- er** erkek
e. 25a/5, 25a/6,32b/3,37a/8,39a/9, 16a/5, 45a/8
e.+ dir 32a/5
e. eydi 21b/8
e.+ i 37a/4
e. ine 33a/6, 34a/10
e.+ ler 17a/4
- ēr -** ulaşmak
è.- di 2a/10, 7a/9, 13b/9, 17b/10, 27a/1, 32a/4, 33a/2, 37b/2, 38a/2, 42b/4, 43a/11,13b/7
è.- diler 28b/3, 28b/4, 40a/10
è.- e 20b/2, 31b/3
è. - em 39b/3
è.- esin 12b/5, 38b/2
è.- eydi 13b/7
è.- medi 6a/3, 37b/6
è.- medik 10b/8
è.- megil 2b/11
è.- meklik 12b/2
è.- se 46a/10
- ériş -** ulaşmak, erişmek
è.-di 37b/11
è.- diler 18a/9
è.- e 12a/1
- eri -** erimek
e.- yüp 42b/7
- érgü** ?
è. r37a/8
è. e 32b/3
è. rem 20b/9
è. resin 13b/5
- erte** sabah, erken

- e. 27a/6, 33b/11, 39a/4
- ervāḥ** Ar. ruh
e. 44b/1, 44b/4
- es -** esmek
e.- di 13a/10
e.- en 44a/3
- esbāb** Ar. sebepler, nedenler
cühūdmāl-ı e. 31b/7
- esenle -** esenlemek
e.- di 35a/10
e.- yüp 36b/3
- eski** eski
e. 46a/5
- eşşalātuve'sselām** Ar. peygambere selam vermek
e. 21b/4
- eş** eş, aynı
e.+ im 37a/5
e. +imüz 4a/3, 4a/9
- et** et
e.+ i 7a/3
e.+ imden 7a/4
e.+ in 7a/6, 7a/9
- ét -** etmek
é. 11b/5, 31b/4, 36b/1
é.- di 3b/11, 17b/4, 18a/11, 23b/6, 23b/10, 23b/11, 23b/12, 24a/3, 25a/7, 40a/5
é.- diler 15a/3, 16a/8, 20b/6, 22a/4, 28b/2, 34b/10, 45a/9, 45a/10, 45b/2,
28b/6, 32a/7
é.- dim 36b/9
é.- diñüz 15a/9
é.- dügüm 16a/6
é.- düm 15a/11
é.- düren 37a/9
é.- me 11a/2, 33a/7
é.- mege 26a/10, 38b/1
é.- megil 33a/8, 34b/7
é.- meñ 18b/7
é.- -23a/8, 32b/6
é.- meli 28a/2

è.- mezsın 23b/3

è.- meñüz 9b/8

è.- mişdi 44a/1

è.- mişdür 17b/3

è.- ni‘met.e 31b/5

è.- se 47a/2

è.- sem 13a/1

etmeg ekmek

e.+ i 2a/9

etmek ekmek

e. 2a/7, 2a/9, 2a/10

e.+ i 2a/6

ev ev, han

e. 42a/4

e.+ de25b/8, 28b/9, 29b/10, 40a/10

e.+ den 27a/5

e.+ e 26a/3, 28a/1, 28b/11, 35a/4, 37b/2, 40a/6

e.+ inde 29a/4

e.+ ine 32a/7, 33a/2, 35a/7, 38b/11, 42b/11

e.+ inüzden 40a/2

e.+ in 43a/1, 44b/1

e.+ lerine 26a/1

e.+ lerini 22a/2

evceh Ar. Bütün ev halkı ile berâber

e. 14a/4

evlād Ar. çocuklar

e. 23a/8

e.+ ina 28a/4

e.+ ını 23a/10

evvel Ar. önce, birinci, ilk, başlangıç

e. 28a/3, 40b/5, 47a/12

ey nida için, ve nidaya cevap vermek için kullanılır

e. 1a/10, 1b/5, 1b/6, 2a/2, 2b/9, 3a/9, 3b/11, 4a/7, 5a/7, 7b/1, 8b/7, 8b/10, 9a/6, 9a/8, 9a/12, 9b/5, 10b/2, 11b/6, 14a/7, 14a/8, 15b/6, 17b/2, 18a/4, 18b/3, 19a/8, 21a/6, 21a/10, 21b/7, 23b/3, 23b/7, 23b/10, 26a/5, 26b/5, 26b/6, 26b/7, 26b/8, 26b/9, 27a/3, 27a/5, 27b/6, 29a/6, 29a/9, 30b/5, 31a/1, 32a/8, 32a/9, 32a/10, 32b/7, 33a/2, 33a/6, 34a/3, 34b/6, 35a/5, 36a/3, 36b/8, 36b/9, 37a/6,

37a/7, 38b/5, 38b/11, 39b/2, 39b/3, 39b/8, 39b/11, 40a/1, 41a/5, 41a/6, 41a/7, 41b/1, 42a/10, 42b/9, 43a/2, 43a/5, 43a/9, 43b/1, 43b/10, 44a/4, 44a/7, 44b/7, 45b/5, 45b/6, 46b/6

eyil - eyilmek

e.- di 11a/7

e.- e 46a/7

eyit - söylemek

e. 2a/1

e.- ür 1b/5, 1b/6, 1b/7, 1b/9, 2a/2, 2a/5, 2a/7, 2b/9, 2b/11, 3a/4, 3a/6, 3b/1, 3b/5, 3b/6, 5a/3, 6b/11, 7a/3, 9b/6, 21a/2, 26a/8, 26a/9, 26a/10, 27a/5, 27a/7, 27b/1, 27b/3, 28a/4, 28a/11, 29a/10, 29b/2, 32b/4, 34a/3, 34a/6, 34a/10, 35a/5, 38a/3, 38b/3, 38b/5

e.- ürdi 41a/8

e. 1b/11

e.- gıl 43b/10

e.- ür 6b/5, 20b/7

ëyle - söylemek, yapmak, etmek

è. - 41b/4, 10a/1

è.- dügün 16a/4

è.- düm 11a/11, 23a/7, 24a/4

è.- gıl 31b/5

è.- me 2a/5, 32b/8

è.- mek 7a/2

è.- mez 11b/9

è.- miş 15b/3

è.- mişdiñ 46b/1

è.- mişdür 15b/1

è.- r 8b/8, 20a/4, 20b/8, 21a/8, 37a/4

è.- rsin 24a/5

è.- rsinüz 9b/6

è.- sem 27b/11

è.- señ 29a/1

è.- sün 24b/9

è.- yelüm 29a/9, 22b/1

è.- yem 3a/7, 3a/10

è.- yim 19b/6

è.- yü 40a/8, 42b/7

è.- yüp 22a/1

è. 2b/10, 6a/10, 8b/10, 11b/7, 11b/11, 32b/8, 35a/10, 39b/3, 39b/11
 è.- di 2b/1, 11a/7, 11a/9, 12b/3, 13a/8, 13a/11, 13b/3, 14b/4, 15a/7, 18a/1,
 19a/10, 20a/10, 20b/4, 20b/11, 21b/3, 22b/3, 23b/1, 23b/4, 27104a/2, 24b/2
 26b/1, 33a/3, 33a/4, 39b/1, 40a/7, 44a/9, 44a/10, 44b/6
 è.- diler 17a/4
 è.- diñ 23a/7, 29b/8
 è.- diñüz 11a/1
 è.- gîl 29a/10
 è.- ye 8b/4, 9a/8, 10a/6, 17b/8
 è.- yen 46a/9, 46b/2
 è.- le 11b/8

eyü iyi
 e. 1a/3, 1a/4, 33b/4
 e. lük 35b/3
 e.+ si 9a/10
eyyem Ar. günler
 e.+ ine 46a/9
ezân Ar. ezan
 e. 1b/4

F

fadâil Ar. farz ve vacib olmayan nafîle ibadetler
 f.+ ler 8a/1
fağl Ar. iyiliği, fazlı
 f.+ ı 12a/1
fağr Ar. onurlu, şerefli
 f.-i ‘âlem 21a/2
 f.-i cihan 12a/9
 f.+ i 19b/1
 f.+ ini 38a/2
fağri Ar. onursal
 f. 10b/9, 22a/5, 39a/9, 39b/1, 40b/6, 46b/4
fâ‘ilât Ar. vezin
 f. 12a/3, 31a/11, 47a/8
fâ‘iletün Ar. vezin
 f. 47a/8
faķîr Ar. fakir, yoksul

- f. 39b/5
- faķırlıĝ** Ar. yoksulluk
cevr-i f. 46a/6
- faķırlık** Ar. yoksulluk
f.+ den 32b/1, 35b/4
- fānii** Ar. fani, boş olan
f. 28b/7
- fātıma** Ar. özel isim
f. 41a/1, 41a/2, 41b/9, 42a/1, 43b/9, 43b/11, 46a/4
f.+ ndur 46a/5, 46a/6, 46a/7, 46a/8, 46a/9, 46a/10, 46a/11, 46b/1, 46b/2, 46b/3
- fedā** Ar. bir amaç yolunda bir deĝer ya da varlıktan vaz geçme
f. 4a/10, 31a/6, 33b/1
f.+ dur 19b/11
- felek** Ar. gök yüzü
f. 7b/2, 45b/7
carh-ı f. 1b/1
- fenā** Ar. yok olma, yokluk, geçici olmak
f. 47a/1
- ferah** Ar. sevinç
f. 23b/2, 42b/5
f. mıdur 32a/10
f.+ dan 12b/8
- ferište** Far. melek
f. 8b/8, 39b/2
- fermān** Far. emir, buyruk
f. 11b/4
- feryād** Far. yardım istemek için çıkarılan yüksek ses
f. 9b/11, 10a/11, 11b/9, 24a/9
f.+ uñ 15a/8
- fesād** Ar. bozukluk, bozulma
f. 16a/2
- fezāʔ** Ar. korkma, baĝırıp çaĝırma, ümitsizlik
f. 11b/5
- fi'lhāl** Ar. o anda, hemen, şimdi
f. 5b/6
- fiĝān** Far. ıztırapla baĝırma, haykırma, feryad
f. 9a/8, 9a/12, 19b/10, 6b/7

- f.+ ı 19b/10, 20b/6
- fıkr** Ar. fikir, düşünce
f. 22b/11, 24b/2
f.+e 11a/8
f.+ i 13b/6
f.+ im 29a/5
- fiʿl** Ar. fiil, iş, etki
f.+ in 37a/7
- furāk** Ar. ayrılık
f. +16b/6
f. +ını 27b/8,
f.+ ından 27a/4, 26b/4
- firāset** Ar. anlayışlılık, cabuk seziş, hemen anlama
f. 17a/9
- fitne** Ar. azdırma, bela
f. 14b/10, 17b/1, 26a/4, 26b/11, 27a/1
- fürqat** Ar. ayrılık
f. 27a/6, 42b/5, 43b/6, 44b/11, 45a/2, 45a/3, 16b/6
f.+ e 36b/10, 43a/11, 25b/8
f.+ in 41a/6
f.+ imün 35b/4
f.+ in 42a/11
f.+ ümün 35b/9
f.+ i 18b/2
- fülān** Ar. filan, birisinden bahsederken denilen sözcük
f. 8b/5, 8b/9

G, Ğ

- ġaflet** Ar. boş bulunma, dalgınlık
ğ. 1b/2, 23a/4
ğ.+ e 23b/6
- ġam** Ar. dert, çile
ğ. 8a/5
ğ.+ dan 46a/10
hüzni-i ġ.+ den 21b/11
- ġani** Ar. zengin, varlıklı
ğ. 7b/5, 18a/5, 19a/9, 31a/10, 40b/9

- ġarīb** Ar. yabancı, zavallı
 ġ. 15b/7, 17a/5, 20a/11, 21b/5, 21b/10, 34b/11, 35a/1, 44b/10
 ġ.+ i 18b/9, 19a/4
 ġ.+ in 35a/2
 ġ.+ ün 34a/11
- ġarīblik** yabancılık
 ġ.+ e 35b/10, 39a/7, 34b/7
- ġarīblik** yabancılık
 ġ.+ de 36a/9
- ġarķ** Ar. boġulma
 ġ. 15b/10, 18a/11, 35b/5, 45a/5
- ġāyet** Ar. son derece, nihayet, uę,
 ġ. 11a/1, 22b/4, 24a/3, 41b/12, 44b/10
- ġayġu** endişe etmek
 ġ. 32b/4
- ġayġulu** endişeli
 ġ. 7a/8
- ġayri** Ar. başka, diğer
 ġ. 34b/7
- ġāzi** Ar. savaőcı
 ġ.+ ler 2b/8, 5a/9, 5b/11
- ġeće** gece
 g. 1b/2, 15a/10, 23a/4, 23b/2, 23b/6, 24a/5, 26b/3, 29a/4, 29a/5, 32a/6, 37b/5,
 37b/6, 39b/1, 40b/2, 40b/3, 41a/3, 41b/5, 45a/8, 45b/5,
 45b/11
 g.+ de 14b/3
 g.+ si 20a/5
- ġeć -** gećmek
 g.- di 5b/6, 42a/9, 44a/7
 g.- em 28a/3
 g.- en 35b/9
 g.- er 3a/7
 g.- meye 4b/1, 36a/4
 g.- ti 13a/9, 33b/7
- ġel -** gelmek
 g. 3b/7, 6b/5, 10a/1, 13a/5, 15b/9, 17b/7, 18b/11, 23a/2, 29b/5, 32a/1, 32a/4,
 32b/10, 35a/9, 39b/5, 43a/10, 44a/2, 45b/11, 47a/6

g.- di 1b/1, 2b/5, 3b/10, 3b/11, 4a/5, 4a/10, 4b/5, 6a/9, 11a/6,30b/3 12b/3, 13b/1, 14a/2, 16a/5, 16b/6, 16b/9, 17b/9, 19a/8, 20b/7, 26a/3, 26a/4, 27a/2, 31a/5, 35a/10, 36b/3, 36b/6, 37b/4, 37b/9, 39a/1, 39a/4, 39a/5, 39a/10, 39b/1, 40a/5, 40a/9, 41b/9, 43a/5, 43b/8, 44a/1, 44b/8, 44b/11, 45b/8, 46a/4

g.- diler 16a/8, 19a/2, 22a/2

g.- dim 26a/6, 38a/5, 38b/1

g.- diñ 6b/5, 27a/2, 38b/4, 40b/8, 47a/3

g.- düğüne 40a/6

g.- düm 3a/10

g.- e 4b/1, 10a/3, 10a/10, 10a/11, 10b/4, 27a/6, 32a/2

g.- emiki 30a/8, 30b/2

g.- en 46a/5, 46a/6, 46a/7, 46a/8, 46a/9, 46a/10, 46a/11, 46b/1, 46b/2, 46b/3, 47a/1, 47a/2

g.- ene 31b/4

g.- iser 8a/7

g.- isersin 42b/10

g.- iñ 19a/9, 43a/5

g.- iñüz 44b/7

g.- medi 32a/6

g.- medim 3a/10

g.- megil 1b/9

g.- mek 16a/2

g.- mesün 34b/5

g.- meye 18b/5

g.- mezdi 22b/10

g.- miş 7b/4

g.- mişdim 35a/7

g.- señ 42a/7

g.- sün 20b/3

g.- üp 8b/4, 14b/3, 20b/2, 25a/8, 39a/8

g.- ür 1a/7, 6a/10, 6b/2, 11b/10, 17b/1, 18b/1, 21b/10, 30a/3, 32a/7, 37b/8, 40b/6

g.- ürdüm 20a/11

g.- ün 9a/11

ger Far. eğer kelimesinin kısaltılmışıdır, nazımda kullanılır

g. 6a/5, 7b/7, 11a/2, 12a/4, 13b/4, 13b/5, 15a/1, 18b/2, 19a/5, 20b/9, 22a/7, 24a/9, 31b/1, 32b/5, 32b/7, 32b/9, 36a/1, 40a/11, 40b/10, 47a/9

gerçi Far. aslına bakılırsa, aslında

g. 10a/5, 16a/3, 18a/10, 34b/10

gerçek gerçek, doğru

g. 16a/9

gerek- lazım, gerekmek, ihtiyaç olmak

g. 11b/11, 13a/1, 14b/9, 25a/6, 28a/6, 28b/1, 32b/6, 42a/7, 47a/2

g.+ dür 11a/3

g.- se 3b/1

gériü geri, arka, tekrar

g. 2a/3, 2a/9, 10a/4, 11b/10, 26a/2, 35a/9, 36b/3, 36b/6, 39a/4

getür - getirmek

g. 16a/4

g.- di 12b/11, 15b/10, 19a/1, 21b/1, 21b/2, 31a/7, 32a/8

g.- diler 3b/2, 3b/3, 3b/4, 5b/2, 7a/8, 20b/4, 46a/3

g.- düm 15b/4, 15b/8, 24a/4

g.- e 8a/4, 8b/1, 36a/11

g.- eydi 13b/7

g.- eyin 16a/5

g.- se 8a/8

g.- übdür 8b/9

g.- üp 5a/7, 20a/10, 30a/12

g.- ür 11a/10, 14b/6

gevde Far. ahmak

g. 36b/5

gez - gezmek

g.- erem 6b/9

g.- ersin 30a/1

g.- ip 22b/11

gezdür - gezdirmek

g.- diler 3a/3

g.- e 10b/5

ğıybet Ar. arkasından söyleme, kaybolma

ğ.+ ini 1a/6

gibi gibi

g. 1a/10, 5b/3, 22b/1, 33a/10, 34b/3, 36b/5, 42b/3, 44b/5

gid - gitmek

g.- e 8a/5, 35a/4

g.- elüm 27b/3, 28b/1, 47a/6

g.- em 24a/11

g.- en 26b/10, 27a/6, 39a/7, 39a/8
 g.- er 13b/2, 14b/2, 29b/9, 34a/8, 47a/1
 g.- erem 44a/3
 g.- ersen 26a/1
 g.- ersin 25b/11
 g.- ersiniz 27a/8
 g.- erüz 35a/9
 g.- esin 25b/12, 26a/1
 g.- eyim 21a/5
 g.- ıcek 25a/1, 25a/3
 g.- üp 18a/2, 26a/8
 g.- üñ 10a/3 g.- di 16a/5, 17b/11
 g.- dügimi 35b/8
 g.- meli 25a/5

gir -

girmek
 g. 6b/5, 41b/6, 41b/7
 g.- di 6b/6, 11a/6, 12b/8, 13b/1, 15a/7, 26a/4, 33a/5, 36b/4, 40a/3, 42b/8
 g.- diler 16a/8, 18a/9, 19a/2, 25b/9
 g.- e 30b/1
 g.- medi 1b/4
 g.- seydi 41b/5, 41b/6
 g.- üp 14b/2, 19b/7, 43b/8
 g.- ürem 11b/2

girgin herkesle çabucak ahbap olan, sokulgan

g. 31b/8

git -

gitmek
 g. 31b/4
 g.- di 2a/10, 13b/11, 26a/3, 26a/7, 26a/10, 26b/11, 28b/3, 30a/2, 33a/4, 36b/5,
 37a/4, 37a/6, 40a/4, 42b/2, 42b/4, 45a/1, 46b/11
 g.- diler 18a/6, 28b/2
 g.- diñ 45a/1
 g.- dü 39b/6
 g.- düğünde 46b/1
 g.- düğini 14b/2
 g.- düğüm 35b/11
 g.- er 3b/8
 g.- kat.ıma 1b/9
 g.- miş 44b/7, 44b/8

- g.- se 27a/5
- g y** - giymek
 g.- di 36a/3
 g.- en 26b/8, 26b/9, 46a/5
 g.- miş 14a/3
 g.- s n 20a/5
- g yd r** - giydirmek
 g. 24b/5
 g.- di 36a/4
 g.- esin 24b/6
- giz** - gizlemek
 g.- gil 6b/2
- girdig r** Far. tanrı, yaratan
 g. 34a/10, 42b/8, 21a/10
- gizle** - gizlemek
 g.- gil 6a/10
 g.- me 6b/8
 g.- megil 6b/10
 g.- mezseŋ 6b/3
 g.- r 6b/2
- gizlen** - gizlenmek
 g.- en 26b/7
- g nca** Far. kırmızı konca,  i ek
 g. 26b/6
- g g s** g g s
 g.+ ine 45b/4
- g k** g ky z , yeşil mavi
 g.+ de 46b/1
 g.+ deki 5a/11
 g.+ den 5b/5
 g.+ e 5a/1
 g.+ i 6b/7
- g melte ?**
 g. 42a/2
- g nder** -g ndermek
 g.- di 20b/1, 27a/4
 g.- en 35b/7
- g nd r** - g ndermek

- g.- esin 24b/6, 26a/1
- gör -** görmek
- d. 40b/7, 46b/9, 46b/1, g. 1b/1, 2b/9, 3b/7, 3b/10, 10b/1, 10b/3, 14b/10, 15b/1, 21b/10, 32a/1, 32a/4, 34b/3, 36b/1
- g.- di 2b/1, 5a/1, 5a/2, 12b/6, 13b/10, 13b/11, 14a/1, 14a/5, 15a/8, 18a/1, 20b/5, 27b/9, 33b/7, 36b/7, 37a/5, 37b/8, 38a/2, 39a/2, 39a/5, 40a/5, 40a/8, 40a/9, 43b/8
- g.- diler 5b/11, 14a/6, 17b/1, 18b/1, 19a/3, 21b/4, 40a/10, 44b/8, 46b/4,
- g.- dügi 18a/2
- g.- dügi 12b/7
- g.- dügüm 13b/4
- g.- dügün 40a/7
- g.- düm 38b/6, 39a/11
- g.- düren 39a/9
- g.- e 32b/4
- g. -ebilmişimdir 14b/7
- g.- elüm 15b/9
- g.- em 1b/7, 27b/6, 34b/1, 36a/9
- g.- en 18b/8, 28b/10, 39a/9
- g.- esin 13b/5, 19b/7, 20a/7
- g. - resiz 19b/6
- g.- eyin 10a/4, 20b/3, 33a/1
- g.- èyle-di 24a/2
- g. - gil 45b/11
- g.- ıcek 18a/5
- g.- me 4b/7
- g.- medi 6a/3
- g. - medik 10b/8
- g.- mediler 19a/6, 22b/9
- g.- medüm 30a/5
- g.- mege 36a/10
- g.- megil 2b/11
- g.- megile 35b/9
- g.- mesem 25a/4
- g.- mesin 3a/5
- g.- mesine 39a/6
- g.- mesün 30a/4
- g.- mesünler 16b/5

g.- meyenı 28b/1
 g.- meyesin 28b/11
 g.- meyince 25a/2
 g.- meyın 10b/8
 g.- mez 27b/4, 39a/9
 g.- mezdiñüzdi 9b/7
 g.- miş 28a/7
 g.- mişdür 20b/1
 g.- müş 39a/2
 g.- se 41a/8
 g.- sem 13a/1
 g.- üp 2b/7, 8b/1, 19b/2, 20b/6
 g.- ür 37b/7
 g.- ün 19b/8

gördü - görmek

g.- ler 43a/2

görüklü güzel, mühteşem

g. 1a/9

görüklü güzel, çok görmüş olan

g. 46a/2, 5b/6

görüş - görüşmek, bakış açısından

g.- üp 37b/4

göster - göstermek

g.- em 5b/7

g.- eyim 16b/8

g.- idi 22a/6

götür - götürmek

g.- di 37b/1

g.- üp 14b/1

g. 23b/11

göyün - yanmak

g.- di 5a/2

göz göz

g. 25b/7, 14b/6

g.+ i 2a/11, 5b/9, 26b/5, 27a/4, 27b/4, 28a/9, 28a/11, 36b/6, 38b/8,
 38b/10, 39a/2, 45a/4, 45a/5

g.+ in 1b/2, 5a/3, 10a/2, 23a/4

g.+ inbıçağ 30b/9

g.+ ine 2a/10, 22b/10
 g.+ ini 28a/10
 g.+ iñe 2a/3
 g.+ ler 43b/7
 g.+ lere 32a/6
 g.+ leri 6b/4, 12a/8, 29a/8, 33a/5, 35b/5, 38b/9
 g.+ lerime 29a/6
 g.+ lerimiñ 42b/2
 g.+ lerimle 13a/1
 g.+ lerin 4b/11, 18a/11, 25b/2, 28a/7, 45b/3
 g.+ lerinden 41b/2
 g.+ lerine 25a/9, 43a/7
 g.+ lerini 24b/4
 g.+ leriniñ 44a/5
 g.+ lerinüñ 20b/6
 g.+ leriñ 45a/2
 g. +li34b/11
 g.+ niden 13b/11
 g.+ siz 27b/5, 25a/2
 g.+ üm 1b/5, 3a/8, 25a/2, 36b/9, 39a/6, 39b/1, 46b/6
 g.+ ümden 26b/4
 g.+ ümi 39a/9
 g.+ ünden 5a/6, 25a/11
 g.+ üni 2a/2, 2b/1
 g.+ ün 8b/2
 g.+ ünüz 43b/3

gözle - gözlemek

g.- yem 36a/10
 g.- yen 35b/11

gözyaşı gözyaşı

g.+ dur 11b/10
 g.+ yla 45a/7

göñl gönül

g.+ i 26a/9, 31b/8, 34a/4
 g.+ in 2a/11, 6a/1, 6a/2
 g.+ ine 6a/3
 g.+ ini 23a/3
 g.+ ümün 24b/10, 34a/4

- g.+ ünde 13b/6
g.+ ünnden 35b/2
- gönül** gönül, kalp
g. 23a/9, 26b/6, 29a/4, 31a/8, 32a/1
g.+ den 11b/3
g. e 31a/8
cān-ı g.+ den 46a/9
- ğubār** Ar. toz
ğ. 46a/10
- ğurbet** Ar. insanın doğup büyüdüğü, aile ocağının bulunduğu yerden uzak yer, yabancı yer
ğ. 17a/6, 36a/10, 46a/9
ğ.+ de 13b/2
nār-ı ğ.+ den 13b/3
ğ.+ e 36b/10
- ğurretā** Ar. göz nuru
ğ. 17a/8
- ğuşsa** Ar. acı, üzüntü
ğ.+ dan 35a/11
ğ.+ dan 21b/6, 32b/5
ğ. 17a/1, 36a/4
ğ.+ mıdur 32a/10
- gūş** Far. işitmek, dinlemek, kulak vermek
g. 14a/9, 19b/10, 21a/1
- güç** güç, kuvvet
g. 3a/10, 29a/11
- gügercin** güvercin
g. 6a/6, 6a/9, 6b/6, 7a/11
g.+ i 6b/11, 7a/4
- gül** gül, çiçek
g. 29b/3
g.+ i 39b/3
g.+ ler 19b/2, 44b/5
g.+ leri 17a/9
g.+ üm 26b/6
ruḥ-i g. 41a/6
- gül -** gülmek
g.- e 10b/4

- g.- meyesin 3a/5
- gülāb** gül suyu
g. 44a/11
- gül'izār** Far. gül yanaklı
g. 41b/4
- gülşen** Far. gül bahçesi, güllük
g.+ inün 17a/9
- gümān** Far. sanmak, şüphe, tahmin, zan
g. 13a/5
- gümüş** gümüş
g. 37a/3
- gün** gün, güneş
g. 1a/12, 1b/3, 1b/6, 2a/8, 6b/1, 8a/8, 8b/5, 11a/5, 12b/4, 14b/1, 22b/1, 23b/4, 28b/3, 32a/6, 32b/2, 33a/10, 34b/2, 39b/6, 40b/3, 41b/3, 42a/8, 43a/2
g.+ de 9a/10
g.+ dūr 6b/9
g.+ e 46b/1
g.+ i 1b/3, 8a/10, 33a/10, 36a/4
g.+ idūr 43b/4
g.+ lerinde 9a/8
g.+ üni 5a/1
- günah** Far. dince suç sayılan, günah
g.+ in 11b/7
g. 8a/9
- gündüz** gündüz
g. 29a/5, 41a/3, 41b/5
- günel** -güneş gibi aydınlık ve ışık saçan
g.- dim 44a/3
- güneş** güneş
g.+ e 1a/10, 3a/3, 1a/9, 41b/1
g.+ i 2b/4, 37b/8
- güz** güz, sonbahar
g.+ in 9b/10
- güzel** güzel
g. 26b/5, 26b/9, 27a/3, 29a/6, 30a/10, 30b/2, 43b/5
g.+ ler 45b/3
g. i idi 34b/11

H, Ĥ, Ħ

- ḥāb** Far. uyku, ruya
 ḥ. 13b/11, 1a/7, 15a/11
 ḥ.+ durur 8a/2
- ḥāber** Ar. haber, bilgi
 ḥ. 2b/4, 4a/2, 5b/6, 6a/7, 16a/5, 26a/6, 39b/2, 43a/3, 43b/9
- ḥabīb** Ar. sevgili
 ḥ. 7b/1, 17a/5, 20a/11, 21b/5
 ḥ.+ i 19b/1, 20b/7, 22a/1
 ḥ.+ in 8b/10, 42b/6
 ḥ.+ um 20a/5
 ḥ.+ üm 21a/11
- ḥācer** Ar. özel isim
 H. 26a/4, 26a/5, 26a/8, 26a/9, 26b/1, 26b/11, 44b/3
 H.+ e 24b/3, 26a/8
- ḥācet** Ar. ihtiyaç
 ḥ. 27b/3
 ḥ.+ e 38a/5
 ḥ.+ ini 8a/4
 ḥ. 20a/10
 ḥ.+ in 26a/5
 ḥ.+ lerin 21a/8
 ḥ.+ ümi 38a/6
- ḥadd** Ar. had, derece, sınır
 ḥ.+ en 33b/7, 42a/9
- ḥāḍır** Ar. hazır, belli bir işte kullanılabilecek durumunda olan
 ḥ. 13a/3, 44b/4, 15a/11, 21a/7
 ḥ.+ ları 40b/7
- ḥadice** Ar. özel isim
 ḥ. 44b/2
- ḥaḍret** Ar. Türkçede peygamber adlarından önce kullanılması gelenekselleşmiş
 Arapça hazretten türemiş
 ḥ. 20b/7
 ḥ.-i Aḥmed 12a/10
 ḥ.+ e 10a/6, 22b/5, 22b/7, 37a/11
 ḥ.+ i 13b/7

h.+ inde 13a/7

h.+ ine 8b/8, 10a/10

h.+ üne 20b/2, 21b/10

hak Ar. tanrı, allah

h. 2b/11, 3a/7, 3a/10, 5b/5, 5b/9, 7a/10, 7b/3, 8a/4, 8a/8, 8a/9, 8b/4, 8b/6, 8b/8, 8b/11, 10a/8, 13b/9, 18b/8, 19b/1, 20a/4, 22b/3, 22b/8, 28b/1, 30b/9, 38a/6, 40b/3, 43b/11

h. a 28b/7

h. 19b/11, 21a/8, 21b/2, 23b/4, 28b/6, 31a/8, 31b/11, 32a/2

h.+ a 10a/6, 23b/1, 27b/2, 27b/11, 28b/8, 24b/2, 28b/7, 30a/11

h.+ dan 8a/3, 19b/6, 22a/6, 31b/4, 32a/2, 45b/8

emr-i h.+ dan 42a/7

h.+ dañ 30a/3

h.+ durur 10a/5

haki renk

h.- pây-ı melâl 29b/11, 14b/9

hakık Ar. hak, adalet

h.+ ı 35a/8

h.+ ın 29a/7

h.+ ına 11a/4

h.+ ın 4b/3, 28a/2, 45b/11

h. ında9a/7

hâl Ar. hal, durum

h. 16a/2, 18b/3, 19a/1, 36b/1, 39b/3

h.+ ine 17a/1

h.+ de 40b/4

h.+ i 1a/8, 33b/4, 46b/9, 8b/8, 11a/11

h.+ im 30a/7

h.+ imi 2b/9, 3b/7, 29a/7, 36a/1, 44a/8

h.+ imüz 9b/4, 15a/1

h.+ in 26a/6, 27a/3, 32a/7, 32a/11, 37b/1

vaşf-ı h.+ in 14b/4

h.+ inden 21b/3

h.+ ini 10a/6, 23a/10, 32a/4, 39b/4, 40a/7, 41a/2

h. buki 29b/4

halâl Ar. helal

h. 43b/10

halayık Ar. yarıldanlar

- h. 17b/5
- hālet** Ar. hal, keyfiyet
h. 34b/5
- hālife** Ar. padişah
h.- müz 4a/3
h.+ müz 4a/9
- hālik** Ar. yaratan, yoktan vareden
h.+ i 44a/7
- hālil** Ar. özel isim
h. 22b/2, 22b/5, 23a/3, 23a/4, 23a/5, 23a/7, 23a/11, 23b/1, 23b/2, 23b/6, 23b/8, 23b/10, 23b/11, 23b/12, 24a/5, 24a/8, 24b/2, 24b/3, 25b/5, 25b/11, 26a/7, 26a/8, 26a/10, 26b/2, 26b/10, 27a/7, 27b/1, 27b/3, 28a/4, 28a/11, 28b/5, 29a/8, 29b/2, 30b/11, 31a/2, 31a/7
h.+ den 25b/7
h.+ e 25b/4, 31a/5
h.+ in 22b/4, 30b/7
- hālilullah** Ar. özel isim
H. 22a/8
- hāliḡ** Ar. durum, hal
h. 32a/8
- halk** Ar. Bir milleti meydana getiren insan topluluğu
h. 8b/4, 9a/2, 9a/8, 17b/1, 17b/9, 38b/7, 40b/4
h.+ a 20a/6, 38b/6
h.+ dan 9a/12
h.+ in 10b/9
h.+ un 17b/2
- haltala** – Ar. köpeklerin boynuna takılan halka
h.- yın 29a/11
- hālvēt** Ar. yalnız, تنها kalma
h. 28b/4, 45a/9
- hām** Far. püşmemiş, olmamış, çig
h. 42b/3
- hāndān** Far. neşeli, gülen
h. 13a/7, 19b/2, 21b/6
- hānum** Ar. hanım
h.+ ān 21b/1
- harāb** Ar. harap, yıkık
h. 42b/6

- ḥarām** Ar. haram, günah
ḥ. 3a/1, 3b/1, 40b/5
- ḥarāmi** Ar. hırsız
ḥ.+ i 18b/5
- ḥarf** Ar. harf, söz
ḥ.+ i 9a/2
- ḥarīṣ** Ar. hırslı, tamahkar, bir şeye çok düşkün
ḥ. 34b/9
- ḥāṣ** Ar. özel
ḥ.-u ʿām 21b/4
- ḥasan** Ar. özel isim
Ḥ. 4a/5, 4b/5, 17b/10, 18a/2, 18a/4, 19b/12, 43a/2, 43a/5, 44b/8,
45a/11
Ḥ.+ la 44a/3
- ḥüseyn** Ar. özel isim
ḥ.+ e 4a/2
- ḥāṣıl** Ar. türeyen, biten
ḥ.+ ı 25b/8
- ḥaşm** Ar. küs, düşman
ḥ.+ ıyla 18b/11
- ḥasret** Ar. hasret
ḥ. 28b/9, 29b/1, 36b/10, 36b/11, 44b/9, 45a/3, 45a/8, 45b/4, 47a/7
ḥ.+ e 41a/5, 43a/11
ḥ.+ i 25a/6
ḥ.+ im 29a/3, 30a/11
ḥ.+ imden 35b/6
ḥ.+ ini 26a/2
ḥ.+ in 30a/3, 30a/6, 46a/8
ḥ.+ in den 37a/2
ḥ.+ ünün 42a/11
- ḥasretlig** Ar. hasretlik
ḥ.+ i 25b/1
- ḥasūd** Ar. çekemeyen
ḥ. 31b/7
- ḥatā** Ar. yanlış
ḥ. 5b/3
- ḥatır** Ar. zihin, fikir
ḥ.+ ı 19a/11

- ḥ.+ ina 13b/2
 ḥ.+ ını 4b/10
 ḥ.+ ınā 3a/11
ḥatm Ar. bitirme, sonuç
 ḥ. 6a/4, 7b/6
ḥātūn Ar. hatun
 ḥ. 1a/2, 1a/4, 2b/5, 3a/6, 3b/1, 4b/5, 4b/10, 36a/2, 40a/11, 45a/8
 ḥ.+ 34a/10
 ḥ.+ a 3a/9, 4b/4, 5b/9
 ḥ.+ ı 2b/6, 2b/7
 ḥ.+ ın 1a/8
 ḥ.+ um 33a/1
 ḥ.+ uñ 4b/6
hava Ar. hava
 h.+ da 6b/9
 h.+ dan 6b/7
ḥavḍ Ar. kevser havuzu
 ḥ.-ı Kevser 17a/11
ḥavvā Ar. özel isim
 ruḥ-ı Ḥ. 44b/2
ḥayr Ar. hayırlı, faydalı
 ḥ. 37a/7
 ḥ.+ ı 10b/4
ḥayrān Ar. şaşırmiş
 ḥ. 19b/2
ḥayret Ar. şaşma, şaşırma
 ḥ.+ de 46b/7, 41a/3
 h.+ e 23b/7, 27b/8
ḥayru'lbetül Ar. özel isim
 ḥ. 41b/12, 42a/6
 ḥ. meyve-i 17a/8
ḥayru'l'ibād Ar. iyi insanlar
 ḥ. 19b/5
ḥayrūn Ar. iyi, hayırlı
 ḥ.-nisā indi 46b/10
ḥayvān Ar. hayvan
 ḥ.+ ı 23b/10
hazā Ar. bu

h. 1a/1, 8a/1, 12a/5, 22a/8
e'ş-şalât h. 31b/2

hazin Ar. hüzn

h.+ esine 12b/8

hecr Ar. göç etmek

nār-ı h.+ in 42a/9

helâl Ar. helal

h. 2b/10, 4b/2, 29a/7, 29b/11, 30a/10, 39b/11

helâllik helallik

h. 35a/6

hele hele

h. 6a/4

hem hem

h. 1a/11, 1b/11, 4b/9, 6a/3, 7a/7, 7a/12, 7b/1, 8b/10, 12b/9, 12b/10, 15b/11, 17a/2, 19a/7, 20a/1, 20a/7, 20a/9, 22b/11, 24b/6, 24b/9, 24b/11, 25b/7, 26a/2, 27a/10, 28a/5, 29a/6, 29b/3, 30a/5, 30b/8, 32b/5, 32b/10, 33a/6, 36b/6, 37a/7, 38a/4, 38a/6, 38b/1, 38b/8, 40b/5, 42a/7, 43a/1, 43a/5, 43a/6, 44b/2, 44b/4, 44b/5, 44b/8, 44b/11, 45b/7

hemân Far. hemen, derhal

h. 6b/5, 8b/7, 11a/6, 11b/9, 12b/3, 13a/5, 14a/9, 14b/10, 15b/10, 18b/11, 41a/4, 42b/11, 43a/10, 44a/2, 44a/4, 44a/9, 45a/9, 45b/9, 46b/5

hemîn Far. Yerine göre, ancak, hemen, her zaman

h. 18b/9, 20a/3

h. 12a/2, 13b/1, 13b/9

hemîşe Far. her vakit, her zaman

h. 35a/11

hep her zaman, sürekli

h. 5b/10, 21a/8, 38a/1

her Far. hep, bütün

h. 2a/8, 3b/3, 6a/1, 8a/4, 8a/7, 8a/8, 8a/10, 9a/3, 9a/4, 9a/10, 10a/11, 10b/4, 10b/10, 11b/2, 11b/4, 11b/8, 14a/3, 20a/9, 20b/10, 23a/10, 26b/3, 28a/6, 30a/3, 42a/5, 45b/3, 46a/10, 46a/11, 47a/4, 31b/3

hergiz Far. Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde

h. 4a/1, 5b/3, 18b/5, 34b/5, 42b/1

hey birine seslenmek

h. 26a/9, 29b/5

heza ?

h.+ dan 47a/7

- hıdır** Ar. peygamber ismi hızı a.s
 H. 1a/7
- hicret** Ar. göç etme
 h. 46a/8
 nār-u h. 21b/8
- hiç** Far. hiç
 h. 4b/2, 4b/10, 6a/3, 10b/7, 17a/1, 21b/11, 22b/4, 26a/8, 27b/3, 31a/8, 34a/4,
 34b/5, 34b/8, 39b/7, 40b/1, 40b/3, 40b/8, 47a/3
- hidāyt** Ar. hak yoluna, doğru yolu kılavuzlama
 h. 4b/2
- hikāyet** Ar. anlatma
 h. 6a/6, 12a/6, 22a/10
 h.+ i 12a/5, 41a/1
- hilāl** Ar. El tezgâhlarında dokunan ve özellikle gömlek yapmakta kullanılan, çözücü
 ham ipek, atkısı pamuktan, buruşuk görünümlü bez
 h. 42b/4
- hisāb** Ar. hesap
 h. 11b/7
- hiṭāb** Ar. bir veya bir çok kimselere ağızdan veya yazıyla söyleme
 h. 7a/9
- hiyānet** Ar. ihanet
 h. 15b/3
- hizmet** Ar. hizmet
 h.+ inde 22a/5
 h.+ inçde 46a/11
 h.+ üne 20b/3
- hoca** Far. hoca
 h. 37a/11
 h.+ dan 17b/1
 h.+ sı 37b/1
 h.+ sıyla 36b/4
 h.+ sunuḡ 36b/3
 h. 37b/2
 h. 35a/4, 35a/5
- hoş** Far. iyi, güzel, hoş
 h. 6a/7, 10b/6, 12b/8, 13a/2, 13a/3, 13b/1, 13b/8, 14a/3, 14a/5, 17b/8, 19b/3,
 21b/4, 21b/6, 21b/9, 25a/8, 32b/4, 35b/9, 40a/8
 h.+ dur 36a/1

- hoşça** Far. iyi bir şekilde
 h. 44a/4, 15a/9
- hüb** Far. güzel, hoş, iyi
 h. 1a/7, 8a/2, 12a/7, 13a/1, 13b/2, 15b/11, 17b/3
 hüsn-i hulkı h. 31b/10
- hod** Far. Kendi, bizzat
 h. 5b/4, 11b/11, 34a/2, 41b/5
- hudā** Far. tanrı, halik
 hük-m-i h.+ dur 41b/8
- hulk** Ar. Doğuştan olan huy, yaratılış, tabiat
 hüsn-ü h.+ ıyla 14b/4
- hu(ü)mām** Ar. bir işe iyi sarılıp o işi başarmak için çaba gösteren, himmetli
 h. 21a/6
- hün** Far. kan, öldürme
 h. 32b/1
 h. 16b/4
- hūr** Ar. cennet kızları, ahu gözlüler, gözlerinin akı karasından çok olanlar
 h. 44b/1
 h.-i rıdvān 17a/10
 h. i38a/6, 38a/8, 39b/2
 h.+ niñ 37b/6
- huzne** Ar. devlet parasının saklandığı yer
 h.+ sinden 21a/10
- hükm** Ar. hüküm
 h. 17a/4, 17b/4, 37a/1
 h.-i hudādur 41b/7
 h.+ ini 1a/10
- hüreyre** Ar. özel isim
 h. 8b/2
- hürmet** Ar. hürmet, saygı
 h. 41a/9
 h.+ ine 21a/9, 40b/7
- hurrem** Far. şen, svinç, güzel yüzlü
 h. 40a/4
- hüseyn** Ar. özel isim
 h.+ e 18a/4, 18b/4
 h.+ i 44a/3
 h.+ le 17b/10, 19b/12

h.+ leḤasan.ı 17a/11

h. 4a/5, 4b/5, 18a/3, 43a/2, 43a/5, 44b/8, 45a/11

hüsn Ar. güzel terbiye, görgü

h.-ü hulkıyla 14b/4

h. 47a/7,44b/8

hüsn_ihulk - Ar. ahlak güzelliği

h.- i hüb 31b/11

hüzn Ar. gam, keder, sıkıntı

h.-i ğamden 21b/11

I

ırak uzak

ı. 16b/5

ı.+ dan 5a/5

ıssı sâhibi

ı. 31b/7

ısla - ıslamak

ı.- dılar 45a/7

ışmarla - ısmarlamak

ı.- dı 25b/4

ı.- dım 44a/2

ı.- ram 44a/3

ı.- yam 43b/1

ışyan Ar. isyan etmek

ı. 47a/7

ı.+ ımuz 47a/6

ışk Ar. aşk, sevgi

ı.+ ıyıla 40b/12

nār-ı ı.+ a 11b/8

ı.+ ına 35b/1

ı.+ ından 39a/6

ı.+ ıyıla 47a/10

ı.+ ıyla 6a/5, 7b/8, 12a/4, 22a/7

İ

- i -** imek eylemi
 i.- di 1a/2, 1a/4, 1a/5, 1a/6, 1a/7, 1a/9, 1a/12, 1b/3, 2b/6, 3a/3, 6a/8, 7a/7, 12a/7, 12b/10, 13b/6, 15a/4, 19b/2, 22b/4, 23a/2, 23a/4, 23b/9, 24a/3, 31b/7, 31b/8, 31b/9, 31b/10, 31b/11, 32a/1, 32a/3, 34b/11, 37b/2, 37b/3, 38a/7, 38b/8, 39b/11, 40b/6, 41a/5, 42a/5, 44a/8
 i.- dim 46b/6, 29b/2
 i.- diñ 29b/9
 i.- dük 7b/4
 i.- dñ 46b/3
 i.- ken 9b/7, 11b/10, 13b/2, 13b/6, 14b/2, 17b/1, 20a/3, 21a/7, 21b/10, 28b/7, 39b/5, 41a/8, 47a/1
 i.- miş 9a/2, 15b/1
 i.- ser 27b/2
 i.- señ 11a/2, 11b/3, 13a/7, 17a/2, 22a/10
- iblis** Ar. iblis
 i. 26b/11, 26a/8, 26a/10, 27a/2, 27a/7, 27b/1, 28a/5, 28a/8, 33a/7
 i.+ e 27a/9
 i.+ i 26b/1, 28b/2
 i.+ in 28a/9, 28a/11
- ibnü** Ar. oğlu
 İ. 8b/5, 8b/9
- İbret** Ar. kötü bir hadiseden alınan ders
 İ.+ e 23b/8
- iç** insanın ya da herhangi bir şeyin içi
 i.+ ere 23a/10
 i.+ i 12b/6, 44b/1, 44b/5
 i.+ in 43a/1
 i.+ inde 5a/2, 5a/7, 17a/4, 17a/10, 17b/1, 19b/7, 22b/5, 23a/5, 24b/10, 26b/3, 26b/6, 26b/7, 37a/1, 42b/9, 44b/1
 i.+ inden 5a/9, 15b/12, 31b/4, 46b/5
 i.+ ine 19a/2, 42a/2
 i.+ lerinde 15a/4
- iç - içmek**
 i.- dük 15a/11
 i.- mez 41a/4
- içerü** içeri, içeriye
 i. 11a/6, 15a/7, 33a/5, 10b/2, 42b/11
- içre** içinde, arasında

i. 11a/7, 23a/11, 38a/8

içün için

i. 2b/2, 3b/9, 4a/4, 4a/10, 4b/8, 9a/1, 11a/11, 12a/9, 13a/4, 15a/11, 20a/2, 21a/3, 23b/3, 24a/6, 27a/6, 28b/6, 30a/1, 31a/1, 31a/6, 31a/7, 33a/8, 33b/8, 33b/10, 35a/7, 35a/11, 38a/11, 39a/10, 40b/1, 40b/4, 41b/1, 43b/9, 43b/10, 45b/7, 47a/13, 47a/14

iḥsān Ar. iyilik etme, bağışlama

luṭf-i i. 22b/3

iḥtiyār Ar. seçme

i. 35b/2

ismāʿīl Ar. özel isim

i.+ im 28b/9

iḳdām Ar. gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma

i. 19a/10

iki sayı

i. 2b/4, 5b/9, 12b/8, 13a/3, 17b/6, 22a/2, 23a/9, 27a/4, 27b/10, 32b/12, 37b/8, 38a/2, 39a/3, 44a/4

i.+ si 4a/6, 7a/12, 17a/11, 44b/9, 45b/1

i.+ siniḡ 4b/3, 4b/11

ikindi ikindi

i. 6a/8

ikrām Ar. hurmet, saygı gösterme

ʿizz-i i. 19a/10

ilah Ar. Allah

i. 21a/9

emr-i i. 16b/2

ilahi Ar. Allahım

i. 11b/5, 16b/5, 34b/4, 37a/8, 39b/3, 40b/7, 44a/8

ile birlikte, ile, vasıtasıyla

i. 2a/10, 4a/5, 4a/8, 4b/5, 5b/2, 7b/8, 8a/8, 9b/8, 12a/4, 12b/2, 12b/6, 14a/4, 14a/9, 14b/6, 16a/7, 16b/1, 16b/5, 17b/4, 17b/6, 17b/8, 18b/3, 20a/4, 20b/1, 20b/8, 21a/1, 21b/10, 22a/5, 22a/7, 22b/2, 23a/1, 24b/6, 24b/8, 26b/10, 28a/11, 30b/6, 33b/5, 33b/6, 36a/4, 36b/10, 37a/11, 37b/2, 37b/4, 37b/10, 38a/1, 39a/7, 40a/1, 40b/12, 41b/5, 43a/2, 43a/4, 44b/1, 44b/9, 45a/3, 45a/11, 45b/4, 45b/7, 46a/3, 46a/6, 47a/7, 47a/10

ilerü ileri, önce

i. 3b/7

i.+ de 14a/1

‘ilime’lyakīn Ar. her şeyi bilmek, vakıf olmak

‘i. 46b/2

illā Ar. -dan/-den başka, yalnızca, mutlaka, illa

i. 26b/1, 28a/2, 28b/8, 31b/7, 34b/10, 15b/5, 25a/5, 33b/4

ilyās Ar. özel isim

İ. 1a/7

imān Ar. iman

i. 13b/7, 14b/1, 34a/8

i.+ a 12b/3

i.+ ıñı 33a/11

i.+ ıyla 11a/3, 12a/1

nur-ı i. 16a/3

imānsız imanı olmayan kişi

i. 2b/10, 6a/2

imdi şimdi

i. 5a/10, 6a/7, 6b/6, 8b/7, 9a/1, 9a/2, 9b/7, 10b/3, 11b/3, 15a/2, 18b/3, 18b/9, 23b/2, 23b/10, 25b/9, 30b/7, 31b/6, 32a/1, 36a/11, 37a/11, 38b/11, 39a/5, 40a/2, 41a/2, 46b/3, 47a/6

in - inmek

i.- di 5b/5, 6b/7

i.- düği 21b/5

ḥayrūn-nisā i.- di 46b/10

inan - inanmak

i.- ma 28a/7

i.- mazlar 38b/7

‘ināyet Ar. dikkat, özenme

‘. 11b/5

incel - incelmek

i.- di 42b/4

incin- incinmek

i.- di 11a/8

inkār Ar. inkar

i. 21b/11

ins Ar. insan, beşer

i. 7b/3

inşāllah Ar. inşallah

i. 14b/9

intizār Ar. bekleme

- i.+ lar 46b/3
- ise** ise koşul eki
i. +8a/10
i.+ η 6b/2, 31b/4, 32b/11, 34a/11
i.+ η 6b/2, 31b/4, 32b/11, 34a/11
i.+ m 24a/9, 38b/6
- islām** Ar. islam
i. 33b/8
ʿarḍ-ı i. 12b/3
- ismāʿīl** Ar. özel isim
i. 22b/2, 22b/9, 24b/8, 24b/11, 25a/2, 25b/1, 26b/10, 27a/2, 27a/3, 27a/5, 27a/7, 27a/9, 27b/3, 28a/9, 28b/6, 29a/9, 29a/10, 29b/5, 31a/6, 31a/7, 25b/5, 26a/7, 26b/2, 29b/7, 31a/4
i.+ dūr 24a/6
i.+ e 22b/7, 25a/10
i.+ i 29b/6, 24a/11, 24b/2, 27b/11, 28a/1, 28b/3
i.+ im 24a/8, 24b/10, 26a/2
i.+ imden 28a/3
i.+ in 24b/3, 25a/7, 25a/8, 26a/6, 27a/1
- ismāʿīl Nebiyullah** Ar. Allahın peygamberi ismail
i. 22a/8
- iste** - istemek
i.- mişdiñ 23a/6
- iş** iş
i.+ de 2b/9, 11a/11, 13a/5, 24a/4
i.+ dūrür 44b/10
i.+ e 2a/1, 11a/8, 29a/9, 32a/2, 32b/6, 37a/8
i.+ i 6a/1, 15a/8, 16a/9, 17b/11, 29b/9, 29b/10, 31a/1, 32b/12, 34b/2, 37a/10, 47a/4
i.+ ine 1b/1, 11b/2, 20a/7, 32a/1
i.+ iniKible.ye 30b/7
i.+ in 8a/5, 11b/4, 40b/8, 47a/3
i.+ indür 6b/5
i.+ ler 18b/5
i.+ lere 7a/7, 30b/3
i.+ ümi 37a/6
- işbu** bileşik, sıfat bu

- i. 2a/6, 7a/7, 8b/11, 24a/2, 24b/2, 25b/4, 29a/10, 30a/7, 31a/1, 32b/6, 33b/5, 34a/3, 42b/3, 43b/10, 44a/6
- işid** - işitmek
 i. 9a/7, 11a/4, 23b/2, 23b/10, 30b/7, 34b/6, 37a/11, 37b/5, 9a/2
 i.- di 34a/3
 i.- e 10a/2, 8b/6
 i.- em 34b/1
 i.- esin 25b/12
 i.- ıcek 14b/5
 i.- üp 17b/6, 27a/2, 33a/4
 i.- ürsen 32b/9
- işit** - işitmek
 i. 5a/10, 6a/7, 7a/3, 15a/10
 i.- di 3a/9, 4b/3, 6b/4, 18a/11, 28a/9, 39b/10, 44a/6
 i.- dü 39b/6
 i.- mek 7a/3
- işle** - işlemek
 i. 8a/9
 i.- di 31a/4
 i.- sün 10a/9
- işte** işte
 i. 3b/7
- iştıyāk** Ar. özlem
 i.+ ım 42a/9
- it** - köpek
 i. - 32a/7
 i.- diñ 29b/8
 i.- e 9a/11, 31b/9
- iv** - Acele etmek, koşmak, çabuk davranmak, Őitap etmek
 i.- e 37b/2, 39a/4
- ‘izz** Ar. değer, kıymet
 ‘i.-i ikrām 19a/10
- ‘izzet** Ar. değer, kıymet
 ‘i. 2b/6, 19a/2
- iñle** - inlemek
 i.- di 36b/8, 43a/4

- kaʿbe** Ar. kaʿbe, mekke
 k.+ ye 32b/8
 k.+ yi 3a/3
 K. 1a/2, 24b/7
- ḳabīr** Ar. mezar
 ḳ.+ e 6b/10
 ḳ.+ ine 3a/11
- ḳabr** Ar. mezar
 ḳ. 42b/9, 46b/5
 ḳ.+ i 42b/8
 ḳ.+ ine 42a/8, 46a/2, 46a/3
 ḳ.+ iṅe 11b/11, 42a/1
- ḳabul** Ar. kabul, iyi karşılama
 ḳ. 15b/5, 19a/11, 19b/11, 21a/8, 28b/6, 38b/3, 42a/4
- ḳaç** - kaçmak
 ḳ.- an 46a/10
 ḳ.- ayın 6b/3
- ḳaḏā** Ar. namazı kazaya bırakıp bırakmamak
 ḳ.+ ya 1a/6
 ḳ. 3b/11
- ḳadar** kadar, az, biraz
 ḳ. 9a/5, 14b/1, 15b/7, 21a/1, 21a/4, 22b/7, 22b/10, 23a/3, 35a/1
 ḳ.+ dur 15b/6, 21a/4
- ḳadd** Ar. yüksek, boy
 ḳ.+ i 36b/5
 ḳ.+ ine 19b/2
 ḳ.+ ini 19b/2
- ḳadeḥ** Ar. bardak, cam
 ḳ. 42b/5
- ḳadem** Ar. ayak
 ḳ. 44b/4
- ḳader** Ar. kader
 ḳ. 5a/6
 ḳ.+ in 28a/5
- ḳadīm** Ar. eski
 ḳ. 42b/3
- ḳādir** Ar. kadir, gücü yeten, muktadir olan

- ķ.+ sin 37a/8
- ķadirpaŗa** özel isim
- ķ. 5a/11
- ķadr** Ar. nitelik, derece, değer
- ķ.+esi 21b/8
- ķ.+ inüz 20a/2
- ķ.+ üni 46a/7
- ķāfir** Ar. kafir, Müslüman olmayan
- k. 5a/4, 34a/7
- ķ.+ leri 9b/8
- ķaftan** Far. genellikle ipekli kumaŗtan yapılan, uzun ve iŗlemeli üst giyisi
- ķ.+ ların 24b/6, 25a/10, 26b/9
- ķā'il** Ar. söyleyen
- ķ. 23a/9
- ķā'ināt** Ar. yaratıklar, canlılar
- k. 19b/1, 44a/10, 31b/6
- ķ. ı 41a/3
- ķakı** - sinirlenmek, öfkelenmek
- ķ.- yup 36a/5
- ķakır** - sinirlenmek
- ķ. 2a/9
- ķal** - kalmak
- ķ.- a 4b/1, 29a/3
- ķ.- am 36a/9
- ķ.- amı.yki 30a/6
- ķ.- amıki 30a/11
- ķ.- an 27b/5, 35b/10
- ķ.- anı 15a/6
- ķ.- avüz 34a/7
- ķ.- dı 1b/1, 5a/10, 5b/4, 15b/5, 23b/8, 26a/3, 27b/9, 30a/6, 36b/4, 36b/5, 40a/3, 46b/7
- ķ.- dık 45a/1
- ķ.- dılar 2b/3, 22a/5
- ķ.- dur 45b/8
- ķ.- madı 28a/11, 32a/5
- ķ.- malı 28a/2
- ķ.- maya 8a/5
- ķ.- mayasıyuz 44b/10

ķ.- mayayın 2b/10
 ķ.- maz 47a/1
 ķ.- mışa 37a/8
 ķ.- mışam 27b/10
 ķ.- mışdı 41a/4
 ķ.- ur 6b/2, 18b/8, 34a/8
 ķ. 44a/3

ķalb Ar. kalp
 ķ.+ imüze 44b/11
 ķ.+ iņe 46a/10

ķaldur -kaldırmak
 ķ. 15b/11
 ķ.- asın 37a/10
 ķ.- dı 45b/9

ķalk - kalkmak
 ķ.- dı 41b/12
 ķ.- up 23b/4, 27a/5, 29a/4

ķamer Ar. ay
 şems-i ķ. 37a/7

ķamu hep, herkes,bütün
 ķ. 5b/1, 7b/1, 21a/8, 22a/9, 41a/7
 ķ.+ muz 9b/4
 ķ.+ sı 5b/2, 5b/11

ķan kan
 ķ. 2a/3, 3b/8, 17b/3, 18b/2, 20b/6, 33a/5, 41b/1, 45b/2
 ķ.+ a 15b/10, 29b/3
 ķ.+ ı 23a/5, 24a/7
 ķ.+ la 3b/8
 ķ.+ lar 6a/9, 40b/2

ķanad kanat
 ķ.+ ıyla 5b/1

ķanā'et Ar. mahkûmiyet
 ķ. 33a/9

ķancaru ?
 ķ. 27a/8

ķanda nerede
 ķ. 15b/5, 25b/11, 26a/1, 26b/10, 28a/7, 33a/10, 35b/8, 36b/9
 ķ.+ dur 15b/8, 20b/3

- ķ.+ sını 18a/4, 41a/6, 41a/7
- ķanı** nerede, hani
ķ. 4a/3, 15b/8, 20b/3, 26a/7, 36b/8, 41a/8, 41a/9
- ķanır-** kanırmak
ķ.- ur 30b/8
- ķāni** Ar. kanaat eden, inanmış, kısmetine râzı olmak
k. 9b/10
- ķankı** hangi
ķ. 5a/5, 43a/9
ķ.+ sını 27b/11
- ķanlı** kanlı
ķ. 43b/7, 44b/6, 44b/9
ķ.+ muzdur 19b/9
- ķapu** kapı
ķ. 4b/6
ķ.+ sını 28a/3
ķ.+ sına 4b/5
ķ.+ ya 4b/9
ķ.+ yı 37b/2
- ķār** Far. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı.
k. 26b/1, 32a/5
k. ı 15b/7
- ķara** kara, siyah
ķ. 1b/8, 26a/9, 41b/1
ķ.+ sı 5b/4
- ķaravaş** cariyeye, halayık
ķ. 37a/9, 38a/7, 38a/9, 38b/1, 38b/4, 39b/11
ķ.+ dur 34a/1
ķ.+ dur 34a/2, 37a/1, 39b/9
ķ.+ lar 34b/3
- ķarındaş** kardeş
ķ.+ ım 40a/1
ķ.- imuz 4a/3
- ķarşu** karşı
ķ. 11b/6, 14a/5
- ķaşd** Ar. niyet, kurma, bile bile yapma
ķ.+ ı 14b/5, 30a/8
ķ.+ ıyla 34a/7

- k.+ ina 6b/1
- kaşlu** kaş
k. 45a/4
- kat** kat, tabaka
k.+ ina 1a/7, 2b/5, 4a/5, 10a/10, 18a/9, 26a/4, 27a/1, 36b/3, 36b/6, 37b/4,
37b/6, 37b/9, 37b/11
k.+ ında 6b/10, 8a/1
- katı** pek çok, sert, katı
k. 15a/4, 18b/2, 22b/10, 23a/3, 32a/3, 32b/1, 37b/3, 42b/4, 42b/7, 42b/10,
45a/6, 46b/6
k.+ dur 11b/7
- katl** Ar. öldürme, idam
k.+ ina 17b/4
- kāvil** Ar. söz, anlaşma
k. 229b/8
k.+ e 7a/5
- kavşur-** kavuşmak
k.- mağa 43a/1
- ķav(u)m** Ar. kavim
k.+ i 6b/8
k.+ i 9a/11
k.+ in 4a/2
- ķaya** büyük sert taş
k.+ lara 6b/3
- ķayd** Ar. ehemmiyet verme
k.+ mı 29a/5
- ķayır** - kayırmak
k.- madı 4b/10
- ķayķulu** kaygılı, endişeli
k. 9a/6
- ķāyu** endişe etmek
k.+ sı 9a/9, 2a/7
- ķıırdı** ı
ı. 3b/3
- ķebāb** Ar. kebab
k. 39a/6
- ķefen** Ar. kefen
k. 45a/11

kelām Ar. söz

k. 6a/4, 7b/6, 19b/3, 20a/4, 20b/8, 31a/9

k.+ dan 9a/5

k.+ ı 13b/6

keleci ?

k. 2a/8

kemāl Ar. olgunluk, yetkinlik

k.-i zi'lcelāl 21b/7

keman Far. yay

k. 36b/5

kendi kendi

k. 4a/7, 5a/5, 7a/4, 21a/10, 21b/3, 23a/10, 25a/11, 28a/5, 33b/7, 36a/2, 36b/9, 39b/4

k.+ si 39a/2

k.+ sine 5a/8

k.+ sini 2b/2, 5a/7

kendü kendi

k. 16b/10, 26b/4, 35b/10

k.+ si 38b/11

k.+ sini 2b/1, 46a/7

k.+ süni 1a/9

k.+ yi 28a/6, 41b/11

k.+ zin 14b/5, 18a/2, 39b/10

kendüzü kendüsi

k.+ me 42a/10

k.+ ni 43a/1

kerem Ar. çömertlik

k. 11b/5, 41b/5

kerbelā susuz bırakmak

k. 46b/11

kes - kesmek

k.- di 16b/9, 30b/11

k.- diler 3a/2, 17a/2

k.- diñ 31a/1

k.- e 34a/5

k.- eñ 16b/9

k.- ilmiş 3b/8

k.- iñ 16b/9, 16b711, 17a/3

k.- me 7a/9, 7a/10, 31a/2

k.- medi 7a/10

k.- medihiç 30b/10

k.- sin 7a/10

k.- üp 2b/9, 3b/7

Kevser Ar. cennette bir havuz adı

ḥavḍ-ı K. 17a/11

kevn Ar. Olma, vukū bulma, ortaya çıkma, hudus etme

k. ü 12a/9

key Far. ne zaman, ne vakit

k. 12b/1, 12b/9, 15a/4, 18a/2, 22a/11, 32b/1, 37b/3, 37b/5,
46b/6, 13a/5, 15b/6, 11a/2, 24a/10, 33a/7, 34b/7, 34b/11, 40b/1

kez bir defa, bir kere

k. 3a/7, 3b/6, 8a/4, 10b/4, 19a/8, 30b/10, 30b/11, 36a/8

kıl - kılmak

ķ. 10a/1, 11b/5, 16b/5, 20a/8, 22a/1, 35b/2

ķ.- a 5a/10, 8b/1, 10a/11, 27a/6, 29a/7, 31b/3

ķ.- alum 16a/7, 29a/9, 34a/6

ķ.- am 23a/6

ķ.- an 27b/5

ķ.- ar 26b/11

ķ.- asın 18b/10, 30b/5

ķ.- aydı 29b/11

ķ.- ayum 2a/1

ķ.- dı 5a/9, 5a/11, 12b/11, 13b/9, 14a/1, 16b/2, 18a/2, 18a/3, 19a/7,
19b/12, 20a/9, 22b/7, 23b/9, 23b/11, 31a/5, 34a/10, 34b/8, 37a/5, 40a/8,
42a/4, 42a/8

ķ.- dılar 14b/5, 17b/6, 22a/2, 45b/11, 46b/8

ķ.- dım 11a/11, 38b/3, 38b/11

ķ.- dugün 14b/1

ķ.- dum 15b/5, 21a/11, 42b/5

ķ.- in 31a/2

ķ.- iveriñ 45b/10

ķ.- iñuz 3b/1

ķ.- madı 4a/1, 28a/5, 34b/8

ķ.- madılar 19a/11

ķ.- madıñ 31a/1

ķ.- madum 23a/9

ı.- mağa 12a/10, 26a/6
 ı.- maı 12b/1, 15b/7, 47a/14
 ı.- masun 8b/10
 ı.- maya 4b/2, 5a/4
 ı.- mış 35b/5
 ı.- mışam 5a/4
 ı.- mışdı 6a/8
 ı.- mışuz 33a/9
 ı.- sun 9b/5, 21a/11
 ı.- up 9a/12, 35b/8, 36b/8
 ı.- ur 1a/5, 2b/6, 6b/7, 10b/1, 30a/3, 46b/3
 ı.- uram 6b/8
 ı.- urdı 17a/3
 ı.- uruz 18a/10
 ı.- uı 8a/2, 32b/12

ıına kına

ı. 29a/6

ıınala - kına yakmak, kınalamak

ı. 24b/4

ı.- dı 25a/8

ıınalı kınalı

ı. 26b/5

ıırā at Ar. okumak işi, okuma

ı. 1a/10

ıırıl - kırılmak

ı.- maıdan 15a/2

ıırı sayı

ı. 2a/8

ıısa kısa

k. 1b/3

ııřāř Ar. Kıssalar, hikāyeler, rivāyetler

ı. 16b/1

ıışmet Ar. kışmet, pay etme, bōlme

ı. 16a/7

ıışşa Ar. hikaye, rivayet

ı.+ sınıı 12b/11

ııy - kıymak

ı.- a 26a/8, 27a/11, 33b/8

ķ.- abildükleri 21a/1

ķ.- anlar 38a/11

ķ.- dı 38a/10

ķ.- madı 38a/10

ķiyāmet Ar. kıyamet, dünyanın sonu

ķ. 5a/1, 9a/8, 38a/2, 45b/5

k.+ e 30a/10

ķ.+ e 29a/3, 30a/6

ķiyās Ar. karşılaştırma, oran

ķ. 36b/1

ķız kız

ķ. 34a/6, 35a/3, 35a/10, 36a/6, 36b/4, 37a/11, 39b/4, 40a/1, 40a/3, 40a/7

ķ.+ a 34b/11, 35a/9, 39a/4

k.+ ı 22b/4

ķ.+ ı 33b/7, 34b/4, 34b/9, 35a/1, 35a/2, 35a/4, 37b/1, 38a/8, 38b/11

ķ.+ ım 37a/6, 40a/6, 46b/6

ķ.+ ın 34b/2, 34b/3

k.+ ından 35a/3

ķ.+ ımı 34b/6, 40a/9

ķ.+ ın 32a/3, 39b/10

ķ.+ umı 34a/11, 37a/9

ķ.+ uñ 33b/4, 37b/6

ķ.+ uñı 32b/10, 32b/11

ki ki bağlaç

k. 7b/6, 8a/9, 8b/9, 14a/10, 14b/8, 15b/1, 16b/7, 17b/8, 18b/3, 18b/9, 20b/2, 21b/5, 22b/7, 23b/1, 25a/10, 26b/2, 28a/5, 28a/6, 29a/7, 29b/1, 31a/9, 32b/7, 32b/9, 36a/4, 36a/8, 36b/1, 38a/3, 38a/5, 38a/7, 38b/2, 42a/1

ķibār Ar. terbiyeli, görgülü, ince, nazik

k. 19a/8

ķim ki bağlaç

k. 1b/5, 3a/7, 3a/10, 3b/6, 4a/1, 4a/7, 4b/7, 4b/9, 5a/8, 6a/7, 6b/9, 7a/6, 8a/2, 8a/4, 8a/8, 8a/10, 8b/5, 8b/11, 9a/7, 9b/1, 9b/9, 10a/5, 10b/9, 11a/10, 12a/7, 12a/9, 12b/1, 12b/2, 12b/7, 13b/7, 13b/11, 14a/7, 14b/6, 14b/11, 15a/10, 16a/3, 17a/3, 17a/4, 17a/8, 17a/11, 17b/1, 17b/2, 17b/9, 17b/10, 18a/3, 18a/5, 18a/9, 18b/4, 19a/1, 19a/3, 19b/6, 19b/11, 21a/11, 22b/5, 23a/1, 23a/4, 23a/10, 23b/6, 24b/3, 24b/8, 26a/8, 26a/9, 27a/3, 27a/9, 29a/1, 30a/3, 31a/1, 31b/3, 31b/5, 31b/7, 32a/2, 32a/11, 33a/2, 33a/3, 33a/7, 33b/3, 34b/1, 34b/2, 34b/3, 34b/10,

34b/11, 35a/4, 35a/6, 35a/7, 35a/9, 36b/1, 37a/7, 37b/7, 38a/2, 39b/11, 41a/2, 41a/4, 41a/8, 41b/11, 42a/6, 42b/9, 43b/2, 43b/3, 44a/7, 45a/1, 45b/8, 46a/1, 11b/1

k.+ dür 14a/7, 15b/9, 16a/3

k.+ e 43b/1

k.+ i 10a/9

k.+ inle 25a/1

kimse kimse, herhangi biri

k. 24a/9, 30a/4, 31a/8, 33b/8, 34b/5, 34b/8, 34b/9, 41a/8

k.+ müz 32b/2

k.+ niñ 1a/6, 34b/4

k.+ ye 2a/8, 16b/4, 29a/3, 32a/5

kin Far. nefret, kin

k. 40b/1

kirām Ar. şerefliiler, ulular, çömertler

menbe^c-i luṭf-i k.+ sını 21a/2

kişi kişi

k. 6a/1, 8b/3, 13a/11, 15a/8, 16a/9, 17b/2, 18b/5, 18b/8, 23a/8, 26a/5, 27a/5, 27a/6, 28a/4, 28a/6, 34a/5, 47a/1, 47a/2, 47a/4

k.+ de 40b/1

k.+ den 27b/4

k.+ dür 35a/6

k.+ niñ 35a/8

k.+ sını 14a/6, 39a/10, 39a/11, 39b/2

k.+ ye 9a/10, 10b/8, 14a/2, 17b/2, 34a/2, 34b/7

k.+ yem 10b/7

k.+ yüz 34a/7

kitāb Ar. kitap

k.-ı destān-ıyoḥsul her 31b/2

k.-ı destan 1a/1

ko - koymak, bırakmak, katmak

ķ. 33b/2

ķ.- dı 16b/9, 25a/11, 36b/7, 38a/9, 46b/10

ķ.- dılar 34b/2

ķ.- ğıl 5a/3

ķ.- ma 33a/11, 10a/7

ķ.- madı 12a/10

ķ.- maz 1a/6

- ı.- mazuz 19b/9
 ı.- mışam 34a/9
 ı.- ņ 10a/3, 10a/9, 14b/7
 ı.- rsuņ 25b/8
 ı.- ya 33b/8
ıoca yaşlı, ihtiyar
 ı.+ sın 40a/11
ıoı koı
 ı. 23b/1, 31a/7
ıoğar ?
 ı. 6b/1
ıok - kokmak
 ı.- an 36b/11
 ı.- dı 44a/11
ıokla - koklamak
 ı.- ydum 29a/2
ıoku koku
 ı.+ sı 44b/11
 ı.+ sın 36a/11
ıol kol
 ı.+ ların 25a/8
ıon - konmak
 ı.- dı 6a/9
ıonuk misafir
 ı. 15a/10
 ı.+ unuz 14b/9
ıop - kopmak, ölmek
 ı.- ayın 11a/3
 ı.- dı 19b/10, 45b/5
ıork - korkmak
 ı.- aram 29b/1
ıoy - koymak
 ı.- a 10b/3
 ı.- alar 46a/2
 ı.- alum 42a/3
 ı.- an 26b/9, 46a/8, 46b/2
 ı.- asın 18b/10
 ı.- sa 28a/6

- ķ.- up 25b/11, 26b/8, 28b/2, 38a/10, 40b/4, 46a/7
- ķoyun** koyun
ķ. 6b/11
- ķoņķı** komķu
ķ. 31b/9, 32a/9, 32a/10, 39a/8
- ķoņķu** komķu
ķ.+ sı 32a/7
- ķoņķuķ** -konuķmak
ķ.- acaķı 37b/3
- ķor** Far. ķor, gormeyen
ķ. 27a/4, 28b/2, 38b/8
ķ.+ ce 38b/8, 38b/10, 39a/2
- ķorpe** daha yeni filizleķmiķ, daha bryymemiķ
ķ. 44a/4
- ķoķe** koķe
ķ.+ m 42b/10
ķ.+ mdiņ 18b/3
- ķoc** - kucaklamak
ķ.- dı 5a/7, 45b/4, 46b/6, 25b/2
- ķocaķ** kucak
ķ.+ ında 26b/7
- ķudret** Ar. kuvvet, takat, gyc, Allah yapısı
ķ. 2a/10, 21a/10, 37b/2
ķ.+ den 10b/2
ķ.+ imi 5b/7
ķ.+ in 45b/11
ķ.+ inden 21b/2
- ķul** kul, insan
ķ. 1b/9, 11b/3, 28b/7, 30a/4, 31b/4, 38a/11
ķ.+ a 9a/5
ķ.+ ı 9a/4, 24a/3, 24a/4
ķ.+ larıņ 9b/9, 37a/7
ķ.+ laruņı 16b/5
ķ.+ umı 9a/1
ķ.+ una 16b/7
- ķulak** kulak
ķ.+ ina 1b/4
- ķuldur** -kuldurmak

- ķ.- ur 31a/3
- ķulluĝ** kulluk, yardımcılık
- ķ.+ a 31b/3
- ķur** - kurmak
- ķ.- dılar 14b/10, 21b/10
- ķurān** Ar. kuran elkerim
- ķ.+ a 1a/11
- ķurban** Ar. kurban
- ķ. 13a/6, 21a/6, 22b/6, 23a/2, 23a/6, 23b/1, 23b/3, 23b/4, 23b/9, 23b/10, 24a/4, 24a/11, 24b/2, 26a/8, 26a/9, 26a/10, 27b/1, 27b/2, 27b/11, 28b/8, 29a/1, 30b/1, 30b/5, 31a/7, 33b/2, 33b/10, 43b/4
- ķ.+ ı 31a/6
- ķurı** kuru
- ķ. 30a/6, 36b/5
- ķurtar** - kurtarmak
- ķ. 31a/6
- ķ.- asın 18b/9
- ķurtul** - kurtulmak
- ķ.- asın 17b/10
- ķ.- dı 21b/6, 31a/7
- ķ.- duĝ 40a/6
- ķuřūr** Ar. eksiklik, ayıp
- ķ. 38a/8
- ķ. ı 38a/6
- ķuř** kuş
- ķ.+ a 5a/11
- ķutlu** kutlu, mübarek
- ķ. 24b/8, 44b/4
- ķ.+ dur 7a/3
- ķutuĝ** ?
- ķ.+ uĝuz 15a/9
- ķuzı** kuzu
- ķ. 26b/5, 28b/5, 36b/10, 36b/11, 43b/1
- ķuzu** kuzu
- ķ.+ lar 36a/7
- ķ.+ larım 44a/4
- ķuzucaĝ** kuzucuk
- ķ.+ im 29b/5

- ķ.+ mı 35b/5
küccüçük küçük
 k.+ den 35a/7
küfr Ar. küfr, Allaha ve dine ait şeylere inanmama
 k. 12b/2
kül kül
 k. 40b/6, 42a/2
küllü Ar. bütün, hepsi
 k. 33a/3
kürsi Ar. oturalacak yüksekçe yer, taht
 k. 45b/7

L

- lā** Ar. hayır
 l. 22a/1
lağab Ar. lakap
 l.+ ı 12b/10
laʿin Ar. kovulmuş, nefret kazanmış
 l. 27a/1, 31b/8, 33a/7
 l.+ ün 28a/7, 33b/1, 28a/10
lākin Ar. lakin, fakat
 l. 22b/4
laʿnet Ar. Allahın mağfiretinden mahrumluk
 l.+ e 31b/9
laṭif Ar. yumuşak, hoş, güzel
 l. 12b/9, 14a/1
layık Ar. yakışan, uyan, layık
 l. 23a/8, 28b/7
lā-yezāl Ar. bitimsiz
 y. 22a/1
layık ol -layık olmak
 l.- a 31b/2
lik Far. lakin
 l.+ i 41b/8, 13b/4
 l.-i mühlet 21a/5
 l.-i şimāsında 16a/3
loğma Ar. lokma

- l. 32a/5, 40b/5
luṭf Ar. hoşluk, güzellik, iyi muamele, iyilik
 l. 18b/10, 23a/7, 10b/3
 l.+ ından 19a/9
 l.+ ıyla 13a/2
 l.-i iḥsān 22b/3
 menbe^c-i l.-i kirāmsın 21a/2
 l.+ inüzden 35a/8, 43a/3
 l.+ unđan 22b/6

M

- maġbūn** alış verişte aldanmış olan, şaşkın
 m. 15b/1
māh Far. ay
 m. 37b/8, 41b/1, 45a/4, 47a/12
 m.+ ı 35a/5
maḥbūb Ar. sevgili, muhabbet olunmuş
 m. 10b/8
maḥcūb Ar. utanan, örtülü perdeli
 m.+ durdur 8a/2
maḥrem Ar. nikah düşmiyen, haram
 m.+ üm 33a/6
maḥrūm Ar. nasipsiz, bahtsız
 m. 35a/3
maḥşer Ar. mahşer, çok kalabalık
 m. 8a/10, 10b/5
 rüz-ı m.+ de 19b/6
maḥv Ar. yok etme, ortadan kaldırma, silme
 m. 46a/10
maḥzūn Ar. hüznü, tasalı, kaygılı
 m. 45b/6
maḥşūd Ar. kasdolunan, istenilen şey
 m.+ ına 20b/9
 m.+ ına 2b/11, 38b/2
 lık-i m.+ um 13b/4
māl Ar. mal, varlık, servet
 m. 40b/4

- m.+ ı 15b/5, 16a/7, 22a/4, 22b/4, 32a/3
 m.+ ımı 15b/3
 m.+ imuz 15a/1
 m.+ imuḡ 32b/9
 m.+ ın 15a/6
 m.+ ını 22a/4, 23a/10
 m.+ ıyla 33a/7
- mālik** Ar. bir şeye sahip olan
 m. 13a/9
 m.+ inüḡ 14a/11
- ma'lūm** Ar. bilinen, belli olan
 m. 11a/11, 30a/7, 33a/3
- ma'nā** Ar. mana, içyüz
 m.+ sın 22a/10
- ma'ni** Ar. anlam
 m.+ye 16a/4
- mashāra** Ar. maskara
 m. 24a/5
- maşlahat** Ar. iş, emir, husus, madde, keyfiyet
 m. 43a/3
- maşgul** Ar. meşgul
 m. 45a/9, 45b/9, 22a/5
- mate** ؟
 m.+ yi 28a/8
- mecnūn** Ar. mecnun, deli
 m. 45b/6
- meded** Ar. yardım, imdat
 m. 24b/10
- medḡ** Ar. övmeye sebep olan şeyi
 m.-i senālar 46b/8
- medīne** Ar. hicazda Hz muhammedin türbesi bulunduğu şehir
 m. 14a/8, 13b/10
- meger** Far. meğer, oysa ki, halbuki
 m. 1b/2, 28b/11, 36a/11
- mehribān** özel isim
 m. 43b/1
 m. ım 35b/3
- mekān** Ar. mekan, yer

- m. 12a/9
- mekr** Ar. hile, aldatma, dubara
m. 18b/3, 21b/10
- melāl** Ar. bıkmama, usanma, sıkılma
m. 13b/2, 42b/4, 43b/10
ḥāk-i pāy-ı m. 29b/11
- meleg** Ar. melek
m.+ ün 9a/3
- melek** Ar. melek
m. 7b/2, 8b/4, 9a/2, 45b/7
m.+ ler 8b/11
m.+ leri 10a/7
- melūl** Ar. bezmiş, bıkmış, usanmış
m. 11a/9, 19a/11, 40b/3, 41b/10, 41b/12
- mel'ūn** Ar. lanetlenmiş, herkesin nefret ettiği kimse
m.+ e 31b/9
m. 15a/4, 33a/3
- menba^c** Ar. kaynak, pınar
m.-i luṭf-i kirāmsın 21a/2
m. i 21b/7
- menber** Ar. yüksek olan yer
m. 20b/4
m.+ e 20a/10
m.+ in 20a/6
m.+ inden 21b/5
- menşūb** Ar. nasbolunmuş, konmuş
m.+ ı 33b/3
- menzil** Ar. ev, mertebe
m. 46b/10
m.+ i 42b/6
- merḥabā** Ar. merhaba
m. 42b/9
- merḥamet** Ar. merhamet, şavakat
m. 16b/3
- merḥem**
m. 36a/8
- meryem** Ar. özel isim
ruḥ-ı M. 44b/2

- mescid** Ar. mescid, cami
 m. 19a/2
 m.+ e 18a/9
- mevlā** Ar. efendi, sahip, malik
 m. 16b/8
- mevt** Ar. ölüm
 m.+ ini 46b/2
- meydān** Ar. meydan, alan, düz yer
 m.+ a 17b/9, 20a/6
 m.+ ina 3b/2
- meyl** Ar. eğilme, sevme
 m.+ i 10b/1
- meyle** - meyletmek, eğilmek
 m.- r 36a/7
- meyve** meyve
 m.-i ḥabru'lbetül 17a/8
- meyyit** Ar. ölü
 m.+ im 30a/8
- mezād** Ar. arttırma ile yapılan satış
 m. 34b/8
- mı** soru işareti
 m. 14a/10, 16a/4, 18b/3, 26a/8, 29a/3, 29a/7, 33b/5, 33b/8, 34a/4, 34a/5,
 36a/9, 37b/7
 m.+ dur 2a/2, 9b/5, 23a/8, 23b/3
 m.+ sın 27a/8
- mi** soru işareti
 m. 1b/7, 10b/7, 18b/4, 24a/1, 26a/8, 27b/4, 27b/6, 27b/11, 28b/1,
 29a/7, 35a/8, 36a/9, 38a/3, 41a/9
 m.+ di 41a/10
 m.+ sin 23b/7, 24a/6, 27a/8, 39b/2
 m.+ yim 33b/9
- miḥnet** Ar. zahmet, eziyet, gam
 m.+ i 27b/10
 m.+ lerim 42b/1
- mikā'īl** Ar. dört büyük melekten kulların rızıklarını taksim etmekle görevli olan
 melek
 m. 7a/11
- milk** Ar. ev ve dükkan gibi taşınmaz ve gelir getiren mal

m. 15a/10
 m.+ i 15a/10, 20a/11, 31b/4, 31b/5
 m.+ ine 13a/9, 46b/10
 m.-i San'adan 20a/11

mi'rāç Ar. göğe çıkma
 m. 20a/5

misk Ar. mis
 m. 18a/8, 44a/11
 m.-i 'anberle 45a/10

miskin Ar. zavallı
 m. 34b/5, 37a/4, 39b/6
 m.+ e 3a/4
 m.+ i 3b/9, 37a/8

mu soru işareti
 m.+ sını 35a/5

mūāfiq Ar. kabul etmek
 m. 33b/9

mu'cizāt Ar. mucizeler
 m. 22a/6, 31b/6
 m.+ ı 5b/11, 39a/3
 m.+ ından 12a/6
 m.+ i 21b/4
 şun'a-i m. 12a/5

muḥāl Ar. mümkün olmayan
 m. 12b/2, 16a/2

muḥammed Ar. özel isim
 m. 2b/4, 4b/3, 9b/5, 9b/11, 10a/6, 10a/9, 15a/7, 15b/11, 16a/2, 20a/4, 21b/1,
 22a/11, 33a/10, 33a/11, 33b/1, 33b/3, 33b/9, 35b/2, 38a/4, 14a/8, 19b/5, 39a/8
 m.+ dür 13b/4, 22a/6
 m.+ e 37a/10

muḥterem Ar. saygı değer
 m. 11b/5, 20a/8

munḥarık
 m.+ sını 11b/7

munis Ar. cana yakın olmak
 m. üm36b/8

murād Ar. arzu, istek, dilek
 m. 34b/8

m.+ a 13b/5

m.+ ına 40a/10, 40b/7

m.+ ına 2b/11

murīd Ar. istemek

m.+ i 11b/6

murtaḍā Ar. Hz alinin lakabı

m. 37b/9, 46b/4

muṣṭafā Ar. özel isim

m. 14a/11, 15a/8, 15b/9, 16a/4, 18b/6, 37b/9, 37b/10, 37b/11, 38a/1, 38a/3, 38b/9, 39a/10, 40b/7, 42b/9, 14a/8, 46b/4, 46b/7, 46b/11, 19b/5, 39a/8, 2b/5, 2b/6, 2b/7, 10b/1, 20b/4

m.+ dan 31b/6

m.+ nın 4a/5, 4a/6, 5b/6, 12a/3, 31a/11, 35b/1, 47a/8

m.+ ya 2b/4, 4a/7, 4a/10, 5b/5, 6a/4, 7b/6, 19a/2, 22a/4, 31a/9, 31b/8

m.+ yı 31b/10

muṣṭāk Ar. özlem

m. 1a/7

m.+ ım 42b/10

muṣṭuluk müjdelik

m. 46b/3

muṭteber Ar. itibar gören, hatırı sayılan, sözü geçer

m. 6a/7

muṭīʿ Ar. boyun eğen, uyan kimse

m. uz 30a/3

muvāfık Ar. kabul, uygun

m.+ lar 20a/1

mü soru işareti

m. 17a/2

mübārek Ar. mübarek

m. 2a/3, 6b/4, 7a/9, 10a/2, 18a/11, 24b/4, 26b/8, 29a/8, 38b/9, 44b/4, 46b/5

mübtelā Ar. dertli, hasta, başı sıkıntılı

m. 12b/5

müctebā Ar. seçilmiş, Hz peygamberin isimlerinden

m. 37b/9, 46b/4, 46a/4

m.dedi 42b/9

mühlet Ar. zaman verme

m. 9b/3, 33a/1

m.+ i 23a/3

- lik-i m. 21a/5
- mü'min** Ar. mümin insan, İslam, iman etmiş
m. 11b/3, 17a/2
m.+ e 12a/1
- mümkinât** Ar. mümkün olan
m. 19b/1
- münâcât** Ar. tanrıya yakarma
m. 22b/7, 11b/8, 20a/10
- münâfık** Ar. munafık, iki yüzlü
m.+ lar 3a/11, 16a/8, 20a/1
m.+ lara 16a/6
m.+ ları 22a/3
- münevvir** Ar. tenvir edilmiş, nurlandırılmış
m. 46a/10
- müslümân** Ar. Müslüman, islam
m. 21b/6, 31b/9, 32a/8, 32a/11, 32b/6, 33a/1, 33a/2, 33b/4, 12b/2, 13a/2, 13a/7
m.+ ın 31b/10
- müstecâb** Ar. duanın kabul olunması
m. 20a/8
- müşfik** Ar. sevecen
m. 43b/1
- müşkil** Ar. problem
m. 6a/1
m.+ i 39b/3
- müştâk** Ar. özlem
m. 46b/6
- müşteri** Ar. müşteri
m. 34b/11, 35a/1

N

- nagihân** özel isim
n. 14a/2, 14b/11, 17b/3, 21a/7, 38b/10
- nâka** Ar. dişi deve
n. 12b/9
n.+ sın 14a/5
n.+ sına 13b/1, 13b/3
n.+ sından 15a/5

- namaz** Far. namaz
 n. 1b/4, 1b/5
 n.+ ı 1a/6, 6a/8
 n.+ ın 45b/10, 45b/11
 n.+ ına 45b/9
 dest-i n. 21a/5
- nār** Ar. ateş
 n. 19b/7
 n.-ı ıışka 11b/8
 n.-ı ğurbetden 13b/3
 n.-ı hecriñ 42a/9
 n.-u hicret 21b/8
 n.+ ına 42a/11
- nāz** Far. şımarıklık
 n.+ um 3a/7
- nazar** Ar. nazar
 n. 37a/4
- nāzen** Far. nazlanmak
 n. in 17b/6
- nāzil** Ar. yukarıdan aşıağı inen
 n. 20a/3, 22a/6
- nazlan** -nazlanmak
 n.- an 26b/7
- nazlı** nazlı, şımarık
 n. 24b/3, 26b/2, 29a/5, 26a/7
- ne** soru işareti
 n. 1a/5, 1b/1, 3b/1, 3b/10, 5a/8, 5b/4, 6a/7, 7b/2, 9a/2, 9a/7, 10a/4, 10a/9, 10b/7, 11b/11, 14a/6, 14b/10, 15b/1, 15b/6, 16a/6, 16b/11, 18b/3, 19a/3, 19b/10, 20a/9, 21a/3, 21a/4, 22b/3, 23b/2, 25a/6, 26a/5, 26a/7, 26b/11, 27b/10, 27b/12, 28b/6, 28b/10, 29a/1, 29a/9, 29b/4, 29b/10, 30a/3, 30a/8, 30b/3, 31a/4, 32a/2, 32b/6, 33a/1, 33a/2, 33a/3, 34a/6, 34b/5, 35a/6, 38b/4, 38b/7, 39a/10, 39a/11, 39b/2, 41a/2, 42b/3, 43a/2, 43b/9, 44b/10, 45a/2, 45a/6, 47a/2, 47a/4, 47a/5
 n.+ dir 40a/6, 14b/8
 n.+ dür 15a/8, 17b/2, 19a/1, 29a/9, 29b/7, 39a/11, 43a/3, 43b/10
 n.+ ler 5a/10, 13a/1
- nēçün** neden
 n. 23b/3, 31a/1, 43b/9, 43b/10
- nebī** Ar. peygamber

- n. 15b/6
n.+ ler 38b/5, 38b/6
- nebiyullah** Ar. Allahın peygamberi
N. 17a/7
- necāt** Ar. kurtuluş
n. 6a/5, 7b/7, 12a/4, 22a/7, 40b/11, 47a/9
- necāt ʿışk** Ar. kurtuluş aşkıyla
n.+ ıyla 31b/1
- néd-** ne yapmak
n. 25a/5, 24a/9, 16b/2
n. em 37a/4, 44a/1
n. er 47a/1
n. erem 28b/7
n.eriki 26b/2,
n. yim 41a/4,43a/9
n. yüm 30a/5
n. lüm 41b/7
- neden** neden
n. 2a/1, 18b/7
n. lü 47a/4
- nefes** Ar. nefes, soluk
n.+ i 1a/5
- nefs** Ar. ruh, can,kendi, asıl
n.+ i 9a/8
n.+ inden 16b/10
- neftezen** ؟
n.+ ler 3b/5
- nele -** ne yapmak, ne etmek
n.- dim 27a/11, 31a/4
- nemrud** ؟
n. 4a/4, 3b/9, 4b/8
- nerede** nerede
n. 27a/8
- nereye** nereye
n. 9b/1
- nergis** Far. nergis
n. 45a/2
- neru** ؟

- n.+ sı 23b/10
- nesne** nesne, şey
n.+ müz 32b/2
n. 9a/5, 14b/1, 15b/4, 17a/1, 31a/8
- nét** - ne etmek, ne yapmak
n.- düğini 14b/2
- néte** - ne yapasın
n.- sin 27b/9, 23b/8
- nevfet** ?
n. 3b/5
- nevha** Ar. Ölünün arkasından sesle ağlama, mâtemle feryat etme
n. 42a/5
- néyle** - ne eylemek, ne yapmak
n.- di 11a/4, 34b/10
n.- yiser 10b/1
n.- yüp 14b/2
- nezîr** Ar. birini doğru yola sokmak için gözdağı vererek korkutma
n.+ in 23b/3
- niye** niye, neden
n.+ 27a/2, 32a/4, 38a/3
- nice** çok, pek
n. 4a/1, 7a/9, 9b/4, 9b/6, 10b/1, 10b/3, 15a/10, 23a/5, 25b/3, 27a/11, 29b/2, 29b/3, 30a/5, 30b/19, 34a/6, 36a/3, 36a/8, 36b/1, 36b/2, 37b/4, 38b/8, 40a/6, 40b/2, 41b/10, 42a/10, 42b/5, 45b/11
n.+ dür 32a/10
- niçe** ne kadar
n. 41b/11, 25b/4
n.+ de 28b/9
n.+ ler 45b/6
n.+ si 21b/10, 37b/1
- nidā** Ar. çağırma, seslenme
n. 4a/10, 10a/8, 19b/12, 23b/6, 23b/12, 45b/8
- nide** ne yapasın, nasıl krş. nite
n. 8a/8
- nigār** resim, sevgi, nakış
n. 20b/5, 21b/2, 34a/4, 36b/2, 39b/2, 39b/11, 40a/1, 13a/10, 33b/6, 41b/2, 42a/5, 42a/8, 42b/8, 43b/8, 44a/7
n.+ ı 14a/6, 40a/10

- n.+ ın 16b/6, 19a/6, 44b/3
- nihād** Far. tabiat, huy, yaratılış
n. 19b/5, 40a/8
- nihān** Far. gizli, saklı
n. 12b/11
n.+ ı 16b/10
- nīl** Ar. mısırdan geçen, akdenize dökülen meşhur deniz
n. 41b/2
- nīfmet** Ar. nimet
n.+ e 34a/1
- nişān** Far. belirti, alamet, işaret
n. 38b/7
- nite** nasıl
n. 7a/2, 34b/3
- nola** ne ola
n. 16a/2, 33b/4
- nūr** Ar. nur, ışık, aydınlık
n. 12b/6, 15b/12, 44b/1
n.+ a 2b/5, 44b/5
n.+ ı 1b/5, 36b/9, 42b/2, 46b/6
n.-1 ‘ayn 42b/9, 43a/5
n.-1 imān 16a/3

O

- o** üçüncü şahıs zamiri o
o. 23b/2
o.+ nın 47a/4
- od** ateş
o. 4a/8, 5a/2, 5a/7, 5a/9, 22a/3, 25b/10
o.+ a 1b/7, 3a/6, 3a/8, 3b/9, 4a/2, 4a/4, 4a/7, 4b/7, 4b/8,
5a/2, 5a/5, 5a/7, 5b/3, 9b/4, 10a/1, 22a/3, 26b/8, 29a/1
o.+ da 5a/10
o.+ dan 31b/1
o.+ ı 5b/4, 25a/3, 45b/4
o.+ ina 35b/4, 41a/7
o.+ lar 37a/3

o.+ un 3b/6, 3b/9, 4a/4, 4b/8
 o.+ una 36b/11, 43b/6, 45a/2, 45a/3, 45a/8, 46a/8

odun odun

o. 3b/3
 o.+ a 3b/5
 o.+ lar 3b/4

oğl oğul

o.+ ı 20b/1, 22b/4
 o.+ una 25b/7, 26a/8
 o.+ unı 25a/11, 25b/2, 26a/9, 27b/5

oğlan oğlan, erkek çocuk

o. 1a/9, 1b/2, 1b/3, 1b/4, 1b/6, 1b/7, 2a/7, 2a/9, 2b/1, 2b/3, 2b/8, 2b/9, 3a/3,
 3a/4, 3b/6, 4a/3, 4a/4, 4a/8, 4a/9, 4a/10, 5a/10, 14a/7, 15a/10, 15b/8
 o.+ cuğı 5a/8
 o.+ cuğundan 3b/8
 o.+ ı 1a/11, 2b/7, 3b/2, 3b/4, 4a/2, 4a/4, 15a/5, 15a/6, 15b/9,
 16a/7, 16b/7, 18a/5
 o.+ ın 3a/2
 o.+ ın 1b/1, 4a/11, 5b/10
 o.+ ını 3a/5, 4b/9
 o.+ ıydur 36a/6
 o.+ uđ 4b/4, 14b/5

oğlancuğ çocukluk dönemi

o.+ ı 1a/8

oğrı hırsız, gizli yapılan iş

o. 15b/1, 18b/5

oğul oğul

o. 1b/5, 5a/3, 5a/6, 18b/4, 22b/6, 22b/8, 23a/2, 23a/6, 23a/7,
 25b/9, 28b/2, 28b/10, 30b/6
 o.+ ı 5a/2, 12b/10
 o.+ lar 43a/5, 43a/9, 44b/7
 o.+ nın 27b/9
 o.+ um 15b/3, 15b/5
 o.+ una 13a/8
 o.+ unı 5a/5, 5a/7
 o.+ uđ 4b/8
 o.+ uğı 4b/8, 4b/7
 o.+ yam 14a/11

oğulsuz oğulsuz, oğlu olmayan

o. 25a/3

oğşa - okşamak

o.- dı 45b/3

oğu - okumak

o.- dılar 24a/10, 24b/7

o.- rlar 14a/4

o.- yanı 40b/9, 31a/10, 7b/5

o.- yanlar 47a/14

ol o zamiri

o. 1a/4, 1a/8, 1b/1, 1b/2, 1b/8, 2a/3, 2b/3, 2b/4, 2b/6, 2b/7, 3a/3, 3b/4, 3b/9, 4a/4, 4b/3, 4b/4, 4b/5, 4b/6, 4b/8, 4b/10, 5a/1, 5a/6, 5a/9, 5a/11, 5b/2, 5b/9, 5b/11, 6a/7, 6a/10, 6b/7, 6b/10, 7a/6, 7a/7, 7a/9, 7a/10, 7a/11, 7a/12, 8a/3, 8a/5, 8a/10, 8b/1, 8b/3, 8b/4, 8b/5, 8b/8, 8b/9, 8b/10, 9a/1, 9a/3, 9a/4, 9a/5, 9a/7, 9a/8, 9a/10, 9b/9, 9b/10, 10a/2, 10a/6, 10b/1, 10b/3, 10b/5, 10b/7, 10b/11, 11a/4, 11a/6, 11b/1, 12b/2, 12b/3, 12b/6, 12b/8, 12b/9, 12b/10, 13a/10, 13b/1, 13b/2, 13b/5, 13b/9, 14a/1, 14a/2, 14a/6, 14a/9, 15b/1, 15b/6, 15b/9, 15b/10, 15b/11, 15b/12, 16a/6, 16a/8, 17a/1, 17a/8, 17a/9, 17a/11, 17b/6, 17b/9, 18a/5, 18b/5, 18b/8, 18b/9, 18b/11, 19a/3, 19a/6, 19b/1, 19b/5, 19b/9, 19b/10, 20a/4, 20a/5, 20a/9, 20b/2, 20b/3, 20b/5, 20b/8, 20b/9, 21a/9, 21a/11, 21b/1, 21b/2, 21b/6, 22a/2, 22a/3, 22a/6, 22a/11, 22b/4, 22b/5, 22b/8, 23a/4, 23a/5, 23b/4, 23b/6, 23b/8, 24a/5, 24b/4, 24b/5, 24b/8, 25a/1, 26a/9, 26b/6, 27a/1, 27a/9, 28a/4, 28b/2, 28b/10, 30b/7, 30b/10, 30b/11, 31a/2, 31a/6, 31b/5, 31b/6, 31b/7, 31b/8, 31b/9, 32a/2, 32a/3, 32a/7, 32a/11, 32b/4, 32b/6, 32b/10, 33a/1, 33a/2, 33a/3, 33a/8, 33b/1, 33b/3, 33b/4, 33b/5, 33b/6, 34a/5, 34a/6, 34b/2, 34b/6, 34b/9, 34b/11, 35a/1, 35a/2, 35a/6, 35a/8, 35a/11, 35b/3, 36a/3, 36b/2, 37a/4, 37a/9, 37b/1, 37b/3, 37b/5, 37b/6, 37b/8, 37b/10, 37b/11, 38a/1, 38a/4, 38a/6, 38a/7, 38a/8, 38a/9, 38b/3, 38b/8, 39a/1, 39a/2, 39a/4, 39a/5, 39a/10, 39b/4, 39b/7, 39b/10, 40a/3, 40a/8, 40a/10, 41a/8, 41a/10, 41b/1, 41b/2, 41b/5, 41b/6, 41b/11, 41b/12, 42a/4, 42a/5, 42a/6, 42a/8, 42a/9, 43a/6, 43b/8, 44a/1, 44a/6, 44a/7, 44a/10, 44b/1, 44b/3, 44b/5, 44b/8, 44b/9, 45a/8, 45b/1, 45b/3, 45b/5, 45b/11, 46a/4, 46a/5, 46a/7, 46b/1, 46b/2, 46b/4, 46b/5, 46b/9, 46b/10

o.+ na 5a/3, 14b/9, 45a/2

o.+ nda 2a/6, 5b/2, 9b/7, 10b/4, 11a/5, 11b/1, 11b/4, 11b/11, 12a/1, 12a/2, 12b/3, 12b/4, 12b/5, 13b/3, 14b/3, 15a/8, 19a/5, 19b/8, 20a/6, 21b/6, 24a/8, 25b/12, 26a/1, 27b/2, 28b/4, 30a/6, 36b/4, 37b/5, 37b/7, 42a/2, 42a/3, 42a/4, 42a/5, 42b/7, 43b/7, 44a/6, 45b/5, 45b/6, 46b/9

o.+ ndan 2a/4, 8b/7, 8b/10, 9b/3, 12a/4, 13a/8, 18b/5, 19b/1, 42b/6
 o.+ nı 3a/2, 3a/9, 7a/2, 8a/10, 8b/6, 9a/1, 10b/3, 12b/7, 12b/11,
 14b/7, 15a/3, 15a/5, 15b/1, 15b/9, 16b/7, 17b/5, 18b/6, 18b/8, 19a/9,
 19b/9, 20b/4, 20b/9, 22b/1, 22b/2, 22b/11, 23a/11, 23b/4, 23b/10, 24a/6, 24a/7,
 24b/1, 25a/7, 25a/10, 26a/5, 26a/7, 26a/8, 26a/10, 27a/2, 27a/3, 27a/8, 28b/2,
 36a/2, 36a/5, 36a/7, 36b/7, 38b/1, 38b/2, 39b/5, 39b/6, 40a/5, 43a/2, 45a/9,
 45a/11, 46a/1, 46a/2, 46a/3, 46a/10

o.+ nıda 20a/9

o.+ nın 1a/8, 4a/8, 5b/6, 6b/9, 8a/4, 11a/11, 13a/4, 14a/9, 15b/12,
 17b/4, 17b/8, 18a/2, 19a/8, 19a/11, 20a/2, 20a/5, 21a/4, 21a/6, 21a/11,
 22b/9, 24b/4, 25a/4, 25b/1, 25b/10, 27a/6, 30b/7, 31a/3, 31b/5, 32a/7,
 32a/11, 33b/3, 35a/7, 36a/5, 36a/9, 36b/5, 37b/4, 37b/9, 37b/11, 39a/5, 39a/11,
 42a/2, 42a/3, 44a/11, 45b/7, 45b/11

o.+ nındur 31a/3

o.+ nınla 12a/7

o.+ nlar 9b/8, 14a/4, 14a/6, 15a/3, 17a/1, 17b/1, 18b/1, 19a/6, 21a/1,
 26a/3, 40b/2, 46b/11

o.+ nlara 5b/7, 17a/3, 17a/10, 18b/6, 22b/3, 32a/2

o.+ nları 5a/9, 10a/4, 18a/1, 19a/1, 22a/3, 24a/3, 45b/4, 45b/9

o.+ nların 43a/7

o.+ nun 17a/2

o.+ na 2a/11, 2b/6, 3b/1, 4b/2, 5a/5, 6a/2, 7a/10, 8a/3, 8a/8, 8a/10, 8b/7, 10a/8,
 11a/6, 11a/11, 12b/3, 12b/7, 13a/3, 13a/6, 14a/10, 14b/8, 15b/4, 16b/8, 18b/7,
 18b/8, 18b/10, 20a/3, 20a/9, 20a/11, 21a/6, 21a/10, 22b/8, 23a/1, 23a/3, 23a/11,
 25b/5, 26a/5, 26a/8, 31b/11, 32a/11, 32b/4, 32b/6, 34a/3, 35a/5, 35a/6, 37a/4,
 38a/2, 38a/5, 39a/5, 39b/4, 42a/6

ol- olmak

o. 20b/7, 35a/11

o.- a 7a/2, 8a/1, 8b/6, 9a/5, 11b/4, 13a/4, 17b/10, 18b/3, 18b/11, 19a/3, 19a/6,
 20a/8, 24b/8, 29b/10, 30a/7, 32b/7, 33b/3, 33b/5, 35a/8, 36a/8, 38b/4, 38b/7,
 42b/7, 43b/1

o.- acağ 1a/5

o.- acağımı 29a/1

o.- acağdur 42b/3

o.- alım 30b/6

o.- alum 33b/2, 41b/8

o.- am 19a/5, 29b/1, 42b/5

o.- amı 29a/3

- o.- amıki 30a/7, 30a/12
o.- an 24a/1, 25b/9, 29a/3, 31a/6, 39a/6, 46a/11
o.- anı 38b/1, 40b/5
o.- ası 25a/2
o.- asın 12b/1, 13a/7, 20a/11, 40a/1
o.- aydı 21b/9, 29a/1
o.- dı 1b/4, 1b/5, 1b/8, 2b/4, 4a/2, 5b/9, 6b/1, 7a/6, 7a/8, 7a/11, 10a/7, 12a/9, 13a/9, 13b/1, 13b/8, 14a/2, 14a/9, 15a/10, 15b/12, 16a/1, 18b/3, 19a/11, 20a/3, 21a/7, 21a/8, 21b/6, 23a/5, 31a/7, 32b/1, 32b/2, 34b/11, 35a/1, 35a/3, 36 37a/5, 38b/9, 39a/4, 41a/2, 42b/2, 42b/3, 42b/6, 43b/9, 44a/7, 44b/1, 44b/4, 45a/2, 45a/6, 45b/5
o.- ayın 12a/2
o.- dılar 18a/7, 22a/5, 44b/3, 45a/8, 45a/9, 45b/6, 45b/9, 47a/7
o.- duğın 1a/5
o.- duğımı 30b/1
o.- duğunı 30a/5
o.- duğ 32b/1
o.- dum 1b/11, 8b/7, 29b/1, 30a/2, 42b/4, 43a/10, 44a/2
o.- duñ 43a/2
o.- durur 31a/3
o.- ğıl 8a/6, 25b/5
o.- ıcağ 43b/2
o.- ısar 8a/7, 10b/6
o.- ma 11a/9, 35a/11
o.- madı 34b/9
o.- madılar 40b/3
o.- madum 23a/9
o.- mağıl 1b/9
o.- mağ 11a/2, 11b/1, 47a/13
o.- mamışdur 5b/3
o.- masayduñ 7b/2
o.- masun 16b/4, 34b/5
o.- maya 4b/2, 18b/5, 38b/3, 40b/1
o.- mayam 41b/10
o.- mayan 33b/9
o.- mayasın 12b/5
o.- maz 8a/3, 19b/11
o.- mış 19a/3, 27a/4

- o.- mışam 5a/4, 14b/8, 27b/10, 28b/7
o.- mışdı 17b/11
o.- mışuz 33a/9
o.- muş 15b/10, 27b/4, 35b/5, 45a/5
o.- muşam 13a/2, 37a/2
o.- muşdı 1a/8
o.- muşım 13a/4
o.- sa 18b/4, 35b/1
o.- sañ 42a/7
o.- sun 3a/1, 3b/1, 4a/10, 6a/4, 7b/6, 13a/6, 18a/7, 21a/6, 30a/1,
31a/9, 33b/1, 33b/10, 36a/11, 37a/3, 42b/6, 43b/4, 45a/1
o.- suñ 21a/4
o.- uben 39a/3, 42b/11
o.- un 40a/2
o.- unca 15a/11, 22b/7
o.- up 10b/4, 11b/2, 17a/1, 17a/4, 22a/6, 23b/2, 24b/9, 25a/1, 32b/11,
39b/7, 40b/2, 41b/12
o.- ur 6a/1, 9b/4, 12a/8, 24b/1, 36b/1, 38a/11, 41a/9
o.- urlar 17a/10
o.- ursa 6a/10
o.- ursın 7b/1, 12b/4
o.- uruz 34a/7, 47a/5

ol dem Far. o zaman, o anda

- o. 2a/11, 4b/3, 9b/2, 10b/2, 11a/8, 11a/9, 21b/6, 24b/3, 26a/4, 26b/1, 33b/6,
38b/10, 41b/9, 42a/4, 41"112b/8, 42b/11, 43b/8, 44a/1, 44a/7, 44a/11, 45a/9,
46b/5, 46b/8
o.+ de 10b/7, 45b/10

omça kesilen ağacın toprak üzerinde kalmış kökü

- o. 5b/4

on sayı

- o. 14a/2

onul- iyleşmek, şifa bulmak

- o.- maz 10b/10

ondört sayı

- o. 15b/6

oruc Far. oruç

- o. 2a/8

‘osmān Ar. özel isim

- o. 19a/8, 37b/10
- ot** ot, bitki
o.+ dan 6a/5, 7b/7, 22a/7, 40b/11, 47a/9
- otur** - oturmak
o.- asız 10b/11
o.- dılar 7a/8
o.- urdı 11a/5
- otuz** sayı
o. 1 8a/5

Ö

- öksüz** öksüz, yetim
ö. 6b/2, 26b/8
- öl** - ölmek
ö.- elüm 4a/8, 33b/2
ö.- mek 33b/8
o.- mekdür 47a/4
ö. - se 47a/2
ö. -sek 34a/7
ö.- meyen 33b/9
ö. - meyeyin 2b/10
ö.- ü 23b/8
ö.- ün 32b/12
ö. - ürüz 47a/5
ö.- üp 36a/9
- öldür** - öldürmek
ö.- delüm 16a/7
ö.- dügün 14b/1
ö.- e 24a/10, 26a/8
ö.- ıcek 28b/8
ö.- miş 15b/3
ö.- üp 15a/1, 25b/12
ö.- ürler 2b/9, 3b/7, 18a/3
- ölü** ölü
ö.+ yi 1a/5
- ölüm** ölüm
ö. 40b/8, 47a/3

- ‘ömer** özel isim
 ‘ö. 16b/1, 16b/2, 16b/6, 19a/7, 37b/10
 ‘ö.+ den 16a/11
- ‘ömr** Ar. ömür, hayat
 ‘ö. 17b/5, 21a/1, 21a/10
 ‘ö.+ i 22b/5
 ‘ö.+ im 25b/8
 ö.+ imün 3b/10
 ‘ö.+ imüz 47a/7
 ‘ö.+ in 21a/9
 ‘ö.+ üm 21a/4, 21a/6
 ‘ö.+ ümün 43b/4
 ‘ö.+ ünün 21a/3
 ‘ö.+ lerinden 20b/10
- öp -** öpmek
 ö.- di 4b/3, 4b/11, 45b/3
 ö. - diler 45b/2
 ö.- er 1a/12
 ö.- eydim 29b/11
 ö.- ti 25b/1, 25b/2, 43a/7
- öri** ?
 ö. 1b/5, 2a/4, 2a/5, 5b/10, 39a/4
- örü**
 ö. 33a/5, 36b/3
- öt -** ötmek
 ö.- en 24b/10, 26b/6
 ö.- mez 29b/2, 30a/7
- ötürü** ilgeç(edat) öttürü
 ö. 1b/11
 ö- ür 14b/6
- öyle** öyle
 ö. 20a/9, 24a/11, 26a/10, 27a/7, 27b/1, 36b/2, 37a/4, 37a/5, 40a/4
- özle -** özlemek
 ö.- yen 35b/11
- ön** ön, önce
 ö.+ den 47a/6
 ö.+ ünde 20b/4, 25a/2, 36b/7
 ö.+ üne 25a/11, 25b/5

P

padişāh Far. padişah, hükümdar

p. 5a/10, 5b/2, 12a/10, 20b/1, 21a/9

p.+ a 3a/7

p.+ ı 12a/5, 12a/7

paķu ?

p. 36b/7

pāre Far. parça

p.+si 5b/4, 22b/11, 25a/9

p. +lenmiş 45a/3

pāre pāre Far. parça parça

p. 2b/1

pāy Far. ayak, kadem

hāk-i p.-ı melāl 29b/11

p.+ ine 14b/9

penāh Far. Sığınak yapmak

p. 8a/9

pervān Far. haberci, küçük kelebek

p. 46a/11

p.+ lar 21b/8

pervār Far. beslenmiş

p. 20a/7, 44a/7

pes Far. arka ve ön,(zarf)öyle ise

p. 7a/2, 9a/1, 12a/2, 12b/3, 12b/9, 13b/8, 15b/10, 16a/11, 19b/12, 21a/7,

42b/2, 46a/3, 46a/4

peşimān Far. pişman

p. 11b/9

pēygamber Far. peygamber

p. 4b/1, 38a/5

p.+ e 1b/8, 9b/10, 13b/7, 22a/11

p.+ i 7b/3

p.+ iñ 1b/10, 9a/7

p.+ ler 1b/10

peyk Far. haber ve mektup getirip götür

p. 20b/7

pisāh ?

- p. 33a/2
puṭ Far. tahtadan, topraktan, taştan yapılmış yontu
 p.+ a 16b/11, 32b/8
 p.+ lara 17a/3
pür Far. dolu
 p. 39a/10, 41b/5

R

- ra'ūf** Ar. Allahın isimlerinde
 r. 41a/9
rab Ar. Allah, tanrı
 r. 8b/9, 10a/7
rabb Ar. Allah, tanrı
 r.+ in 20b/8
rabbu'l-celil Ar. Allahın celili
 r. 23a/5, 23b/2, 23b/6, 23b/12, 31a/2
rāḍı Ar. boyun eğmek, kabul etmek
 r.+ dur 8b/10
 r. 32b/11, 33a/9, 41b/8, 7a/6, 8b/7
raḥm Ar. koruma, esirgeme, acıma
 r. 22a/1
raḥmet Ar. rahmet, şevkat
 r. 4a/11, 8b/10, 12a/1
 r.+ e 12b/5
 r.+ i 19b/7
 r.+ inle 7b/5
 r.+ inle 31a/10, 40b/9
raḥt Far. döşeme ve ev takımı
 r.+ ina 13a/9
rāvda Ar. çimeni bol olan yer, bahçe
 r.+ mda 8b/4
rāvi Ar. söyleyen, hikaye edenler
 r.+ sidür 8b/2
rehber Far. yol gösterici
 r.+ i 10b/9
renc ağrı, sızı, zahmet, eziyet
 r.+ i 35a/11
resm Ar. yazma, çizme, alamet

r.+ e 13a/8, 13a/10, 16b/4, 25b/4

resül Ar. resül

r. 1b/9, 1b/11, 2a/2, 2b/7, 3a/4, 6a/7, 6a/8, 6a/10, 6b/2, 6b/4, 6b/5, 6b/8, 6b/11, 7a/3, 7a/7, 10a/10, 11a/9, 12a/2, 12b/3, 15a/7, 15b/5, 17b/4, 18b/4, 19b/11, 20b/7, 21a/8, 21b/11, 38b/3, 41a/8, 41b/10, 42a/6, 42a/9, 46b/1, 46b/8

r.+ den 41a/2

r.+ e 16a/8

r.+ ı 19b/1

r.+ i 20a/8, 31b/6, 39a/10

r.+ inün 19b/11

r.+ ün 6a/9, 6b/6, 7a/6, 7a/12, 13b/5, 42a/1, 42a/8, 42b/8, 46a/1, 46a/3

‘ayn-i r. 17a/8

seyyid-i r. 41b/6

resülüllah Ar. Allahın resülü

r. 3a/9, 18a/11, 37b/8, 38b/6, 38b/11, 39a/1, 15b/7

reşk Far. kıskanma, hased günü

r. 18a/8

revā Far. yakışır, uygun, yerinde

r. 4b/7, 15a/2, 21a/11, 2a/2

r.+ dur 16b/11, 17a/5

revān Far. su gibi akıp giden

r. 13b/1, 13b/8, 17b/9, 18a/7, 43a/10, 44a/2, 45a/9, 45b/9

reyhān Ar. fesleğen

zülfi r. 41a/6

rıdvān Ar. rıdvan

hur-i r. 17a/10

rızk Ar. rızk, nimet

r.+ ını 23b/11

ri‘āyet Ar. himaye

r. 11a/1

rivāyet Ar. söz veya hadisenin hikayesi

r. 12a/6

rūh Ar. can, ruh, his, duygu

r.+ ı 44b/2, 44b/3

r.-ı Havvā 44b/2

r.-ı meryem 44b/2

r.+ ıyla 44b/2

r.-u gül 41a/6
 r.+ laruḡ 17a/7, 21b/9
 r.+ una 12a/3, 31a/11, 47a/8
 r.+ unı 44a/9

rūṣen Far. aydınlık, açık
 r. 38b/9, 16a/1

rūz Far. Gün, gündüz
 r.-ı maḡşerde 19b/6

rūzigār Far. zaman, dönem; rüzgar
 r. 13a/10

S, Ş

saʿīd Ar. özel isim
 s. 12b/1

saʿat Ar. saat
 s. 44b/4, 38a/5
 s. 6b/7, 10b/1, 35a/5

saʿādet Ar. mutluluk
 s. 17a/9, 21b/7, 9a/5

şabāḡ Ar. sabah
 ş. 42a/5

şabırlık Ar. sabr etmek
 ş. 30b/9

şabī Ar. oḡlan, erkek
 ş. 15b/5

şabr Ar. sabır
 ş. 31b/5, 41b/8, 42a/10, 46b/1, 31b/4
 ş.+ ı 17b/11

saç - saçmak
 s.- ar 6a/9
 s.- dılar 5b/3
 saç, baş kılı
şaç saç
 s.+ ın 26b/5, 30b/2
 ş.+ ımı 29a/5
 ş.+ ina 15a/5
 ş.+ ını 24b/3, 25a/7

- ş.+ ıñuzı 43b/3, 43b/5
 ş.+ ların 43b/7
 ş.+ larını 18a/8
 s. +u lar 14a/10
 ş.+ unı 3a/4
- şaç** - saçmak
 ş.- aydum 14a/10
 ş.- dılar 44b/9
- şad** Far. yüz(sayı)
 ş. 47a/7
- şadâkat** Ar. sadakat
 ş. 16a/10
- şafâ** Ar. saflık, gönül şenliği
 ş. 14a/8, 30b/6, 38b/9, 46a/4, 46b/4, 39a/10
- şaf** Ar. Yan yana düzgün bir şekilde sıralanan kimselerin meydana getirdiği dizi, sıra
 s.+ lar 45a/10
- şag** sağ
 ş. 2a/10, 2a/11, 6a/9, 17b/10, 30b/8
- sagâyır** Ar. küçük günahlar
 s. 8a/9
- şahâbe** Ar. sahip çıkanlar, tutanlar
 s.+ 5a/9
 ş.+ ler 7a/8
- şâhib** Ar. sahip olan
 ş.-i cemâl 21b/7, 31b/11
 ş.+ ini 13b/10
- şahra** Ar. özel isim
 ş. 44b/3
- şakal** sakal
 ş. 36b/4
- şakallu** sakallı
 ş. 14a/3
- şakın-** sakınmak
 ş. 11a/2, 13a/5, 33a/7, 34b/7, 40b/1, 11a/9
 ş. ası 25a/11
 ş.- urdum 26b/4
- sâki** Ar. içki dağıtan
 s.+ si 17a/11

sākin Ar. sakin, dingin
s. 20b/7

şakla - saklamak
ş. 33a/11, 34a/2, 34a/9
ş.- dum 26b/3
ş.-lıyan 29a/4
ş.- yım 24a/10

şal - salmak
ş.- dum 15b/4

şalāt Ar. salat, namaz
ş. 8a/1

şalavāt Ar. namazlar ve salavatlar
ş. 5b/11, 6a/4, 7b/6, 8a/3, 8a/4, 8a/8, 8b/1, 8b/3, 8b/5, 8b/9, 9a/1, 9a/6, 9a/7,
10a/10, 10b/11, 11a/1, 11a/4, 11a/10, 11b/1, 11b/2, 11b/3, 12a/2, 12a/3, 14a/4,
22a/11, 31a/9, 31a/11, 47a/8

şan - sanmak
ş.- asın 16a/1, 22b/8
ş.- dı 18a/3
ş.- dılar 20a/2
ş.- dum 18a/5
ş.- duñ 27a/7
ş.- ursın 30a/2

şan'a Ar. isim
s. 14a/11
S.+ dan 15a/10
Milk-i S.+ dan 20a/11
ş.+ nıñ 12a/7

sanā ikinci şahıs zamiri
S.+ dan 14b/6

şanduğ Ar. sandık
ş.+ 1 22a/2

şanduk Ar. sandık
ş. 12b/8, 13a/3

şāni' Ar. yapan, işleyen
ş. 37a/7

şanki sanki
ş. 25b/10, 5b/3

şanur sanar, zanneder

- ş. 24b/1
- şar** - sarmak
 ş.- dılar 45a/11
 ş.- maşup 44b/9, 45b/1
- şarıl** - sarılmak
 ş.- up 29a/2
- şat** - satmak
 ş. 34a/2, 34a/9, 34a/11, 34b/1
 ş.- a 34a/5, 34b/3
 ş.- ar 34a/11
 ş.- aruz 34a/1
 ş.- dı 35a/6
 ş.- dılar 39b/9
 ş.- dırmağa 35b/7
 ş.- mağa 34a/4, 34b/6
 ş.- mağıl 33a/8, 34b/7
 ş.- mış 37a/3
 ş.- mışdı 1a/3
 ş.- un 38a/7, 40a/11
 ş.- uñ 33b/11, 39b/8
- şatdur** -sattırmak
 ş.- an 35b/10, 37a/9
- şatıl** - satılmak
 ş.- dım 35b/1
 ş.- uben 39a/7
- şatun** satın
 ş. 1a/2, 35a/4, 36a/2, 37b/1
- şavul** - savulmak, gitmek
 ş.- a 7a/5
- şay** - saymak
 ş.- dı 12b/9
 ş.- mayuben 28a/10
- şabru** Ar. sabırlı
 ş.+ yam 17a/6
- şañ** ikinci tekiş şahıs zamiri
 s.+ a 1b/11, 2a/7, 3a/1, 3a/10, 3b/11, 5a/4, 6b/11, 7a/4, 8b/5, 11a/11, 11b/4,
 11b/11, 13a/3, 15b/4, 17a/7, 17b/10, 18a/5, 18a/10, 20a/4, 20b/1, 20b/8, 21a/8,
 21b/7, 22b/6, 23a/2, 23a/8, 25b/5, 26a/6, 30a/1, 30a/7, 32b/5, 32b/7, 32b/9,

32b/10, 35a/6, 36a/3, 36a/11, 37a/2, 37a/4, 38a/5, 38a/6, 38b/1, 38b/4, 38b/5, 39b/11, 40a/2, 42b/10, 43b/9, 44a/1, 44a/3, 44a/8, 46b/6

şayru hasta

Ş+yam 17a/6

seb- serpmek

s.- diler 18a/4

sebeb Ar. sebep, neden

s. 39a/6, 40a/6

s.+ den 17a/6

secde Ar. namazda alını, el ayarlarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere dayamaktan ibaret ibadet vaziyeti

s. 17a/3, 28a/5

seher Ar. sabah erkenden

s. 11b/8

sel sel

s.+ e 37a/6

selām Ar. selam

s. 8a/1, 8b/7, 19b/3, 20a/4, 20b/8, 21a/8, 35a/10, 38a/1, 46a/4

s.+ ın 5b/5

sen ikinci şahıs

s. 1b/7, 3a/1, 6b/6, 6b/11, 7a/4, 10a/10, 11b/11, 12b/1, 12b/2, 12b/4, 12b/5, 13a/5, 13a/7, 13b/5, 15b/7, 16b/1, 16b/8, 18a/4, 18b/2, 18b/4, 18b/7, 20a/8, 20a/11, 20b/7, 21a/3, 21a/5, 22b/2, 23a/7, 23b/10, 24a/6, 24a/7, 26a/5, 26b/4, 28a/7, 28b/8, 30a/2, 30b/6, 30b/9, 33a/11, 33b/2, 33b/10, 35a/11, 35b/2, 36a/5, 37b/5, 38a/6, 38b/4, 38b/7, 39b/3, 40b/7, 42a/7, 42b/10, 43a/2, 44a/3, 45a/6, 46b/3, 47a/3

s.+ de 38b/2, 45a/1

s.+ den 4a/11, 18a/10, 18b/9, 25b/3, 36a/1, 38b/3

s.+ i 1b/7, 7b/2, 18a/5, 19a/3, 20b/1, 26b/2, 26b/3, 26b/4, 26b/10, 27a/7, 27b/1, 27b/2, 29b/4, 32a/9, 32b/4, 33a/7, 34a/4, 36b/9, 37a/1, 38a/3, 39b/1, 40b/8, 43b/11, 44a/2, 47a/3 s.+ in 3a/11, 7b/4, 10a/5, 15a/8, 17a/2, 20a/2, 24a/7 32a/10, 39a/10, 39a/11

s.+ sin 7b/1, 7b/3, 37a/9, 38a/4

senā Ar. övme

medḥ-i s.+ lar 46b/8

sencile- ʔ

s.- yin 10b/8

sürfirāz Far. başını kaldıran, yükseklere uzanan

s. 10b/5

sepi Ham derinin, kürklerin terbiye edilip kullanılır duruma gelmesi için yapılan işlerin bütünü

s.+ 42a/2

serseri Far. Belli bir işi olmayan, yersiz yurtsuz, başıboş, âvâre (kimse)

s. 34b/10

server Far. başkan, reis, ulu, baş

s. 8a/6, 8b/2, 8b/3, 8b/6, 10a/2, 12b/6, 11a/6, 12b/6

s.+ e 9b/10, 13b/7, 22a/11

s.+ i 7b/3, 10b/9, 11a/4, 19b/5, 20b/10, 38b/5

s.+ in 38b/6

s.+ in 9a/7

servi Far. Bir kürk çeşidi

s. 17b/6, 19b/2

sev - sevmek

s. 23a/11

s.- digi 36a/6

s.- düğüm 22b/6, 23a/6

s.- düğümü 23a/2

s.- düğün 24a/1

s.- düğün 23b/3, 23b/7, 24a/6

s.- e 23a/10

s.- en 31a/8, 40b/1

s.- er 31b/10, 37b/3

s.- erdi 22b/10

s.- erem 32a/9

s.- mege 23a/9

s.- mek 23a/8

s.- mez 1a/4

sevâb Ar. sevab, hayır işleme

s.+ dur 9a/5

sevgili sevgili

s. 22b/8, 35b/3

sevgü sevgi

s. +li 7b/3, 23b/9, 34a/10

s.+ mi 35b/2

sevin - sevinmek

s.- di 39a/3, 40a/5

s.- e 28a/1

s.- üben 10b/6

s.- üp 40a/4

seyir Ar. bakmak

s. 11a/7

seyyid Ar. efendi, ağa, bey

s.+ i 40a/8, 41b/7

şı - kırmak, etkisini kesmek

s. - ma 28b/6, 33a/11

ş.- maya 31a/8

ş.- mayu 4b/11

ş. yan 27a/9

şidk Ar. doğruluk, gerçeklik

ş.+ılan 8b/5, 8b/9

şığ - sığmak

ş.- maya 31a/8

şığa - sıvamak, sıvazlamak, okşamak

ş.- dı 25a/8

şığın - sığınmak

ş.- dım 44a/8

şığır sığır

ş. 23b/4

sın - kırmak, etkisi azalmak

s.- dı 19a/11

s.- dılar 20a/2

sına - sınamak, denemek

s.- yu 7b/4

sırr Ar. gizli

bint-ü s.-ı kâ 44a/10

s.+ ı 19a/6

sırt sırt, bel

ş.+ a 26b/9

sihr Ar. büyü

s. 14b/6

sil - silmek

s. 15b/11

s.- di 15b/12

s.- iser 43b/2

silkin - silkinmek

s.- di 7a/11

s.- üben 13b/10

şimā Ar. yüz, çehre

lik-i ş.+ sında 16a/3

sine Far. sine, göğüs

s. 12a/1

s.+ si 12b/6

sırқа Ar. hırsızlık

s. 17b/3

sırқа èt -hırsızlık etmek

s.- miş 16b/9

sīyāset Ar. siyaset

s. 3b/2, 16b/7

siz ikinci çoğul şahıs

s. 6a/5, 8a/3, 8b/11, 9b/1, 9b/6, 9b/7, 10b/11, 14b/8, 45b/10

s.+ den 14b/7, 43a/11

s.+ e 19a/5, 19a/9, 33b/9, 33b/11, 43a/3, 43a/9, 43b/1, 43b/4

s.+ ede 18b/3

s.+ i 9b/7, 19b/6, 43b/1

s.+ in 16a/7, 33b/10, 43b/3

s.+ ler 19a/5

s.+ leri 9b/2

s.+ ün 20a/2, 43b/5

şoĥbet Ar. soĥpet etmek, konuşmak

ş. 41a/9

ş.+ ine 1a/7, 37b/6

şol - solmak

ş.- ar 30a/10

şol sol taraf

ş. 30b/8

şor - sormak

ş.- alar 19a/1

ş.- ar 27a/8, 29b/4

ş.- arsa 36a/1, 36a/3

ş.- dı 18a/4, 32a/11

ş.- dılar 14a/6, 17b/2

ş.- uşup 37b/4

- şon** son, en son
ş. 11b/9, 25b/12, 43b/4
- şonra** sonra
ş. 13a/8, 22b/1, 22b/3, 24b/1, 41a/2, 41b/12, 42a/6
- sög-** sökmek
s.- üp 36a/5
- söndür** - söndürmek
s.- en 11b/10
- söyle** - söylemek
s.- di 13b/3, 14b/4, 15a/7, 15b/11, 16b/10, 18b/6, 19a/4, 19b/3, 20b/11,
23a/11, 25b/4, 33a/2, 33a/3, 33b/7, 40a/7
s.- dügin 39b/5
s.- me 2a/5
s.- mezsın 43b/10
s.- r 13b/6, 14b/11, 21a/7, 41a/8
s.- rken 39a/1
s.- rsınüz 9b/6
s. rsız 14b/8
s.- señ 29a/1
s.- sün 20b/10
s.- üyem 3a/7
s.- ye 8b/4, 10a/6, 10b/7
s.- yelüm 22a/10, 22b/1
s.- yem 3a/10, 25b/12
- söz** söz, konuşma
s. +7a/3, 22a/9, 32b/5, 33b/4, 33b/11
s.+ e 8b/11, 19a/5, 27a/2, 32a/9
s.+ i 2a/6, 8a/6, 16b/10, 18b/7, 19b/11, 22b/1, 24a/5, 24a/10, 26b/1,
27a/4, 27b/4, 28a/9, 28a/11, 28b/5, 33a/4, 33b/6, 33b/7, 34a/3, 37b/5,
41b/9, 43a/4
s.+ imüz 41b/3
s.+ in 4b/3, 10a/2, 14b/5, 16a/11, 19a/8, 28b/6, 34b/1, 37a/11, 39a/5,
39b/10
s.+ ine 33b/1
s.+ ini 3a/10, 25a/5, 25a/6, 28a/10, 42a/4
s.+ in 24a/7
s.+ ler 25b/4
s. lerdir 14b/8

s.+ lere 24a/2
 s.+ leri 6b/4, 29a/8, 44a/6
 s.+ lerin 4b/10, 4b/11, 18a/11, 20b/11, 28a/7
 s.+ üm 7a/3, 19a/7, 25b/12, 34b/6
 s.+ üme 32b/11
 s.+ ümi 32b/10, 33b/10
 s.+ üni 19a/11, 32b/11
 s.+ ün 8b/2, 20a/2, 33b/4

şu

su
 ş. 5b/1, 18a/4, 42b/7
 ş.+ ya 5b/1
 ş.+ yı 5b/3

şubuh Ar. sabah erkenden

ş. 13b/9

şuç suç, cinayet

ş. 31a/4
 ş.+ um 2a/1

sultān Ar. sultan

s. 21a/7
 s.+ ı 3a/9, 39a/3, 5a/11
 s.+ la 30b/6
 s.+ lar 5a/11

şun - sunmak

ş.- ar 2a/9
 ş.- dı 4b/11

şüret Ar. biçim, tarz, görünüş

ş.+ ine 37b/11

şuy su

ş. 5b/2

süd süt

s.+ üm 3a/1, 3b/1

sünnet Ar. iyi ahlak, iyi tabiat

s.+ i 11a/1
 s.+ in 11a/3
 s.+ ümi 11a/2

sür - sürmek

s. 20b/2
 s.- di 14a/5, 25b/2, 38b/10, 40a/9, 43a/7

- s.- dü 28a/8
 s.- er 5b/10
 s.- meliser 43b/3
 s.- miş 6a/8
 s.- sem 14b/9
 s.- ün 9b/3
 s. - üyen 46a/11

sürme Far. sürme, göz kalemi

- s. 25a/9, 29a/6

sürmele –Far. sürmelemek

- s. 24b/4

sürmeli Far. sürme çekilmiş göz

- s. 26b/5

süvār Far. ata binmiş, binici

- s. 6b/1

Ş

şād Far. sevinçli, memnun, mesrur

- ş. 40a/4, 40a/8, 42b/11

şāh Far. padişah

- ş. 8b/10, 13a/11, 33a/2, 41b/1

- ş. a 45a/5

- ş.+ ı 41b/10, 45b/3

şahāde Ar. şahitlik

- ş. 16a/10

şahādet Ar. şahitlik

- ş. 16a/8, 21b/3

- ş.+ e 16a/10

şahībāz ?

- ş. 10b/5

şāhid Ar. şahit

- ş.+ in 16a/4

- ş.+ üz 16a/10

şāhidlik Ar. şahitlik

- ş. 16a/6

şām Ar. şehir adı

- şehir-i ş.+ da 31b/6

- şarlu** Far. özel isim
 ş.+ dan 34b/7, 34b/8, 34b/9, 36a/2
 ş.+ ya 34a/11, 34b/1
- şāyed** eğer, olaki, olabilir ki, olur ki
 ş. 13a/4
- şāz** Ar. kaideye uymayan
 ş. 8b/6, 10b/4, 10b/6, 13a/7, 17a/1, 17b/8, 24b/9, 25a/1, 31a/7, 35a/11, 38a/11,
 39a/3
 Ş.+ lığa 32b/4
- şāzumān** Far. sevinçli, mesrur
 ş. 14a/9
- şefā'at** Ar. birinin suçundan geçilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için edilen
 aracılık
 ş. 4a/1, 6a/10, 9b/10, 10a/1, 19b/6, 22a/1, 4a/11
 ş.+ ı 4b/1
 ş.+ ın 7b/4, 10a/5
- şefkat** Ar. şefkat
 ş. 38a/1
- şefkatci** Ar. şefkatci
 ş.+ si 9b/9
- şehir** Far. şehir
 ş. 37a/1
 ş.+ e 13b/9
 ş.+ i 14a/1
 ş.+ inde 1a/1
 ş.+ ini 13b/10
 ş.-i Şāmda 31b/7
 ş.+ ın 14a/2, 14a/8
- şehirlü** şehirde yaşayan
 ş.+ den 34b/9
- şehir-yār** Far. padişah, kükümdar
 ş. 18a/3 14a/7
- şeker** Far. şeker
 ş.+ den 22b/9
- şem^c** Ar. mum
 ş. 45a/8
 ş.+ ine 17a/7, 21b/9, 46a/11
- şems** Ar. güneş

- ş. 21b/2, 45a/4
 ş.-i kamer 37a/7
 ş.-i taban 41a/6
 ş.+ ü 17b/1
- şerr** Ar. kötülük, fenalık
 ş. 37a/7
 ş.+ inden 10b/4
- şer^c** Ar. Allahın emri
 ş. 16b/1, 17b/4
- şerbet** Ar. şerbet
 ş.+ inden 17a/11
- şerh** Ar. açıklama, anlatma
 ş. 22b/2, 29a/1, 40a/7, 43a/9
- şerif** Ar. mübarek, kutsal
 ş. 12b/9, 14a/1
- şevk** Ar. şiddetli arzu, istek
 ş. 14a/9, 21a/1, 22a/5
 ş.+ i 13b/8
 ş.+ ine 13a/11
- şey** Ar. nesne, şey
 ş.+ i 23a/9
- şeytân** Ar. şeytan
 ş. 12b/7, 26a/4, 26b/11, 28a/4
- şikâyet** Ar. sızlanma, yanıkma, yakınma
 ş. 18a/10, 21b/3, 13b/3
- şimdi** şimdi
 ş. 6b/2, 11b/9, 13a/3, 15b/4, 15b/8, 18b/6, 34a/6, 40a/1
 ş.+ ki 29a/7, 40b/4
- şîrîn** Far. tatlı, sevimli, cana yakın
 ş. 24a/3
 ş. in 19b/3, 19b/4
- şol** şu
 ş. 5b/5, 16b/9, 22b/7, 22b/9, 22b/10, 23a/3, 27a/1, 38a/5, 38b/10, 40a/2, 43b/5,
 46a/11
- şöyle** şöyle
 ş. 18a/5, 18b/8, 22b/5, 23a/1, 24b/8, 32b/12, 34a/8, 34b/5, 37a/1,
 37a/2, 38b/8, 39a/3, 40a/4, 41a/4
- şu** şu

ş.+ nuñ 1a/10, 5b/3

şükr Ar. şükür

ş. 16b/11

ş. 17a/1, 40a/9

şükrān Ar. teşekkür etme

ş. 40a/2

ş.+ a 18a/1

ş. em 18a/1

şükür Ar. şükür

ş. 31b/4, 33a/9, 40a/5

şu'le Ar. alev, ateş

ş.+ sinden 16a/1

T, Ṭ

tā kadar, değin

t. 4b/2, 7b/6, 8a/3, 14a/10, 15a/11, 16b/8, 20b/2, 22b/7, 23b/1, 30a/6, 30b/1, 31a/9, 32b/9, 34b/3, 35a/4, 36a/4, 38b/2, 42a/6, 42a/7, 46a/3, 15b/19

ṭā'at Ar. ibadet, Allahın emirlerini yerine getirme

ṭ.+ e 22a/5

ṭab Far. Güç, kuvvet, takat

ṭ. 7a/1

ṭap - tapmak

ṭ.- ar 1a/11

ṭ.- dılar 23a/1

ṭ. 32b/8

tābān Ayağın yere basan tarafı

t. 41a/5

ṭabīb Ar. tabip, hekim

ṭ. 7b/1

ta'cīl Ar. acele ettirme, çabuklaştırma

t. 43a/3

tāc Ar. taç

t.-ı şirrin 19b/5

t.-u tahtden 17a/6

ṭağla - ateşle yara açmak, dağlamak

ṭ.- mağa 41a/3

ṭ.- yu 43b/6, 11b/8

- tağlu** - dağalamak
 ı.- yam 14a/11
- taht** Far. hükümdarlık mekanı
 tāç-u t.+ dan 17a/6
 t.+ ina 13a/9
- taḫat** Ar. güç, kuvvet
 ı.+ ım 42b/1
- taḫdīr** Ar. beğenme, değer verme
 t.+ idür 34b/10
 t.+ ine 6b/6
- taḫrīr** Ar. yerleştirme, sağlamlaştırma
 t. 14b/4
- taḫsīm** Ar. bölme, parçalara ayırma
 t. 22a/4
- taḫsīr** Ar. kısaltma, bir şeyi eksik yapma
 t.+ lıgın 32a/11
- tal** - dalmak
 ı.- dılar 5b/1
- taleb** Ar. isteme, dileme
 ı. 9b/6
- ta'lim** Ar. öğretme, okutma
 t. 13a/8
- tamām** Ar. tamam, eksiksiz
 t. 5b/9, 6b/5, 18b/11, 31a/1, 38a/1
- tāmu** cehennem
 t. 25a/5, 2b/10, 23a/10, 28a/2
 ı.+ da 34a/8
 ı.+ dan 9b/11
 ı.+ ya 9b/2, 28a/6
 ı.+ yı 11b/10
- taḫ** Güneş doğmadan önceki alacakaranlık, fecir
 t. +a 8b/1, 18b/8
- ta'ne** Ar. sövme, zemmetme, çekiştirme
 ı. 1a/9
- tanıḫ ol** - tanıklık etmek, bir görmek
 ı.- uḫ 8b/11
- taḫsur** - yetiştirmek, emanet etmek, teslim etmek, vermek
 ı. 13a/6

- tar** dar
 t. 31b/10
- tura -** taramak
 t. 24b/3
 t.- dı 43b/7
 t.- dugum 26b/5
 t.- yan 29a/5
 t.- yayım 43b/5
 t.- yısar 43b/3
 t.- yup 25a/7
- taraf** Ar. taraf
 t.+ dan 17a/8
 t.+ ında 24b/7
- tart -** tartmak
 t.- alar 10a/11
- tas** Ar. tas, su kabı
 t. 44b/6
- taş** taş
 t. 15a/4, 28a/9, 42b/7
 t.+ a 20b/5, 30b/11, 31a/4
 t.+ dan 18b/2, 43a/8
 t.+ ı 30b/11, 31a/1
 t.+ ıyla 28a/8
 t.+ lar 27b/12
 t.+ ların 18b/1
- taşra** Bir ülkede başşehir veya diğer önemli şehirler dışında kalan yerler, dışarlık
 t. 25b/9
 t.+ ya 4b/11
 t.+ dan 43b/8
- tatlu** tatlı
 t. 2b/2, 34b/1, 36b/1
 t.+ dur 7a/3
- ta'zım** Ar. büyükleme, ululama
 t. 18a/1
- tanrı** Allah, tanrı
 t. 24a/5, 27a/9, 32b/4, 34b/10
 t.+ dan 3b/11, 4a/10
 t.+ nın 32a/1, 30a/2

- t.+ nuḡ 6b/6,29b/5
t.+ ya 1b/9, 5b/10, 11b/3, 40a/5
- te'accub** Ar. acayıp kalmak, şaşırarak
t. 24a/2
- te'ālā** Ar. allahu te'ala
t. 10a/8, 32a/2, 31A/5
- tebāh** Far. bozuk, çürük, berbat, yıkılmış
t. 37a/5, 47a/7
- teberrük** Ar. mübarek sayma
t. 12b/8
- teberrüklü** Ar. mübarekli
t. 13a/3
- tebessüm** Ar. gülümseme
t. 11a/9
- tebserü** ؟
t. 36b/6
- tedbîr** Ar. bir şeyi temin edecek veya önliyecek yol
t. 34b/10
t.+ i 15a/3
t.+ leri 24b/2
- tefekür** Ar. düşünme
t.+ de 20a/3
- teğayyür** Ar. değişme
t. 46a/8
- tek** tek, bir
t. 19b/8, 41b/7
- tekbîr** Ar. allahü ekber deme
t. 5b/11
- telbise** Ar. bir işi arışık hale getirmek
t. 27a/9
- temaşa** Ar. bakıp seyretme, gezme
t. 24b/9
- ten** Far. beden vücut
t. 36b/1
t.+ im 42b/4
t.+ ine 7a/9
t.+ ini 7a/10
- terāzū** Far. terazi

t. 10a/10, 10b/3

t.+ ye 10a/4

terahhüm Ar. acımak

t. 10a/1

terk Ar. bırakma

t. 7a/2, 23a/7, 23a/8, 24a/1, 27b/11, 28a/2, 32b/8, 33a/7, 33a/8

t.+ ini 23b/7, 38a/8

tesbih Ar. tespih

t. 14a/4

teselli Ar. avutma, avundurma

t. 26a/6

teslīm Ar. bir emaneti yerine verme

t. 13a/8, 22a/4, 44a/9

teşevvük Ar. şevkelenme, istek gösterme, arzu etme, sevinme

t. 46a/9

teşvīş Ar. karıştırma, karmakarışık etme

t.+ e 11a/8

t.+ in 8a/5

t.+ lere 7a/7

tezrek ?

t. 28b/1

tıfil Ar. küçük çocuk

t. 15b/7

t.+ dan 16a/2

tış dış

t.+ ı 44b/5

t.+ in 43a/1

titre - titremek

t.- di 44a/11, 45b/7

tīz Far. cabuk, acele

t. 8b/8, 10a/1, 11a/9, 16a/6, 19a/1, 23b/1, 31a/6, 35a/9

toğ - doğmak

t.- miş 13b/11

toğan ?

t. 6a/10, 6b/1, 6b/7, 7a/6, 7a/7, 7a/11

toğrı doğru, düz

t. 39b/2

toğun - dokunmak

- .- am 29a/11
 .- dı 2a/10
okuz sayı
 . 26b/3, 26b/7, 29a/4
ol - dolmak
 .- dı 6b/4, 29a/8, 44b/1
 .- up 33a/5
oldur - doldurmak
 .- a 10a/2
olu dolu
 . 42b/5
on giyisi
 .+ ına 26a/4
 .+ un 5a/6
 .+ unı 36a/4
 .+ lar 36a/3
 .+ larını 20a/5
opla - toplamak
 .- duğın 39b/5
oprağ toprak
 .+ a 38b/10
oprak toprak
 . 47a/5
otolu dopdolu
 . 31b/8
oy - doymak
 .- a 29a/2, 29b/10
toz toz
 t. 43b/2
oz toz
 .+ ına 20b/2
 .+ larına 18a/8
tevbe Ar. tvbe
 t. 2a/1
ur - durmak
 . 1b/5, 2a/5, 5a/2, 46b/3
 .- a 34b/1
 .- amazam 1b/6

.- dı 5b/10, 12a/10, 16b/2, 19a/4, 19a/7, 19a/8, 19b/1, 21b/3, 26a/5, 33a/5, 36b/3, 38b/10, 39a/4, 40a/3, 42a/6, 42b/11, 43b/6

.- dılar 19a/2

.- dum 2a/4

.- ı 11a/6, 25a/8

.- ma 31b/4

.- madı 1b/4, 13b/8

.- maduğ 21a/3

.- mayup 6b/9

.- up 5a/5, 19b/3

.- ur 13b/10

.- urken 1b/8

.- urlar 14a/4

.- uđ 10a/3

uğ ?

. 12a/8

ut - tutmak, musallat olmak

. 8a/6, 11b/6, 26b/6

.- a 9a/11, 16b/11

.- alar 14b/5

.- am 2a/8

.- an 46a/7

.- ar 32a/9

.- asın 32b/5

.- dı 2a/9, 13a/10, 36b/8, 37a/11

.- dılar 15a/3, 22a/3

.- ma 40b/1

.- madılar 19a/8

.- mağıl 13a/5

.- mağ 11a/3, 25a/6

.- malı 25a/5

.- masam 25a/5

.- miğ 23a/4

.- miğdı 1a/3

.- muğdı 1b/2

.- sun 43b/11

.- uben 10a/6, 15b/3

.- up 14b/3, 24a/7

- ı.- uę 15a/9, 33b/11, 39b/8
ııı - tutmak
 ı. 33b/10
ıııı - tutuşmak
 ı.- dı 3b/6
 ı.- mışam 42a/11
türāb Ar. toprak
 t. 42b/6
tütün duman
 t.+ i 5a/1
 t.+ üne 40a/4

U

- uc** uc, son
 u.+ una 14a/2
uı - uçmak
 u.- an 5a/11
 u.- ar 6a/9
 u.- ayın 6b/3
uımağ - uçmak
 u.- uę 22b/8, 28a/3
uğra - uğramak
 u.- dı 35a/2
ular ?
 u. 16a/5
ulaç - ulaşmak, varmak, yetişmek
 u.- durmağıl 3a/6
ulaşdur - ulaştırmak
 u.- a 46a/1
ulu büyük, yüce
 u. 9a/6
um - ummak
 u.- aruz 17b/8
umid umut, umma
 u. 8a/9, 9b/5
un un
 u.+ uyla 40b/6, 46a/6

- unut** - unutmak
 u.- dılar 23a/1
 u.- duņ 40b/8, 47a/3
 u.- madı 40b/8, 47a/3
- ur** - vurmak
 u. 38a/8
 u.- a 10b/2
 u.- ar 37b/7
 u.- dı 5a/8, 5b/8, 28a/8, 28a/10
 u. - dılar 3b/5
 u.- duņ 25b/11, 45a/6
 u.- mağa 2b/2
 u.- mağıl 36a/5
 u.- ur 1a/9
 u.- ursın 31a/4
 u.- up 2a/2
- uşı** ?
 u. 33a/4
- uşıl** Ar. asıllar, kökler
 u. 41b/6
- uşı** ?
 u. 17b/10, 18a/10
 u. 3a/10, 15b/3, 19a/7, 42b/3, 43a/10, 43a/11, 43b/4, 44a/2
- utan** - utanmak
 u.- mayup 9b/6
- uy** - uymak, ölçüleri birbirini tutmak
 u.- ma 33b/1
 u.- madı 38a/10
- uyan** - uyanmak
 u. 46b/3
 u.- dı 39a/1, 39a/2
 u.- uban 12b/6, 13b/11
 u.- up 24a/2
- uyar** - uyarma
 u.- saņuz 19a/5
 u.- ur 13b/10
- uyku** uyku
 u. 14b/3, 22b/10, 23a/11, 32a/6

u.+ dan 23b/1, 24a/8, 39a/1

u.+ sı 1b/2, 23a/4

u.+ sından 24a/2

u.+ sundan 39a/2

u.+ ya 1b/3, 23b/12, 37b/7

uyu - uyumak

u.- dı 13b/6

u.- mazdı 41a/4

u.- ya 34a/5

uzak uzak

u. 13b/9

uzun uzun

u.+ du 1b/3

Ü

üç üç sayı

ü. 6b/1, 6b/2, 8a/8, 32a/6, 32b/2, 34a/7, 40b/2, 40b/3

ü.+ i 40a/10

üçyüz sayı

ü. 23b/10, 23b/11

üçyüzaltmış sayı

ü. 9a/3, 9a/4

ümmet Ar. Cemaat, kavim, taife.

ü. 1b/9, 40b/6

ü.+ i 11a/1

ü.+ imden 11a/10

ü.+ imdür 38a/9

ü.+ iyüz 9b/5

ü.+ ümden 8b/3

ü.+ ümi 10a/3

ü.+ ümle 10a/7

ün ses

Ö.+ i 1b/4

üst üst

ü.+ ünden 45b/8, 45b/9

ü.+ üne 3b/4, 10b/3, 11a/7, 13a/5, 13b/11, 19b/3, 30a/8, 42b/8, 44a/11,

44b/3, 44b/6, 45a/10, 45b/1

üstāz Ar. İlim veya san'atta üstün olan kimse. Usta, san'atkâr. Muallim
 ü.+ imada 1b/6
 ü.+ m̄a 2a/5
 ü.+ ma 2a/6

üşündür -ʔ

ü.- me 7a/1

üz - üzölmek

ü. - di 3a/9

ü.- öler 36a/7

üzere üzere

ü. 46a/2

üzeri üzeri

ü.+ mde 35a/8

üzre üstünde, üzerinde

ü. 33b/3, 33b/9

V

vaʕde Ar. söz verme

v. 42a/8, 42b/10, 43a/10, 44a/1, 46b/1

vāh Ar. Acıma, yakınma, esef bildirir; yazık

v. 37a/5

vāʕiz Ar. öğüt vermek

v.- sün 20a/6

vakit Ar. vakit

v. 1b/4, 1b/5

v.+ den 41b/12

vakt Ar. zaman, vakit

v.+ i 15a/11

v.+ iha 34b/1

var var, mevcut

v. 1a/2, 2a/5, 6b/2, 7a/2, 8a/2, 8b/7, 9a/3, 9a/4, 9b/5, 11a/5, 12a/7, 12b/10,
 14a/10, 16a/3, 16a/4, 17b/1, 20a/1, 23b/9, 24a/3, 25b/12, 27b/2, 28b/7, 31b/7,
 33a/10, 36b/1, 37a/3, 37b/3, 38b/5, 40a/2, 47a/1

v.+ dur 24b/7, 30a/12

v.+ ını 20a/5

v.+ mışdı 1b/3

v. 21b/2,

var - varmak, ulaşmak

- v. 16b/7
v.- a 17a/4, 34a/5
v. - alar 12a/1
v.- alum 17b/7
v.- asın 4b/9
v.- dı 11a/8, 19a/1, 23b/6, 23b/12, 34b/3, 37b/7, 42a/8, 42b/11, 44b/6
v.- dılar 39b/9
v.- dım 1b/8
v.- duğı 37b/5
v.- ğıl 42a/1
v.- madı 37b/6
v.- madın 11b/11
v.- mağa 12a/10
v.- mağ 14a/1
v.- mayasın 28b/11
v.- mazam 1b/6
v.- sam 14b/9
v.- sun 4a/11, 38b/11
v.- uben 17b/7
v.- up 2a/6, 14b/11, 17a/3, 22a/2, 28b/3, 35a/6, 42a/3, 42a/4
v.- ur 8b/8
v.- urdı 42a/5
v.- uđ 4b/4, 16a/6
- vaşf** Ar. nitelik
v.-ı ĥālin 14b/4
- vāřıl** Ar. ulaşan, erişen
v. 8a/3
v. ışdan 17a/5
- vaşıyyet** Ar. vasiyyet
v. 15a/9, 14b/1, 21a/5
- vāy** şaşma anlatır
v. 2a/11, 6a/2
- ve** ve
v. 5b/4, 6a/4, 13a/9, 13b/8, 22a/8, 22b/4, 36b/10, 37b/9, 41a/5, 42b/9, 43a/11, 44a/9, 45a/1, 45a/8, 45a/11, 45b/4, 46b/4
- vefā** Ar. vefalık, sözünde durma
v. 10b/1
- vefāt** Ar. ölmek

- v. 44a/10
- velī** Ar. Allahın 99 adından biri
- v. 16b/3, 21a/2, 41b/9, 42a/1, 42a/4, 43b/8, 44a/6, 45b/8, 45b/10
- vér -** vermek
- v. 7b/6, 10a/10, 11b/3, 12a/2, 12a/3, 21a/5, 23a/2, 31a/9, 31a/11, 32b/10, 32b/11, 33a/1, 42a/2, 43b/9, 47a/8, 6a/4, 6b/8
- v.- cān.ımı 44a/8
- v.- di 5b/6, 8b/5, 16a/5, 19b/3, 20b/5, 21a/9, 21a/10, 22b/8, 23a/3, 30a/11, 32a/2, 34b/4, 34b/6, 35a/2, 35a/9, 38a/1, 38b/9, 46a/4
- v.- diği 9a/1
- v.- diler 5b/11, 21a/1, 22b/9
- v.- dim 24a/7, 37a/6
- v.- diñüz 10b/11, 11a/1
- v.- e 19a/9, 26a/9, 38a/6
- v.- eceksiz 34a/2
- v.- eler 11b/1, 12a/1
- v.- elüm 20b/10, 22a/11
- v.- em 6b/11, 13a/3, 24b/2, 27b/12, 29b/4, 32b/9, 35b/1
- v.- eniñ 11b/2
- v.- esin 30b/5, 30b/9, 35a/5, 38b/2, 38b/7
- v.- eyidün 41b/7
- v.- eyim 28b/10
- v.- eyüm 7a/4
- v.- gil 7a/1, 38a/7, 43b/9
- v.- ıcek 28b/8
- v.- iser 27b/2
- v.- iñ 43a/3
- v.- mediñ 21a/3
- v.- mege 2b/2, 26a/6, 44a/8
- v.- megile 41b/6
- v.- mesem 28a/1
- v.- mesün 30a/4
- v.- meyem 38b/4
- v.- meyince 8a/3, 24a/7
- v.- mez 5b/9, 23b/7, 24a/6
- v.- miş 45a/5
- v.- mişdi 1a/11
- v.- mişdikim 31b/11

- v.- mişdür 21b/7
 v.- ol-mayasın 9a/6
 v.- se 8b/3
 v.- sem 27b/11
 v.- üben 19a/3
 v.- üp 1a/2, 15b/4, 34a/1, 40a/11
 v.- ür 25a/10
 v.- ürler 14a/4, 17a/10
 v.- üñ 9b/3, 10a/3, 10a/8, 19a/10, 19b/8

veylet Ar. yazık

v.+ e 41a/5

vişāl Ar. ulaşma, bitişme

v. 12b/2, 21b/9, 21b/11

vuşlat Ar. bir şeye yetişme, kavuşma

v.+ uña 46a/9

Y

yā veya

y. 1b/11, 4b/7, 6a/10, 6b/2, 6b/8, 7b/5, 8b/9, 8b/11, 9b/1, 9b/9, 10a/3, 10a/7, 10a/8, 11a/1, 11a/9, 11b/5, 12b/1, 12b/4, 15a/7, 15a/9, 15b/5, 15b/8, 15b/9, 16b/1, 16b/5, 16b/8, 17a/5, 17a/7, 17b/9, 18b/4, 18b/7, 18b/9, 19b/11, 19b/12, 20a/4, 20a/8, 20a/11, 20b/7, 21a/2, 21a/8, 21b/11, 22a/1, 23a/5, 23a/7, 23a/10, 23a/11, 24a/5, 24b/3, 25b/5, 25b/11, 26a/8, 27b/3, 29b/2, 31a/4, 31a/10, 32b/12, 33a/4, 33a/10, 33b/9, 34b/4, 36a/9, 36a/11, 38a/5, 38b/3, 38b/6, 38b/11, 39b/2, 40b/7, 40b/9, 41a/5, 41b/3, 41b/6, 41b/9, 42a/1, 42a/9, 42a/10, 43b/9, 45b/8, 45b/10, 46a/4, 46b/1, 46b/4, 28b/6, 29b/5

yābān Far. çöl, sahra

y.+ a 34a/11

yād Far. hatırlama, anma

y. 5a/4, 47a/6, 13a/10,

y.- in 15b/8

yadigār Far. yadigar

y. 47a/13

yağ yağ

y.+ idur 24b/11

y.+ iyam 27a/10

yağma çapul, zorla mal kapma

- y. 22a/2
- yahūdi** Ar. yahudi
Y. 31b/9
- yak** - yakmak
y.- dı 45b/4
y.- a 6a/2
y.- an 6a/1, 26b/8, 29a/6, 35b/6, 36b/11
y.- ar 3a/8, 5a/5, 25b/10
y.- dı 42a/9
y.- dılar 3b/9, 4a/4, 4b/8
y.- dıñ 45a/2
y.- duñ 1b/7
y.- up 17b/5, 22a/3
- yakala** - yakalamak
y.- r 17b/5
- yakıl**- Yanması sağlanmak veya yanmasına sebep olunmak
y.- alum 34a/6
- yakın** yakın
y. 11a/2
y. 11b/1, 13b/9
- yalan** yalan
y. 12b/7, 16a/8
- yalancı** yalancı
y. 27a/5
- yalın** çıplak
y. 4a/5, 4b/5
- yalıncık** yalan söyleme
y.+ lığa 46a/5
- yalvar** - yalvarmak
y. 11b/6
y.- alum 17b/7
y.- ıp 35a/1
y.- uñ 4b/4
y.- uram 1b/10, 3b/11
y.- urdı 22b/5
- yalñuz** yalnız
y. 14b/2, 26a/3
- yamalu** yamalıklı

y. 46a/5

yaman yaman

y. 27b/10

yan - yanmak

y.- a 3b/6, 4a/2, 4b/7, 26a/3, 27b/8, 30a/1, 34a/5, 35b/6

y.- adur 5a/2

y.- alum 4a/8

y.- ar 40a/1

y.- arsam 17a/5

y.- ası 22b/10

y.- ayım 17a/7

y. - nayu 36a/10

y.- dim 41a/7

y.- durmağıl 3a/6

y.- mayan 21b/8

y.- mayavüz 10a/1

y.- up 45a/8

yan beraber, birlikte

y.+ imda 10b/11

y.+ ina 5b/6, 16b/6, 16b/9, 35a/7, 43a/5, 44b/8, 45a/11, 46a/1, 46b/8

y.+ indan 6a/9

y.+ inā 29a/11

yaña bir tarafa

y. a 16a/11

yandur - yakmak

y.- an 35b/7

ya'nī Ar. yani

y. 17a/8

yap - yapmak

y.- dı 42a/4

y.- uvèr 42a/2

yapış - yapışmak

y.- dı 2b/8, 15a/5

yār Far. dost

y. 11a/5, 12a/7, 14a/7, 21a/10, 32b/7, 34a/10, 39a/6, 39a/7, 39a/8, 39a/9,
45b/5

baḥt-u y. 32b/7

y.+ idur 14a/8

- y.+ ıyla 2b/5
y.+ im 33a/6
y.- imüz 4a/3, 4a/9
- yara** yara
y.+ sı 10b/10
y.+ ya 36a/8
y.+ yı 25b/11
- yara-** yaratmak
y. - dılmış 10b/9
y.-dılurdu 7b/2
- yaradıl** - yaratılmak
y.- dın 38a/4
- yarat** - yaratmak
y.- mazdı 7b/2
- yardım** yardım etmek
y. 11b/2
- yāren** Far. dostlar
y.+ ler 5b/8
y.+ leri 37b/10
- yarın** yarın
y. 2b/10, 8b/1, 10b/11, 11b/7, 19a/5, 19b/8, 28a/2, 33b/3, 38b/6
y.+ a 34b/2
- yarlığa** -
y.- dum 9a/1
y.- ğıl 7b/5, 31a/10, 40b/9
y.- sun 8b/6
- yarağ** Savaş âleti, silâh
y.+ ın 46b/2
- yarlığan** - ferman
y.- mak 9a/4
- yarı** yarısı
y.+ sını 32b/9
- yas** yas
y. + 44b/6
y. +ın45a/7
y.+ ina 24a/9, 27b/12
- yaşla** - yaşlamak
y.- dılar 45a/7

yaştuğ yastık

y.+ a 37b/7

yaş göz yaşı

y. 10a/2, 18b/1, 33a/5, 41b/2, 42a/3, 42b/7, 44b/6

y.+ a 18a/11, 18b/1

y.+ cugazın 30b/8

y.+ ı 5a/6, 5b/8

y.+ ıla 29a/8

y.+ ına 3a/8, 3b/10, 35b/5, 45a/5

y.+ ında 15b/6, 15b/7, 17b/3

y.+ inuz 43b/2

y.+ ıyla 6b/4

y.+ la 42b/2

y.+ lar 44b/9

y.+ ların 18b/1, 20b/6, 43b/7, 44a/5, 45b/2

yaşa - yaşamak

y.- rsar 47a/4

yaşlu yaşlı, ihtiyar

y. 36b/6, 45a/4

yat - yatmak

y.- dı 23b/2

y.- dılar 40b/2

y.- duğun 14b/3

y.- mağ 15a/11

y.- mış 23a/4

y.- mışdı 1b/2

y.- urken 12a/8

yağ - yatmak

y.- mışdı 44b/5

yatsu yatsı

y. 44a/10

yatur - yatırmak

y.- a 37b/5

y.- dı 15b/10

y.- dılar 3b/4, 20b/4, 46a/3

yavı Far. deli, kaybolmuş, kayıp

y. 18a/2, 18b/5, 27b/5, 35b/5, 35b/8

yavlağ kötü

- y. 31b/10, 32a/3
- yavru** yavru
y.+ m 6b/2, 7a/2
- yavuz** güçlü, çetin
y. 1a/4, 2a/1
- yay** yay
y. 36b/5
- yayağ** ayak
y. 4a/5, 4b/5
- yaz** yaz
y. 1b/3
- yaz -** yazmak
y.- anı 7b/5, 31a/10, 40b/9
y.- dı 42b/7
y.- dım 47a/13
- yazuk** Olmaması gereken bir şey karşısında duyulan üzüntüyü ifâde eder:
y.+ ları 10a/11
y. lu 9b/9
- yañ** yan, taraf
y.+ a 8a/3
y.+ adan 3b/5
y.+ ina 6b/6
y.+ uma 6b/5
- yè -** yemek
y. - di 40b/6
y.- dük 15a/11
y.- me 32b/4
y.- mege 32b/2
y.- meye 32a/5
y.- meyem 2a/8
y.- mez 17a/1, 40b/5, 41a/4
y.- miş 37a/3
y.- yen 29a/5
y.- yerken 32a/9
y.- yesin 2a/6, 34a/1
y.- yiñ 32a/8
- yed** Berâberinde, yedeğinde götürmek, yedeklemek:
y. - eler 37a/1

- yèdi** sayı
y. 1a/10
y.+ ler 1a/6
- yel -** koşmak, acele yürümeğ
y.- e 30b/1
- yèl** yel
y. 36a/11, 40a/4
- yem** yem
y. 17a/6
- yèr** yer
y. 11a/7, 45a/7
y.+ de 37b/5, 41a/8
y.+ den 21b/2
y.+ dür 31b/5
y.+ è 5b/5, 15a/5, 17a/4, 18a/3, 24a/10, 28b/4, 39b/6, 40a/9, 41b/3, 41b/11
y.+ i 6b/7
y.+ inde 10b/5
y.+ inden 16b/2, 19a/4, 19a/7, 21b/3, 41b/12, 42b/11, 43b/6
y.+ ine 13a/11, 16b/7, 18b/10, 23b/11, 24a/4
y.+ in 41b/10
y.+ leri 35b/11
- yet -** yetmek, yeterli olmak
y.- di 42a/8, 42b/10, 43a/10
y. - düğün 14b/3
y.- esin 32b/5
- yetim** Ar. yetim
y. 45a/1
y.+ leri 46b/2
- yetimlik** Ar. yetimlik
y. 44b/11
- yetiş -** yetişmek, ulaşmak
y.- mez 40a/4
- yetmiş** sayı
y. 30b/10
y.+ ide 8a/7
- yetiş -** yetişmek, ulaşmak
y.- üp 15a/3
- yèyecek** yiyecek

- y. 32a/6, 32a/8, 32a/9, 40b/3
- yık -** yıkmak
y. 21a/10
y.- alar 17b/5
y.- ar 2a/11
- yıl** yıl, sene
y.+ lar 38b/8
- yıraq** uzak
y. 11b/11
- yigid** yiğit, genç
y. 37b/7
y.+ e 40a/3
y.+ i 37b/3
y.+ in 37b/4
y.+ ün 37b/3, 37b/11, 38b/8, 39a/5, 40a/7
- yigirmi** sayı
y. 12b/4
- yigit** yiğit, genç
y. 11a/6, 34b/6, 36a/2, 37b/5, 38a/1, 38a/2, 38a/3, 38a/5, 38b/3,
38b/5, 39a/4, 39b/10
y.+ den 11a/10
y.+ sin 40a/11
- yigitlik** gençlik
y.+ ine 3b/10
- yine** yine
y. 2a/1, 11a/4, 18b/11, 21a/7, 21a/9, 22b/3, 23b/6, 23b/12
33a/5, 33b/1, 39a/5, 39b/3, 40a/2, 43a/6
- yoğ -** yok olmak
y.- dı 41b/11
- yohsa** yoksa
y. 6b/8, 31b/4, 32a/10
- yohsul** fakir, yoksul
y. 32a/3
- yohsulluğ** fakirlik, yoksulluk
y.+ a 33a/9
y.+ aşabır 31b/3
- yohsulluk** fakirlik
y. 33a/10

yok yok

y. 11a/10, 22b/4, 32b/2, 32b/11, 32b/12, 38a/6, 35a/8

y.+ dur 13b/4, 25a/6, 28a/3, 42b/1

y.+ durur 10a/5

yokluğ yokluk

y.+ ını 30a/4

yol yol

y. + 30b/1

y.+ a 7a/2, 13b/1, 14b/2, 25b/9, 28b/9, 35a/9, 36b/4, 40a/3

y.+ da 33b/5

y.+ dan 11b/10

y.+ ına 18a/7

y.+ lara 35b/6, 44a/5

y.+ ları 13b/9, 35b/11

y.+ larına 18a/6

y.+ una 13b/2, 19a/3, 19b/12, 23b/4, 24a/1, 28a/1, 28b/1, 30b/5, 33b/2,

34a/9, 35a/2, 38a/9

y.+ unda 38b/1, 40b/3

y.+ uñda 34a/9

yol - yolmak

y.- a 30b/2, 36b/4

yoldaş yol arkadaşı

y. 24b/9, 25a/1

y.+ ımız 4a/9

y.+ larına 16a/5

yön yön, taraf

y. 32b/8

yu - yıkamak, temizlemek

y.- dılar 45a/11

y.- du 43b/7

y.- mağa 45a/9

y.- yan 46a/10

y.- yayım 43b/5

y.- yısar 43b/2

yum - yummak, kapamak

y.- dı 30b/9

y.- duñ 45a/2

yut - yutmak

- y.- dılar 40b/2
- yüce** yüce, büyük
y. 6b/3, 46a/7
- yücelig** yücelik, büyüklük
y.+ in 7b/4
- yükled** - yükletmek
y.- üp 13a/5
- yür** - yürümek
y.- ür 38b/8
- yüreg** yürek, kalp
y.+ e 24b/1, 25b/10, 25b/11, 26b/1
y.+ i 35b/4, 43a/8
y.+ im 24b/11
y.+ imüz 32b/1
y.+ in 35b/6, 43b/6
y.+ ine 30a/12
y.+ inün 24b/5, 27a/10
y.+ üme 25a/3, 26b/9
- yürek** yürek
y. 41b/1, 42b/2
y.+ ler 10b/10
- yürü** - yürümek
y. 15b/9
y.- rdi 1a/4
y.- rem 6b/9
- yüz** yüz
y. 8a/4, 10a/6, 23b/1, 23b/4, 23b/9, 24a/3, 24a/4, 40a/2, 46a/11
y.+ e 6a/8
y.+ i 1a/9, 1a/10, 5b/9, 9a/3, 10b/8, 39b/3, 41b/1, 44b/5
y.+ in 4b/3, 5a/8, 5b/10, 15b/12, 16a/11, 18a/2, 20b/2, 25b/2, 28b/11,
30a/5, 34b/1, 36a/9, 37a/11, 38b/10, 39a/5, 45a/7
y.+ ine 5a/8, 18a/4, 25b/2, 29a/2, 36a/5, 43a/7
y.+ ini 40a/9
y.+ inün 9a/4
y.+ lerin 45b/2, 45b/3
y.+ lerine 18a/8, 43a/8
y. li 1b/8
y. lü 45a/4

- y.+ üm 1b/8, 14b/9
 y.+ üni 13b/5, 15b/11, 18b/8, 43a/7
 y.+ ün 27b/6
 y.+ üne 2a/3
 y.+ üni 29b/3

yüzbiç sayı

- y. 5b/1

yüzle - yüzlemek

- y.- megil 6b/10

Z, Z, Z

zāhir Ar. belli, görünen, açık

- z. 15b/12, 44b/1, 44b/3

zahmet Ar. zahmet, güç çekme

- z.+ e 12b/5

- z.+ i 19b/7, 42b/1

zamān Ar. zaman

- z. 9b/3, 11a/6, 13a/10, 36b/2, 39a/1, 40b/5, 41a/4, 46a/11, 46b/5
 ba'd-ı z. 13a/9

zār Far. perişan, ağlayan, inleyen

- z. 17b/11, 26b/11, 36b/2, 39a/7, 41b/5, 42a/5, 42a/8, 18a/3, 19a/8
 z.ı 29b/6, 36b/8, 5a/9

zebān Far. cehennemde vezife gören melek

- z.+ i 19b/3

- z.+ ler 9b/2

- z.+ ler 9a/11, 9b/1, 9b/9, 10a/3, 10a/8

zebūn Far. zayıf, güçsüz

- z. 32b/1

zemīn Far. taban, döşeme

- z. 15b/9, 21b/1

- kemāl-i z. 21b/7

zinhār Far. kesinlikle, hiçbir zaman, asla

- z. 33a/6, 33b/10, 33b/11, 36a/3, 36a/5

zirā Ar. zira, çünkü

- z. 4a/9, 17a/5

zırūziyān Far. zarar

- z. 19b/9

ziyāret Ar. ziyaret

z. 12a/10, 12b/1

zulüm Ar. zulüm

16b/5

zü'lcelāl Ar. allahın isimlerinden

z. 30a/10

zülāl Ar. tatlı, hafif, saf, güzel su

z. 21b/9

zül̄f Far. yüzün iki yanından sarkan saç lülesi

z.-ü reyḥān 41a/6

z.+ i 36b/11

KAYNAKÇA

- BANARLI, N. Sami (1987), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: C.I, Milli Eğitim Basımevi.
- ÇAĞBAYIR, Yaşar (2007), *Ötüken Türkçe Sözlük*, İstanbul: Ötüken Yay.
- ÇELEBİ, Rabiha (1999), *Türkçe'ye Giren Arapça Kelimeler Sözlüğü*, İzmir: Anadolu Matbaası.
- DEMİR, Aydın (2010), *Hakim Bereket – Hulasa (1.-50. Sayfalar) (İnceleme-Metin-sözlük)*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DEVELİ, Hayati (2008), *Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 2*, Ankara: Kesit Yay.
- DEVELİOĞLU, Ferit (2007), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 24.Baskı.
- DİLÇİN, Cem (2013), *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- ERDAĞI, Binnur (2000), *Tuhfe-i Mübarizi (İnceleme – Metin – Sözlük)*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- EREN, Hasan (1999), *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, Ankara.
- ERGİN, Muharrem (2000), *Osmanlıca Dersleri*, İstanbul: Boğaziçi Yay. 22. Baskı.
- GTS = Güncel Türkçe Sözlük, www.tdk.gov.tr.
- GÜLENSOY, Tuncer (2015), *Türkçe El Kitabı*, Ankara: Akçağ, 7.Baskı.
- KANAR, Mehmet (2008), *Farsça-Türkçe Sözlük*, İstanbul: Say Yay.
- KARTAL, A. - ŞENTÜRK, A. (2012), *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Dergah Yay, 6.Baskı.
- KARTAL, Ahmet (2013), *Doğu'nun Uzun Hikayesi -Türk Edebiyatında Mesnevi*, İstanbul: Doğu kütüphanesi Yay.

- KURT, Yılmaz (1999), Osmanlıca Dersleri 1, Ankara: Akçağ Yay, 5.Baskı.
- KURUOĞLU, Hidayet (2012), Kısas-ı Kuran (1a - 84b varakları arası) İnceleme-Metin-Sözlük, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi, Niğde.
- Osmanlıca'da Kullanılan Arapça ve Farsça Edat Zarf Deyim ve Terkipler (1990),
Erzurum: Atatürk Üni. Fen-Edebiyat Fakültesi Yay.
- PALA, İskender (2016), Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, İstanbul: Kapı yay.
- SAMİ, Şemseddin (2010), Kâmûs-ı Türkî, İstanbul: Çağrı Yay.
- SEZEN, Tahir (2006), Osmanlı Yer Adları, Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
Yay.
- ŞERİFOĞLU, Osman (1996), Tatbikatlı Osmanlıca İmlâ Rehberi, İstanbul: Ümit Yay.
- TİMURTAŞ, Faruk K. (1991), Osmanlı Türkçesine Giriş, İstanbul: İÜ. Edebiyat Fak.
Yay, 10. Baskı.
- TOPARLI, Recep (2000), Ahmet Vefik Paşa - Lehçe-i Osmani, Ankara: TDK yay.
- Türkçe Sözlük (2005), Ankara: Türk Dil Kurumu.

EK 1: ORJİNAL METİN

بخیر و بدی در میان بودی
 خیر اولی حسن حسبه
 قائل اوخلان بار بخورد
 اوخلان بخورد خمر و نود
 حسن ایستادن با این آقا
 مستطیع باقیه کلایه تیاغ
 مستطیع باقیه دوشیله
 مستطیع در بر کم می ده
 اوخلان با او ایستاد
 زبلا اوخلان بار بخورد
 اوخلان بخورد نوشویه
 اوخلان با او ایستاد

نوز یکم در صورت بدی
 نا اناسی استکلاد
 چون استندیم خمر و نود
 اوخلان نود ناسیه و نود
 حسن ایستادن با این آقا
 مستطیع باقیه کلایه تیاغ
 مستطیع باقیه دوشیله
 مستطیع در بر کم می ده
 اوخلان با او ایستاد
 زبلا اوخلان بار بخورد
 اوخلان بخورد نوشویه
 اوخلان با او ایستاد

بدی بودی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی
 کوی بدی اولی قامت کوئی

نوز یکم در صورت بدی
 نا اناسی استکلاد
 چون استندیم خمر و نود
 اوخلان نود ناسیه و نود
 حسن ایستادن با این آقا
 مستطیع باقیه کلایه تیاغ
 مستطیع باقیه دوشیله
 مستطیع در بر کم می ده
 اوخلان با او ایستاد
 زبلا اوخلان بار بخورد
 اوخلان بخورد نوشویه
 اوخلان با او ایستاد

المروءة كوزة برة شهيد	أقوالهم عزم في كمال شريف	أنتي ايمانك كنوز ويا اودك	بوقد نبتت وصيت فلان
كادى بوجهك لو مال يور	اول كنبه دور اولي كادى	يوه كرهت بلكو زكندو كين	كيدن ايكين بلكون ني كين
اقصه الودع كين	هرينك الودع منو برعنا	دوسه او يعومون ني كين	زكيد كلوب لدميد و كين
تسبح وهو رصو وير	بوالد بوجهه اكرطو زير	وصيف طالين جلم تقري المدي	حس خطاهم بول سو اود
جون بولعنا بول و كور	نافسين بونك قريو سو كور	اشدك بونك اول الله سون	قصدي اكر املو كرتو كور
اول كطه بوجه بول و كور	نك كين سين ديو اكر صو ديور	دع كرم بوجار و كور او نور	سويده صفادان دم كور
ددي اول طان بول و كور	بوند بوند بوند مكد بول و كور	ددي لو طحي بونك قور كين	بيرونك زوق و كين بول و كور
ددي بوند مدينا صفا	شكليك باريد ختمه مصلفا	بونه سوزو كره سو بونك	جان دوان عاشق و كين بول و كور
كوز ايدك اكر ايد و كور	سوقه اكر ايد و كور ايد و كور	انشادته بول و كور ايد و كور	خالك ايد بونك سو بونك
ددي بول و كور و كور	ناله مالمور حبيبه بول و كور	بوه و بوب و كور بول و كور	كوز نه قند قور بول و كور
ددي ماله بول و كور	صفتو عشقه جاي طفايم	بر بوند ديور كور بول و كور	بري و بول و كور سو بول و كور

اسي

كز عليه دهرم حال مور	اول و روق بول و كور	بند ما و كور بول و كور	كوز نه مخبون الميه ايد و كور
لوي بوند ميوال زوق	سجلون بونك و كور	ملكي الف خيات ايد و كور	اول و كور او كور بول و كور
جويك و كور بول و كور	ليوب ايد و كور بول و كور	شده و روق مالمور ايد و كور	ملون و كور او كور بول و كور
البريه بريان مالمور ايد	مالي بول و كور بول و كور	بكان كور مالمور بول و كور	الا و كور مالمور بول و كور
صليبا ايد و كور بول و كور	نق سيندن بر ايد و كور	ددي احمد تقدره ايد و كور	ددي اون و كور بول و كور
ددي ماله بول و كور	احمد المدي بري اول طان	بوقدره ايد و كور بول و كور	سوز و كور او كور بول و كور
اجر و كور بول و كور	با محمد ديور افخان ايد و كور	فني ايد و كور بول و كور	بارسولا ايد و كور بول و كور
مصفو جويك او كور بول و كور	ددي ايد و كور بول و كور	مستلما ايد و كور بول و كور	بوز و كور او كور بول و كور
ددي ايد و كور بول و كور	قن و كور بول و كور بول و كور	برهان جفت و كور بول و كور	فان و كور او كور بول و كور
ملك صفادان زوق و كور	ناله صوف او كور بول و كور	عشقه اول المدي بول و كور	بايشق قور بول و كور بول و كور
بند ايد و كور بول و كور	مالمور ايد و كور بول و كور	جويك او كور بول و كور	نوز ايد و كور بول و كور بول و كور

اولى

صالحين يحيى ولدك مدركه روشان شکر سکن جملہ	بمورد ماہم بود مرسان شکر الہ سین یفا سروان سن
بیت خود نوکرت اول سال بوحیدان بوحیدان کلہ	خلو بکری زند عمر قلم سن نیک او بیون بول اولیہ
کیمک نامت کدر بوجوان ایده اسنت وار بوجوان	امر ایوب الیفین سجان مزجت ایوب بک کلہ
منصفون اول و کون بوحید شعورک و امی کون بوحید	یکسہ بوحید بوحیدان اولی بولان بکری خون اولی
کون بکری بکری اولی کلای بولان اولی و بوحید	بالله قول اولیہ قال اراق کون بوحید اولی و بوحید
اولی افضل بکری بوحید اند کون بولان اولی و بوحید	چون عمر کلہ بکری بکری انز فرقت بکری بکری
اولی بکری بکری اولی بیریا اولی بکری بکری	قولی بکری بکری اولی فار سب سب اولی بکری
اولی بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	دکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
دکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	سکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
شاهد بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	بولان بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
دکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	بکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی

شکر اولی اولی بکری شکر اولی اولی بکری	شکر اولی اولی بکری شکر اولی اولی بکری
کندر بکری بکری اولی مؤمن بکری بکری اولی	کندر بکری بکری اولی مؤمن بکری بکری اولی
ابا فرج کک دکی لکو کون اولی بکری بکری اولی	ابا فرج کک دکی لکو کون اولی بکری بکری اولی
الکر کک اولی بکری اولی جمع اولی بکری بکری اولی	الکر کک اولی بکری اولی جمع اولی بکری بکری اولی
دکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	دکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
عزبت الکر بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	عزبت الکر بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
رکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	رکری بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
بوحید اولی بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	بوحید اولی بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
اولی بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	اولی بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
جان بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	جان بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی
حوض کون بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی	حوض کون بکری بکری اولی بکری بکری بکری اولی

<p> 21 اوله الله سكاوند رهي اوله مظلوم بيوت فان كلون كورين اوله منبر و كذا اي با نور طائفة جالدي بالين بلان كوز ريك با ندي فان اوله باحيي سة لاله ساك اوله اوله سلامه كاهم اوله جمله مضمونه ان اوله ويوم كورون هر يوم خبر ملك سوزن سوزن </p>	<p> باور شده و شنده كور شنده بين تا كه كلون سوزن كور اوله جان اوله ندموكه سده مصطفى امرا لاله كور اوله اوله كاهم كور لاله كور اوله بوغدان كور و نافع اوله بيله كلون سوزن اوله نهي ريك سكاوند لاله كور لاله اوله سوزن كور سوزن اوله سوزن كور دونه اي احكامه احمد سوزن </p>	<p> اوله بول ما فقل اليك ايون صدي اوله بوغدان كور لاله اوله سلام لاله كاهم اوله سوزن كور اوله جفون لاله سلة و لطف اوله كور سوزن لاله كور اوله مستجاب اوله لاله كور اوله كور لاله اوله سوزن كور انور و نافع سوزن كور ملك سوزن كلون كور اوله </p>	<p> اوله بول ما فقل اليك ايون صدي اوله بوغدان كور لاله اوله سلام لاله كاهم اوله سوزن كور اوله جفون لاله سلة و لطف اوله كور سوزن لاله كور اوله مستجاب اوله لاله كور اوله كور لاله اوله سوزن كور انور و نافع سوزن كور ملك سوزن كلون كور اوله </p>
---	---	--	--

<p> 22 اوله سوزن كور لاله سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن كور لاله سوزن كور سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن </p>	<p> اوله سوزن كور لاله سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن كور لاله سوزن كور سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن </p>	<p> كور لاله سوزن كور سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن كور لاله سوزن كور سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن </p>	<p> كور لاله سوزن كور سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن كور لاله سوزن كور سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن سوزن كور لاله سوزن </p>
--	--	---	---

كيدك من ترك مؤبداً ترك
 انما اقول ليس كوزيد بسر
 لانه في الادب كذا في انا
 جوك في حرفة امر بلسر
 دوني سلبا بر قورم
 صفة تلك سورين بالبحر
 جوك لا في اوله من قول احفا
 الا يا من اوله ويرجك
 بجهة من اوجه حسرت جكي
 قد جواب من غير اوله
 يزوي فكر اوله وما به سفا

اجعل في رسمه ورفوه
 الاضلك لمن ترك انا
 جاز بوقله انما في الكلام
 دونك كذا في اوله
 بوجه المبرك كذا في اوله
 بوجه كذا في اوله
 من انا بوجه كذا في اوله
 برسانه كذا في اوله
 جوك انما في اوله
 صفة من المبرك سورين
 خلق الله المبرك سورين

فور في حاشي اوله انا
 خلق الله المبرك سورين
 جوك في حرفة امر بلسر
 دوني سلبا بر قورم
 صفة تلك سورين بالبحر
 جوك لا في اوله من قول احفا
 الا يا من اوله ويرجك
 بجهة من اوجه حسرت جكي
 قد جواب من غير اوله
 يزوي فكر اوله وما به سفا

جوك في حرفة امر بلسر
 دوني سلبا بر قورم
 صفة تلك سورين بالبحر
 جوك لا في اوله من قول احفا
 الا يا من اوله ويرجك
 بجهة من اوجه حسرت جكي
 قد جواب من غير اوله
 يزوي فكر اوله وما به سفا

اوليكيت بوزي ابي عينا	تغذله مصطفي وزوي سالا
ايك حيران غريب كوردكيت	ذي يامت ايردك ايك ايكيت
مضغوني ايردك ايكيت	يكيت ايردك ايكيت
سن سته ليز اول غمز وياكان	دوشلوقه بار اوله بده وياكان
ددي بجهر كور اوله	يايكيت ايردك ايكيت
بوقه ديم اوله حابو وياكان	مصوره تصويره تصويره
اوله قر اوله اوله اوله	يكيت ايردك ايكيت
جنگ ايردك ايكيت	اوله قر اوله اوله
اوله قر اوله اوله	دوشلوقه بار اوله بده وياكان
سايه قديم ديمه قديمه	دوشلوقه بار اوله بده وياكان
دوشلوقه بار اوله بده وياكان	قول ايسه دوشلوقه بار اوله بده وياكان

سكا

دوم سورون سوز اوله عينا	اوله قر اوله اوله
جوز اوله اوله اوله	بقي كور ديمه كور اوله اوله
غان اوله اوله اوله	تجريف ايك جهان سلطان
اميه اوله اوله اوله	ايوه ايه اوله اوله
كلدي كور ديمه اوله اوله	دكله ايمه بده اوله اوله
دوم سورون سوز اوله عينا	كوزم كور سب اوله اوله
اتاه اوله اوله اوله	صالحون عربت كه كين اير
كلدي كور ديمه اوله اوله	غمز مصطفي اوله اوله
بقي كور ديمه كور اوله اوله	بقي كور ديمه كور اوله اوله
كلدي كور ديمه اوله اوله	كلدي كور ديمه اوله اوله
دوشلوقه بار اوله بده وياكان	كلدي كور ديمه اوله اوله

جوي

كوزم سورون سوز اوله عينا	كوزم سورون سوز اوله عينا
كلدي كور ديمه اوله اوله	كلدي كور ديمه اوله اوله
بقي كور ديمه كور اوله اوله	بقي كور ديمه كور اوله اوله
كلدي كور ديمه اوله اوله	كلدي كور ديمه اوله اوله
دوشلوقه بار اوله بده وياكان	دوشلوقه بار اوله بده وياكان
كلدي كور ديمه اوله اوله	كلدي كور ديمه اوله اوله
بقي كور ديمه كور اوله اوله	بقي كور ديمه كور اوله اوله
كلدي كور ديمه اوله اوله	كلدي كور ديمه اوله اوله
دوشلوقه بار اوله بده وياكان	دوشلوقه بار اوله بده وياكان

فاعلمه ذلك فمعه بالمل
 انه كان ركنه يا بون
 اذ لم يكن في الامر ان
 من ربه على ان لم على
 هو صام في ربه في
 تا اذ لم يكن في ربه
 امر حقا من ربه
 هو كانه ربه في ربه
 استيا في ربه في ربه
 اي في ربه في ربه
 فذلك في ربه في ربه

رضى محمد بن جعفر
 بهرح الحس اولي
 اذ رضى في اوله
 ثم انما في اوله
 وقت الامور في
 يوم حبيب في ربه
 على انما في ربه
 ربه في ربه في ربه
 فانه في ربه في ربه
 فذلك في ربه في ربه

بالذي في ربه في ربه
 كونه في ربه في ربه
 بونه في ربه في ربه
 بوسه في ربه في ربه
 كمال في ربه في ربه
 ربه في ربه في ربه
 او في ربه في ربه
 بونه في ربه في ربه
 دونه في ربه في ربه
 ربه في ربه في ربه
 ربه في ربه في ربه
 ربه في ربه في ربه

اي حجب في ربه في ربه
 فونه في ربه في ربه
 صلوه في ربه في ربه
 عوفه في ربه في ربه
 بونه في ربه في ربه
 انما في ربه في ربه
 بان في ربه في ربه
 حله في ربه في ربه
 دونه في ربه في ربه
 بونه في ربه في ربه
 ربه في ربه في ربه

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 08/05/2018

Tez Başlığı: *Manzum Hikayeler Mecmuası/Metin-İnceleme-Sözlük.*

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 269 sayfalık kısmına ilişkin, 04/05/2018 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 4 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç
- 4- Alıntılar dâhil
- 5- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

08.05.2018

Adı Soyadı: Yasmin Haji Ebrahim
Öğrenci No: N15125055
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: Türk Dili

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Yrd. Doç. Dr. FATMA BİNNUR
ERDAĞI DOĞUER

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
MASTER'S THESIS ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT

Date: 08/05/2018

Thesis Title : Poetic Stories (Text - Analysis - Dictionary)

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 04/05/2018 for the total of 269 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 4 %.

Filtering options applied:

- Approval and Declaration sections excluded
- Bibliography/Works Cited excluded
- Quotes excluded
- Quotes included
- Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Surname: Yasmin Haji Ebrahim

Student No: N15125055

Department: Turkish Language And Literature

Program: Turkish Language

08.05.2018

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

Yrd. Doç. Dr. FATMA BİNNUR
ERDAĞI DOĞUER

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KOMİSYON MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 03/07/2018

Tez Başlığı: *Manzum Hikâyeler Mecmuası/Metin-İnceleme-Sözlük.*

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, mülakat, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kurul/Komisyon'dan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

03.07.2018
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: YASMİN HAJI EBRAHİM
Öğrenci No: N15125055
Anabilim Dalı: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Programı: TÜRK DİLİ
Statüsü: Yüksek Lisans Doktora Bütünleşik Doktora

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

W. Y. P. ...
B. E. ...

Dr. Öğr. Üyesi Binnur ERDAĞI
DOĞUER

Telefon: 0-312-2976860

Detaylı Bilgi: <http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr>

Faks: 0-3122992147

E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS COMMISSION FORM FOR THESIS

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
TURKIS LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT

Date: .../.../.....

Thesis Title: Poetic Stories (Text - Analysis - Dictionary)

My thesis work related to the title above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, interview, measures/scales, data scanning, system-model development).

I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board/Commission for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

03/07/2018

Date and Signature

Name Surname: YASMIN HAJI EBRAHİM
Student No: N15125055
Department: TURKIS LANGUAGE AND LITERATURE
Program: TURKISH LANGUAGE
Status: MA Ph.D. Combined MA/ Ph.D.

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

Approved

Dr. Öğr. Üyesi Binnur ERDAĞI
DOĞUER

